

**T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ**

**ÜST ÖLÇEKLİ PLAN KADEMELERİNDE
UYUŞMAZLIK SORUNSALI;
TEKİRDAĞ İLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANLARI**

Yüksek Lisans Tezi

DİLEK AYYILDIZ

İSTANBUL, 2014

T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
KENTSEL SİSTEMLER VE ULAŞTIRMA YÖNETİMİ

ÜST ÖLÇEKLİ PLAN KADEMELERİNDE
UYUŞMAZLIK SORUNSALI;
TEKİRDAĞ İLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANLARI

Yüksek Lisans Tezi

DİLEK AYYILDIZ

Tez Danışmanı: DOÇ. DR. SIRMA TURGUT

İSTANBUL, 2014

T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
KENTSEL SİSTEMLER VE ULAŞTIRMA YÖNETİMİ

Tezin Adı: ÜST ÖLÇEKLİ PLAN KADEMELERİNDE UYUŞMAZLIK
SORUNSAĞI; TEKİRDAĞ İLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANLARI
Öğrencinin Adı Soyadı: DİLEK AYYILDIZ
Tez Savunma Tarihi: 14.04.2014

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğu Fen Bilimleri Enstitüsü tarafından onaylanmıştır.

Doç. Dr. Tunç BOZBURA
Enstitü Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğunu onaylıyorum.

Prof. Dr. Mustafa ILICALI
Program Koordinatörü

Bu Tez tarafımızca okunmuş, nitelik ve içerik açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak yeterli görülmüş ve kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmzalar

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Sırma TURGUT

Üye
Doç. Dr. Pelin Pınar ÖZDEN

Üye
Yar. Doç. Dr. Nilgün CAMKESEN

ÖZET

ÜST ÖLÇEKLİ PLAN KADEMELERİNDE UYUŞMAZLIK SORUNSALI; TEKİRDAĞ İLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANLARI

Dilek Ayyıldız / Şehir Plancısı

KENTSEL SİSTEMLER VE ULAŞTIRMA YÖNETİMİ

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Sırma Turgut

Nisan 2014, 238 sayfa

Yirminci yüzyıldan itibaren, özellikle ikinci yarısından sonraki süreçte, devlet idarelerine klasik görevlerinin yanında yurttaşına sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkı sağlama, kıyıları ve kültür varlıklarını koruma gibi yeni görevler de yüklenilmiştir. Bu süreçte, ülkemizde de 1961 Anayasası (41.madde, 129.madde) ile verilen ve 1982 Anayasası (56.madde, 166.madde) ile yinelenerek devlete yüklenen yeni görevlerden birisi de planlama yetkisi olmuştur.

‘Planlama’ denilince akla ilk gelen, İdarelerin yaptığı planlama çalışmalarıdır. Oysa Planlama faaliyeti, yaygın kanının aksine yalnızca İdare teşkilatı tarafından İmar Hukuku alanına ilişkin olarak kullanılmamaktadır. Bu kavram kalkınma planlarından stratejik planlara, yönetim planlarından koruma planlarına, bölge planlarından imar planlarına kadar geniş bir alana yayılmakta; hem Planlama Kademelenmesi hem de Planlama Yetkisi/Ölçeği/Tanımı/Niteliği konularında çok çeşitlilik, yetki parçalanmışlıkları, yetki alanı çakışmaları, süreç deformasyonu, yetki – sorumluluk denkliğinde ortaya çıkan sorunlar nedeniyle belirsizlikler oluşmakta ve bunun neticesinde ise tıkanmalar yaşanmaktadır.

Özellikle Üst Ölçekli Planlama faaliyetinin hangi esas ve ilkeler çerçevesinde, hangi metodlar kullanılarak oluşturulduğu; planlama faaliyetinde ne kadar başarılı olunabildiği; yaşanan sorunların ve aksaklıkların nedenleri, sonuçları ile çözüm önerileri bu çalışmanın konusunu oluşturmakta ve konu Tekirdağ İli üst ölçekli - alt ölçekli planlama süreçleri örnekleminde irdelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çevre Düzeni Planı, İmar Planı, Plan Kademelenmesi, Plan Hiyerarşisi, Yetki, Ölçek, Nitelik, Kanun, Yönetmelik.

ABSTRACT

THE PROBLEMATIC OF INCOMPATIBILITY BY MEANS OF MASTER PLAN RANKING SCALES:

A CASE STUDY RESEARCH ON TEKİRDAĞ DISTRICT MASTER PLANS

Dilek Ayyıldız / Urban Planner

URBAN SYSTEMS AND THE MANAGEMENT OF TRANSPORTATION

Master Thesis Consultant: Doç. Dr. Sırma Turgut

April 2014, 238 pages

In the beginning of 20th century, especially on the progression after the second half of the period, a bunch of responsibility of brand new missions such as providing a better chance of living in a much more healthier and equally balanced environment to the citizens, preserving cultural existence and urban coastlines had been added as an operation of governmental institutes. In this progress, one of those missions might be counted as the authority of planning that had been given as a legal responsibility via Great Law Constitution of 1961 (*Code no.41 and 129*) and later time, the content has implicitly repeated in Great Law Constitution of 1981 (*Code no.56 and 166*).

The word ‘planning’ associates with institutional studies; besides, the activity of planning *-on the contrary of the widespread opinion-* is not solely to be used as a tool for development-based legal jurisdictions of public institutes. The concept also consumes a scale from development-based strategic master plans to administration plans, from preservation plans to regional plans; thus, concludes with both the variation in ranking scales and authorization/scale definition/description/attribution in general planning operations, in addition with defragmentation and constitutional conflicts in authority, deformed operational progresses, apparent uncertainties in authorization-responsibility equation and sudden obstructions at last.

This paper focus on especially master planning operations as a matter of fact that what kind of basis, principles and methods were used in the process; how successful was the operation; what was the main problem of the basic conflicts, and what may be suggested as a possible solution; considering the subject as Tekirdağ District master-scale/municipal-scale urban plans.

Keywords: Master Plan, Development Plan, Ranking Scales in Urban Planning, Hierarchy in Planning, Authority, Scale, Attribution, Law Constitution, Regulation.

3.2.1.1.3	<i>Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği</i>	30
3.2.1.1.4	<i>Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik</i>	31
3.2.1.1.5	<i>İller Bankasınca Hazırlanan İmar Plânlarının Düzenlenmesi İle İlgili Teknik Şartlaşma</i>	32
3.2.1.1.6	<i>Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname (636 sayılı KHK)</i>	33
3.2.1.1.7	<i>Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararnameler</i>	34
3.2.1.2	<i>Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nca yürütülen mevzuat hükümleri (mülga Çevre ve Orman Bakanlığı)</i>	37
3.2.1.2.1	<i>2872 Sayılı Çevre Kanunu</i>	37
3.2.1.2.2	<i>2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu</i>	38
3.2.1.2.3	<i>Başbakanlık Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname (383 sayılı KHK)</i>	39
3.2.1.2.4	<i>Çevre Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname (443 sayılı KHK)</i>	41
3.2.1.2.5	<i>Çevre Düzeni Planlarının Yapılması Esaslarına Dair Yönetmelik</i>	42
3.2.1.2.6	<i>4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun (mülga Çevre Bakanlığı)</i>	43
3.2.1.2.7	<i>Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik</i>	43
3.2.1.2.8	<i>645 sayılı Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname (mülga Çevre ve Orman Bakanlığı)</i>	44
3.2.1.3	<i>Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca yürütülen mevzuat hükümleri</i>	45
3.2.1.3.1	<i>2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu</i>	45

3.2.1.3.2 <i>Kültür Ve Turizm Koruma Ve Gelişim Bölgelerinde Ve Turizm Merkezlerinde İmar Planlarının Hazırlanması Ve Onaylanmasına İlişkin Yönetmelik</i>	46
3.2.1.3.3 <i>2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu</i>	47
3.2.1.4 <i>Belediye Kanunları</i>	48
3.2.1.4.1 <i>5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu</i>	48
3.2.1.4.2 <i>5272 Sayılı Belediye Kanunu</i>	49
3.2.1.4.3 <i>5393 Sayılı Belediye Kanunu</i>	49
3.2.1.5 <i>5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ve Değişiklikleri</i>	50
3.2.1.6 <i>2985 Sayılı Toplu Konut Kanunu ve Değişiklikleri</i>	51
3.2.1.7 <i>178 Sayılı Maliye Bakanlığı'nın Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname</i>	52
3.2.2 <i>Yönetmeliklerde Çevre Düzeni Planı</i>	53
3.2.2.1 <i>Çevre Düzeni Planlarının Yapılması Esaslarına Dair Yönetmelikteki ilke ve esaslar</i>	53
3.2.2.2 <i>Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelikteki ilke ve esaslar</i>	54
3.2.2.3 <i>Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelikte ilke ve esaslar</i>	56
3.3 <i>ÇEVRE DÜZENİ PLANLARININ NİTELİĞİ</i>	60
3.3.1 <i>Çevre Düzeni Planlarının Genel Olarak Niteliği</i>	60
3.3.2 <i>Çevre Düzeni Planlarının Hukuki Niteliği</i>	60
3.4 <i>ÇEVRE DÜZENİ PLANI TARTIŞMALARI</i>	62
3.4.1 <i>Çevre Düzeni Planlarında Tanım - Anlam Karmaşası</i>	62
3.4.2 <i>Çevre Düzeni Planlarında Nitelik Karmaşası (Bölgesel Plan/Yerel Plan)</i>	64
3.4.3 <i>Çevre Düzeni Planlarında Ölçek Karmaşası</i>	67
3.4.4 <i>Çevre Düzeni Planlarında Yetki Karmaşası</i>	68
3.5 <i>BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ</i>	82

4. ÜST ÖLÇEKLİ PLAN KADEMELERİNDE UYUŞMAZLIK	
SORUNSAĞI; TEKİRDAĞ İLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANLARI.....	87
4.1 PROJE ALANININ TANITIMI.....	87
4.2 PROJE ALANINA İLİŞKİN PLAN SÜREÇLERİ.....	97
4.2.1 TR21 Trakya Bölge Planı (2010-2013).....	97
4.2.2 Trakya Alt Bölgesi - Ergene Havzası Çevre Düzeni Planları.....	99
4.2.2.1 1/100.000 Ölçekli Ergene Havzası Çevre Düzeni	
Planı (13.07.2004).....	99
4.2.2.2 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası	
Revizyon Çevre Düzeni Planı (24.08.2009).....	104
4.2.3 1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İl Çevre Düzeni	
Planı (22.08.2011).....	113
4.3 TEKİRDAĞ İLİ PLAN KADEMELERİ ARASINDAKİ UYUM	
SORUNLARI.....	122
4.3.1 Plan Kademelenmesi İlkesinin Sağlanamaması.....	135
4.3.2 Plan Süreçlerinde Farklı Kurumların Yetkili Olması.....	135
4.3.3 Plan Ölçeklerinin Birbirlerinden Farklı Olması.....	138
4.3.4 Mevcut Durumun Güncel Olarak Plan Kararlarına	
Aktarılamaması.....	139
4.3.5 Plan Hazırlık-Yapım Sürecinde Yaşanılan Olumsuzluklar.....	140
4.3.6 Planların Uygulanması Aşamasında Oluşan Yeni Koşullar.....	140
4.3.7 Plan Süreçlerinde Yetkili Olan Kurumlar Tarafından Yapılan	
Yanlış Uygulamalar.....	141
4.3.8 Plan Süreci İçerisinde 'Katılımcı Planlama' Anlayışının	
Sağlanamaması.....	142
4.3.9 Yerel İdarelerin Teçhizat-Donanım İhtiyaçlarını	
Karşalayamaması; Nitelikli-Uzman Personel Bulunmaması....	143
4.4 6360 SAYILI KANUNUN GETİRDİĞİ HÜKÜMLER VE	
TEKİRDAĞ İLİ PLAN SÜREÇLERİNE YANSIMALARI.....	144
4.5 BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ.....	145
5. SONUÇ - DEĞERLENDİRME.....	148

KAYNAKÇA.....	153
EKLER.....	165
EK 1. Çevre Düzeni Planları ve üst ölçekli planlama konusunda mevzuat taraması tablosu (16.03.1982-08.09.2013).....	167
EK 2. Çevre ve Orman Bakanlığı Ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi İle Trakya Kalkınma Birliği Arasında 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası, İstanbul İl Çevre Düzeni, Kocaeli İl Çevre Düzeni Ve Sakarya, Düzce, Yalova Ve Bilecik Çevre Düzeni Planlarının Uyumlaştırılması İle Trakya Alt Bölgesi (Edirne-Kırklareli-Tekirdağ İlleri) 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planlarının Üretilmesine İlişkin Ortak Hizmet Protokolü.....	216
EK 3. 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı.....	223
EK 4. 1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İl Çevre Düzeni Planı.....	225
EK 5. Danıştay 6. Daire E:1999/6390 K:2001/1249 sayılı Kararı.....	227
EK 6. Danıştay 6. Daire'nin E:2002/2797 - K:2003/7024 sayılı Kararı...229	
EK 7. Danıştay 6. Daire E:1999/1663 - K:2000/3194 sayılı Kararı.....	235

TABLÖLAR

Tablo 2.1: Planlı Dönemde; Plan Türlerinin ve Plan Ölçeklerinin, Planlama Kurumlarının Şekillenışı.....	18
Tablo 2.2: Plan Türleri ve Yetkili Kurumlar.....	19
Tablo 2.3: Plan Türleri - Ölçekleri, Yetkili Kurumlar, Plan Kademelenmesi.....	20
Tablo 4.1: TR21 Trakya Bölge Planı Vizyon - Hedef - Strateji Tablosu.....	98
Tablo 4.2: Trakya Alt Bölgesi Öneri Yerleşim Kimlikleri ve Öne Çıkan Temel Fonksiyonlar.....	107
Tablo 4.3: 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Saray İlçesi Fonksiyon Alanları ve Tanımlanan Roller.....	108
Tablo 4.4: 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Çerkezköy İlçesi Fonksiyon Alanları ve Tanımlanan Roller.....	109
Tablo 4.5: 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Çorlu İlçesi Fonksiyon Alanları ve Tanımlanan Roller.....	109
Tablo 4.6: 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Hayrabolu İlçesi Fonksiyon Alanları ve Tanımlanan Roller.....	110
Tablo 4.7: 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Merkez İlçesi Fonksiyon Alanları ve Tanımlanan Roller.....	110
Tablo 4.8: 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Marmara Ereğlisi İlçesi Fonksiyon Alanları ve Tanımlanan Roller.....	111
Tablo 4.9: 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Muratlı İlçesi Fonksiyon Alanları ve Tanımlanan Roller.....	111
Tablo 4.10: 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Malkara İlçesi Fonksiyon Alanları ve Tanımlanan Roller.....	112
Tablo 4.11: 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Şarköy İlçesi Fonksiyon Alanları ve Tanımlanan Roller.....	112
Tablo 4.12: 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Saray İlçesi Fonksiyon Alanları.....	115

Tablo 4.13: 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Çerkezköy İlçesi Fonksiyon Alanları.....	116
Tablo 4.14: 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Çorlu İlçesi Fonksiyon Alanları.....	117
Tablo 4.15: 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Hayrabolu İlçesi Fonksiyon Alanları.....	118
Tablo 4.16: 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Merkez İlçesi Fonksiyon Alanları.....	118
Tablo 4.17: 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Marmara Ereğlisi İlçesi Fonksiyon Alanları.....	119
Tablo 4.18: 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Muratlı İlçesi Fonksiyon Alanları.....	120
Tablo 4.19: 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Malkara İlçesi Fonksiyon Alanları.....	120
Tablo 4.20: 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Şarköy İlçesi Fonksiyon Alanları.....	121
Tablo 4.21: Tekirdağ İli Özelinde; Plan Türleri - Ölçekleri, Yetkili Kurumlar.....	135

ŞEKİLLER

Şekil 4.1: Trakya Alt Bölgesi Havza Alanları.....	88
Şekil 4.2: Trakya Alt Bölgesi'nde Yer Alan Akarsular ve Kolları.....	89
Şekil 4.3: Trakya Alt Bölgesi Göl - Gölet - Barajlar.....	89
Şekil 4.4: Trakya Alt Bölgesi'nde İllere Göre Sanayi Dağılımı.....	91
Şekil 4.5: Trakya Alt Bölgesi Karayolu - Demiryolu Aksları ve Sınır Kapıları.....	93
Şekil 4.6: Trakya Alt Bölgesi Hava Limanı - Deniz Limanı Alanları.....	94
Şekil 4.7: Tekirdağ İli Özelinde; 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı.....	105
Şekil 4.8: 1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İl Çevre Düzeni Planı.....	114

KISALTMALAR

NİP	:	Nazım İmar Planı
UİP	:	Uygulama İmar Planı
ÇDP	:	Çevre Düzeni Planı
İÇDP	:	İl Çevre Düzeni Planı
PATİY	:	Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği
PYAEDY	:	Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik
ÇDPDY	:	Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik
ÇDPYEDY	:	Çevre Düzeni Planlarının Yapılması Esaslarına Dair Yönetmelik
KHK	:	Kanun Hükmünde Kararname
DPT	:	Devlet Planlama Teşkilatı
İBB	:	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
İMP	:	İstanbul Metropolitan Planlama ve Kentsel Tasarım Merkezi
OSB	:	Organize Sanayi Bölgesi
TRAKAB	:	Trakya Kalkınma Birliği
TOB	:	Tarım Organize Bölgeler
TAB	:	Tarımsal Alt Bölgeler

1. GİRİŞ

İçimizde evimiz ve kentimize duyduğumuz özeni birbirinden ayırmaz duygular olarak taşıyoruz. Kişiler ayrı çabalar içinde de olsalar, kent sorunları karşısında kimse umursamazlık edemez. Bizde kent sorunlarına aldırılmayan kişiye sessiz bir yurttaş değil, kötü bir yurttaş denir. Kentimizi ilgilendiren konulara bizler karar verir ya da bu konuda en doğruyu bizler düşünürüz. Çünkü eylemden önce girişilecek sözlü tartışmalar zararlı bir sonuç vermez, ama bu tür görüşmeler yapılmadan girişilen işler, olumsuz sonuçlar doğurabilir (Perikles, M.Ö. 430).

Özellikle son yıllarda ülkemizde pek çok alanda olduğu gibi, planlama alanında da yeni yasal ve kurumsal düzenlemeler yapılmakta olup önemli değişimler yaşanmaktadır. Ancak, tüm bu yeni düzenlemelere rağmen hala ülkemizde plan türlerinin kademelenmesi, yapımı ve onanması, uygulanması aşamasında aksaklıklar yaşanmakta, planlama disiplininin çerçevesi ve içeriği eksik kalmaktadır.

3194 sayılı İmar Kanunu'nda planlama ile ilgili konuların sınırlı tutulması, yetersiz analiz ve değerlendirmeler sonucu oluşturulan planların içeriğinin de eksik kalması, kademelenmiş planlar arasındaki uyumsuzluklar, üst ölçekli planların alt ölçeğe aktarılması sürecinde yaşanan sorunlar... planlama sürecini içinden çıkılmaz karmaşık bir hale getirmektedir.

Konuyu Tekirdağ İli Çevre Düzeni Planları (1/100.000 - 1/25.000 ölçekli) özelinde kısaca irdelemek gerekirse, gelinen noktada; üst ölçek plan çalışmaları ve üst ölçekli planlara uygun olarak hazırlanması gereken alt ölçekli plan çalışmaları sürecinde ve uygulama aşamasında; Tekirdağ İl Özel İdaresi ile Çevre ve Orman Bakanlığı'nca yapılan üst ölçek planların birbirleri arasında uyumsuzluklar, üst ölçekli planlama çalışmalarının ve yerel idarelerce yapılmak istenen/yapılan alt ölçekli planlama çalışmalarının birbiri ile çelişen yanları tespit edilmektedir. Bu ortamda planlama alanındaki yetki, ölçek ve içerik tartışmaları devam etmektedir. Nihayetinde, planın birçok kesim tarafından itiraz konusu edilmesi ve bu itirazların kabulü ile üst ölçekli - alt ölçekli planlar defalarca değişikliğe uğramış ve planların bütünlüğü bozulmuştur.

Planlamanın ve planların etkin ve verimli olabilmesi, hukuken geçerli ve uygulanabilir olmasına bağlıdır. Planların hukuken sağlıklı ve uygulanabilir olması; planların sağlam bir hukuki zemine oturmasını, sık sık değişikliğe uğramamasını, planlar arasındaki bütünlüğün korunmasını, planlar hazırlanırken disiplinler arası çalışmanın eksiksiz olarak yapılmasını, kamu kurum ve kuruluşları arasındaki koordinasyonun sağlanmasını ifade eder.

Bu kapsamda, Tekirdağ İli Çevre Düzeni Planlarının ve alt ölçekli planların -plan kademelenmesinin sağlanıp sağlanmadığı bağlamında- uygulanabilir olması ile ilgili yaşanan sorunların irdelenmesi ve çözüm önerilerinin sunulması çalışmanın ana fikridir.

Bu çalışma yapılırken; birincil ve ikincil kaynaklardan yararlanılmıştır (Birincil kaynaklar: kurum/kuruluşlar ile yapılan görüşmelerdir; İkincil Kaynaklar ise tezler, makaleler, raporlar, plan raporları vb. dir).

Tezin ikinci bölümünde; genel düzenleyici işlem niteliğinde olan bölge planları ve çevre düzeni planları ile imar planlarında, idari işlemleri oluşturan temel hukuki öğeler anlatılmaya çalışılacak, tanımlamalar yapılacak, planlamaya ve planlara ilişkin kısaca mevzuat bilgisi verilecek ve plan hiyerarşisi - plan kademelenmesi konuları ele alınacaktır.

Tezin üçüncü bölümünde; üst ölçekli planların yapım yöntemi, planların yapımı aşamasında yaşanan süreçler, uygulama esasları ve denetim mekanizmaları hakkındaki bilgiler *Çevre Düzeni Planları* özelinde verilecektir. Genel düzenleyici olan çevre düzeni planlarının tanımları ve amaçları, yasal çerçevesi, bu planların hazırlanma-onaylanma-uygulanma süreçlerindeki genel ve özel yetkili kamu kurum ve kuruluşlarından bahsedilecek, planların kanuni-yönetmelik düzenlemelerdeki yeri irdelenecektir.

Tezin dördüncü bölümünde; Tekirdağ İli'nde yaşanan planlama süreçlerine değinilecek, il genelinde yürürlükte olan Çevre Düzeni Planları hakkında genel bilgilere yer

verilecek ve açıklamalar yapılacak, üst ölçekli planların birbirleriyle ve alt ölçekli planlarla arasında var olan uyumsuzluklar irdelenecektir.

Tezin beşinci ve son bölümünde; yasal mevzuatımızda ve planlama sürecindeki hangi eksikliklerin ve çelişkilerin plan kademelenmesi içerisindeki tutarsızlıkları ve uygulanabilirlik bağlamında yaşanan sorunları ortaya çıkardığı, hangi kurum ve kuruluşlar arasında sorunlar yaşandığı Tekirdağ İli planları özelinde irdelenmeye çalışılacaktır. Bu sorunların nasıl çözümlendiği/çözümünebileceği, planlar arası uyumsuzlukların en aza indirgenebilmesi için ne gibi önlemler alınabileceği, yönetim birimleri arasında yaşanan sorunlara ilişkin çözüm önerileri üzerinde durulmaya çalışılacaktır.

2. PLANLAMA VE PLAN HİYERARŞİSİ

Planlama, önceden belirlenmiş amaçları gerçekleştirmek için yapılması gereken işlerin saptanması ve izlenecek yolların seçilmesidir. Geleceği yönetme ve kaynakları dağıtma aracı olan planlama neyin yapılacağını, nasıl yapılacağını, ne zaman harekete geçileceğinin, bütün bu çalışmalarda kimlerin sorumlu olacağını belirlenmesi ve saptanması sürecidir. Planlama farklı disiplinlerin ilgi alanına girmektedir. Bu farklılık, planlamanın tanımında da kendini göstermektedir.

Bozkurt ve Ergun'un (Bozkurt, Ö., & Ergun, T., 1998) açıkladığı gibi Kamu Yönetimi Sözlüğünde planlama “önceden saptanmış hedef ya da hedeflere, yine önceden saptanmış sürede ulaşmak için izlenecek yön ve yöntemleri belirleme” eylemidir.

Özşen'in (Özşen, T., 2003) açıklamasında, yönetim bilimi açısından ele alındığında planlama “ister kamu, ister özel kesimde yer alsın, tüm kişi ve kuruluşlar için saptadıkları amaç ve hedeflere, ellerindeki sınırlı kaynakları en iyi biçimde kullanarak erişme yol, yöntem ve araçlarını belirlemektir”.

Toplumsal ve ekonomik düzeltim aracı olarak planlamayı niteleyen bir bakış açısı sunan YAVUZ'a (Yavuz, F., 1978) göre planlama “sosyal, psikolojik ve politik bakımlardan arzu edilen ile mali, ekonomik ve teknik olanakların bağdaştırılması”dır. Toplumsal ve ekonomik düzeltim aracı olarak planlamanın uygulanmasının büyük ölçüde devlet tarafından yerine getirildiği ile ilgili olarak KESKİNOK (Keskinok Ç., 2001) tarafından yapılan tanımlama “Planlama dediğimiz şey aslında kamu malı üretmek demek” şeklindedir. Bu çerçevede değerlendirilebilecek bir tanım da KARAMAN (Karaman, Z.T., 2001) tarafından yapılmıştır “Planlama bir kamu hizmetidir”.

Planlamanın teknik boyutuna vurgu olarak değerlendirilebilecek bir tanım ÇİLİNGİROĞLU (Çilingiroğlu, A., 2003) tarafından yapılmış olup, buna göre planlama "olaylara sistematik olarak bakmak, doğru dürüst bilgileri toplamak ve onları belli bir

disiplin içinde, tutarlı olarak, bilimsel metotları kullanarak, seçenekleri gerektiği gibi değerlendirerek karar vereceklere yardımcı olmak"tır.

Şehir Plancıları Odası'nın *planlama disiplini* hakkında tanımlaması şöyledir;

(...) insan yerleşmelerinin etkili planlama ve yönetimi ile yapılı ve doğal çevrenin korunması ve kaynak kullanımı ile ilgili bir bilim dalıdır. Planlama, ülke düzeyinden yerel ölçüğe kadar her türlü yerleşmedeki fiziksel/mekansal gelişmelerin bir plan/düzen çerçevesinde biçimlenmesine katkıda bulunmaktır. Kent planlama eylemi, toplumsal ilişkiler bütünü ile etkileşimli bir biçimde, kentsel alanlarda arazi kullanımının, üretim ve tüketim alanlarının, ulaşım ağlarının, genel mekansal yapının belirlenmesi, öngörülmesi ve planlanması sürecidir.

Açıklamalardan da anlaşılacağı üzere planlama farklı disiplinlerin ilgi alanına girmektedir. Kent planlama da bunlardan biridir. Kentler, medeniyetlerin dinamolarıdır. Bugün dünya nüfusunun yarısından fazlası kent merkezlerinde ve metropollerde yaşamaktadır. Kentleşme oranı artmaya devam ettikçe kentlerin, kent sakinleri için yaşanabilir mekanlar olmasını sağlamak da kaçınılmaz bir vazife olarak ön plana çıkmaktadır.

Kent planlamanın konusu mekan, eylem alanı planlamadır. Mekanın ölçüğü ülke ve bölge düzeyinden yerel ölçüğe kadar her türlü yerleşmeyi kapsar. Planlama, ölçüğe dayalı nitelik farklılaşmasının yanı sıra kentsel işleve ya da yerleşmeyi karakterize eden sosyo-ekonomik faktörlere göre niteliğe dayalı olarak da farklılaşmaktadır; metropoller, sanayi kentleri, turizm merkezleri vd. gibi. Bu alanlara yönelik planlama çalışmaları ise niteliklere bağlı olarak farklılaşmaktadır; kent bütünü planı, metropoliten alan planı, turizm-sanayi vb. sektörel planlamalar gibi.

2.1 PLAN TANIMLARI

2.1.1 Ülke Planı

Ulusal sınırlar ile tanımlanan ülke bütününde; sosyal ve ekonomik plan kararlarının mekana yansımaları, mekandaki oluşumların kalkınma planlarına aktarılmasını, ülke ölçüğindeki yatırımların dengeli dağılımını, kentleşme ve nüfus dağılımını

sağlayan; bölge, çevre düzeni, nazım imar planı ve uygulama imar planı gibi daha alt kademe planlamaları yönlendiren üst düzeyde plandır.¹

Ülke Planı tanımı dışında, ülke düzeyinde yapılan diğer bir plan çeşidi ise Kalkınma Planlarıdır.

2.1.2 Kalkınma Planı

1961 Anayasası'nın *İktisadi ve Sosyal Hayatın Düzeni* başlığı altında yer alan 41.maddesinde Kalkınma Planlarının amacı "iktisadi ve sosyal hayat, adalete, tam çalışma esasına ve herkes için insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlanması" şeklinde açıklanmakta olup "iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmayı demokratik yollarla gerçekleştirmek; bu maksatla, milli tasarrufu arttırmak, yatırımları toplum yararının gerektirdiği öncelikleri yöneltmek ve kalkınma planlarını yapmak Devletin ödevidir." ifadelerine yer verilmektedir.

Devlet Planlama Teşkilatının kurulduğu tarihten bugüne kadar 10 adet Kalkınma Planı uygulamaya konulmuştur. 2014 yılı itibariyle Türkiye'de 10. *Kalkınma Planı*nın uygulanmasına başlanılmıştır. Türkiye'nin, Planlı Dönem içerisinde yapmış olduğu 10 adet Kalkınma Planı bulunmaktadır (2014-2018, 2007-2013, 2001-2005, 1996-2000, 1990-1994, 1985-1989, 1979-1983, 1973-1977, 1968-1972, 1963-1967).

641 sayılı *Kalkınma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK* doğrultusunda Kalkınma Bakanlığınca hazırlanan ve Yüksek Planlama Kurulunda görüşülen *Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018)*, Bakanlar Kurulu'nun 10.06.2013 tarihli 2013/4908 sayılı kararı ile kabul edilmiş ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nun 01.07.2013 tarihli 127. birleşiminde onaylanmıştır.²

10.Kalkınma Planının içeriğinde, planın; insanların refahını artırmak, hayat standartlarını yükseltmek, temel hak ve özgürlüklerini güçlendirerek adil, güvenli ve huzurlu bir yaşam ortamı tesis etmek ve bunu kalıcı kılmak amacıyla, kalkınmanın

¹ Ülke Planı, <http://www.idarehukuku.net/baslik/Imar-Hukuku/Imar-Plani/Ulke-Plani.html> [20.10.2013]

² "Onuncu Kalkınma Planı, http://pbk.tbmm.gov.tr/dokumanlar/10-kalkinma_plani.pdf [08.02.2014]" ve "<http://www.resmigazete.gov.tr> [06.03.2014]"

sürdürülebilirliğini merkeze alan bir yaklaşım benimsendiğinden bahsedilmiştir. 10.Kalkınma Planının hedefleri: *nitelikli insan, güçlü toplum; yenilikçi üretim, istikrarlı yüksek büyüme; yaşanabilir mekanlar, sürdürülebilir çevre; kalkınma için uluslararası işbirliğidir.*

2.1.3 Bölge Planı

Bölge Planları, yasal plan kademelenmesinin ilk basamağı olarak gösterilmektedir. Ersoy'un (2006) açıkladığı gibi:

Ülkemizde bölge planlarının geçmişi 60'lı yıllara kadar uzanır. Hazırlanan ilk bölge planı Doğu Marmara Bölgesi Planıdır. Bunu, Zonguldak Projesi, Çukurova projesi, Keban Projesi, Antalya Projesi, Güneydoğu Anadolu Projesi, Doğu Anadolu Projesi, Doğu Karadeniz Bölgesi Gelişme Planı ve Yeşilirmak Havzası Gelişim Projesi izlemiştir. Anılan projeler DPT, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Başbakanlık GAP İdaresi gibi merkezi hükümet düzeyindeki birimler tarafından hazırlanmış, ancak bu planların yaşama geçirilmesine yönelik yasal düzenleme olmadığı için uygulanmaları sağlanamamıştır.

Yürürlükteki 3194 sayılı İmar Kanunu'nun planları tanımlayan bölümünde bölge planları ile ilgili ayrıntılı bir açıklama yer almamakla birlikte, bu planlarla ilgili olarak, 6.maddesindeki *Planlama Kademeleri* başlığı altında yer alan hükümlerde ve 8.maddesinde yer alan:

Bölge planları; sosyo - ekonomik gelişme eğilimlerini, yerleşmelerin gelişme potansiyelini, sektörel hedefleri, faaliyetlerin ve alt yapıların dağılımını belirlemek üzere hazırlanacak bölge planlarını, gerekli gördüğü hallerde Devlet Planlama Teşkilatı yapar veya yaptırır.

hükümünde oldukça kısıtlı ifadelerle yer verilmiştir.

İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelik'in 7.maddesine istinaden İller Bankası tarafından hazırlanan *İller Bankasıncı Hazırlanan İmar Planlarının Düzenlenmesi İle İlgili Teknik Şartlaşma* metninin 1.02.maddesinde:

Bölge Planı: Seçilen ve sınırları belirlenen, ülke fiziksel ve kalkınma planları ilkeleri doğrultusunda hazırlanan; bölgesel kademelenme, bölgesel alan kullanımı ve alt yapıya ilişkin kararları ve yatırımları zaman ve mekan boyutu ile belirleyerek, ilgili kuruluşların sektörel uygulama plan ve programlarına yansımaları, yatırımların

koordinasyon ve yönlendirilmesini sağlayan; çevre düzeni ve nazım imar planlarını yönlendiren plandır.

şeklinde tanımlanmıştır.

Yukarıdaki açıklamalardan da görüleceği üzere ülkemiz planlama süreçlerinde önemli bir yeri olan Bölge Planları hakkında detaylı bir açıklama yapılmaması mevzuatımızda önemli bir eksikliklerdir. Bölge Planları ile ilgili ayrıntılı bilgiler mevzuatımızda yer almamakla birlikte (ölçeği-yetkili kurum/kuruluşların kim olduğu-niteliği-tanımı hakkında ayrıntı verilmemiştir); ilgili kurumlarca, bölge planlarının 1/250.000-1/100.000-1/50.000 vd. ölçeklerde hazırlandığı görülmekte olup, bu planlar bir ve/veya birkaç ili veya özel bir bölgeyi kapsayan planlardır.

2.1.4 Havza Planları

Bu plan çeşidi *Plan Kademelenmesi* içerisinde bulunmamakla birlikte mevzuatımızda sıkça ifade edilen bir kavramdır. *Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmeliğin*³ 4. maddesinde "j) Havza: Bir akarsu kaynağını besleyen yüzey ve yeraltı su kaynaklarının tabii su toplama alanını kapsayacak biçimde, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne belirlenmiş olan alanlar" tanımı yapılmıştır. Aynı KHK'nin 1-4/1-6/a-7 maddelerinde de Havza kavramına yer verilmiş ancak havza planlarına ilişkin detaylı bir açıklama yapılmamıştır.

Bahse konu planlara ilişkin olarak; *644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK'nin*⁴ 2/b-7/c-7/ç maddelerinde yer verilen ifadeler doğrultusunda, Havza Planları ile *havza koruma planlarının* kastedilmek istenildiği anlaşılmaktadır.

³ Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik: 11 Kasım 2008 tarihli 27051sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır)

⁴ Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (644 s. khk.). 04 Temmuz 2011 tarihli 27984 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır)

645 Sayılı Orman Ve Su İşleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK'nin⁵
7/a-7/b-9/c-9/f-11/a maddelerinde yer verilen

- a. Toprağın korunması ve tabii kaynakların geliştirilmesi amacıyla; havza bütünlüğü esas alınarak, çölleşme ve erozyonla mücadele, çığ, heyelan ve sel kontrolü ile entegre havza ıslahı plan ve projeleri iş ve işlemleri
- b. Su kaynaklarının kıyı suları dahil olmak üzere koruma-kullanma dengesi gözetilerek, sucul çevrenin ekolojik ve kimyasal kalitesinin korunması ve geliştirilmesini sağlamak amacıyla havza bazında hazırlanan nehir havza yönetim planları iş ve işlemleri
- c. Su havzalarında kaliteli ve azami miktarda su elde etmek, erozyonu önlemek, sel, çığ ve taşkınları kontrol altına almak, toprak, su ve bitki dengesini korumak amacıyla hazırlanan entegre havza ıslahı ana planı ile su havzalarının geliştirilmesine yönelik ulusal ve bölgesel düzeyde yapılacak planlama iş ve işlemleri

ifadeleri ile *Havza Planlarına* atıfta bulunulmuştur.

Yukarıda bahsedilen ifadelerden de anlaşılacağı üzere, havza ile bölge kavramları birbirinden farklı kullanılmaktadır. Bölge kavramında *mülki-idari sınırlar* daha çok dikkate alınırken, Havza kavramı ile *ekolojik-doğal eşikler* önem kazanmaktadır.

2.1.5 Mekansal Strateji Planı

Bahse konu plan; 636 sayılı Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK'nin⁶ ve yine 644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK'nin⁷ 2-d) maddelerinde ifade olanağı bulmuş, ancak bu planlara ilişkin "ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak suretiyle hazırlamak ve mahalli idarelerin plan kararlarının bu stratejilere uygunluğunu denetlemek" görevlerinin yetkilisi olan kurum dışında (*güncel Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, mülga Çevre-Orman ve Şehircilik Bakanlığı*) herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir.

⁵ Orman ve Su İşleri Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (645 s. khk.). 04 Temmuz 2011 tarihli 27984 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır)

⁶ Çevre, Orman Ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (636 s. khk.). 08 Haziran 2011 tarihli 27958 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır)

⁷ Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (644 s. khk.). 04 Temmuz 2011 tarihli 27984 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır)

Özellikle, 644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK'nin 7/a-7/ç-7/h-7/2-11/b maddelerinde yer alan hükümlerden de anlaşılacağı üzere; Mekansal Strateji Planları *Plan Kademelenmesi* içerisinde yer alması gereken ve daha alt ölçekli planlara yön veren bir plan çeşididir. Dolayısıyla bu planlar yasal mevzuatımız gereği yaptırımı olan planlardır.

Özyazıcı (Özyazıcı, Ö., 2012), Mekansal Planlamanın amacını şu şekilde açıklamıştır:

fiziksel ve doğal çevreyi sağlıklı ve planlı bir yapıya kavuşturmak, tarihi ve kültürel değerleri korumak ve geliştirmek, koruma kullanma dengesini sağlamak, yatırımlara yön vermek, ülke, bölge ve yerel düzeyde sürdürülebilir kalkınmayı gerçekleştirmek, afet tehlike ve risklerini azaltmak, güvenli ve yaşam kalitesi yüksek çevreler oluşturmak üzere yapılması ve izlenmesi gereken işleri/stratejileri/metodları belirlemektir.

Bu kapsamda, Mekansal Strateji Planı

- a. Ülkenin jeo-stratejik konumu ve ulus aşırı bölgesel gelişmelerinin irdelenmesi,
- b. Ulusal kalkınma, bölgesel gelişmişlik farklılıklarının gözetilmesi,
- c. Bölgesel ve kentsel düzeyde etkileşim, rekabet edebilirlik, sektörler arası ilişkilerinin kurulması,
- d. Dengeli ve sürdürülebilir büyümenin sağlanması,
- e. Doğal, tarihsel, kültürel ve çevresel değerlerin korunmasına,

ilişkin; sektörel ve tematik konularda, vizyon, politika, program ve hedeflerin mekansal stratejilerini içeren, dinamik yıllık programlara sahip, strateji belgeleri ve eklerinden oluşan plandır ve 644-648 Sayılı KHK'ler ile *Mekansal Strateji Planlarını* hazırlama görevi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na verilmiştir.

2.1.6 Metropoliten Alan Planı

Planların kademelenmesinde bölge planlarını izleyen sırada yer alması gerekirken, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun *Tanımlar* ve *Planlama Kademeleri* içinde yer almayan ancak 3194 sayılı Kanunun 9.maddesinde adı geçen Metropoliten Alan Planları; kapsam ve ölçek bakımından bölge planları ile Çevre Düzeni Planları arasında yer alması gereken planlardır.

Metropolitan Alan Planları ile ilgili olarak 3194 sayılı İmar Kanununun⁸ 9.maddesinde:

Bakanlık gerekli görülen hallerde, kamu yapıları ile ilgili imar planı ve değişikliklerinin, umumi hayata müessir afetler dolayısıyla veya toplu konut uygulaması veya Gecekondu Kanununun uygulanması amacıyla yapılması gereken planların ve plan değişikliklerinin, birden fazla belediyeyi ilgilendiren Metropolitan Alan Planlarının veya içerisinde veya civarından demiryolu veya karayolu geçen, hava meydanı bulunan veya havayolu veya denizyolu bağlantısı bulunan yerlerdeki imar ve yerleşme planlarının tamamını veya bir kısmını, ilgili belediyelere veya diğer idarelere bu yolda bilgi vererek ve gerektiğinde işbirliği sağlayarak yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve re'sen onaylamaya yetkilidir.

hükmü yer almaktadır. Mevzuatımızda *Metropolitan Alan Planları* adıyla bir kademededen söz edilmemesine rağmen 3194 sayılı Kanun'un 9.maddesindeki ifadelerle dayanılarak bu Planlar, birden çok ili kapsayacak alt bölge planı olarak tanımlanabilir.

2.1.7 Çevre Düzeni Planı⁹

Mevzuatta belirtilen plan kademelenmesi açısından bakıldığında Bölge Planlarını izleyen ikinci kademede Çevre Düzeni Planları yer almaktadır.

3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 5.maddesinde belirtildiği üzere Çevre Düzeni Planı “ülke ve bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanılması kararlarını belirleyen plandır”. 3194 sayılı Kanunun 5.maddesinde yer alan Çevre Düzeni Planlarının kapsamı-içeriği-ölçeği-yapım ve onamasına ilişkin olarak da Kanunda başka bir hüküm getirilmemiştir.

Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik'de¹⁰ ÇDP tanımı şu şekildedir:

Konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi sektörler ile kentsel-kırsal yapı ve gelişme ile doğal ve kültürel değerler arasında koruma-kullanma dengesini sağlayan ve arazi kullanım kararlarını belirleyen yönetsel, mekansal ve işlevsel bütünlük gösteren sınırlar içinde, varsa bölge planı kararlarına uygun olarak yapılan, idareler arası koordinasyon esaslarını belirleyen, 1/25000, 1:50000, 1:100000, veya 1:200000 ölçekte hazırlanan, plan notları ve raporuyla bir bütün olan plandır.

⁸ 3194 sayılı İmar Kanunu 09 Mayıs 1985 tarihli 18749 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır)

⁹ Bu bölümde kısaca tanımsal açıklamalar yapılacak olup, Çevre Düzeni Planlarına ilişkin daha ayrıntılı bilgilere ilerleyen bölümlerde yer verilecektir.

¹⁰ Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik 02 Kasım 1985 tarihli 18916 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır)

2872 sayılı *Çevre Kanunu*'nun¹¹ 9/b maddesinde bulunan:

Ülke fizikî mekanında, sürdürülebilir kalkınma ilkesi doğrultusunda, koruma-kullanma dengesi gözetilerek kentsel ve kırsal nüfusun barınma, çalışma, dinlenme, ulaşım gibi ihtiyaçların karşılanması sonucu oluşabilecek çevre kirliliğini önlemek amacıyla nazım ve uygulama imar planlarına esas teşkil etmek üzere bölge ve havza bazında 1/50.000-1/100.000 ölçekli çevre düzeni planları Bakanlıkça yapılır, yaptırılır ve onaylanır. Bölge ve havza bazında çevre düzeni planlarının yapılmasına ilişkin usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

hükmüyle Çevre Düzeni Planlarına ilişkin, doğal çevrenin korunması bağlamında tanımlama yoluna gidilmiştir.

Son olarak, *Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik*'in¹² (ÇDPDY) 5.maddesinde bu plan ile ilgili olarak daha ayrıntılı bilgi verilmektedir. Buna göre; Çevre Düzeni Planları varsa bölge planı esas alınarak yapılır. ÇDPDY'in 6.-7. ve ilgili diğer maddelerinde ÇDP'ında hangi konulara ilişkin çalışma, araştırma ve siyasaları kapsamı gerektiği; planlama alanının tespiti-hazırlanması-hazırlatılmasına ilişkin idari ve teknik usuller ve esasların neler olduğu konusundaki ifadeler yer verilmektedir.

Yukarıda verilen tanımlamalardan da anlaşılacağı üzere Çevre Düzeni Planlarını;

- a. yapan/onaylayan/uygulayan kurumların hangileri olduğu,
- b. bu planların hangi ölçekte yapılması gerektiği,
- c. havza/bölge planı mı yoksa imar planı mı niteliğinde olduğu,
- d. hangi konuları içermesi gerektiği vb.

hususunda güncel mevzuatımızda farklı Kanun-Yönetmelik maddeleri¹³ ve uygulama öncesi-sonrasında farklı görüşler yer almaktadır. Dolayısıyla Çevre Düzeni Planlarının hazırlanması ve uygulanması sırasında sorunlar ve çakışmalar yaşanmakta, boşluklar oluşmaktadır. Tez çalışmasının ana temasını oluşturan Çevre Düzeni Planları hakkında ortaya çıkan sorunlar ve yaşanan tartışmalar ışığında, ilerleyen bölümlerde daha ayrıntılı açıklamalar yapılacaktır.

¹¹ Çevre Kanunu (2872 s. k.) 11 Ağustos 1983 tarihli 18132 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır)

¹² Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik 11 Kasım 2008 tarihli 27051 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır)

¹³ Bkz. EK 1 (Çevre Düzeni Planları ve üst ölçekli planlama konusunda mevzuat taraması tablosu)

2.1.8 İmar Planı (Nazım ve Uygulama İmar Planları)

Plan kademelenmesinde üçüncü kademeyi oluşturan ve Çevre Düzeni Planlarından sonra gelen imar planları, Nazım ve Uygulama İmar Planı olarak ikiye ayrılmaktadır. 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5.maddesinde Nazım-Uygulama İmar Planları tanımı şu şekildedir:

Nazım İmar Planı; varsa bölge veya çevre düzeni planlarına uygun olarak halihazır haritalar üzerine, yine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak çizilen ve arazi parçalarının; genel kullanım biçimlerini, başlıca bölge tiplerini, bölgelerin gelecekteki nüfus yoğunluklarını, gerektiğinde yapı yoğunluğunu, çeşitli yerleşme alanlarının gelişme yön ve büyüklükleri ile ilkelerini, ulaşım sistemlerini ve problemlerinin çözümü gibi hususları göstermek ve uygulama imar planlarının hazırlanmasına esas olmak üzere düzenlenen, detaylı bir raporla açıklanan ve raporuyla beraber bütün olan plandır.

Uygulama İmar Planı; tasdikli halihazır haritalar üzerine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak nazım imar planı esaslarına göre çizilen ve çeşitli bölgelerin yapı adalarını, bunların yoğunluk ve düzenini, yolları ve uygulama için gerekli imar uygulama programlarına esas olacak uygulama etaplarını ve diğer bilgileri ayrıntıları ile gösteren plandır.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5.maddesinde yer alan İmar Planlarının kapsamı, içeriği, ölçeği, yapımı, onanmasına ilişkin olarak Kanunun diğer maddelerinde ve Kanunun ilgili Yönetmeliklerinde ayrıntılı bilgilere yer verilmiştir.

Yukarıda bahsedilen plan tanımları dışında; Koruma Amaçlı İmar Planı, Özel Amaçlı Planlar (Bütünleşik Kıyı Alanı Planı, Uzun Devreli Gelişme Planı, Sakınım Planı, Kurumsal Strateji Planı, Yönetim Planı, Eylem Planı ...) vb. plan çeşitleri de bulunmaktadır.

2.2 ÜST ÖLÇEK - ALT ÖLÇEK PLAN KAVRAMLARI

Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmeliğin *Tanımlar* başlığı altında yer alan 4.maddesinde: "*Alt ölçekli plan: Çevre düzeni planı sınırları içerisinde çevre düzeni planına uygun olarak ilgili idarelerince hazırlanacak ve onaylanacak olan planlar*" şeklinde tanımlanmıştır.

08.09.2013 tarihli 28759 Resmî Gazete'de yayımlanan *Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği* (PATİY) değişikliği'nin 2.maddesinde:

Alt kademe planların, üst kademe planların kesinleştiği tarihten itibaren en geç bir yıl içinde ilgili idarece üst kademe planlara uygun hale getirilmesi zorunludur (...)

hükmü yer almaktadır.

T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı - Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü'nün 01.08.2000 tarihli B.09.0.TAU.0.17.00.00/1454/17630 sayılı ve *Çevre Düzeni Planları* konulu Genelgesi'nde de "üst ölçekli plan olan çevre düzeni planını..." ifadesi yer almaktadır.

Alt ölçek - üst ölçek plan kavramlarına mevzuatımızda sıkça yer verilmemekle birlikte;

- a. *Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik*'in 4. maddesinde yapılan tanımlama ve yukarıda bahsi geçen *Genelge*'deki ifade doğrultusunda,
- b. *PATİY*'nin 2.maddesinde yer alan hükümden yola çıkarak ve bu Yönetmeliğin yetkili kurumu olan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın *Çevre Düzeni Planlarını* yapma-yaptırma-onama yetkisine sahip olduğu düşünülecek olursa, bu hüküm ile ifade edilen *üst kademe planlardan* kastedilenin *Çevre Düzeni Planları ve daha üst kademe planlar* olacağı kanaatiyle,

üst ölçekli plan kavramı ile Çevre Düzeni Planları ve daha üst ölçekli planlardan, *alt ölçekli plan* kavramı ile de Nazım ve Uygulama İmar Planlarından bahsedildiği anlaşılmaktadır. *Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik*'in 5.maddesinde Çevre Düzeni Planları hakkında bahsi geçen "üst ölçekli plan niteliğini taşır" ifadesi doğrultusunda, Nazım ve Uygulama İmar Planlarının *alt ölçekli plan*; Çevre Düzeni Planları ve daha üst planların ise *üst ölçekli plan* olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

2.3 PLANLAR ARASI KADEMELENME

Kaynağını kent ve/veya kır mekanından alan; farklı kurumlar tarafından paralel yöntemlerle hazırlanan, farklı işlevler yüklenen, farklı ölçekteki planların birbirinden bağımsız olması mümkün değildir. Dolayısıyla, ölçeği ne olursa olsun, farklı kurumlar

tarafından hazırlanmış olsalar da planların birbirlerinden etkilenmeleri, birbirlerini referans almaları kaçınılmaz olacaktır.

İdari faaliyetlerin bütünlük içerisinde yürütülmesi zorunluluğu ve kamu kaynaklarının verimli kullanılması gerekliliği, planlar arasında bir plan düzeninin olmasını da ayrıca zorunlu kılmaktadır. Planlama faaliyetlerinden beklenen faydaların elde edilebilmesi, ortaya konulan hedeflerin yakalanabilmesi için planlar arasında bir koordinasyon ilişkisinin gerekliliğini sağlamak üzere, alt ölçekli planların üst ölçekli planlara uygunluğunun sağlanması zorunluluğuna "*plan hiyerarşisi*" denir.

Bu konuda Özden'in (Özden, P. P.) açıklamaları şöyledir: "3194 sayılı İmar Kanunu, planlama kademelenmesini iki grupta değerlendirmektedir: Bölge Planı ve İmar Planı. İmar Planlarını ise Nazım İmar Planı ve Uygulama İmar Planı olarak sınıflandırmaktadır".

3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 6.maddesinde yer alan Planlama Kademeleri hükmü doğrultusunda: planlar kapsadıkları alan ve amaçları açısından, Bölge Planları ve İmar Planları; imar planları ise Nazım İmar Planları ve Uygulama İmar Planları olarak hazırlanır.

3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 5.maddesinde, Çevre Düzeni Planlarının ülke ve bölge planlarına uygun olarak hazırlanacağı ifade edilmiş, nazım imar planı tanımlanırken de bu planın varsa bölge planlarına ve Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak hazırlanması gerektiği vurgulanmıştır. Maddenin devamında uygulama imar planının da nazım imar planı esaslarına göre şekillendirilmesi gerekliliği UİP tanımında vurgulanmıştır. Kanunun, nazım imar planı ve uygulama imar planı tanımlarından çıkarılacak sonuca göre; ülke planları, bölge planları ve Çevre Düzeni Planları Nazım İmar Planları üzerinde, nazım imar planı da Uygulama İmar Planı üzerinde bir hukuki metindir ve alt metni bağlamaktadır.

08.09.2013 tarihli 28759 Resmi Gazete'de yayımlanan PATİY Değişikliği ile 2.maddeye eklenen

Alt kademe planların, üst kademe planların kesinleştiği tarihten itibaren en geç bir yıl içinde ilgili idarece üst kademe planlara uygun hale getirilmesi zorunludur. Aksi halde, üst kademe planları onaylayan kurum ve kuruluşlar alt kademe planları en geç altı ay içinde üst kademe planlara uygun hale getirir ve resen onaylar (...)

hükmüyle, planlar arasında var olan kademelenme açık bir şekilde ifade edilmiştir.

Ülkemizin üst ölçekli plan deneyimleri hakkında Özden'in (Özden, P. P.) açıklamaları şöyledir;

(...) planlı dönemden başlamak üzere yaklaşık 40 yıllık bir geçmişi bulunmaktadır. Bununla birlikte, bu 40 yıllık süreç, kentlerin geniş vizyonlu, uygulanabilir ve yasal açıdan sorunsuz üst ölçekli planlara kavuşabilmesine ve planlama hiyerarşisinin doğru bir şekilde oturtulup işleyebilmesine yeterli olamamıştır. Türk kentlerinin uzun yıllardan bu yana devam eden plansız/sağlıksız kentleşme pratiğinin temelinde, ülkede üst ölçekli plan felsefesinin yerleşmemiş olmasının yattığı tüm ilgili çevrelerce ortak kabul görmektedir (...) süreç, kentlerin sorunlarının kendi içinde çözümlenemeyeceğini, daha üst ölçekten bir bakış açısına ihtiyaç duyulduğunu göstermiştir. Bu ihtiyaç doğrultusunda, 1972 yılında çıkartılan 1605 sayılı İmar Kanunu, metropol kentler, bölge ve alt bölge planlaması gibi kavramları getirerek planlama kademelendirilmesini ortaya koymuştur.

Planlar arasında varlığı kabul edilen ast üst ilişkisi, planların isimlerine bağlı olarak tanımlanmış bir ilişkidir. Bir başka ifadeyle *plan hiyerarşisi* planların ölçeğine göre sıralanması değildir. Ölçeği ne olursa olsun, planlar; Ülke Planları/Kalkınma Planları, Bölge Planları, Mekansal Strateji Planları, Metropolitan Alan Planları, Çevre Düzeni Planları, Nazım İmar Planları ve Uygulama İmar Planları olarak bir sıralı düzen oluştururlar. Dolayısıyla, 1/25.000 Ölçekli bir nazım imar planının, yürürlükte bulunan 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planıyla aynı ölçekte bulunması nedeniyle eşdeğer hukuki metinler olduğunu söylemek yanlış olacaktır. 1/100.000 ölçeğinde hazırlanan bir İl Çevre Düzeni Planının da, yürürlükte olan aynı ölçekteki bir bölge planından üstte olduğunu söylemek de doğru olmayacaktır.

Çakılcıoğlu'nun (Çakılcıoğlu, M.) açıkladığı gibi, "Planlar arasında varlığı düzenlenmiş bulunan hiyerarşi, planın kademesine, planın konusuna ve planı yapan idareye bağlı

olarak şekillendirilmiş bir hiyerarşi olup, bunun planın ölçeğine bağlı olduğunu söylemek tam olarak durumu yansıtmayacaktır".

Türkiye’de planlama yazınında üzerinde durulan konulardan biri *planlamada kademeli yapılanmadır*¹⁴. Bu yapının oluşturulamaması planlamada sorun alanı olarak görülmektedir. Planlama sistemi içinde ulusal kalkınma planlarının belirlediği hedeflere ulaşma açısından daha alt düzeydeki planların karşılıklı ilişkilerinin ortaya konması önem taşımaktadır. Böylece merkezi düzeyde alınan kararlar, belirlenen hedefler, yerleşim yeri olarak daha alt mekanlarda uygulanma olanağı bulacaktır. Bu uygulama ise kimi kamu kuruluşlarının yanı sıra yerel yönetim birimlerince de yerine getirilmektedir.

Yerel yönetimler, plan çalışmalarını sorumlu oldukları coğrafi alana yönelik olarak gerçekleştirmektedirler. Söz konusu coğrafi alan ise içinde bulunduğu bölge ve ülke dinamiklerince belirlenen bir mekan/yer konumundadır. Bu bağlamda üst ölçeklerde alınan kararlar, yerel yönetimlerce hazırlanan planların uygulamadaki başarısı veya başarısızlığında da etkili olmaktadır.

Ersoy'un (Ersoy, M., 2006) Planlama sürecine ilişkin düşünceleri şöyledir:

görece büyük alanlar için üretilmiş genel ve soyut kurallardan (üst ölçek planlar) ve bu kurallara bağlı olarak daha dar alanlar için üretilen özel ve somut kararlara (alt ölçek planlar) varılan bir yol izlenmektedir. Burada önemli olan, statik bir planlama anlayışı ile sadece plan ölçeklerini değiştiren bir odaklama yapmaktan çok, ölçekler arasında geri besleme yöntemi ile sürekli olarak kendisini öngörülemeyen gelişme ve ilişkilerin yaratacağı potansiyel sapmalardan koruyacak bir dinamizmi sağlamaktır.

Bu demek değildir ki, alt ölçekli plan kararları üst ölçekli plan kararları ile birebir aynı olacaktır. Bu anlamda Ersoy’un (Ersoy, M., 2006):

Üst ölçekli planlar geliştirilen temel hedef, oluşturulmuş politika ve prensiplere uygun olarak kentin ana gelişme kararlarını ve arazi parçalarının kullanım biçimlerini ilke düzeyinde veren, soyutlama düzeyi yüksek, belgelerdir. Kuşkusuz, bu soyutlama düzeyi 1/5.000'den 1/50.000'e doğru yükselirken söz konusu planların

¹⁴ Güncel mevzuatımız çerçevesinde, Plan Türleri-Plan Kademelenmesi-Yetkili Kurumlar bölümü içerisinde Tablo 2.3'de gösterilmiştir.

arazi kullanımlarına ilişkin olarak içereceği bilgi düzeyi de özelden çok daha genele doğru olacaktır. Diğer bir anlatımla, bir üst ölçekte belirtilen ana kararlar bir alt ölçeğe geçirilirken, bu yeni ölçekte, üst ölçekte ayrıntılandırılmamış olan dolayısı ile, yeni denilebilecek kararlar alınabilir.

ifadesi bu konuyu özetler niteliktedir.

Tablo 2.1: Planlı Dönemde; Plan Türlerinin ve Plan Ölçeklerinin, Planlama Kurumlarının Şekillenışı

Dönem	Planın Kapsadığı Alan	Yetkili Kurum ve Kuruluş/ları	Toplam Yetkili Kurum/ Kuruluş Sayısı	Plan Türü ve Kademenleme	İmar Kanunu
1848-1933	Mevzii/ Yerel Altı	Belediyeler	1 adet	Yerleşme Planı	Ebniye Tüzüğü,;Ebniye ve Turuk ile Ebniye Kanunları
1933-1957	Kent/ Yerel	Belediyeler	1 adet	Müstakbel Şehir Planı	Yapı ve Yollar Kanunu (3290)
1957-1985	Metropolitan Alan/ Yerel Üstü	Belediyeler; Merkezi Yönetim (BİB, Orman Bakanlığı, Turizm Bakanlığı)	4 Adet	Nazım ve Uygulama İmar Planı	İmar Kanunu (6785/1605)
1985	Bölge/ Yerel Üstü	Yerel Yönetimler (Belediyeler ve İl Özel İdareleri); Merkezi Yönetim (Yukarıdakiler e ek olarak DPT)	7 Adet	Bölge planı; Çevre Düzeni Planı; Nazım ve Uygulama İmar Planı	İmar Kanunu (3194)
2011	Ulusal- Bölgesel/ Ulus/Bölge	Yerel Yönetimler ve Merkezi Yönetim	19	En üstte; Ulusal ve Bölgesel Düzeyde Mekansal Strateji Planı- En altta; Uygulama İmar Planı olmak üzere 6 kademe	İmar Kanunu (3194)

Kaynak: Ersoy, M., Yerelden Ulusala Merkezileşerek Aynılaştan Planlama Anlayışı.

Plan türleri-plan kademeleri-yetkili kurumlar konusunda; Melih ERSOY'un makalesinde kullanmış olduğu *Planlı Dönemde; Plan Türlerinin ve Plan Ölçeklerinin, Planlama Kurumlarının Şekillenışı* (Akay, A., 2007) tablosu Tablo 2.1'de verilmiştir.

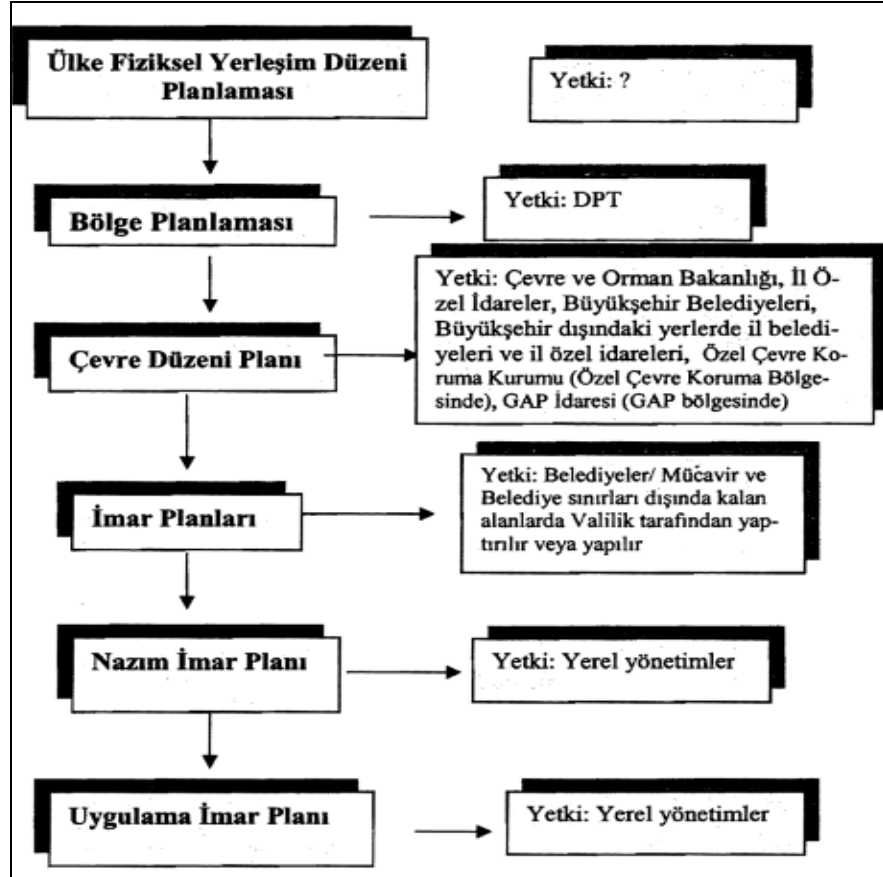
Her bakımdan alt ölçekli planları denetleyen, yönlendiren ve esneklik çerçevesini çizen yine üst ölçekli planlardır. Bu nedenle üst ölçekli planlarda alınacak kararlar, alt ölçeklerde yapılacak planların aynı bir hedefler sisteminin ana ilkelerini benimsemelerini, aynı dili konuşmalarını sağlamaları açısından önemlidir.

Ersoy'un (Ersoy, M., 2006) açıkladığı gibi:

Planların kademeli birlikteliği ilkesine göre, bir alt ölçekte alınan plan kararlarının bir üst ölçek plan kararları ile çelişmemesi, üst ölçek plan kararlarının alt ölçekte uygulanmasının imkansız ya da sorunlu olduğunun tespit edildiği durumlarda ise, üst ölçek plan kararının yeniden gözden geçirilmesi esastır.

Konuya dair AKAY (Akay, A., 2007) tarafından yapılan *Plan Türleri ve Yetkili Kurumlar* tablosu Tablo 2.2'de gösterilmiştir.

Tablo 2.2: Plan Türleri ve Yetkili Kurumlar

Kaynak: Akay A., 3 Eylül 2007. Çevre Düzeni Planları ve Yetki Sorunları. Amme İdaresi Dergisi. 40 (3). 113-148.

Güncel mevzuatımızda özellikle son dönemde önemli değişiklikler gerçekleşmiş olup, birçok kanun-yönetmelik hükümlerinin ve genelgenin yürürlüğe konulduğu, yine bir kısmının da yürürlükten kaldırıldığı görülmüştür. Bu değişiklikler sonrasında; planlama disiplini çerçevesinde hazırlanan çalışmalarda yetki sahibi olan kurumlar, kavramlar ve tanımlamalar, bu çalışmaların hazırlanması gereken ölçekler, içerik-kapsam konusunda hangi konulara yer verileceği, analiz-hazırlık-yapım sürecinde dikkat edilecek standartlar ve eşikler... vd hususlarla ilgili olarak yıllardır devam etmekte olan tartışmalar önemli ölçüde giderilmiştir.¹⁵ Ancak günümüzde bu tartışmalar azalmakla birlikte devam etmektedir.

3194 sayılı İmar Kanunu başta olmak üzere ilgili güncel mevzuatlar gereği *Plan Türleri - Ölçekleri, Yetkili Kurumlar, Plan Kademelenmesi* tablosu Tablo 2.3'de gösterilmiştir.

Tablo 2.3: Plan Türleri - Ölçekleri, Yetkili Kurumlar, Plan Kademelenmesi¹⁶

Planın Türü	Ölçeği	Yetkili Kurumu	Yasal Dayanağı Olan Kanun-Anayasa Maddesi
Ülke Planı - Kalkınma Planı	-----	1. eski DPT, yeni T.C. Kalkınma Bakanlığı	i. 1961 Anayasası'nın 41.-129. maddeleri ii. 1982 Anayasası'nın 166.maddesi
Bölge Planları	-----	1. eski DPT, yeni T.C. Kalkınma Bakanlığı	i. 3194 sayılı Kanun'un 6. ve 8.maddeleri
Mekansal Strateji Planları	-----	1. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	i. 644 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2/d-7/a-7/ç-7/h-7/2-11/b maddeleri
Metropolitan Alan Planları	-----	1. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	i. 3194 sayılı Kanun'un 9.maddesi
Çevre Düzeni Planları	her tür ve ölçekte (Büyükşehir Belediyelerinde "İl Çevre Düzeni Planları" yapılacaktır)	1. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (Büyükşehir Belediye sınırları dışında) 2. Büyükşehir Belediyeleri (Büyükşehir	i. 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2/b-2/ç-2/d-2/ğ-2/h-7. maddeleri ii. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6.maddesi ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 3.maddesi

¹⁵ Bkz. EK 1 (Çevre Düzeni Planları ve üst ölçekli planlama konusunda mevzuat taraması tablosu)

¹⁶ Bkz. EK 1 (Çevre Düzeni Planları ve üst ölçekli planlama konusunda mevzuat taraması tablosu)

		Belediye sınırları içinde)	
Nazım İmar Planları	1/5000	1. İl Özel İdareleri 2. Belediyeler 3. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (gerekli hallerde)	i. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 10/c maddesi ii. 3194 sayılı Kanun'un 8.maddesi iii. 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2-7-11 maddeleri...
Uygulama İmar Planları	1/1000	1. İl Özel İdareleri 2. Belediyeler 3. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (gerekli hallerde)	i. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 10/c maddesi ii. 3194 sayılı Kanun'un 8.maddesi iii. 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2-7-11 maddeleri...

2.4 PLANLAMAMANIN ANAYASAL DAYANAKLARI

Planlama disiplini, toplumun ihtiyaçlarının karşılanmasında önemli bir araçtır. Devlet otoritesinin ortaya çıkmasına yol açan toplumun temel ihtiyaçlarının karşılanması, Devletin varlık nedeni olan kamusal görevlerin ihtiyaçlara uygun olarak yürütülebilmesi için planlama faaliyetlerinin, öncelikli kamusal görevler arasında yer alması gerekmektedir.

1924 Anayasası'nda plan ve planlama konularına ilişkin hüküm getirilmediği görülmüş olup; *planlama* faaliyeti ilk kez 1961 Anayasası¹⁷ ile açık ifade olanağı bulmuştur. 1961 Anayasası'nın 41.maddesinde

İktisadi ve sosyal hayat, adalete, tam çalışma esasına ve herkes için insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlanması amacıyla düzenlenir.

İktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmayı demokratik yollarla gerçekleştirmek; bu maksatla, milli tasarrufu artırmak, yatırımları toplum yararının gerektirdiği öncelikleri yöneltmek ve kalkınma planlarını yapmak Devletin ödevidir.

ifadelerine yer verilmekte; böylece Planlamanın, Devletin görevleri arasında yer aldığı vurgulanmaktadır. Yine 1961 Anayasası'nın 129.maddesinde yer alan hükümler ile de DPT, Kalkınma Planlarının yapılmasında yetkili kılınmaktadır.

¹⁷ Türkiye Cumhuriyeti Anayasası 20 Temmuz 1961 tarihli 10859 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

1982 Anayasası'nın¹⁸ 166.maddesindeki:

Ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı, özellikle sanayinin ve tarımın yurt düzeyinde dengeli ve uyumlu biçimde hızla gelişmesini, ülke kaynaklarının döküm ve değerlendirilmesini yaparak verimli şekilde kullanılmasını planlamak, bu amaçla gerekli teşkilatı kurmak Devletin görevidir.

Planda milli tasarrufu ve üretimi artırıcı, fiyatlarda istikrar ve dış ödemelerde dengeyi sağlayıcı, yatırım ve istihdamı geliştirici tedbirler öngörülür; yatırımlarda toplum yararları ve gerekleri gözetilir; kaynakların verimli şekilde kullanılması hedef alınır. Kalkınma girişimleri, bu plana göre gerçekleştirilir.

Kalkınma planlarının hazırlanmasına, Türkiye Büyük Millet Meclisince onaylanmasına, uygulanmasına, değiştirilmesine ve bütünlüğünü bozacak değişikliklerin önlenmesine ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir.

hükümleri ile Planlama konusuna açıklamalar getirilmiş, planlamanın nasıl yapılacağı ve ilkeleri hakkında da yorumlamalar yapılmıştır. Devletin Planlama faaliyetini doğrudan ve açık bir biçimde belirleyen 1982 Anayasası'nın 166. maddesinin yanında, planlama yetkisiyle ilişkilendirilebilecek başka hükümler de bulunmaktadır.

1982 Anayasası'nın

- a. 23. maddesinde yer alan "sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak, sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek" hükmünün yerleşme hürriyeti ile düzenli kentleşmeyi birlikte ele alan içeriği, planlama faaliyeti ve imar planlarıyla yakından ilgilidir.
- b. 35. maddesinde yer alan "Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir." hükmü ile mülkiyet hakkının sınırları belirlenmekte ve bu hakkın ancak kamu yararına yönelik olarak ve kanunla sınırlanabileceği belirtilmekte, bu hakkın toplum yararına aykırı kullanılmayacağı vurgulanmaktadır. Mülkiyet hakkına getirilen sınırlamalar, imar planlarının uygulanması aşamasında söz konusu olabilmektedir.
- c. 43. maddesinde yer alan "Deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir." hükmündeki kıyılarla ilgili düzenleme ve yine 56. maddesinde yer alan

Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir.

¹⁸ Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın Kabul Tarihi: 07 Kasım 1982'dir.

Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir.

Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler.

hükmü ile dile getirilen, devletin çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemekle ilgili yükümlülükleri de imar planlarıyla yakından ilgilidir.

d. 46. maddesinde yer alan

Devlet ve kamu tüzelkişileri; kamu yararının gerektirdiği hallerde, gerçek karşılıklarını peşin ödemek şartıyla, özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların tamamını veya bir kısmını, kanunla gösterilen esas ve usullere göre, kamulaştırmaya ve bunlar üzerinde idarî irtifaklar kurmaya yetkilidir.

hükmüyle öngörülen ve içeriği itibariyle mülkiyet hakkının kullanımının sınırlama biçimlerinden olan *kamulaştırma* da imar planlarının uygulanmasının önemli enstrümanlarından biridir.

e. konut hakkının düzenlendiği 57. maddesinde yer alan "Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözeten bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri alır, ayrıca toplu konut teşebbüslerini destekler." hükmü ile devlet, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri alma ve bu tedbirleri alırken kentlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözeten bir planlama çerçevesinde hareket etmekle yükümlü kılınmıştır.

19.06.1994 tarihli 540 sayılı *Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmündeki Kararname*'nin 1.maddesiyle "...ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel planlama hizmetlerinin bir bütünlük içerisinde etkin, düzenli ve süratli olarak görülebilmesi için..." kurulan DPT'nin, aynı kanun hükmündeki kararnamenin 2.maddesinde belirtilen görevleri içerisinde de "kalkınma planlarının ve yıllık programların uygulanması" ile ilgili birçok alan, kurum ve kuruluşla ilgili görevleri vurgulanmaktadır.

Yukarıda açıklamalarla dile getirilen Anayasal hukuk dışında ayrıca İmar Hukuku kaynakları olarak da; İmar Kanunu, Boğaziçi Kanunu, Kültür ve Tabiat Varlıklarını

Koruma Kanunu, Kıyı Kanunu, Turizmi Teşvik Kanunu gibi kanunlar ile bu kanunların uygulanmasına ilişkin teknik ayrıntıları düzenleyen yönetmelikler - genelgeler - kanun hükmünde kararnameler vb mevzuatlar da Planlama Disiplinine yasal boyut kazandırmaktadır.

2.5 BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ

Kent Planlama disiplini, farklı uzmanlıkların ilgi alanına girmekte ve bu nedenle ilgili uzmanlık alanlarının kabul ve hedefleriyle aynı bakış açılarına konu olabilmektedir. Ancak hangi uzmanlık alanı olursa olsun, ortak alan olan *kent/kır* mekanının planlanması safhasında ortak bir dil ortak bir ölçek üzerinde uzlaşma bulunması gereken bir konudur. Geleceğin kentlerini oluşturma, mevcut kent/kır mekanını belli kriterlere-eşiklere göre düzenleme konusunda ortak bir paydada buluşmadığı süreç; yapılan planlama çalışması amaçsız ve yetersiz olacak, dahası durumu daha karmaşık ve içinden çıkılmaz hale getirecektir.

Ülke Planı/Kalkınma Planı, Bölge Planı, Mekansal Strateji Planı, Metropolitan Alan Planı, Çevre Düzeni Planı, Nazım İmar Planı ve Uygulama İmar Planı kendi aralarında bir sıralı düzen oluşturmaktadır. Ölçeği büyük olan planlar daha geniş alanda, daha az ayrıntı düzenlemekte olup; buna karşılık küçük ölçekli planlar daha dar alanda, daha çok ayrıntıyı düzenlemektedir. Üst ölçekli planlar çerçeve hükümler getirirken, alt ölçekli planlar bu çerçeve içerisinde kalmak koşuluyla daha ayrıntılı düzenlemeler içermektedir. Planlama faaliyetlerinin başarısı, üst ölçekli planların doğru şekillendirilmesi ve alt ölçekli planların da bu doğrultuda sağlıklı yönlendirilmesiyle yakından ilgilidir.

Planlamanın en temel unsurlarından birisi; birbirini yönlendiren ve denetleyen farklı ölçeklerdeki planlar arasındaki *Plan Hiyerarşisine* uyulması suretiyle, *Plan Kademelenmesinin* sağlanabilmesi önemlidir. *Plan Kademelenmesinin* sağlanması, planlar arasındaki ilişkinin iyi kurgulanması ve planların birbirine uyumluluğu ile mümkün olabilecektir.

3. ÇEVRE DÜZENİ PLANLARI

Planlar arasında var olan hiyerarşide en kritik noktada Çevre Düzeni Planları yer almaktadır. Çevre Düzeni Planları, üst ölçekli planların imar planlarına dönüştüğü noktada karşımıza çıkmakta ve *üst ölçekli planların alt kademe planlara aktarımında* kilit rol oynamaktadır.

3.1 PLAN HİYERARŞİSİNDE ÇEVRE DÜZENİ PLANLARI

Çevre Düzeni Planları; belli eşikler arasında yer alan bir coğrafi alanın, temel kullanımlar noktasında planlanmasını konu alırlar. ÇDP çalışmalarında planlama alanının; aynı coğrafi, ekonomik, sosyal, ulaşım eşiğinde bulunması ve doğal kaynaklar ve teknik altyapı götürülebilme bakımından bütünlük sağlanabilmesi gerekir. Bu niteliklere sahip bir alanda Çevre Düzeni Planları, üst ölçekli planlara uygun olarak ülke ve bölge planlarında yer alan hükümler doğrultusunda şekillendirilirler.

Çevre Düzeni Planları, ülke ve bölge planlarının imar planlama faaliyetlerinde dikkate alınmasının altyapısını oluşturmaktadırlar. Ülke ve bölge planlamasında ortaya konulan plan kararlarının, imar planlarında kullanılabilir esaslara dönüştürülmesi Çevre Düzeni Planlarıyla mümkün olabilmektedir.

Çevre Düzeni Planlarının yüklenmiş olduğu fonksiyonlara bakıldığında, isminde yer alan çevre ifadesinin aslında "bölge" anlamında kullanıldığı görülecektir. ÇDP her ne kadar *Çevre Kanunu*'nda koruma altına alınan çevre değerleriyle bağlantılı olarak bu ismi almış ise de zaman içerisinde bu plana yüklenen fonksiyonlar sonucunda, Çevre Düzeni Planları plan hiyerarşisinde kilit konumda bulunan plan kademesi olarak değişime uğramıştır. Çevre Düzeni Planlarında hakim olan ilkeler ve esaslara bakıldığında bu planların çevresel değerleri korumanın çok daha ötesinde işlevler yüklendiği görülecektir.

3.2 ÇEVRE DÜZENİ PLANLARINA EGEMEN OLAN İLKE VE ESASLAR¹⁹

Çevre Düzeni Planlarının yapımında egemen olan ilkelerin neler olduğunun incelenmesinde; bu planın hazırlık aşaması, yetki ve karar alma süreci, genel esaslar, uygulama ve değişiklik yapılmasına ilişkin ilke ve esaslar olarak bir ayrıma gidilmesi mümkündür.

Tez çalışmasının inceleme konusu olan Çevre Düzeni Planlarında geçerli olacak ilke ve kurallar, farklı hukuki metinler ile düzenlenmiş bulunmaktadır. Bu hukuki metinler; kanunlar, kanun hükmünde kararnameler (KHK) , yönetmelikler, genelgeler..vb ve idari düzenlemeler olarak ayrılabilir. Kanun yapıcılarının Çevre Düzeni Planlarına dair getirdiği kurallar genel çerçeveyi belirlerken, idari düzenlemeler daha ayrıntılı düzenlemeler getirmektedir.

3.2.1 Kanuni Düzenlemelerde Çevre Düzeni Planı²⁰

3.2.1.1 Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca yürütülen mevzuat hükümleri (mülga Bayındırlık ve İskan Bakanlığı)

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca (*mülga Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, ilk adıyla İmar ve İskan Bakanlığı*) çıkarılmış olan kanun-yönetmelik-khk-genelge vd. çok sayıda mevzuat kaynağı bulunmaktadır.

3.2.1.1.1 *Bayındırlık ve İskan Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararnameler*

Bayındırlık ve İskan Bakanlığının kurulması; 19.06.1982 tarihli 17729 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2680 sayılı Kanunun (*Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Kuruluş, Görev ve Yetkilerinin Düzenlenmesi İle İlgili Yetki Kanunu*)

¹⁹ Bkz. EK 1 (Çevre Düzeni Planları ve üst ölçekli planlama konusunda mevzuat taraması tablosu)

²⁰ Bkz. EK 1 (Çevre Düzeni Planları ve üst ölçekli planlama konusunda mevzuat taraması tablosu)

verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulunca 13.12.1983 tarihinde kararlaştırılmıştır.

- i. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında düzenlemeler getiren *180 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin*²¹ 1.maddesine göre kararnamenin amacı:

b) Fizikî planlama, imar planı uygulaması, konut, yapı malzemesi, afet uygulaması hizmetlerinin etkili, düzenli ve süratli olarak görülebilmesi, için Bayındırlık ve İskan Bakanlığının kurulmasına, teşkilat ve görevlerine ilişkin esasları düzenlemektir.

Yine, Bakanlığın görevlerini tanımlayan 2.maddesinin (1) bendinde *planlamanın* Bakanlığın yetkileri arasında bulunduğu ifade edilmiştir.

Aynı Kararnamenin, Bayındırlık Bakanlığı'na bağlı *Planlama ve İmar Genel Müdürlüğü'nün* görevlerini tanımlayan 10.maddesinde ise daha açık ifadeler kullanılmıştır. Buradaki hükümlerden de anlaşılacağı üzere, Bayındırlık Bakanlığının bu birimi; planlama çalışmalarının -metropol ölçekler de dahil- standartlarını ve esaslarını belirlemek, diğer kurumlar ile işbirliği yapmak sureti ile planları hazırlamak, yapmak, yaptırmak, onaylamak yetkilerini bünyesinde toplamıştır.

Yine, Bayındırlık Bakanlığında bağlı *İmar Koordinasyon Yüksek Kurulu'nun* görevlerini tanımlayan 32.maddesinde yer alan hükümler ile Bakanlığın düzenleyici rolü ortaya konulmuş ve planlama konularındaki ilke-esas-belirleyiciler hakkında koordinasyon sağlamak, kararlar almak, kurumları yönlendirmek, ortaya çıkan sorunları çözmek vb. gibi görevler suretiyle geniş yetkiler tanımlanmıştır.

- ii. 18.06.1984 tarihli 18435 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren *209 Sayılı KHK* ile;

180 sayılı KHK'nin 2.maddesinde ve 11.maddesinde değişiklikler yapılmış ve diğer kurumların yetki alanında olan bazı görevler de Bayındırlık Bakanlığı bünyesine

²¹ Bayındırlık ve İskan Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (180 s. khk.). 14 Aralık 1983 tarihli 18251 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır).

alınmıştır. Örneğin gerekli görüldüğü takdirde; Belediyelerin yetkisinde olan planların, 775 sayılı kanun kapsamında olan Gecekondu uygulamalarının, 2985 Sayılı kanun kapsamında olan Toplu Konut Uygulamalarının, birden çok belediyeyi ilgilendiren (büyük ölçekli) planlama çalışmalarının da Bakanlıkça yapılabileceği hükme bağlanmıştır.

180 Sayılı ve 209 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnelerde *Çevre Düzeni Planları* konusunda açık bir hüküm bulunmamakla birlikte, imar planları gibi tamamen yerel nitelikli plan çalışmalarında dahi Bakanlığın yetkilendirilmiş olması ve Metropolitan Planların (üst ölçekli planlar) re'sen onay yetkisinin ve denetiminin de Bakanlığa verilmesi karşısında; *Çevre Düzeni Planlarının* ekonomik, sosyal, coğrafi eşikler arasında kalan bir bölgenin planlanması olduğu dikkate alındığında bu planların birden çok yerel yönetimi ilgilendirmesi nedeniyle Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın görev alanında bulunduğu sonucuna ulaşılabilir.

3.2.1.1.2 3194 Sayılı İmar Kanunu²²

3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 5.maddesinde *Çevre Düzeni Planı* "ülke ve bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanılması kararlarını belirleyen plan" olarak tanımlanmıştır. Planlama faaliyetlerine ilişkin temel kuralların belirlenmiş olduğu İmar Kanunu'nda; hem Çevre Düzeni Planları tanımlanmış, hem de bu planların imar planları bakımından uyulması zorunlu bir plan olduğu açıkça ortaya konulmuştur (mad.5 ve mad.8). Yine aynı madde ile Çevre Düzeni Planlarının yetkili kurumunun da Bayındırlık ve İskan Bakanlığı olduğu ifade edilmiştir.

3194 sayılı Kanun'un 8.maddesinde Bölge planları ile ilgili olarak açıklamalara yer verilmiş, Bayındırlık Bakanlığı'nın yanı sıra gerekli durumlarda bu planları Devlet Planlama Teşkilatı'nın (DPT) da yapabileceği vurgulanmıştır.

²² İmar Kanunu 09 Mayıs 1985 tarihli 18749 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9.maddesinde yer alan hükümler ile (*ÇDP ifadesine açık bir şekilde yer verilmemekle birlikte*) üst ölçekli imar planlarının yapımı, yaptırılması, onaylanması ve değiştirilmesinde Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın yetkili olduğu açıkça belirtilmiştir.

i. 30.06.1987 tarihli 19503 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren ve birçok Kanunda değişiklik yapan 3394 sayılı *Değişiklik Kanunu* ile;

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9.maddesine yeni bir fıkra eklenmiş ve böylece Bayındırlık Bakanlığı (*Başbakan onayı ile*) Çevre Düzeni Planlarını yapmak-yaptırmak-değiştirmek-onaylamak vd. konularda, tüm Belediyelerin (*Büyükşehir Belediyeleri de dahil*) yürütmekte olduğu yetkileri kullanabilir duruma gelmiştir. Ancak, 3394 sayılı Kanun'un 7.maddesi ile getirilen bu hüküm Anayasa Mahkemesi'nin 26.09.1991 gün ve 1991/32 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.

ii. 19.07.2005 tarihli 25880 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5403 sayılı *Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu*'nun getirdiği yeni hükümler ile (*Tarım ve Köyişleri Bakanlığı*);

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8.maddesine yeni bir bent eklenmiştir. "Tarım arazileri, Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda belirtilen izinler alınmadan tarımsal amaç dışında kullanılmak üzere planlanamaz" hükmü ile Bayındırlık Bakanlığı'nın *planlama* konusunda sahip olduğu geniş yetkiler *tarım toprakları* açısından kısıtlı hale getirilmiştir. Bu hüküm ile 5403 sayılı Kanun kapsamında Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'ndan izin alınmadan plan çalışması yapılamayacağı hükme bağlanmıştır.

iii. 21.07.2005 tarihli 25882 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5398 sayılı *Değişiklik Kanunu*'nun getirdiği yeni hükümler ile;

3194 sayılı İmar Kanunu'na yeni bir ek madde eklenmiştir. Bu hüküm gereği; Özelleştirme kapsamına giren ve 3621 Sayılı Kıyı Kanunu ile 2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'na tabi arsa ve arazilerin plan çalışmaları Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nca hazırlanacak ve onaylanacaktır (*ilgili kurumlardan izin-görüşler alınmak suretiyle*). Dolayısıyla, Bayındırlık Bakanlığı'nın yetkisinde olan ve

Özelleştirme kapsamına giren alanlardaki plan yetkisi Başbakanlık Özelleştirme İdaresi'ne verilmiştir.

Aynı kanun ile 3194 sayılı İmar Kanununun 9.maddesine yeni bir fıkra eklenmiştir. Bu hükümde; 4046 sayılı Özelleştirme Kanunu kapsamında olan bazı yatırımların yapılacağı yerlerde hazırlanan veya hazırlattırılan planları, Özelleştirme İdaresince değerlendirilmek ve görüşü alınmak kaydı ile re'sen onaylamak konusunda Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na yetki verilmiştir.

iv. 06.08.2008 tarihli 26959 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5793 sayılı *Değişiklik Kanunu* ile;

3194 Sayılı İmar Kanunu'na eklenen Ek Madde-3'de değişiklik yapılmış ve hükmünün eklenmesi ile her tür ve ölçekteki planın da yine Başbakanlık Özelleştirme İdaresi'nce yapılacağı ve onaylanacağı belirtilmiş, ayrıca bu planların *ilan ve askı süreleri-sartlarından* da muaf olması sağlanmıştır.

3.2.1.1.3 Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği²³

3194 sayılı İmar Kanunu hükümlerine dayanılarak hazırlanmış bulunan *3030 Sayılı Kanun Kapsamı Dışında Kalan Belediyeler Tip İmar Yönetmeliği*'nde (yeni PATİY) Çevre Düzeni Planlarına ilişkin hiçbir açık hüküm getirilmemiştir.

i. 08.09.2013 tarihli 28759 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan *Değişiklik Yönetmeliği* ile eklenen hükümde;
alt kademe planların ilgili idaresince 1 yıl içerisinde üst kademe planlara uygun hale getirilmesi zorunluluğundan bahsedilmiş, aksi halde üst kademe planları onaylayan kurum ve kuruluşların alt kademe planları uygun hale getireceği ve resen onaylayacağı belirtilmiştir. Bu açıklamadan da anlaşılacağı üzere PATİY'nde *Çevre Düzeni Planlarına* dair özel bir hüküm bulunmamasıyla birlikte, Yönetmeliğin bu hükmünde yer

²³ Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği 02 Kasım 1985 tarihli 18916 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır).

alan '*üst kademe planları onaylayan kurum ve kuruluşlar*' ifadesi ile birçok kurumun üst kademe planlarda yetki sahibi olduğu anlaşılmaktadır.

3.2.1.1.4 Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik²⁴

İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelik'in (yeni *Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik - PYAEDY*) 2.maddesi ile Yönetmeliğin kapsamı açıklanmış olup "bu Yönetmelik hükümleri belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve/veya dışında yapılacak her ölçekteki imar planı ve değişikliklerini kapsar" hükmü ile açıkça belirtilmemekle birlikte; üst ölçekli planların da hazırlanması, yapımı ve esasları konusunda bu Yönetmeliğe tabi olacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin 4.maddesinde;

İmar Kanununun 9uncu maddesindeki esaslara göre Bayındırlık ve İskan Bakanlığına verilen plan yapma, yaptırma, değiştirme ve re'sen onaylama yetkileri saklı kalmak kaydı ile, imar planları ilgili idarece doğrudan veya ihale suretiyle yaptırılabilceği gibi İller Bankası Genel Müdürlüğü'ne yetki verilmek suretiyle de yaptırılabilir.

hükmü yer almaktadır. Yönetmeliğin 12.maddesinde yer alan "*her ölçekteki planlar...*" hükmünden ve İmar Kanunu'nun 9.maddesinde yer alan "*birden fazla belediyeyi ilgilendiren metropoliten imar planlarının*" ifadesinden yola çıkılarak; her ölçekteki planın yapma, yaptırma, değiştirme ve re'sen onaylama yetkilerinin Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nda olduğu anlaşılacaktır. Yine bu hüküm ile Bakanlıkça yetki verilmesi suretiyle, bu çalışmaların İller Bankası'nca da yürütebileceği hükmedilmiştir.

i. 02.09.1999 tarihli 23804 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren *Değişiklik Yönetmeliği* ile;

İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmeliğin 3.maddesine ek bent konulmuş ve ÇDP tanımlanmıştır. Bu tanımlama ve Yönetmeliğe eklenen-değiştirilen diğer hükümler ile Çevre Düzeni Planları ve bu planlardaki değişikliklere

²⁴ Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik 02 Kasım 1985 tarihli 18916 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır).

ilişkin; ölçek, içerik, planların hazırlanma esasları ve ilkeleri, planı yapan-onaylayan yetkili Kurum konusunda açık ifadelere yer verilmiştir.

Yönetmeliğin değiştirilen 20. maddesinde yer alan "*Çevre Düzeni Planı, plan revizyonu, ilaveleri ve değişiklikleri ile mevzii imar planları da bu Yönetmelikteki esaslara tabidir*" hükmü ile de hiçbir tereddüde mahal bırakılmamıştır.

ii. 17.03.2001 tarihli 24345 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren *Değişiklik Yönetmeliği* ile;

Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeliğin (bu tarihte Yönetmeliğin ismi de değişmiştir) 1.- 2. maddelerinde değişiklikler yapılmış ve Yönetmelik hükümlerinin *her tür ve ölçekteki plan yapımına ilişkin esasları* kapsadığı net olarak ifade edilmiştir.

Bu Yönetmelik Değişikliği ile ÇDP tanımında da değişiklik yapılmış, bu hükümlerle; Çevre Düzeni Planlarının niteliği, içeriği ve özellikle de ölçeği konusunda genişletmeler olmuştur. Ayrıca "Bayındırlık ve İskan Bakanlığı" ifadesi tanımdan kaldırılmıştır. Ancak Yönetmeliğin 4.maddesinde getirilen hükümlerde; planları yapan-onaylayan- itirazları değerlendiren kurumun Bayındırlık ve İskan Bakanlığı (*yeni Çevre ve Şehircilik Bakanlığı*) olduğu açık ve net biçimde ifade edilmiş ve plan değişikliği ile revizyonlarının da bu usullere tabi olduğu bildirilmiştir.

iii. 31.07.2012 tarihli 28370 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren *Değişiklik Yönetmeliği* ile;

Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeliğin tanımlar kısmında "*Bakanlık: Çevre ve Şehircilik Bakanlığıdır*" tanımı getirilmiş, Çevre Düzeni Planlarına ilişkin bir değişiklik yapılmamıştır.

3.2.1.1.5 İller Bankasınca Hazırlanan İmar Planlarının Düzenlenmesi İle İlgili Teknik Şartlaşma

Bu şartname *İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelik*'in 7.maddesine istinaden İller Bankası tarafından hazırlanmış olup; Çevre Düzeni Planları

uzun yıllar, hazırlanan bu Teknik Şartlaşma'da tanımlanan içerik ve kapsamla mülga Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından yapılmıştır.

Bahse konu Teknik Şartlaşma metninin 1.02.maddesinde Çevre Düzeni Planları:

Konut, sanayi, tarım, turizm gibi farklı alan kullanımı taleplerinin yoğunlaştığı kentsel ve onunla bütünleşen kırsal alanların birlikte oluşturduğu, seçilen ve sınırları belirlenen “çevresel bütünlüğü olan alanlar” da düzenlenen, üst düzey plan kararları çerçevesinde ve imar planlarına yol gösterici ve çevreden yaklaşım sağlayıcı nitelikte hazırlanan, getirdiği tüm yerleşme alan kullanımı, koruma ve kısıtlama kararları açısından planıcı, uygulayıcı, yatırımcı sektörler ve kişiler için uygulanması gereken bir nazım plan olup, ölçeği genellikle 1/50000 ve 1/25000'dir.

şeklinde tanımlanmıştır. Teknik Şartlaşma'da ayrıca Ülke Fiziksel Planı ve Bölge Planı tanımlarına da yer verilmiştir.

Aynı Şartlaşma'nın Nazım İmar Planı tanımında ise ölçek ve içerik itibariyle Çevre Düzeni Planlarının özelliğinde bir tanımlama yapılmıştır. Dolayısıyla bu tanım, ölçek-içerik-yetki karmaşasına sebebiyet verebilmektedir.

Tanımlamalar dışında; Teknik Şartlaşma'da üst ölçek-alt ölçek planlarının birbiri ile uyumundan, plan hiyerarşisinden de bahsedilmektedir.

3.2.1.1.6 Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname (636 sayılı KHK)²⁵

Ülkemizde, üst ölçekli planlama yetkisini kullanan Bakanlıklar arasında var olan tartışmalar uzun yıllar devam etmiştir. Bakanlıklar arasında kanun-yönetmelik-khk-genelgeler yoluyla süregelen bu yetki karmaşası zamanla içinden çıkılmaz bir hal almıştır. Bu karmaşanın verdiği rahatsız duruma çözüm oluşturulması amacıyla, Bakanlıkların yeniden düzenlendiği bir aşamada; üst ölçekli planlama yetkisini kullanan Bakanlıkların birleştirilmesini, üst ölçekli plan konusunda yaşanan karmaşanın giderilmesini, planlama ve yapılaşma sürecinin kurallara bağlanmasını ve

²⁵ Çevre, Orman Ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (636 s. khk.) 08 Haziran 2011 tarihli 27958 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır).

uygulamaların denetimini de sağlayacak yeni bir Bakanlığın oluşturulmasına ilişkin tartışmalar yoğunlaşırken, 12.06.2011 tarihinde gerçekleştirilmiş olan Genel Seçimler öncesinde, 06.04.2011 tarihinde TBMM'de kabul edilen ve 03.05.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6223 sayılı *Yetki Kanunu* ile Bakanlar Kurulu'na 6 ay süre ile Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi verilmiştir.

6223 sayılı Kanun ile verilen yetkiye dayanılarak hazırlanan *636 sayılı Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK* 08.06.2011 tarihli 27958 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Çevre ve Orman Bakanlığı'nın birleştirilmesi ve iki bakanlığın yetkilerinin tek bir idarede toplanması yolunda ilk adım atılmıştır (*Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığı*). Ancak genel seçimlerin yapılmasından 4 gün önce yayınlanan 636 sayılı KHK gereğince bakanlık birleştirmeleri gerçekleştirilmeden, seçimler sonrasında yeni iki kararname (*644 ve 645 sayılı KHK'lar*) hazırlanmıştır.

Bakanlar Kurulu tarafından 29.06.2011 tarihinde kabul edilen ve 04.07.2011 tarihli 28028 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 644 sayılı KHK ile "*Çevre ve Şehircilik Bakanlığı*", 645 sayılı Kararname ile de "*Orman ve Su İşleri Bakanlığı*" kurulmuş; seçimler öncesinde birleştirilen iki bakanlık yeniden ayrıştırılmıştır. Ayrışma aşamasında planlamaya yönelik yetkiler tek bir bakanlık bünyesinde toplanmış olsa da (*Çevre ve Şehircilik Bakanlığı*); birbiriyle çelişen üst ölçekli plan türlerinin aynı şekilde korunması ve farklı Kurumların yetki sahibi olması, karmaşanın sürmesine neden olmuştur.

3.2.1.1.7 Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararnameler

04.07.2011 tarihli 27984 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren *644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin*, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görevlerini belirleyen 2/b-2/ç-2/d-2/ğ-2/h bentleri ve özellikle de Çevre ve Şehircilik Bakanlığı - Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü'nün görevlerini belirleyen 7.maddesi ile Çevre Düzeni

Planlarının her aşamasında Bakanlığın yetkili olduğu net bir şekilde belirtilmiştir. Bahsi geçen maddelerdeki hükümlerden de anlaşılacağı üzere 644 sayılı KHK ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, her tür ve ölçekteki Çevre Düzeni Planlarının tüm aşamalarında yetkili kılınmıştır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı; planı hazırlayan-yapan-yaptıran-onaylayan-yürürlüğe koyan-uygulanmasını ve denetlenmesini sağlayan-planlar arası uyumu denetleyen-alt ölçekli planların ÇDP'na aykırılığını tespit eden ve gerekli yaptırımları uygulayan yegane Kurumdur.

644 sayılı KHK'nin 16.maddesinin (c) ve (ç) bentlerindeki hükümleri ile de Çevre ve Şehircilik Bakanlığı - Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı, planlar konusunda son kararı verecek olan idare olarak görevlendirilmiştir.

i. *648 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin*²⁶, 644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK'de yaptığı değişiklikler şöyledir;

1. 644 sayılı KHK'nin 2.maddesine yeni bir bent (h bendi) eklenmiştir. Bu hüküm oldukça önem arz etmektedir. Mülkiyeti Hazineye, kurum/kuruluşlara, özel şahıslara ait olmak üzere; tüm taşınmazlara ilişkin hazırlanan-hazırlatılan tüm Çevre Düzeni Planlarını-nazım ve uygulama planlarını-parselasyon planlarını ve bunların değişikliklerini, etüd ve harita işlerini *yetkili idaresince üç ay içerisinde onaylanmadığı takdirde ve ilgili idarelerin başvurusu üzerine* yapmak, yaptırmak ve onaylamak üzere Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkili kılınmıştır. Ayrıca Bakanlık *yetkili idaresince üç ay içinde ruhsatlandırma yapılmaması halinde* de resen ruhsat ve yapı kullanma izni vermeye de yetkilendirilmiştir. Bu hüküm doğrultusunda, imar ve iskan işlerini ilgilendiren tüm konularda Belediyeler, Büyükşehir Belediyeleri, İl Özel İdareleri, Valilik ve diğer ilgili kurumların yetki sahibi olduğu görevler için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na yetki tanınmıştır.
2. Yukarıda bahsedilen (h) hükmüne ilişkin, yine 644 sayılı KHK'nin 7.maddesinin 1.fikrasına yeni bir bent (e bendi) eklenmiştir. Burada bahsi geçen 2985 sayılı

²⁶ 648 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname 17 Ağustos 2011 tarihli 28028 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır).

Toplu Konut Kanununun 7.ek maddesi '*Gecekondu Dönüşüm Projeleri*' ile ilgili olup, bu alanlardaki tüm plan ve uygulamalarda da Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na yetki verilmiştir.

3. 644 sayılı KHK'ye *Çevre ve Şehircilik Bakanlığı - Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nün görevlerini tanımlayan 13/A maddesi* eklenmiştir. Bu maddede yer alan hükümler ile milli park, özel çevre koruma alanları, sit alanları vb. bölgelerde de her tür ve ölçekteki Çevre Düzeni Planlarını yapmaya-yaptırmaya-onaylamaya Bakanlık yetkili kılınmıştır.
4. 644 sayılı KHK'ye eklenen EK MADDE-1'de yer alan hükümler ile (1.-2. fıkralar); Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kapatılmış ve 383 sayılı KHK ile yürütülen tüm işlemler (*Özel Çevre Koruma Alanı olarak tescil ve ilanı yapılan yerler*) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na devredilmiştir.
5. 644 sayılı KHK'ye eklenen Geçici Madde-6 ile getirilen hükümler (4. fıkra) doğrultusunda, 648 sayılı KHK öncesinde ilan edilen ve koruma statüsüne alınmış olan önemli bölgelerin-alanların yönetimi Orman ve Su İşleri Bakanlığı'na verilmiştir (*Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nda onaylanan ÇDP, nazım ve uygulama imar planları kararlarına uygun olarak*).

ii. *6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun*²⁷ ile; 644 sayılı KHK'nin 2.maddesinin 1. fıkrasının (ğ) bendinin bir kısmına ekleme ve yine değişiklikler yapılmıştır (özellikle ğ bendi).

Bu hüküm doğrultusunda ve Özden'in (Özden, P. P.) de açıkladığı gibi "planlı ya da plansız her alanda, tabiat varlığı statüsüne sahip alanlarda, hatta zeytinlikler, kıyılar, meralar ve orman alanlarında dahi her ölçekte plan yapma yetkisi"ne sahip olarak, şehrin gelişmesine katkı sağlayacak her türlü özel projenin tüm iş ve işlemleri (*plan-ruhsat-yapı kullanma izni vermek dahil*) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca yürütülebilecektir.

²⁷ Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun (6306 s. k.) 31 Mayıs 2012 tarihli 28309 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır).

3.2.1.2 Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nca yürütülen mevzuat hükümleri (mülga Çevre ve Orman Bakanlığı)

Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın kurulması ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılması; 06.04.2011 tarihli 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulu'nca 29.06.2011 tarihinde kararlaştırılmıştır. Bakanlığın yürütmekte olduğu mevzuat hükümleri;

3.2.1.2.1 2872 Sayılı Çevre Kanunu²⁸

2872 sayılı Çevre Kanununun ilk yayımlandığı şekliyle, Çevre Düzeni Planlarına ilişkin hiçbir açık hüküm getirilmemiştir.

- i. 11.03.1988 tarihli 19751 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 3416 sayılı *Değişiklik Kanunu* ile;

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9.maddesi değiştirilmiştir. Bu hükümlerle birlikte; *Özel Çevre Koruma Bölgesi* olarak ilan edilen ve edilecek alanlardaki uygulamaları yürütmek üzere daha sonra Başbakanlığa bağlı ve Tüzel Kişiliğe sahip Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığının kurulması sağlanmıştır.

Bu hükümlerden de anlaşılacağı üzere *Özel Çevre Koruma Bölgeleri*'ndeki uygulamalar, diğer iş ve işlemler Bakanlar Kurulu'nca yetkilendirilecek Bakanlık tarafından yürütülecek olup; bu alanlarda 3194 Kanunu'nun *Bayındırlık Bakanlığı'nın Planlardaki Yetkisini* tanımlayan 9.maddesinin geçersiz olacağı belirtilmektedir. Böylece, bu alanlardaki plan çalışmaları Bayındırlık Bakanlığı'ndan alınmıştır.

- ii. 13.05.2006 tarihli 26167 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5491 sayılı *Değişiklik Kanunu* ile;

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9.maddesi tekrar değiştirilmiş ve yeni hükümler getirilmiştir (b bendi) ve bu hükümlerde ÇDP, doğal çevrenin korunması bağlamında

²⁸ Çevre Kanunu (2872 s. k.) 11 Ağustos 1983 tarihli 18132 sayılı sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır).

tanımlanmıştır. Bölge ve havza bazında yapılacak ÇDP'nin ölçeğine değinilmiş, bu planların yapılması-yaptırılması ve onaylanmasında Çevre ve Orman Bakanlığı yetkili kılınmıştır. 2872 sayılı Çevre Kanunu'nda yer alan düzenleme; Çevre Düzeni Planının ismine uygun olarak, çevre üzerinde olası risklerin ortadan kaldırılmasına yönelik bir plan tanımını ortaya koymaktadır.

5491 sayılı Değişiklik Kanunu'nun, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 18.maddesindeki değişikliği ile de *Çevre Düzeni Planlarının yapımı* için Çevre ve Orman Bakanlığı bütçesine ödenek öngörüleceği hükme bağlanmıştır. Böylece, bölge ve havza bazında 1/100.000 - 1/50.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planları'nı yapma yetkisi de bu kanun ile Çevre ve Orman Bakanlığı'na verilmiştir.

Yine 9.maddeye eklenen yeni bir hükümle (d bendi), *Özel Çevre Koruma Bölgesi ve benzeri nitelikte korunacak alan* olarak ilan edilen bölgelere ilişkin plan ve projelerde; 3194 sayılı İmar Kanununun 9.maddesi, 3621 sayılı Kıyı Kanununun plan onama yetkisini düzenleyen hükümleri ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 8.maddesinin tabiat varlıkları, doğal sit alanları ve bunların korunma alanlarının tespit ve tescili dışında kalan yetkileri düzenleyen hükümleri ile aynı Kanunun 17/a maddesi hükümlerinin uygulanamayacağı belirtilmiştir. Bu hüküm ile aslında bu alanlarda, bu tarihten önce kurulmuş olan *Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı'nın* yetkili olduğu ifade edilmiştir.

3.2.1.2.2 2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu²⁹

2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'nun 3.maddesi ile Millî park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarının belirlenmesi konusunda hüküm getirilmiştir:

Millî park karakterine sahip olduğu tespit edilen alanlar, Millî Savunma, İmar ve İskan ve Kültür ve Turizm bakanlıklarının olumlu görüşü, gereği halinde diğer ilgili bakanlıkların da görüşü alınarak, Tarım ve Orman Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile millî park olarak belirlenir.

²⁹ Milli Parklar Kanunu (2873 s. k.) 11 Ağustos 1983 tarihli 18132 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır).

Orman ve orman rejimine giren yerlerde, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanları Tarım ve Orman Bakanlığının onayı ile belirlenir...

2873 sayılı Kanun'un Planlama konusundaki 4.maddesi ile Milli Parklar ve Tabiat Parkları ile bu statüdeki alanların planlama yetkileri (Gelişme Planı) ve diğer tüm izinler Tarım ve Orman Bakanlığı yetkisine verilmiştir. Ancak, turizm alanlarına ilişkin plan kararlarını verme yetkisi ise Tarım ve Orman Bakanlığı'nın görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıkça yapılabilecektir. Ancak, bu Kanunda bahsi geçen Gelişme Planlarının içeriği-niteliği-ölçeği konusunda açık bir hüküm getirilmemiştir.

i. 17.08.2011 tarihli 28028 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 648 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 33.-34.maddeleri ile 2873 sayılı Kanunu'nun 3. ve 4. maddelerinde değişiklik yapılmış; 3.maddesi ile Milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarının belirlenmesi konusundaki yetkiler Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Orman ve Su İşleri Bakanlığı'na verilmiştir (son karar Bakanlar Kurulu'na aittir).

2873 sayılı Kanun'un 4.maddesindeki değişikliklerle: Milli Park Gelişme Planlarının hazırlanması ve yürürlüğe konulmasında Orman ve Su İşleri Bakanlığı; bu Kanun kapsamına giren yerlerdeki turizm bölge, alan ve merkezlerinde, turizm yatırımlarına ilişkin plan kararları ise Çevre ve Şehircilik ile Orman ve Su İşleri Bakanlıklarının görüşüyle ilgili Bakanlık tarafından yapılabilecektir (Kültür ve Turizm Bakanlığı).

3.2.1.2.3 Başbakanlık Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname (383 sayılı KHK)³⁰

383 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığının kurulması; 12.03.1986 tarihli 3268 sayılı, 09.04.1987 tarihli 3347 sayılı, 12.10.1988 tarihli 3479 sayılı ve 01.06.1989 tarihli 3569 sayılı Kanunların verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulu'nca 19.10.1989 tarihinde kararlaştırılmıştır.

³⁰ Başbakanlık Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname (383 s. khk.) 13 Kasım 1989 tarihli 20341 sayılı sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır).

383 sayılı KHK'nin amacı:

2872 sayılı Çevre Kanununun 9. maddesine göre Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak ilan edilen ve edilecek alanların sahip olduğu çevre değerlerini korumak ve mevcut çevre sorunlarını gidermek için tüm tedbirleri almak, bu alanların koruma ve kullanma esaslarını belirlemek, imar planlarını yapmak, mevcut her ölçekteki plan ve plan kararlarını revize etmek ve re'sen onaylamak üzere Başbakanlığa bağlı ve Tüzel Kişiliğe sahip Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığının kurulması ile bu Kurumun teşkilat ve görevlerine ilişkin esasları düzenlemek

ve kapsamı

Bakanlar Kurulunca ilan edilen ve ilan edilecek Özel Çevre Koruma Bölgeleri hakkında bu Kanun Hükmünde Kararnamenin hükümleri uygulanır. Bölgede yapılan tahsisler, verilmiş ön izinler ile mevcut her ölçekteki plan kararları konusunda bu Kanun Hükmünde Kararnamenin ilgili hükümleri uygulanır.

şeklinde açıklanmıştır. Dolayısıyla, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na vermiş olduğu *plan yapma-yaptırma-onaylama yetkisi* bu alanlarda hükümsüz hale getirilmiş ve yetkiler 383 sayılı KHK ile Başbakanlık - Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı'na bırakılmıştır.

383 sayılı KHK'nin 7/b - 10/b - 12/a - Geçici Madde/1 ve Geçici Madde/2 maddelerinde, Özel Çevre Koruma Bölgesindeki varsa; çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planları ile revizyonlarının tamamen veya kısmen, plan değişiklikleri de dahil ada ve parsel bazına kadar yaptırılması veya değiştirilmesi, yoksa; gerekli görülen her ölçekteki yeni plan ve projelerin Kurumca yapılması-yaptırılması-onaylanmasına ilişkin hükümler bulunmaktadır.

i. 21.08.1991 tarihli 20967 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren *444 sayılı Kanun Hükmünde Kararname* ile 383 sayılı KHK'nin ismi *Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname* olarak değiştirilmiş ve bu kurum Başbakanlık'tan ayrılarak Çevre Bakanlığı'na bağlanmıştır. Dolayısıyla 383 sayılı KHK'nin sahip olduğu tüm yetkiler Çevre Bakanlığı'na geçmiştir.

ii. Ancak bu durum, 17.08.2011 tarihli 28028 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren *648 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname*'nin 15.maddesi ile; 644 sayılı KHK'ye eklenen Ek Madde-1'de yer alan: "19/10/1989 tarihli ve 383 sayılı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kapatılmıştır." hükmüne kadar devam etmiştir. Bu Kurumun kapatılması sonrasında ve "Ek Madde-1: (2) 383 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen iş ve işlemler, Bakan tarafından uygun görülen Çevre ve Şehircilik Bakanlığının birimlerince yürütülür." hükmü doğrultusunda, Özel Çevre Koruma Bölgeleri'ndeki tüm iş ve işlemleri yapma yetkisi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na verilmiştir.

3.2.1.2.4 Çevre Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname (443 sayılı KHK)³¹

443 sayılı Çevre Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Çevre Bakanlığının kurulması; 06.06.1991 tarihli 3755 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulu'nca 09.08.1991 tarihinde kararlaştırılmıştır.

443 sayılı KHK'nin Çevre Bakanlığının görevlerini tanımlayan 2.maddesinde:

c) Dengeli ve sürekli kalkınma amacına uygun olarak ekonomik kararlarla ekolojik kanlıların bir arada düşünülmesine imkan veren rasyonel doğal kaynak kullanımını sağlamak üzere, kalkınma planları ve bölge planları temel alınarak çevre düzeni planlarını hazırlamak veya hazırlatmak, onaylamak, uygulanmasını sağlamak...

yetkileri Çevre Bakanlığı'nın görevleri arasında belirtilmiştir.

443 sayılı KHK'nin 11.maddesiyle; *Çevre Düzeni Planlarını yapmak veya yaptırmak ve bu planların uygulanmasını sağlamak konularında Çevre Bakanlığı'na açık bir şekilde yetki tanınmıştır.*

³¹ Çevre Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (443 s. khk.) 21 Ağustos 1991 tarihli 20967 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır).

443 sayılı KHK'nin 43.maddesinde yer alan "Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin bu Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı hükümleri bu Kanun Hükmünde Kararnamenin uygulanmasında dikkate alınmaz." hükmü ile de; doğacak sorunları ortadan kaldırmak amacıyla, çakışan konularda bu KHK'nın geçerli olacağı ifade edilmiştir. Bu hükümlerden anlaşılacağı üzere, (ölçek-içerik-nitelik belirtilmemekle birlikte) *Çevre Düzeni Planlarının yapılması-yaptırılması-uygulanması konularında* Çevre Bakanlığı yetkilendirilmiş ve diğer kanun-KHK'lerin aykırı hükümleri de hükümsüz kılınmıştır.

3.2.1.2.5 Çevre Düzeni Planlarının Yapılması Esaslarına Dair Yönetmelik

04.11.2000 tarihli 24220 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yönetmelik:

kalkınma planları ve bölge planları temel alınarak, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine uygun ekonomik kararlar ile ekolojik kararların bir arada düşünülmesine imkan veren doğal kaynakların rasyonel kullanımını sağlamak üzere, 3194 sayılı İmar Kanununun 5 inci maddesinde tanımlanan Çevre Düzeni Planlarının hazırlanması ile ilgili usul ve esasları belirlemek...

üzere Çevre Bakanlığı tarafından çıkarılmıştır. 3194 sayılı İmar Kanunu Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından çıkarılmış olup, Çevre Bakanlığı'nca bu Kanuna istinaden Yönetmelik oluşturulması aslında alışılmadık bir uygulamadır.

Çevre Bakanlığı tarafından çıkarılan bu Yönetmelikte; Çevre Düzeni Planları tanım-ölçek-nitelik-içerik-esaslar/ilkeler-karar süreci-itirazlar-revizyon/değişiklikler vb. tüm yönleri ile oldukça ayrıntılı olarak ifade edilmiş olup Yönetmeliğin 2.maddesinde yer alan hükümler ile Çevre Bakanlığı ÇDP'nin her aşamasında (*yapım aşaması dışında*) yetkili kurum niteliğindedir.

3.2.1.2.6 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun (mülga Çevre Bakanlığı)³²

4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un; Çevre ve Orman Bakanlığının görevlerini tanımlayan 2.maddesinde yer alan hükümler ve aynı Kanununun 9.-10.-13.maddeleriyle; (su kaynakları için koruma ve kullanma planları yapmak ve milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanlarının planlanması da dahil) Çevre Düzeni Planlarını hazırlamak-hazırlatmak-onaylamak-uygulanmasını sağlamak konularında Çevre ve Orman Bakanlığı yetkilendirilmiştir. Ancak Kanunda ÇDP'nin hangi ölçekte yapılacağı ve içeriği hakkında bilgi verilmemiştir.

i. 06.06.2003 tarihli 25130 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4864 sayılı Değişiklik Kanunu ile 4856 sayılı Kanuna ek madde konulmuştur. Bu hüküm ile 4856 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Bayındırlık Bakanlığı'nca yapılan 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planları ve bunların değişikliklerine dair iş-işlemlerin yine Bayındırlık Bakanlığı'nca tamamlanarak onaylanacağı hüküm altına alınmıştır.

3.2.1.2.7 Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik

11.11.2008 tarihli 27051 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yönetmelik, 01.05.2003 tarihli 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 2. ve 10. maddeleri ile 09.08.1983 tarihli 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9. maddesine dayanılarak Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanmış ve çıkarılmıştır.

Yönetmelik:

ülkeminin sahip olduğu doğal, tarihi ve kültürel zenginliğin korunarak kalkınma planları ve varsa bölge planları temel alınarak, ekonomik kararlarla ekolojik

³² Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun (4856 s. k.). Resmi Gazete, 25102; 08 Mayıs 2003. (güncel)

kararların bir arada düşünülmesine imkan veren, genel arazi kullanım kararları ile bunlara ilişkin strateji ve politikaları oluşturmak ve çevre kirliliğini önlemek amacıyla nazım ve uygulama imar planlarına esas teşkil etmek üzere bölge ve havza bazında 1/50.000-1/100.000 ölçekteki Çevre Düzeni Planlarının hazırlanmasına, hazırlattırılmasına, onaylanmasına, izlenmesine, denetlenmesine ve bu planlar üzerinde yapılacak değişikliklere ilişkin usul ve esasları düzenlemek...

üzere çıkarılmıştır. Tanımdan da anlaşılacağı üzere burada ifade edilmek istenilen *bölge ve havza ölçeğinde ve daha çok çevre kirliliğinin önlenmesi-ekolojik çevrelerin gözetilmesi* şeklinde yapılacak Çevre Düzeni Planlarıdır. Yönetmelikte, Çevre Düzeni Planlarının tüm süreçlerine ve özelliklerine ilişkin ayrıntılı açıklamalar yapılmaktadır. Yönetmeliğin 15.maddesinde yer alan hükümlerden de anlaşılacağı üzere; 3194 sayılı İmar Kanunu'nun planlamada Bayındırlık ve İskan Bakanlığının yetkisini tanımlayan 9.maddesi kapsamında yapılacak 1/50.000 – 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planlarının değişikliklerinin de (*görüş alınması suretiyle*) Bayındırlık Bakanlığı tarafından yapılabileceği belirtilmektedir.

3.2.1.2.8 645 sayılı Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri

Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname (mülga Çevre ve Orman Bakanlığı)

636 sayılı Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK'nin yürürlüğe girmesiyle; Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Çevre ve Orman Bakanlığı'nın birleştirilmesi ve iki bakanlığın yetkilerinin tek bir idarede toplanması hedeflenmiş ancak Bakanlık birleştirmeleri gerçekleştirilmeden 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 'Çevre ve Şehircilik Bakanlığı', 645 sayılı Kararname ile de 'Orman ve Su İşleri Bakanlığı' kurulmuş ancak, seçimler öncesinde birleştirilen iki Bakanlık yeniden ayrılmıştır.

04.07.2011 tarihli 27984 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 645 sayılı KHK'nin 7.maddesinde belirtilen "havza ıslah planları ve su havzalarının geliştirilmesine yönelik planlama yapmak" ve 9.maddesinde belirtilen "havza bazında nehir havza yönetim planlarını hazırlamak-hazırlatmak" ifadeleri dışında farklı bir hüküm bulunmamaktadır. Çevre Düzeni Planlarına ilişkin 645 sayılı KHK'da açık bir hüküm bulunmamaktadır, ancak ulusal ve bölgesel düzeyde havza planlaması aslında

Bölge Planı ve ÇDP ölçeğinde bir tanım getirmektedir. Ancak bu tanım, çevresel etkilenmeler ve havzaların korunması içeriğine sahip olduğu için ve kısıtlı nitelikler barındırdığı için de Bölge Planı ve/veya ÇDP gibi algılanması da mümkün gözükmemektedir.

Bilindiği üzere Bölge Planları ve Çevre Düzeni Planları; plan sınırları belirlenmiş olan alanın tüm özellikleri ile değerlendirilmesi, koruma-geliştirme-koruyarak kullanma vb. gibi hedeflerle planlanmasını öngörmekte olup "çevre" etkeni bu kriterlerin yalnızca bir tanesini oluşturmaktadır. Dolayısıyla 645 sayılı KHK'de belirtilen planlama çalışmaları Bölge Planı ve/veya ÇDP olmak konusunda oldukça yetersiz bir çalışma niteliğinde kalmaktadır.

3.2.1.3 Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca yürütülen mevzuat hükümleri

3.2.1.3.1 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu³³

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun Planlar hakkında açıklama getiren 7.maddesinde yer alan:

Turizm bölgelerinde ve turizm merkezlerinde Bakanlıkça yapılan veya yaptırılan ve İmar ve İskan Bakanlığına sunulan planlar altı ay, haritalar ve kıyı kenar çizgisi iki ay içinde/onaylanır. Bakanlık, turizm alanlarında ve turizm merkezlerinde İmar ve İskan Bakanlığınca onaylı nazım imar planlarına uygun olarak, turizm amaçlı imar uygulama planlarını tadil etmeye ve onaylamaya yetkilidir...

hükmü dışında Planlar hakkında herhangi bir ifadeye yer verilmemiştir. Bu hükümde imar planı niteliğindeki Nazım ve Uygulama Planlardan bahsedilmekte olup, Nazım Planların da Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca onaylanacağı bildirilmektedir. Kanun metinlerinde üst ölçekli planlara ilişkin bilgi verilmemiştir.

- i. 01.08.2003 tarihli 25186 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4957 sayılı *Değişiklik Kanunu* ile;

³³ Turizmi Teşvik Kanunu (2634 s. k.) 16 Mart 1982 tarihli 17635 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır).

2634 sayılı Kanuna ek hükümler konulmuştur. 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 3.maddesine (j) bendi eklenmiştir. Bu hükümlerde *1/25.000 veya daha alt ölçekli planlar* denilmesine rağmen, Çevre Düzeni Planlarından mı yoksa İmar Planlarından mı bahsedildiği belirginleştirilmemiştir.

4957 sayılı Değişiklik Kanunu ile 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun 7.maddesi de değiştirilmiş ve yeni hükümler konulmuştur. Bu değişiklik ile birlikte; önceden Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca yürütülen planlama iş-işlemleri Kültür ve Turizm Bakanlığı'na verilmiş ve bu Bakanlık her ölçekteki planı yapmaya-yaptırmaya-onaylamaya-değiştirmeye yetkili kılınmıştır. Ancak Geçici Madde-8'de yer alan "bu Kanunun yayımı tarihinden önce onaylanmak üzere Bayındırlık ve İskan Bakanlığına intikal ettirilmiş bulunan planlarla ilgili iş ve işlemler Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca tamamlanarak onaylanır" hükmü ile de Bayındırlık Bakanlığının elinde olan planların, onayının Bayındırlık Bakanlığınca yapılmasına izin verilmiştir.

3.2.1.3.2 Kültür Ve Turizm Koruma Ve Gelişim Bölgelerinde Ve Turizm

Merkezlerinde İmar Planlarının Hazırlanması Ve Onaylanmasına İlişkin Yönetmelik³⁴

Yönetmelik, 4957/2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 7.maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Yönetmeliğin amacı:

4957/2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 3.maddesinde tanımlanan Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ve Turizm Merkezlerinde her ölçekte imar planlarının yapılması, yaptırılması ve resen onaylanması ve tadil edilmesine ilişkin işlemleri düzenlemek...

olup; bu iş-işlemler sürecinde uyulacak usul ve esaslara ait hükümleri kapsamaktadır.

Yönetmeliğin 4.maddesinin (g) bendinde '*Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Planları*'nın tanımı yapılmakta olup; bu planları yapma yetkisinin Kültür ve Turizm

³⁴ Kültür Ve Turizm Koruma Ve Gelişim Bölgelerinde Ve Turizm Merkezlerinde İmar Planlarının Hazırlanması Ve Onaylanmasına İlişkin Yönetmelik 03 Kasım 2003 tarihli 25278 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır).

Bakanlığı'na ait olduğu belirtilmektedir. Bu tanım ile aslında Çevre Düzeni Planları ve Bölge-Havza Planları gibi üst ölçekli planlara atıfta bulunulmuştur. Ancak Yönetmeliğin içeriğine bakıldığında, en üst ölçek plan olarak *Nazım Plan* tanımı yapıldığı da görülecektir. Dolayısıyla, Yönetmelikte belirtilen *1/25000 veya daha üst ölçekli fiziki planlar* ifadesinin Nazım Planlar için kullanılmış olabileceği de düşünülebilecek olup; bu anlamda bir karmaşa ve belirsizlik söz konusudur.

Yönetmelikte ayrıca, Bakanlıkça yapılan-yaptırılan-onaylanan-değiştirilen planların yapım-onama-uygulama süreçlerine ilişkin de açıklamalar getirilmiştir.

3.2.1.3.3 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu³⁵

2863 sayılı Kanun'un 17.maddesinde Koruma Amaçlı İmar Planlarından bahsedilmekte olup üst ölçekli planlara ilişkin herhangi bir açıklama getirilmemiştir.

- i. 27.07.2004 tarihli 25535 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren *5226 sayılı Değişiklik Kanunu* ile;

2863 sayılı Kanunun 17.maddesinde değişiklik yapılmıştır. Bu hüküm ile üst ölçekli plan kavramına değinilmiş, ancak bu planlar için Kültür ve Turizm Bakanlığı için herhangi bir yetkilendirme yapılmamış ve *ilgili idaresinin* planlardan sorumlu olacağı belirtilmiştir.

- ii. 17.08.2011 tarihli 28028 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren *648 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname* ile;

2863 sayılı Kanun'a ek madde konulmuştur. Bu maddede yer alan hükümler ile 2863 sayılı Kanun kapsamındaki iş-işlemler için (*değişiklik öncesi Kanunda, üst ölçekli planlara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanlığı'na herhangi bir yetki verilmemiş olmakla birlikte*) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın yetkili olduğu bildirilmiştir (*örn. Koruma Amaçlı İmar Planları*).

³⁵ Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu (2863 s. k.) 23 Temmuz 1983 tarihli 18113 sayılı sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır).

3.2.1.4 Belediye Kanunları

3.2.1.4.1 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu³⁶

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun; Büyükşehir, ilçe ve ilk kademe belediyelerinin görev ve sorumluluklarını açıklayan 7.maddesinde yer alan "b) Çevre düzeni planına uygun olmak kaydıyla, büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar planını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak..." hükmü ve Geçici Madde-1'de yer alan "Büyükşehir belediyeleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç iki yıl içinde Büyükşehirin 1/25.000 ölçekli nazım imar planlarını yapar veya yaptırır." hükmünde 1/25.000 Ölçekli planlardan bahsedilmiş, ancak bu planlar Nazım İmar Planları olarak ifade edilmiştir. Dolayısıyla, Çevre Düzeni Planlarına ilişkin yapım-onama konularında bu kanunda herhangi bir hüküm getirilmemiştir.

Yine, 5216 sayılı Kanun'un 7.maddesinin son fıkrasında yer alan "(...) 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığına ve organize sanayi bölgelerine tanınan yetki ve sorumluluklar bu Kanun kapsamı dışındadır." hükmü ile OSB Kanunu kapsamında bulunan yerlerde 5216 Sayılı Kanun hükümlerinin uygulanamayacağı belirtilmiştir.

- i. 12.07.2006 tarihli 26226 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5538 sayılı *Değişiklik Kanunu* ile;
5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 7.maddesinin son fıkrası değiştirilmiştir. Bu değişiklik ile; zaten 5216 sayılı Kanun dışında tutulan OSB alanlarına ek olarak sivil hava ulaşımına ait tüm tesisler de bu kanun kapsamı dışına çıkarılmıştır.
- ii. 06.12.2012 tarihli 28489 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6360 sayılı *On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı*

³⁶ Büyükşehir Belediyesi Kanunu (5216 s. k.) 23 Temmuz 2004 tarihli 25531 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır).

Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile;

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 3.maddesinde değişiklik yapılmış; '*Büyükşehir*' tanımı değiştirilmiş ve sınırları '*il mülki sınırı*' olan yerler olarak tanımlanmıştır.

3.2.1.4.2 5272 Sayılı Belediye Kanunu³⁷

5272 sayılı Belediye Kanunu'nun '*Belediye Meclisinin görev ve yetkileri*'ni açıklayan 18.maddesinde yer alan "c) Belediyenin imar planlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni planını kabul etmek." hükmünde; Çevre Düzeni Planlarından bahsedilmiş ancak tanım-ölçek-kapsam tanımlamaları yapılmamıştır. Ayrıca aynı hükümde; bu planların *büyükşehir ve il belediyelerinde* kabul edileceği bildirilmekle birlikte, yapan-yaptıran-uygulayan kurumlardan bahsedilmemiş ve farklı bir açıklama getirilmemiştir.

i. Anayasa Mahkemesi'nin Esas Sayısı:2004/118 ve Karar Sayısı:2005/8 kararıyla, "7.12.2004 günlü 5272 sayılı Belediye Kanunu"nun şekil yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE karar verilmiştir. Bu kararın sonrasında, 5272 sayılı Kanun ile aynı niteliklere sahip olan 5393 sayılı Kanun kabul edilerek yürürlüğe konulmuştur.

3.2.1.4.3 5393 Sayılı Belediye Kanunu³⁸

5272 sayılı Belediye Kanunu'nun iptali sonrasında yürürlüğe giren *5393 sayılı Belediye Kanunu'nun Belediye Meclisinin görev ve yetkilerini* açıklayan 18.maddesinde de 5272 sayılı Belediye Kanunu'nda olduğu gibi "c) Belediyenin imar planlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni planını kabul etmek." hükmü yer almış ve Çevre Düzeni Planlarından ayrıca bahsedilmemiştir.

³⁷ Belediye Kanunu (5272 s. k.) 24 Aralık 2004 tarihli 25680 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır).

³⁸ Belediye Kanunu (5393 s. k.) 13 Temmuz 2005 tarihli 25874 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır).

i. 12.07.2006 tarihli 26226 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5538 sayılı *Değişiklik Kanunu* ile;
5393 sayılı Belediye Kanununun 18.maddesinin 1.fikrasının (c) bendinin sonuna "Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde il Çevre Düzeni Planı ilgili Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılır veya yaptırılır ve doğrudan Belediye Meclisi tarafından onaylanır." hükmü eklenmiştir. Böylece, belediye sınırları il sınırı olan Kocaeli, İstanbul... gibi iller Çevre Düzeni Planlarını yapmaya-yaptırmaya-onaylamaya yetkili kılınmıştır.

3.2.1.5 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ve Değişiklikleri

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun³⁹ *İl Özel İdaresinin görev ve sorumluluklar'ını* açıklayan 6.maddesinde yer alan hükümlerden de anlaşılacağı üzere; İl Özel İdaresi, Büyükşehir olmayan illerde *İl Çevre Düzeni Planlarının* yapılması ve onaylanması konusunda yetkili kurumlardan biridir. Hazırlanan bu planlar, Belediye Meclisi ile İl Genel Meclisi (*İl Özel İdaresinin karar alma organı*) tarafından onaylanacaktır. 5302 sayılı Kanunun 10.maddesi (c) bendinde de bu yetkiye ilişkin benzer bir açıklama bulunmaktadır.

i. 12.07.2006 tarihli 26226 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5538 sayılı *Değişiklik Kanunu* ile;
5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6.maddesine;
a. Birinci fıkrasının (a) bendindeki "*İlin Çevre Düzeni Planı*" ibaresinden önce gelmek üzere "*Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyeleri hariç*" ibaresi ve
b. Üçüncü fıkrasının sonuna "*Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde il Çevre Düzeni Planı ilgili Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılır veya yaptırılır ve doğrudan Belediye Meclisi tarafından onaylanır.*" cümlesi eklenmiştir.

³⁹ İl Özel İdaresi Kanunu (5302 s. k.) 04 Mart 2005 tarihli 25745 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır).

Bu eklemeler sonucunda; Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde, Çevre Düzeni Planlarını hazırlama-onaylama yetkisi İl Özel İdarelerinden alınmış ve ilgili Büyükşehir Belediyelerine verilmiştir (İstanbul, Kocaeli...).

Aynı yetki değişikliği 5302 sayılı Kanun'un 10.maddesinde de yapılmış ve İl Özel İdaresinin karar alma organı olan İl Genel Meclisi'nin Çevre Düzeni Planlarını "*onama yetkisi*" de ilgili Büyükşehir Belediyelerine devredilmiştir.

3.2.1.6 2985 Sayılı Toplu Konut Kanunu ve Değişiklikleri⁴⁰

2985 sayılı Toplu Konut Kanunu'nun 4.maddesinde yer alan hükümler yalnızca imar planlarına yönelik bir açıklama getirmiş olup; Kanunda, Çevre Düzeni Planları ile ilgili herhangi bir ifade yer almamıştır.

- i. 23.07.2004 tarihli 25531 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5162 sayılı *Değişiklik Kanunu* ile;

2985 sayılı Toplu Konut Kanunu'nun 4.maddesinde değişiklik yapılmış ve bu hüküm ile; Gecekondu Dönüşüm Projelerinin uygulanacağı alanlar da dahil, yetki alanındaki her tür ve ölçekteki imar planını yapmaya-yaptırmaya-değiştirmeye ve gerektiğinde re'sen yürürlüğe koymaya Toplu Konut İdaresi yetkili kılınmıştır. Bu hükümde açıkça belirtilmemek üzere; *her tür ve ölçekte* imar planı ifadesinin *Çevre Düzeni Planlarını* da kastettiği konusunda tereddütler bulunmaktadır. Bu konuda, Kanunda farklı bir açıklama yer almamıştır.

- ii. 06.08.2008 tarihli 26959 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5793 sayılı *Değişiklik Kanunu* ile;

2985 sayılı Toplu Konut Kanunu'nun yine 4.maddesinde yapılan değişiklik ile; maddeye *her tür ve ölçekteki planlar* ifadesi eklenmiş, böylece ÇDP yapma-yaptırma-değiştirme ve gerektiğinde re'sen onaylayıp askıya çıkararak yürürlüğe koyma konularında Toplu Konut İdaresi'ne yetki verilmiştir.

⁴⁰ Toplu Konut Kanunu (2985 s. k.) 17 Mart 1984 tarihli 18344 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır).

iii. 04.07.2011 tarihli 27984 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren *644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname*'nin Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görevlerini tanımlayan 2.maddesiyle getirilen hükümlerle; 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu uyarınca Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan uygulamalara ilişkin her tür ve ölçekte plan yapmak, yaptırmak, onaylamak konusunda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na yetki verilmiştir.

3.2.1.7 178 Sayılı Maliye Bakanlığı'nın Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

178 sayılı Maliye Bakanlığı'nın Teşkilat Ve Görevleri Hakkında KHK, 14.12.1983 tarihli 18251 Mükerrer Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

i. 17.08.2011 tarihli 28028 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren *648 Sayılı KHK*'nin 40.maddesi ile;

178 sayılı KHK'nin 13.maddesinde değişiklik yapılmış, birinci fıkrasının (r) bendi:

r) Bakanlar Kurulunca uygulama usul ve esasları belirlenen projeler kapsamında; Hazinesinin özel mülkiyetinde ve Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazları geliştirmek, değerlendirmek, kişilerin mülkiyetinde bulunan taşınmazları satın almak, trampa etmek, kamulaştırma ve toplulaştırma yapmak.

şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Birinci fıkranın (r) bendi kapsamındaki tüm taşınmazlara ilişkin her tür ve ölçekteki etüt, harita, plan, imar planları, imar plan tadilatları ve imar uygulamaları Bakanlığın talebi üzerine Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yapılır ve onaylanarak yürürlüğe konulur.

Böylece, Maliye Bakanlığı'nın talep etmesi halinde; Hazinesinin özel mülkiyetinde ve Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan tüm taşınmazlar için her tür ve ölçekteki planları, imar planlarını yapmak-onaylayarak yürürlüğe koymak konularında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na yetki verilmiştir.

Görüldüğü üzere; mevzuatımızda üst ölçekli planlama ve Çevre Düzeni Planlarına ilişkin çok sayıda Kanun ve Yönetmelik metninde oldukça fazla düzenleme yapılmıştır. Yıllar içerisinde tanım-nitelik-kapsam-ölçek-yetki gibi konularda yapılan bu düzenlemeler sonrasında; Çevre Düzeni Planlarının niteliğinin ve kapsamının ne olması gerektiği, hangi ölçeklerde hazırlanması gerektiği, hangi kurum/kuruluşlar tarafından hazırlanacağı-onaylanacağı-uygulanacağı konularında büyük karmaşalar yaşanmıştır.

Özellikle, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın kurulmasından sonra yürürlüğe giren ve Bakanlığın görevlerini tanımlayan *644-648 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler* ile bu tereddütler ortadan kaldırılmaya çalışılmış, ÇDP'nin hazırlanması-onaylanması konusunda iki kuruma (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Büyükşehir Belediyeleri) yetki verilmesi ile bu sorun büyük oranda ortadan kalkmıştır. Ancak, yine de bu planların ölçeği ve tanımı-niteliği konularında tereddütler yaşamaya devam etmektedir (*bölge-havza ölçeğinde Çevre Düzeni Planları, İl Çevre Düzeni Planı... gibi*).

3.2.2 Yönetmeliklerde Çevre Düzeni Planı

Çevre düzeni planlama faaliyetleri yürütülürken uyulması gereken ilke ve kuralların belirlenmesine yönelik olarak getirilen idari düzenlemeler, konuya ilişkin ayrıntılı hükümler içermektedir. Çevre Düzeni Planları konusunda gerçekleştirilen idari düzenlemeler, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (*mülga Bayındırlık ve İskan Bakanlığı*) ile Orman ve Su İşleri Bakanlığı (*mülga Çevre ve Orman Bakanlığı*) tarafından çıkarılmıştır.

3.2.2.1 Çevre Düzeni Planlarının Yapılması Esaslarına Dair Yönetmelikteki ilke ve esaslar

Çevre Düzeni Planlarının Yapılması Esaslarına Dair Yönetmelik'in (ÇDPYEDY) ilk maddesinde de belirtildiği üzere; Çevre Düzeni Planlarının hazırlanması ve yürürlüğe girmesi sürecine ilişkin idari usul kurallarını düzenleyen bir idari metindir. Çevre ve Orman Bakanlığı, Yönetmeliğin amacını; kalkınma planları ve bölge planları temel alınarak, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine uygun ekonomik kararlar ile ekolojik

kararlar bir arada düşünülerek, doğal kaynakların rasyonel kullanımını sağlamak üzere, Çevre Düzeni Planlarının hazırlanması ile ilgili usul ve esasları belirlemek olarak ortaya koymuştur.

Yönetmeliğin 5.maddesinde Çevre Düzeni Planları hazırlanırken, ülke ve bölge planlarına uyulması; 6.maddesinde ise birden çok ili ilgilendiren planlama çalışmalarında koordinasyon içerisinde hareket edilmesi ve arazisi en geniş olan ilin valisinin koordinasyonu üstlenmesi, yeni ÇDP tekliflerinde ve değişikliklerinde ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerinin alınması ve ilgili il özel idaresi ve belediyenin bu görüş ve teklifler hakkında gerekçeli görüşlerini Çevre ve Orman Bakanlığına iletmesi temel kurallar olarak belirlenmiştir. ÇDPYEDY'te; Çevre Düzeni Planlarının görüşülmesi, karara bağlanması, ilanı ve uygulanmasına ilişkin konular da düzenlenmiş bulunmaktadır.

3.2.2.2 Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelikteki ilke ve esaslar⁴¹

Çevre ve Orman Bakanlığı, getirmiş olduğu düzenlemede Çevre Düzeni Planlarının hazırlanmasına ilişkin temel ilke ve esasları belirlemiştir. Yönetmelikte yer alan düzenleme, hazırlık sürecine ve planlamaya ilişkin temel esaslar olarak iki başlık altında düzenlemiştir. Yönetmelikte, Çevre Düzeni Planlarının tüm süreçlerine ve özelliklerine ilişkin ayrıntılı açıklamalar yapılmakta olup;

- a. Üst Ölçekli Plan türlerine ve ilgili konulara ilişkin tanımlamalar yapılmaktadır.
- b. planların niteliğine dair açıklamalar getirilmektedir.
- c. planlama alanının tespiti konusunda:

- I. *Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ve Çevre Kanunu kapsamında; Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen büyük akarsu havzaları veya Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından belirlenmiş istatistikî bölge birimleri (düzey 2) ile birlikte idari sınırları da dikkate alınarak, en az iki il sınırını içerecek şekilde,*
- II. *İl özel idareleri ve belediye sınırı il sınırı olan büyükşehir belediyeleri, 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu kapsamında yetki alanlarını aşmayacak şekilde belirlenir.*

⁴¹ "İmar Planları, İmar Uygulamaları ve İptal Davaları, http://www.ongoren.av.tr/pdf/IMAR_PLN_UYG_IPT.pdf" kaynağından ve ilgili mevzuatlardan derleme yapılmıştır.

denilmektedir. Bu hükümden de anlaşılacağı üzere; il bazında yapılan Çevre Düzeni Planları değil, bölge ve havza düzeyinde hazırlanacak ÇDP'ından bahsedilmektedir.

- d. planlama çalışmalarının yapılması süreçlerine ilişkin açıklamalar yapılmaktadır.
- e. uyulacak temel esaslar belirtilmektedir.
- f. revizyon, ilave ve değişikliklerin yapılmasına dair açıklamalar yapılmaktadır.
- g. planların hazırlanması, hazırlatılması ve incelenmesine ilişkin idari ve teknik usullerden bahsedilmektedir.
- h. koordinasyonun nasıl sağlanacağı belirtilmektedir.
- i. planların onaylanması, yürürlüğe girmesi, ilanı, dağıtımı ve uygulamaların izlenmesi konularında açıklamalar yapılmaktadır. Bu hususta özellikle "Çevre Düzeni Planları ilgili mevzuatları doğrultusunda yetkili idarelerce onaylanır." hükmü dikkat çekmekte olup, Planların onayı konusunda yegane kurumun Çevre ve Orman Bakanlığı olmadığı bildirilmektedir.

a) Çevre Düzeni Planı Hazırlık Süreci

- a. Çevre Düzeni Planı Alanının Belirlenmesi
- b. Bilgi Toplanması: Çevre Düzeni Planı yapılacak alana ilişkin olarak (ÇDPDY mad.7), planlama alan sınırları içinde 1/25.000 ölçekli harita hassasiyetinde asgari olarak gerekli olan verilerin toplanması ve sayısal veri tabanının oluşturulması (bu veriler toplanırken, Milli Savunma Bakanlığı ile koordinasyon sağlanması gerekmektedir).

b) Çevre Düzeni Planı Temel Esasları

Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmeliğin 8.maddesi, Çevre Düzeni Planlarının hazırlanmasında dikkate alınması gereken ilkeleri şu şekilde belirlemiştir:

- a. Kalkınma planı ve varsa bölge planlarının esas alınması,
- b. Sürdürülebilir kalkınma yaklaşımının gözetilmesi,
- c. Birbirine bitişik planlama alanlarında ekosistem bütünlüğünün ve arazi kullanım kararlarının sürekliliğinin sağlanması,

- d. İlgili kurum ve kuruluşların, meslek ve sivil toplum kuruluşlarının görüşlerinin alınarak, planlama sürecine katılımının sağlanması,
- e. Doğal, tarihi ve kültürel çevre değerlerinin korunması,
- f. Ekolojik dengeyi bozucu plan kararlarının getirilmemesi,
- g. Alt ölçekli planlara esas olacak koruma ve gelişme politika ve stratejilerinin oluşturulması,
- h. Ekonomik kararlar ile mekansal kullanım kararlarının çevresel kaynakların sürdürülebilirliğini sağlayacak şekilde düzenlenmesi,
- i. Çevre sorunlarına neden olan kaynaklara yönelik önleyici strateji ve politikaların belirlenmesi,
- j. Projeksiyon nüfusunun, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı dikkate alınarak belirlenmesi,
- k. İçme suyu, katı ve sıvı atık miktarlarına ilişkin mevcut ve projeksiyon değerlerinin belirlenmesi,
- l. Arazi kullanım kararlarının ekolojik, jeolojik, hidrolojik riskler göz önüne alınarak belirlenmesi,
- m. Teknolojiden en üst düzeyde faydalanılması.

3.2.2.3 Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelikte ilke ve esaslar⁴²

Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik'de (PYAEDY) yer alan düzenlemelerde, Çevre Düzeni Planlarının Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından yapılacağı açıkça belirtilmiştir. Bakanlık tarafından hazırlanan bu Yönetmelik ile; ÇDP konusunda Bakanlığın yetkili olduğu konusunda hiçbir tereddüde yer verilmemiştir.

Yönetmelikte yapılan son değişikliklerle; Çevre Düzeni Planlarının yapılması, yaptırılması ve onaylanması hususunda oldukça ayrıntılı açıklamalar getirilmiştir. Yönetmelikte, plan yapımına dair ilke ve usul kuralları belirlenmek suretiyle ülke genelinde uygulama birliği oluşturulması sağlanmak istenmiştir. Bu Yönetmelikte;

⁴² "İmar Planları, İmar Uygulamaları ve İptal Davaları, http://www.ongoren.av.tr/pdf/IMAR_PLN_UYG_IPT.pdf" kaynağından ve ilgili mevzuatlardan derleme yapılmıştır.

genel olarak planlamaya ilişkin esas ve ilkeler dışında, Çevre Düzeni Planlarında geçerli olacak ilke ve esaslar da ayrıntılı bir şekilde belirlenmiştir.

a) Hazırlık Sürecine İlişkin İlkeler

Çevre Düzeni Planlarının hazırlanmasında geçerli olan ilkelerin neler olduğu PYAEDY'te düzenlenmiş bulunmaktadır. Yönetmeliğin 5.maddesinde yer alan düzenlemeye göre; Çevre Düzeni Planları, varsa bölge planı esas alınarak yapılır. Çevre Düzeni Planlarının hazırlanması sürecinde, planlanacak alan ve yakın çevresiyle ilgili olarak öncelikle ilgili kurum ve kuruluşlardan temel veriler elde edilir.

- a. planlama alanının konumu ile ilgili bilgiler
- b. yönetim yapısı, idari bölünüş, sınırlar
- c. fiziksel yapı ve mevcut arazi kullanımı
- d. çevresel değerler ve koruma alanları
- e. afet verileri, afete maruz alanlar, yerleşmeler ve özellikleri
- f. planlama alanı ile ilgili demografik, sosyal, ekonomik, kültürel, tarihi ve benzeri bilgiler
- g. ulaşım, enerji ve benzeri teknik altyapı
- h. sektörel yapı
- i. askeri alanlar
- j. mülkiyet yapısı
- k. yerleşmelerle ilgili yerel özellikler
- l. planlama alanının özelliğine göre diğer konular: Çevre Düzeni Planı hazırlanırken ilgili idare ya da idareler, planlama alanının öznel niteliklerinin doğru tespit edilmesine yönelik gerekli araştırmaları yapmak durumundadır. Yukarıda sayılan konuların dışında, plan çalışması yapılan alanın bir başka yerde rastlanılmayan nitelikleri bulunabilir. Böyle bir durumda, Çevre Düzeni Plan çalışmalarını yürüten idare ya da idareler, alana ilişkin özel niteliklerin bilgilerini topladıktan sonra, bu özel niteliğin plan kararlarının şekillendirilmesinde nasıl kullanılması gerektiğini değerlendirir. ÇDP yapılacak alan ve yakın çevresinin bir bütünlük içinde ele alınması ve değerlendirilmesi için eşik analizi, yerinde yapılan incelemeler gibi fiziksel çalışmalarla birlikte, bilimsel tekniklere ve yöntemlere dayalı, yeterli nitelikte ve kapsamda ekonomik, sosyal, kültürel, politik, tarihi,

sektörel ve teknolojik araştırmalar yapılır, ilgili kurum ve kuruluşların görüş ve önerileri alınır ve değerlendirilir. Çevre Düzeni Planı kararları; inceleme, araştırma sonuçları ve görüşler değerlendirilerek oluşturulur. Plan raporunda, yapılan tüm inceleme ve araştırmalar, alınan görüş ve öneriler ve yapılan değerlendirmelerle birlikte, planın gerçekleştirilmesini sağlayacak uygulama araçları, kurumsal yapı ve denetim konularına dair ilkeler de yer alır.

b) Çevre Düzeni Planında Esaslar

Çevre Düzeni Planlarına ilişkin genel esasların neler olduğu PYAEDY’te düzenlenmiştir. Yönetmeliğin 6.maddesinde; ÇDP sınırları içerisinde kalan alanlarda doğal dengenin, çevre değerlerinin ve yerleşmelerin bir düzen içerisinde gerçekleştirilmesine yönelik ilkeler belirlenmiştir.

- a. yerleşilebilirlik ilkesi ve taşıma kapasitesi göz önünde bulundurularak koruma kullanma dengesinin sağlanması
- b. makro ölçekte nüfus dağılımı ve yoğunluk kararlarının verilmesi
- c. kısıtlı doğal kaynakların, artan yerleşik nüfusun ekonomik ve sosyal yapısını güçlendirerek, gereksinimlerini karşılayacak biçimde kullanılmasının sağlanması
- d. doğal, tarihi, kültürel çevre değerlerinin korunması
- e. tarım alanlarının, sit alanlarının, orman alanlarının, özel çevre koruma alanlarının, ekolojik açıdan korunması gerekli alanların, sulak alanların, uluslararası sözleşmelere konu alanların, kıyı alanlarının ve benzeri alanların, ilgili mevzuatında öngörülen kurallar çerçevesinde kullanımı ve korunması
- f. yatırımların koordineli olarak kullanıma sunulması
- g. planlama sürecinin analiz, araştırma ve sentez aşamalarında, yönetmelikte belirlenen konularda yapılan çalışmaların ve toplanan değişik sınıf ve türdeki verilerin planlama kararlarının oluşumunda etkin kullanımı
- h. afete maruz bölge, yerleşme ve alanlardaki afet risklerinin belirlenmesi ve bu risklerin plan kararlarında dikkate alınması
- i. alt ölçekli planlamaya veri teşkil edecek politikaların oluşturulması

c) Çevre Düzeni Planlarında Usul Kuralları

PYAEDY'in 4.maddesinde; Çevre Düzeni Planlarında uygulanacak usul kurallarını ayrıntılı olarak düzenlenmiş bulunmaktadır.

- a. Çevre Düzeni Planı sınırları, yönetsel, mekansal ve işlevsel bütünlük arz eden bir veya birden fazla il sınırları bütününe veya bir kısmını kapsayacak şekilde belirlenir (bu Yönetmeliğin bağlı olduğu 3194 sayılı İmar Kanunu'nda Çevre Düzeni Planları havza planı olarak değerlendirilmemiştir, oysa; 2872 Sayılı Çevre Kanunu'na bağlı Yönetmeliklerde Çevre Düzeni Planları havza ölçeğinde tanımlanmakta ve Havza bazında Çevre Düzeni Planı yapımına olanak sağlanmaktadır).
- b. Planlar, ilgili kurum ve kuruluşlarla ve plan kapsamındaki ilgili idarelerle işbirliği sağlanarak Bakanlıkça yapılır veya yaptırılır. Bakanlık, plan yapım işini Bakanlıkça belirlenen planlama sınırı içerisinde kalan ilgili idarelere devredebilir.
- c. Kentsel gelişme alanı ihtiyacının büyükşehir belediye sınırları ve mücavir alan sınırları dışında karşılanma gereği halinde, kent bütününe, kentsel gelişme alanını ve bu alanlarla bütünlük gösteren alanları kapsayan Çevre Düzeni Planları, Bakanlığın koordinasyonu altında, ilgili büyükşehir belediyesi ve valilikçe ortaklaşa yapılır.
- d. Çevre Düzeni Planları Bakanlıkça onaylanarak yürürlüğe girer.
- e. Onaylı planlar, plan kapsamında bulunan ilgili idarelere ve ilgili kurum ve kuruluşlara gönderilir. Planlar, ilgili idarelerce bir ay süre ile ilan edilir. Askı süresi içerisinde plan kararlarına gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşları itiraz edebilirler. itirazlar, itiraza konu alanla ilgili belediye veya valiliğe yapılır. İdarenin görüşü ile valilikçe Bakanlığa gönderilen itirazlar Bakanlıkça, Yönetmelik hükümleri kapsamında değerlendirilir ve sonuçlandırılır. Çevre Düzeni Planlarında yapılacak revizyon, ilave ve değişiklikler de aynı usullere tabidir.
- f. Çevre Düzeni Planları alenidir. Bu aleniyeti sağlamak Bakanlığın ve idarelerin görevidir. Bakanlık planların tamamını veya bir kısmını kopyalar veya kitapçıklar halinde çoğaltarak tespit edilecek ücret karşılığında isteyenlere verir.

3.3 ÇEVRE DÜZENİ PLANLARININ NİTELİĞİ

Çevre Düzeni Planlarının niteliği başlığı altında; bu planların hukuki niteliklerinin ne olduğu ve bölgesel/yerel plan niteliği üzerinde durulacaktır.

3.3.1 Çevre Düzeni Planlarının Genel Olarak Niteliği

ÇDPDY, Çevre Düzeni Planlarının genel olarak niteliğinin ne olduğunu düzenlemiştir. Yönetmeliğin 5.maddesinde yer alan düzenlemeye göre:

Çevre Düzeni Planının Niteliği

Planın niteliği

MADDE 5 – (1) Çevre düzeni planı;

a) Kalkınma planları ve varsa bölge planlarını temel alarak rasyonel doğal kaynak kullanımını sağlayan,

b) Kirliliğin oluşmadan önce önlenmesi, sağlıklı çevrenin oluşturulmasına yönelik hedef, ilke, strateji ve politikaları ve bunu sağlayacak arazi kullanım kararlarını belirleyen,

c) Tarihi, kültürel ve doğal çevrenin korunması ve geliştirilmesine yönelik genel hedefleri, ilkeleri, stratejiyi ve politikaları belirleyen,

ç) Karar ve hükümleriyle alt ölçekli planları yönlendiren,

d) Plan kararları açısından ekosistem bütünlüğü, arazi kullanım sürekliliğini sağlayan,

e) Planlamaya temel oluşturan verilerin farklılığından dolayı farklı mesleklerden uzmanların fiili katılımı ile hazırlanan,

f) Planlama sürecinin her aşamasında bir önceki aşamalara geri dönerek değerlendirilmelerin yapılabildiği geri beslemeli sürece sahip olan,

g) Karşılaştırılabilir, değerlendirilebilir, sorgulanabilir, geliştirilebilir ve güncellenebilir standart veri tabanına sahip olan,

ğ) Sürdürülebilir kalkınma amacına uygun olarak ekolojik ve ekonomik kararların bir arada düşünülmesini sağlamak üzere, korunması gereken alanlara ilişkin politika ve stratejileri belirleyen

üst ölçekli plan niteliğini taşır.

3.3.2 Çevre Düzeni Planlarının Hukuki Niteliği⁴³

Çevre Düzeni Planları, eşik birliği bulunan bir alanın; yerleşim, sanayi, tarım, ulaşım gibi kullanımlarını belirleyen, doğal çevrenin ve doğal kaynakların doğru kullanılması, korunması ve kullanılması arasında bir denge oluşturulmasını hedefleyen düzenleyici

⁴³ "İmar Planları, İmar Uygulamaları ve İptal Davaları, http://www.ongoren.av.tr/pdf/IMAR_PLN_UYG_IPT.pdf" kaynağından ve ilgili mevzuatlardan derleme yapılmıştır.

planlardır. İdarenin düzenleme yetkisi kapsamında; coğrafi, ekonomik, sosyal, ulaşım ve benzeri yönlerden benzerlik/ortaklık bulunan alanlarda yapmış olduğu bir düzenleme faaliyetidir. Çevre düzeni planıyla İdare, düzenleme alanında yapılacak olan yatırımların, gerçekleştirilecek olan kullanımların ne olması gerektiğini düzenlemektedir. Yapılan düzenleme, alan içerisinde gerçekleştirilecek olan imar planlamasında dikkate alınması zorunlu olan hükümler getirmektedir.

Getirilen hükümlerin Nazım İmar Planlaması, dolayısıyla da Uygulama İmar Planı çalışmalarında dikkate alınması zorunluluğu, Çevre Düzeni Planları yürürlükte kaldığı sürece devam etmektedir. Bir başka ifadeyle; Çevre Düzeni Planları yürürlükte kaldığı sürece, imar planlamasında her değişiklik-revize çalışmaları yapılması sürecinde de yeniden dikkate alınması zorunluluğu bulunmaktadır.

Çevre Düzeni Planlamasında düzenleme alanında bulunan bütün taşınmazlar, düzenleme kapsamına dahildir ve düzenleme alanında özel hükümler getirilemez. Düzenleme alanında bulunan taşınmazlarla ilgili olarak parsel düzeyinde çözüm üretilemez. Planlama alanında bulunan taşınmazlara ilişkin sadece genel hükümler getirilmesi söz konusu olacaktır.

Çevre Düzeni Planları doğrudan uygulanabilme imkanına sahip değildir. Çevre Düzeni Planlarında yer alan hükümlerin alt ölçekli Nazım ve Uygulama İmar Planlarıyla uygulamaya konulması gerekmektedir. Çevre Düzeni Planlarıyla getirilen düzenlemelerin uygulanması, imar planlama çalışmalarında bu hükümlerin dikkate alınmasıyla mümkün olabilecektir.

Çevre Düzeni Planları, düzenleyici idari metinler olarak ilan edilmek suretiyle aleniyet sağlamaktadır. ÇDPDY'nin 12.maddesi (3) fıkrası gereğince; onaylanan Çevre Düzeni Planları 30 gün süreyle, herkesin görebileceği şekilde askıya çıkarılmak suretiyle ilan edilmelidir. Çevre Düzeni Planlarının nerede nasıl görüleceği konusu halka ilan suretiyle duyurulmalıdır. Ayrıca, yetkili ve/veya ilgili idare, Çevre Düzeni Planlarını internet sitesinde de yayımlar (ÇDPDY mad.12/3).

Çevre Düzeni Planlarının; genel düzenlemeler içermesi, ilan edilmek suretiyle duyurulması, uygulanmakla tükenmemesi, doğrudan uygulanma kabiliyetinin bulunmaması nitelikleri dikkate alındığında, bu metinlerin genel düzenleyici idari işlemler olduğu görülmektedir. Çevre Düzeni Planları, genel düzenleyici bir idari işlem olarak karşımıza çıkan üst ölçekli bir plan metnidir.

3.4 ÇEVRE DÜZENİ PLANI TARTIŞMALARI

3.4.1 Çevre Düzeni Planlarında Tanım - Anlam Karmaşası

Çevre Düzeni Planları özelliğinde nitelendirilebilecek ilk tanımlamalar (açıkça belirtilmemiş olmakla birlikte), *180 sayılı Bayındırlık ve İskan Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK*'deki "ülkenin bölge ve köylerinin imar planları, bölgesel yerleşme planları, metropoliten alanların ve özellikle yörelerin çeşitli özellikteki imar planları" ifadeleri ile yapılmıştır.

Çevre Düzeni Planları'na ilişkin ilk tanımlama 3194 sayılı İmar Kanunu ile yapılmış olup "Ülke ve bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanılması kararlarını belirleyen plan" şeklindedir. İmar Kanunu'nda ve bu kanuna dayanılarak hazırlanan İmar Yönetmeliklerinde kullanılan tanımlardan anlaşılacağı üzere, Çevre Düzeni Planları *arazi kullanım kararları* verebilen bir üst ölçekli İmar Planı niteliğinde tanımlanmıştır.

Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeliğe istinaden hazırlanan *İller Bankası'nca Hazırlanan İmar Planlarının Düzenlenmesi İle İlgili Teknik Şartlaşma*'da, Çevre Düzeni Planlarına ilişkin oldukça açık bir tanımlama yapılmış olup; üst düzey plan kararları çerçevesinde ve imar planlarına yol gösterici nitelikte hazırlanan, getirdiği tüm yerleşme alan kullanımı, koruma ve kısıtlama kararları açısından planıcı, uygulayıcı, yatırımcı sektörler ve kişiler için uygulanması gereken bir nazım plan olarak ifade edilmiştir. Nazım Planlar bilindiği üzere İmar Planı niteliğindedir, dolayısıyla Çevre Düzeni Planlarına ilişkin yapılan bu tanımlama ile ÇDP'ler imar planı olarak değerlendirilmiştir.

21.08.1991 tarihli 20967 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 443 sayılı *Çevre Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında KHK*'de yer alan ÇDP tanımı "dengeli ve sürekli kalkınma amacına uygun olarak ekonomik kararlarla ekolojik canlıların bir arada düşünülmesine imkan veren rasyonel doğal kaynak kullanımını sağlamak üzere, kalkınma planları ve bölge planları temel alınarak..." hazırlanan plan şeklindedir. Bu ifade ile yerleşim/arazi kullanım kararları getiren İmar Planı niteliğinden bahsedilmemekte; daha çok *ekolojik/doğal* çevrenin korunması, korunarak kullanılması, ıslah edilmesi amacıyla yapılacak Havza Planlarını işaret etmekte ve *çevre* odaklı bir planlama yapılacağı vurgulanmaktadır. Yine 4856 sayılı *Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun*'da da bu tanıma benzer ifadelere yer verilmiştir.

Ancak 443 sayılı *KHK*'nin 11.maddesine istinaden hazırlanan ve 04.11.2000 tarihli 24220 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren *Çevre Düzeni Planlarının Yapılması Esaslarına Dair Yönetmelik*'in ÇDP tanımı "konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanım kararlarını belirleyen" plan şeklinde olup, 3194 sayılı İmar Kanunu'nda ifade edildiği gibidir.

5491 sayılı Kanun ile 2872 Sayılı Çevre Kanunu'nda yapılan değişiklik sonrasında Çevre Düzeni Planı:

ülke fiziki mekanında, sürdürülebilir kalkınma ilkesi doğrultusunda, koruma-kullanma dengesi gözetilerek kentsel ve kırsal nüfusun barınma, çalışma, dinlenme, ulaşım gibi ihtiyaçların karşılanması sonucu oluşabilecek çevre kirliliğini önlemek amacıyla ... bölge ve havza bazında...

yapılan planlar olarak tanımlanmış olup, böylece Çevre Düzeni Planlarının *çevre odaklı* ve *çevre kirliliğini önlemek amaçlı* olarak kırsalın/kentin ihtiyacı olan kullanım kararlarını da getiren özellikleri ortaya konulmuştur. Aynı şekilde, 4856 sayılı Kanun'a dayanılarak hazırlanan ve 11.11.2008 tarihinde yürürlüğe konulan ÇDPDY'te de bu tanımları destekleyen ve daha ayrıntılı açıklamalara yer veren hükümler bulunmaktadır.

Çevre Kanunları ve bunların yönetmeliklerinin *Çevre Düzeni Planı* tanımı ile İmar Kanunu ve yönetmeliklerindeki birbirinden farklı olmuştur. Bu farklılıklardan en göze

çarpan ayrıntılar; Çevre Kanunu ve yönetmeliklerindeki Çevre Düzeni Planlarının *çevre odaklı ve havza/bölge bazında, daha çok çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla hazırlanan planlar* olmasıdır. Oysa, İmar Kanunu ve yönetmeliklerinde ifade edilen Çevre Düzeni Planları; *kır/kent dengesinin sağlanarak yerleşmelerin gelişmesinin yönlendirilmesi, halkın ihtiyaçlarının arazi kullanım kararları ile dengeli dağıtılmasını sağlayan, aynı zamanda da doğal-ekolojik çevrenin korunmasını hedefleyen üst ölçekli Arazi Kullanım Kararları getiren planlardır.*

3.4.2 Çevre Düzeni Planlarında Nitelik Karmaşası (Bölgesel Plan/Yerel Plan)

3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 5. ve 6. maddelerinde yer alan düzenlemelere bakılarak, Çevre Düzeni Planlarının bölgesel bir plan olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Ancak Çevre Düzeni Planları konusunda 3194 Sayılı Kanun'un dışında da düzenlemeler getirilmiş olduğundan, bu planların niteliklerinin ne olduğu konusunda bazı tereddütler yaşanması kaçınılmaz olmaktadır.

Planlama çalışmalarında ortaya konulan hedef ve ilkelerin genelden özele doğru uygulamayı şekillendirmesi gerekmektedir. Bir başka ifadeyle; merkezi idare tarafından ortaya konulan plan hedeflerinin ülke planından bölge planına, bölge planından da yerel planlara aktarılması gerekir. Bu gereklilik doğrultusunda bir planın ülke, bölge ya da yerel ölçekte bir plan olup olmadığının bilinmesinde yarar bulunmaktadır. Yerel planlar; diğerlerine kıyasla daha dar bir bölgede, bir yerel idarenin sınırları içerisinde gerçekleştirilen plan çalışması olarak karşımıza çıkmaktadır. Çevre Düzeni Planları; düzenleme alanı itibariyle bölgesel bir plan görünümünde olmakla birlikte, üst ölçekli planlar arasında yerel planlamayla teması sağlayan bir konumda yer almaktadır. Bu açıklamalar ışığında Çevre Düzeni Planının bölgesel plan mı yoksa yerel plan mı olduğunun belirlenmesi gerekmektedir.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9.maddesinin (b) bendiyle; Çevre Düzeni Planıyla ilgili bir tanımlama yapılmaksızın, ülke fiziki mekanında:

sürdürülebilir kalkınma ilkesi doğrultusunda, koruma-kullanma dengesi gözetilerek kentsel ve kırsal nüfusun barınma, çalışma, dinlenme, ulaşım gibi ihtiyaçların

karşılanması sonucu oluşabilecek çevre kirliliğini önlemek amacıyla nazım ve uygulama imar planlarına esas teşkil etmek üzere bölge ve havza bazında 1/50.000-1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planları Çevre ve Orman Bakanlığınca yapılır, yaptırılır ve onaylanır...

hükmü getirilmiştir. Çevre Kanunu'nda yer alan bu düzenlemeden Çevre Düzeni Planının bölge ve havza bazında hazırlanacak bir plan olduğu sonucuna ulaşılabacaktır.

ÇDP; 3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 5.maddesinde; "Ülke ve bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanılması kararlarını belirleyen plan" olarak tanımlamıştır. 3194 Sayılı Kanun; Çevre Düzeni Planının neyi düzenleyeceğini ana hatlarıyla ortaya koymakla birlikte, bu faaliyetin hangi boyutta gerçekleştirileceğine ilişkin bir düzenleme getirmemiştir. Bununla birlikte, Yönetmelikte yer alan tanımlamada; Çevre Düzeni Planının mekansal, işlevsel ve idari olarak *bütünlük arz eden bir alana ilişkin* olarak şekillendirileceği ifade edilmiştir (PYAEDY mad.3). Bu ifadelerden anlaşılan; kullanım olarak devamlılığı bulunan, ayrı planlanması durumunda planlama faaliyetlerinden beklenen yararın ve amacın gerçekleşmesi mümkün olmayan, coğrafi olarak bütünlük taşıyan bölgelerde ortak bir çerçeve plan olarak ÇDP yapılması yoluna gidilmelidir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nda getirilen hükümlerle, Çevre Düzeni Planı hakkında "*İl Çevre Düzeni Planı*" olarak yeni bir tanımlama yapılması ise yeni ve farklı bir yaklaşımdır. Ancak, her ilin bir Çevre Düzeni Planı olması şeklinde bir yaklaşım, planlama faaliyetlerinin amaçlarıyla bağdaşmaz bir durumdur. Çünkü Çevre Düzeni Planı bir geçiş planıdır. ÇDP, ülke ve bölge planlarından imar planlarına geçişi düzenlemektedir. Ülke ve bölge planlarında yer alan kararların, araziye uygulanmaya başlanma noktası Çevre Düzeni Planıdır. Çevre Düzeni Planının il düzeyine indirgenmesi planlama faaliyetlerinin gereklerine aykırı olacaktır.

İl Özel İdaresi Kanunu'yla büyükşehir sınırları il sınırı olan büyükşehirlerde *İl Çevre Düzeni Planının* Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılmasına ilişkin getirilen düzenlemede de birtakım anlaşmazlıklar bulunmaktadır. Bahse konu Büyükşehir Belediyelerinin 1/50.000 ölçeğine kadar Nazım İmar Planı yapabilmeleri mümkün olduğu halde, hatta bu konuda yapılacak bir idari düzenlemeyle ölçek daha da

büyütülebilecek iken, *İl Çevre Düzeni* yapılması gereği tutarsız olmaktadır. İl Özel İdaresi Kanunu ile İl Çevre Düzeni yapılmasına ilişkin hükümler getirilmeden önce, genel olarak Çevre Düzeni Planları 1/25.000 Ölçekli olarak yapılmaktadır. Yani, büyükşehir belediyeleri kendi sınırları içerisinde Çevre Düzeni Planında yer alan ölçekten daha büyük ölçekte Nazım İmar Planı yapabilmektedir. Dolayısıyla, birbirine yakın ölçekte çalışılan planların farklı adlandırılmalarında nasıl bir amaç güdüldüğü düşünülebilir (6360 sayılı Kanun'un, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda yaptığı değişiklik sonrasında; tüm Büyükşehir Belediyeleri -sınırları mülki sınırlara çekildiği için- Çevre Düzeni Planı yapmak ve onaylamak konularında yetkili olmuştur).

Aynı irade tarafından planlanmasında zorunluluk bulunan bir bölgenin, birbirinden ayrılmadan planlanması ve arazi kullanımlarının kamunun yararı ve hizmetlerin gerekleri doğrultusunda şekillenmesi, Çevre Düzeni Planlarının amacıdır. Coğrafi olarak bütünlük taşıyan ve aralarında ayırıcı bir eşik bulunmayan, ekonomik, sosyolojik ve ulaşım olarak devamlılık taşıyan, doğal olarak aynı düzlemde bulunan birbirine komşu iki büyükşehirin iki ayrı Çevre Düzeni Planının olması bu amaca aykırılık oluşturmakta, planlar arası kopukluk ve uyumsuzlukları da beraberinde getirmektedir. Birbirleriyle ekonomik, sosyal, kültürel, ulaşım ve benzeri noktalarda birleşmiş olan iki büyükşehirin parçacıl olarak planlanması doğru olmayacaktır. Bir başka ifadeyle, Çevre Düzeni Planlarına sadece *il sınırı* esaslı yaklaşarak; ekonomik, sosyal, coğrafi, kullanım ve benzeri birliktelik dikkate alınmadan yapılacak bir ÇDP, planlanan alanın devamı durumundaki plansız alanlarda çarpık bir kentleşmenin, kontrolsüz büyüme ve gelişmelerin... doğmasına yol açabilecektir.

Çevre düzeni planlamasından beklenen yararın sağlanabilmesi için, idari bölünüş esası yerine; ekonomi, kullanım, ulaşım, doğal kaynaklar, coğrafi bütünlük ve benzeri özellikler dikkate alınarak, bütünlük arz eden bölgelerin birlikte planlanması yoluna gidilmesi doğru olacaktır.

3.4.3 Çevre Düzeni Planlarında Ölçek Karmaşası

Çevre Düzeni Planlarının ölçeğine ilişkin ilk tanımlama, Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeliğe istinaden *İller Bankasınca Hazırlanan İmar Planlarının Düzenlenmesi İle İlgili Teknik Şartlaşmada* yapılmıştır. Bu tanımlamaya göre ÇDP'nin ölçeği genellikle 1/50.000-1/25.000'dir. Aynı Şartlaşma'nın *Nazım İmar Planı* tanımındaki ölçekler ise "genellikle 1/50.000, 1/25.000, 1/10.000, 1/5.000 ve 1/2.000 olup, en çok kullanılan ölçek 1/5.000"dir. Bu tanımlamalardan anlaşılacağı üzere hem Çevre Düzeni Planları hem de Nazım İmar Planları *1/50.000 ve 1/25.000 ölçeklerde* yapılabilecektir, ayrıca ÇDP tanımı da nazım plan niteliğinde yapılmıştır.

Plan Yapımına Ait Esaslara Ait Yönetmelik'de 02.09.1999 tarihinde yapılan değişiklikle; Çevre Düzeni Planlarının ölçeği *1/100.000, 1/50.000 veya 1/25.000* olarak belirtilmektedir.

Ancak 443 sayılı Çevre Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında KHK'nin 11.maddesine istinaden hazırlanan ve 04.11.2000 tarihli 24220 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren ÇDPYEDY'de; Çevre Düzeni Planlarının ölçeğinin *1/25.000, 1/50.000, 1/100.000 veya daha küçük ölçekli* olacağı belirtilmiştir. 1/25.000 ölçeğin Nazım İmar Plan ölçeği olarak da belirlendiği düşünülecek olursa, Çevre Düzeni Planlarının hem bu ölçekte hem daha küçük ölçekte yapılabilecek oluşu; Nazım İmar Planlarından da daha ayrıntılı hazırlanabileceği yorumu ile hem Plan Hiyerarşisindeki kademelenmeye, hem de ÇDP'nin niteliğine/tanımına aykırı bir durum ortaya çıkarmakta ve bu durum tutarsızlığa neden olmaktadır.

Plan Yapımına Ait Esaslara Ait Yönetmelik'de 17.03.2001 tarihinde yapılan değişiklikle; Çevre Düzeni Planlarının ölçeği *1/25000, 1:50000, 1:100000 veya 1:200000* olarak belirtilmektedir. Buradaki ölçeklere dikkat edilecek olursa, kapsayacağı alan bakımından ÇDP'nin oldukça geniş bir yelpazede hazırlanabileceği görülmektedir.

4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'da 06.06.2003 tarihinde yapılan değişiklikle; ÇDP'na ilişkin tek bir ölçek tanımı yapılmış ve 1/25000 olacağı ifade edilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda ise Nazım İmar Planlarının 1/25000 ölçekte hazırlanabileceği ifade edilmiştir. Dolayısıyla 1/25000 ölçekte hazırlanacak olan planların; Nazım İmar Planı mı yoksa Çevre Düzeni Planı mı olacağı, bu planların hangi şekilde birbirinden ayrıştırılacağı, hangi özellikleri ile farklılaşacağı konularında tereddütler oluşmakta ve ölçek karmaşası bu durumda da kendini göstermektedir.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nda 13.05.2006 tarihinde yapılan değişiklikle; ÇDP'nın 1/50.000-1/100.000 ölçeğinde, bölge ve havza bazında olacağı bildirilmiştir. Yine, 4856 sayılı Kanun'a dayanılarak 11.11.2008 tarihinde yürürlüğe konulan Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik'de de aynı ifadelere yer verilmiştir.

Özellikle, 644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de; Mekansal Planlama Genel Müdürlüğünün görevlerini açıklayan 7.maddesinin 1.fikrasının (c)bendinde yer alan "havza ve bölge bazındaki çevre düzeni planları da dahil her tür ve ölçekteki çevre düzeni planları" ifadesi ile Çevre Düzeni Planlarının ölçekleri hakkında herhangi bir kısıtlama konulmamış olup, bu durum büyük belirsizliklere sebebiyet vermektedir. Aynı şekilde, 648 sayılı KHK'de de Çevre Düzeni Planlarının ölçeğine ilişkin herhangi bir hüküm getirilmemiş ve bu belirsizlik devam etmiştir.

3.4.4 Çevre Düzeni Planlarında Yetki Karmaşası

Önceki bölümlerde Çevre Düzeni Planlarının; kapsama alanı ve düzenlediği konular açısından yerel idari sınırlarla bağlı olmadığı, ekonomik ve coğrafi eşikler arasında kalan bir bölgeyi planlaması nedeniyle bölgesel bir plan olarak değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Çevre Düzeni Planları düzenleme alanı itibariyle bölgesel bir plan görünümünde olmakla birlikte, üst ölçekli planlar arasında yerel planlamayla teması sağlayan bir konumda olması nedeniyle de tereddütler yaşanabilmektedir.

Çevre Düzeni Planları, ülke planlarından bölge planlarına doğru belirlenen üst ölçekli plan kararlarının yerel ölçekte imar planlarına yön verebilmesine yönelik olarak bazı düzenlemeler getirmekte ve amaçlar belirlemektedir. Ülke ve bölge planlarının imar planlama sürecinde dikkate alınabilir bir ölçeğe indirgenebilmesi için Çevre Düzeni Planlarının da belirginleştirilmiş olması gerekmektedir. Bu noktada, bu belirginleştirme yetkisinin hangi idare tarafından kullanılacağına tespiti büyük önem taşımaktadır. ÇDP konusunda merkezi idarenin mi yoksa yerel idarelerin mi yetkili olduğu noktasında tartışmalar bulunmaktadır⁴⁴.

- i. 14.12.1983 tarihli 18251 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında düzenlemeler getiren *180 sayılı Bayındırlık ve İskan Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname*'nin ortaya çıkışına kadar;

farklı özellik-ölçek-nitelikteki Nazım/Uygulama İmar Planlarının, Koruma Amaçlı İmar Planlarının, Milli Park Gelişme Planlarının yapılması/yaptırılması ilgili Bakanlıklar tarafından (*İmar ve İskan Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı*), onaylanması ise İmar ve İskan Bakanlığı tarafından (*180 sayılı KHK ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı olmuştur*) yürütülmektedir. Özellikle, 180 sayılı KHK ile ilk kez "ülke fizikî yerleşme planı, ülkenin bölge ve köylerinin imar planları, belediye ve mücavir alan dışındaki sahaların imar planı, bölgesel yerleşme planları, metropoliten alanların ve özellikli ve öncelikli yörelerin çeşitli özellikteki imar planları" vd. tanımlar ortaya çıkmış ve ilk defa üst ölçekli plan niteliğindeki ifadeler kullanılmıştır.

180 sayılı KHK ve bu KHK'da değişiklik yapan 209 sayılı KHK hükümleri ile; yukarıda bahsi geçen alanlara ilişkin Planları ve İmar Planlarını hazırlamak, hazırlatmak, onaylamak, belediyelerce hazırlanan/hazırlatılan imar planlarını onaylamak, imar planı değişiklik tekliflerini sonuçlandırarak onaylamak, planlama kararları için gerekli her

⁴⁴ Danıştay 6. Dairesi. 28 Şubat 2001. E: 1999/6390, K: 2001/1249. (Çevre düzeni planlarının Kanun Koyucu tarafından il çevre düzeni planına dönüştürülerek, yerel yönetimlerin yetkisine verilmesini konu alan düzenlemeye kadar; bu yetkinin Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından kullanılmasında, Çevre Kanunu'nda yer alan düzenlemeye rağmen, hukuka aykırılık bulunmadığı Danıştay kararlarında ortaya konulmuştur. *Danıştay, Bakanlığın yetkili olduğuna karar verirken, Çevre Kanunu'nda düzenlenen çevre düzeni planlarıyla, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından yapılacak çevre düzeni planlarının farklı niteliklerde olduğu gerekçesine dayanmıştır.*) (Bkz. EK 5).

türlü tedbirleri almak ve mevzuat çalışmalarına ilişkin koordinasyonu sağlamak, uygulama esaslarını belirlemek, ilgili kuruluşları yönlendirici ve bağlayıcı kararları almak konularında *Bayındırlık ve İskan Bakanlığı*'na geniş yetkiler verilmiştir. Bu doğrultuda, üst ölçekli planları hazırlamak/hazırlatmak-onaylamak-mevzuat çalışmalarını yapmak, uygulama esaslarını belirlemek ve ilgili kurumları yönlendirmek konularında yegane yetkili kurum *Bayındırlık ve İskan Bakanlığı*'dır.

Yine, 09.05.1985 tarihinde yürürlüğe giren 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9.maddesinde; ÇDP ifadesine yer verilmemekle birlikte, birden fazla belediyeyi ilgilendiren metropoliten imar planları gibi üst ölçekli imar planlarının da yapımı-yaptırılması-re'sen onaylanması ve değiştirilmesinde *Bayındırlık ve İskan Bakanlığı*'nın yetkili olduğu açıkça belirtilmiştir. 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8.maddesinde ise Bölge planlarının gerekli gördüğü hallerde *DPT* tarafından yapılabileceği ve yaptırılabilceği vurgulanmıştır.

Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeliğin 4.maddesinde, 3194 sayılı İmar Kanununun 9.maddesindeki esaslara göre Bayındırlık ve İskan Bakanlığına verilen plan yapma-yaptırma-değiştirme-re'sen onaylama yetkilerinin; Bakanlıkça yetki verilmesi suretiyle *İller Bankası Genel Müdürlüğü*'nce doğrudan veya ihale suretiyle de yaptırılabilceği belirtilmiştir.

Çevre Düzeni Planlarına ilişkin ilk tanımlamanın yapıldığı, Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeliğe istinaden *İller Bankasıncı Hazırlanan İmar Planlarının Düzenlenmesi İle İlgili Teknik Şartlaşma*'da da; Ülke Fiziksel Planı, Bölge Planı, Çevre Düzeni Planı, Nazım İmar Planı, Uygulama İmar Planı, Koruma Amaçlı İmar Planı, Ulaşım Planı, İlave İmar Planı, Revizyon İmar Planı (Yenileme), Yerel Plan (Mevzii İmar Planı)... vd. planların tamamını veya bir kısmını yapmak-yaptırmak-değiştirmek-re'sen onaylamak konusunda *Bayındırlık ve İskan Bakanlığı*'nın (*ilgili belediyelere veya diğer idarelere bu yolda bilgi verilerek*) yetkili olduğu bildirilmiştir.

Dolayısıyla, 3194 sayılı İmar Kanunu ve bu kanunun yönetmeliklerinde yer alan hükümlerle; metropoliten ölçekli planlar ve bölge planları konusunda, bu üç kurumun

yetki sahibi olduğu anlaşılmaktadır (*Bayındırlık ve İskan Bakanlığı - Devlet Planlama Teşkilatı - İller Bankası Genel Müdürlüğü*).

ii. Ancak, 11.03.1988 tarihinde 2872 sayılı *Çevre Kanunu*'nda yapılan değişiklik sonrası,

aynı kanunun 9.maddesiyle; Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak ilan edilen ve edilecek alanlardaki uygulamaları yürütmek üzere daha sonra Başbakanlığa bağlı ve tüzel kişiliğe sahip Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığının kurulması sağlanmıştır. Bu hükümden de anlaşılacağı üzere; Özel Çevre Koruma Bölgelerindeki uygulamalar, diğer iş ve işlemler Bakanlar Kurulu'nca yetkilendirilecek Bakanlık tarafından yürütülecek olup, bu alanlarda 3194 Kanunu'nun *Bayındırlık Bakanlığı'nun Planlardaki Yetkisini* tanımlayan 9.maddesinin geçersiz olacağı belirtilmektedir. Böylece, Özel Çevre Koruma Bölgelerindeki plan çalışmaları Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'ndan alınmış ve Bakanlar Kurulu'nca belirlenecek Bakanlığın yetkisine verilmiştir. Dolayısıyla *ilk kez* planlar konusunda (*Çevre Düzeni Planlarından bahsedilmemek üzere*), Bayındırlık Bakanlığı dışında ikinci bir kurumun daha yetki sahibi olacağı hükmü getirilmiştir.

Nihayetinde, 13.11.1989 tarihinde yürürlüğe giren 383 sayılı *Başbakanlık Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair KHK* ile; Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak ilan edilen ve edilecek alanların sahip olduğu çevre değerlerini korumak ve mevcut çevre sorunlarını gidermek için tüm tedbirleri almak, bu alanların koruma ve kullanma esaslarını belirlemek, imar planlarını yapmak, mevcut her ölçekteki plan ve plan kararlarını revize etmek ve re'sen onaylamak üzere Başbakanlığa bağlı ve tüzel kişiliğe sahip Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kurulmuştur. Dolayısıyla, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na vermiş olduğu *plan yapma-yaptırma-onaylama yetkisi* bu alanlarda hükümsüz hale getirilmiş ve yetkiler 383 sayılı KHK ile *Başbakanlık - Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı*'na bırakılmıştır.

iii. 21.08.1991 tarihinde yürürlüğe giren 443 sayılı Çevre Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında KHK ile;

Çevre Düzeni Planlarını hazırlamak veya hazırlatmak, onaylamak, uygulanmasını sağlamak Çevre Bakanlığı'nın görevleri arasında yer almıştır ve Çevre Düzeni Planları konusunda yetkili bir kurum daha ortaya çıkmıştır.

A. Bu aşamaya kadar: üst ölçekli planlama konusunda yetki sahibi kurumlar şöyledir⁴⁵:

- a) Bayındırlık ve İskan Bakanlığı
- b) Devlet Planlama Teşkilatı
- c) İller Bankası Genel Müdürlüğü
- d) Başbakanlık - Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı
- e) Çevre Bakanlığı

Ancak, 21.08.1991 tarihinde yürürlüğe giren 444 sayılı KHK ile 383 sayılı Başbakanlık Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair KHK'de değişiklik yapılmış ve Başbakanlığa bağlı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı, Başbakanlıktan ayrılarak Çevre Bakanlığı'na bağlanmıştır. Dolayısıyla, 383 sayılı KHK'nin planlama konularında sahip olduğu tüm yetkiler de Çevre Bakanlığı'na verilmiştir.

Böylece bu tarihe kadar üç farklı kurum; Bayındırlık ve İskan Bakanlığı (gerekli görülmesi halinde DPT ve İller Bankası Genel Müdürlüğü) - Başbakanlık Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı - Çevre Bakanlığı, Çevre Düzeni Planları konusunda yetkili iken; 444 sayılı karar ile yetkili kurum sayısı ikiye düşürülmüştür (Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Çevre Bakanlığı).

i. 02.09.1999 tarihinde PYAEDY'te yapılan değişiklik sonrası; 1/100.000, 1/50.000 veya 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planları ve bu planların revizyon-ilave-değişikliklerini yapmak, yaptırmak, onaylamak konusunda yetkili kurumun Bayındırlık ve İskan Bakanlığı olduğu ifade edilmiştir.

ii. 04.11.2000 tarihinde yürürlüğe giren ÇDPYEDY; 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5.maddesinde tanımlanan Çevre Düzeni Planlarının hazırlanması ile ilgili usul ve

⁴⁵ Bkz. EK 1 (Çevre Düzeni Planları ve üst ölçekli planlama konusunda mevzuat taraması tablosu)

esasları belirlemek üzere *Çevre Bakanlığı* tarafından çıkarılmıştır. 3194 sayılı İmar Kanunu Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından çıkarılmış olup, Çevre Bakanlığı'nca 3194 sayılı Kanuna istinaden Yönetmelik oluşturulması aslında alışılmadık bir uygulamadır.

Çevre Bakanlığı tarafından çıkarılan bu Yönetmelikte; Çevre Düzeni Planları tanım-ölçek-nitelik-içerik-esaslar/ilkeler-karar süreci-itirazlar-revizyon/değişiklikler vb. tüm yönleri ile oldukça ayrıntılı olarak ifade edilmiştir. Yönetmelik gereği; ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılan-yaptırılan Çevre Düzeni Planları ile bu Planların revizyon, değişiklik ve ilavelerinin kabulü, onaylanması ve izlenmesi işlemleri *Çevre Bakanlığı* tarafından yürütülecektir. Bu doğrultuda; Çevre Düzeni Planlarının farklı kurum/kuruluşlar tarafından yapılabileceği ancak bu Planların revizyon, değişiklik ve ilavelerinin Çevre Bakanlığı tarafından kabul edileceği, onaylanacağı ve izleneceği belirtilmiştir.

iii. 17.03.2001 tarihinde PYAEDY'te yapılan değişiklik ile; planları yapan-onaylayan-itirazları değerlendiren kurumun *Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (mülga Bayındırlık ve İskan Bakanlığı)* olduğu açık ve net biçimde ifade edilmiş ve plan değişikliği ile revizyonlarının da bu usullere tabi olduğu bildirilmiştir. Ancak, Bakanlığın; plan yapım yetkisini, planlama sınırı içerisinde kalan ilgili idarelere devredebileceği belirtilmiştir. Yine, Çevre Düzeni Planlarının büyükşehirlerde ve mücavir alan sınırları dışında; Bakanlığın koordinasyonu altında, ilgili büyükşehir belediyesi ve valilikçe ortaklaşa yapılacağı da belirtilmektedir. Ancak her halükarda, Çevre Düzeni Planlarının Bakanlıkça onaylanarak yürürlüğe gireceği bildirilmektedir.

Yönetmelikte ayrıca; itirazların, itiraza konu alanla ilgili belediye veya valiliğe yapılacağı, ilgili idarenin görüşü ile valilikçe Bakanlığa gönderilen itirazların Bakanlıkça değerlendirilip sonuçlandırılacağı belirtilmiştir. Yönetmelik gereği; Çevre düzeni planlarında yapılacak revizyon, ilave ve değişiklikler de aynı usullere tabidir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının plan yapım yetkisini devrettiği birden fazla idareyi kapsayan planlama çalışmalarında, koordinasyon Bakanlığa ait olacaktır. Planlama alanı

içinde yer alan idarelerin planlama sürecine katılımı, görev, yetki ve sorumlulukları ve alt ölçek plan yapımı ile ilgili esaslar ise gerektiğinde protokolle belirlenecektir.

iv. 08.05.2003 tarihinde yürürlüğe giren 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 2.-9.-10.-13. maddelerinde yer alan hükümlerde;

dengeli ve sürekli kalkınma amacına uygun olarak ekonomik kararlarla ekolojik kararların bir arada düşünülmesine imkan veren rasyonel doğal kaynak kullanımını sağlamak üzere, kalkınma planları ve bölge planları temel alınarak çevre düzeni planlarını hazırlamak veya hazırlatmak, onaylamak, uygulanmasını sağlamak...

konularında Çevre ve Orman Bakanlığı (mülga Çevre Bakanlığı) yetkili kılınmıştır. Ancak hükümden de anlaşılacağı üzere, burada bahsedilen Çevre Düzeni Planları ile çevre odaklı, ekolojik çevreyi koruyan-koruyarak kullanan, çevre kirliliğini önlemek amaçlı, havza ve bölge bazında yapılan planları kastedilmektedir. Dolayısıyla, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın yetkili olduğu Çevre Düzeni Planları ile Çevre ve Orman Bakanlığı'nın yetkili olduğu Çevre Düzeni Planları birbirinden farklıdır ve birbirleriyle karıştırılmamalıdır.

Nihayetinde, 11.11.2008 tarihinde yürürlüğe giren Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmeliğin 15.maddesinde; 3194 sayılı İmar Kanunu'nun planlamada Bayındırlık ve İskan Bakanlığının yetkisini tanımlayan 9.maddesi kapsamında yapılacak 1/50.000 – 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planlarının değişikliklerinin de Bayındırlık Bakanlığı tarafından yapılabileceği belirtilmektedir (*Çevre ve Orman Bakanlığı'nun görüşünün alınması suretiyle*). Bu hükümden de anlaşılacağı üzere, Çevre ve Orman Bakanlığı'nın yetkili olduğu "Çevre Düzeni Planları" ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın yetkili olduğu "Çevre Düzeni Planları" birbirlerinden ayrıştırılmaktadır.

v. 01.0.82003 tarihinde 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nda yapılan değişiklik sonrası;

Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ve turizm merkezleri içindeki her ölçekteki planları yapmaya, yaptırmaya, resen onaylamaya ve tadil etmeye *Kültür ve Turizm Bakanlığı* yetkili kılınmıştır. Bu Kanunun yayımı tarihinden önce onaylanmak

üzere Bayındırlık ve İskan Bakanlığına intikal ettirilmiş bulunan planlarla ilgili iş ve işlemlerin ise Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca tamamlanarak onaylanacağı bildirilmiştir.

Bu değişiklikle, 2634 sayılı Kanun kapsamındaki yerlerde önceden Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca yürütülen planlama iş-işlemleri *Kültür ve Turizm Bakanlığı*'na verilmiş ve her ölçekteki planı yapmaya-yaptırmaya-onaylamaya-değiştirmeye yetkili kılınmıştır.

03.11.2003 tarihinde yürürlüğe giren *Kültür Ve Turizm Koruma Ve Gelişim Bölgelerinde Ve Turizm Merkezlerinde İmar Planlarının Hazırlanması Ve Onaylanmasına İlişkin Yönetmelik*'de de; bu alanlardaki her tür ve ölçekteki planlar konusunda *Kültür ve Turizm Bakanlığı*'nın yetkili olacağı bildirilmiştir.

vi. 23.07.2004 tarihinde 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu'nda yapılan değişiklik sonrası;

Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, gecekondü dönüşüm projesi uygulayacağı alanlarda veya mülkiyeti kendisine ait arsa ve arazilerden konut uygulama alanı olarak belirlediği alanlarda veya valiliklerce toplu konut iskan sahası olarak belirlenen alanlarda her tür ve ölçekteki imar planlarını yapmaya, yaptırmaya ve tadil etmeye yetkili kılınmıştır. Bu planlar

- a. büyükşehir belediye sınırları içerisinde kalan alanlar için Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından
- b. il ve ilçe belediye sınırları ile mücavir alanları içerisinde kalan alanlar için ilgili Belediye Meclisleri tarafından
- c. beldelerde ve diğer yerlerde ilgili Valilik tarafından,

planların belediyelere veya valiliğe intikal ettiği tarihten itibaren üç ay içerisinde aynen veya değiştirilerek onaylanması suretiyle yürürlüğe girecektir. Üç ay içerisinde onaylanmayan planlar *Toplu Konut İdaresi Başkanlığı* tarafından re'sen yürürlüğe konulabilecektir. Bu hükümde açıkça belirtilmemek üzere; her tür ve ölçekte imar planı ifadesinin *Çevre Düzeni Planlarını* da kastettiği konusunda tereddütler bulunmaktadır. Bu konuda, Kanunda farklı bir açıklamaya yer verilmemiştir.

Ancak 06.08.2008 tarihinde, 2985 sayılı Kanun'da yapılan değişlikle; Kanuna "*her tür ve ölçekteki planlar*" ifadesi eklenmiş, böylece ÇDP yapma-yaptırma-değiştirme-gerektiğinde re'sen onaylayıp askıya çıkararak yürürlüğe koyma konularında *Toplu Konut İdaresi*'ne yetki verilmiştir.

vii. 24.12.2004 tarihinde yürürlüğe giren 5272 Sayılı Belediye Kanunu'nda; büyükşehir ve il belediyelerinde *İl Çevre Düzeni Planını* kabul etmek konularında Belediye Meclisi görevli-yetkili kılınmıştır. Kanunda bu planların *büyükşehir ve il belediyelerinde* kabul edileceği bildirilmekle birlikte, yapan-yaptıran-uygulayan kurumlardan ise bahsedilmemiştir. *5272 sayılı Belediye Kanunu; Anayasa Mahkemesi'nin Esas Sayısı:2004/118 ve Karar Sayısı:2005/8 kararıyla, şekil yönünden Anayasa'ya aykırı bulunmuş ve İPTALİNE karar verilmiştir.*

viii. 04.03.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nda; *İl Çevre Düzeni Planının* valinin koordinasyonunda,

- a. büyükşehirlerde *büyükşehir belediyeleri*,
- b. diğer illerde *il belediyesi ve il özel idaresi ile birlikte* yapılacağı ve belediye meclisi ile il genel meclisi tarafından görüşölüp, karara bağlanacağı, onaylanacağı belirtilmiştir.

ix. 13.07.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda; büyükşehir ve il belediyelerinde İl Çevre Düzeni Planını kabul etmek Belediye Meclisinin görev ve yetkileri arasında yer almıştır. Böylece *Büyükşehir ve İl Belediyeleri* ÇDP'nı onaylamak konusunda yetkili kılınmıştır.

x. 21.07.2005 tarihinde 3194 Sayılı İmar Kanunu'nda yapılan değişiklik sonrası; özelleştirme kapsamına giren ve 3621 Sayılı Kıyı Kanunu ile 2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'na tabi arsa ve arazilerin planları ilgili kurumlardan izin-görüşler alınmak suretiyle *Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nca* hazırlanacak ve onaylanacaktır (*her tür ve ölçekteki imar planları ve imar tadilatları ile mevzi imar planları*). Dolayısıyla, Bayındırlık Bakanlığı'nın yetkisinde olan ve Özelleştirme kapsamına giren alanlardaki plan yetkisi *Başbakanlık Özelleştirme İdaresi*'ne

verilmiştir. Bu hükümde açıkça belirtilmemek üzere; her tür ve ölçekte imar planı ifadesinin *Çevre Düzeni Planlarını* da kapsayıp kapsamadığı konusunda belirsizlik bulunmaktadır. Bu konuda, Kanunda farklı bir açıklamaya yer verilmemiştir.

Ancak, 06.08.2008 tarihinde, 3194 sayılı Kanun'da yapılan değişiklikle; Kanuna "*her tür ve ölçekteki planlar*" ifadesi eklenmiş, böylece ÇDP yapmak-yaptırmak-onaylamak-kesinleştirmek (*Resmi Gazetede yayımlanmak suretiyle*) ve ilan/askı hükümlerinden muaf olarak yürürlüğe koymak konularında *Başbakanlık Özelleştirme İdaresi*'ne yetki verilmiştir.

xi. 12.07.2006 tarihinde 5302 Sayılı *İl Özel İdaresi Kanunu* ve 5393 sayılı *Belediye Kanunu*'nda yapılan değişiklikler sonrası;

Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde, Çevre Düzeni Planlarını hazırlama-onaylama yetkisi İl Özel İdarelerinden alınmış ve ilgili *Büyükşehir Belediyelerine* verilmiştir. Böylece; belediye sınırları il sınırı olan Kocaeli, İstanbul... gibi *Büyükşehir Belediyeleri* Çevre Düzeni Planlarını onamak dışında, bu planları yapmak-yaptırmak konusunda da yetkili hale gelmiştir.

B. Bu aşamaya kadar; üst ölçekli planlama konusunda yetki sahibi kurumlar şöyledir⁴⁶:

- a) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (mülga Bayındırlık ve İskan Bakanlığı)
- b) Çevre ve Orman Bakanlığı (mülga Çevre Bakanlığı)
- c) Kültür ve Turizm Bakanlığı
- d) Başbakanlık Toplu Konut İdaresi
- e) İl Özel İdareleri
- f) Büyükşehir Belediyeleri ve İl Belediyeleri
- g) Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

Ülkemizde, üst ölçekli planlama yetkisini kullanan Bakanlıklar arasında var olan tartışmalar uzun süre devam etmiştir. Bakanlıklar arasında kanun-yönetmelik-khk-genelgeler yoluyla süregelen bu yetki karmaşası zamanla içinden çıkılmaz bir hal almıştır. Bu karmaşanın verdiği rahatsız duruma çözüm oluşturulması amacıyla,

⁴⁶ Bkz. EK 1 (Çevre Düzeni Planları ve üst ölçekli planlama konusunda mevzuat taraması tablosu)

Bakanlıkların yeniden düzenlendiği bir aşamada; üst ölçekli planlama yetkisini kullanan Bakanlıkların birleştirilmesini, üst ölçekli plan konusunda yaşanan karmaşanın giderilmesini, planlama ve yapılaşma sürecinin kurallara bağlanmasını ve uygulamaların denetimini de sağlayacak bir yeni Bakanlığın oluşturulmasına ilişkin tartışmalar yoğunlaşırken; 6223 sayılı Kanun ile verilen yetkiye dayanılarak hazırlanan *636 sayılı Çevre-Orman ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname* 08.06.2011 tarihli 27958 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş, *Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Çevre ve Orman Bakanlığı'nın birleştirilmesi* ve iki bakanlığın yetkilerinin tek bir idarede toplanması yolunda ilk adım atılmıştır (*Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığı*). Ancak, genel seçimlerin yapılmasından 4 gün önce yayınlanan 636 sayılı KHK uygulanmaya başlanmadan ve bakanlık birleştirmeleri gerçekleşmeden, seçimler sonrasında yeni iki kararname (*644 ve 645 sayılı KHK'lar*) hazırlanmıştır.

Bakanlar Kurulu tarafından 29.06.2011 tarihinde kabul edilen ve 04.07.2011 tarihli 28028 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren *644 sayılı KHK ile "Çevre ve Şehircilik Bakanlığı"*, *645 sayılı Kararname ile de "Orman ve Su İşleri Bakanlığı" kurulmuş*, seçimler öncesinde birleştirilen iki bakanlık yeniden ayrıştırılmıştır. Ayrışma aşamasında planlamaya yönelik yetkiler tek bir bakanlık bünyesinde toplanmış olsa da (*Çevre ve Şehircilik Bakanlığı*), birbiriyle çelişen üst ölçekli plan türlerinin tümüyle korunması ve farklı Kurumların yetki sahibi olması, karmaşanın sürmesine neden olmuştur.

Son olarak; yürürlüğe konulan *644 sayılı Çevre Ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında KHK* ile; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın görevlerini belirleyen 2/b-2/ç-2/d-2/ğ-2/h bentleri ve özellikle 7.maddesinde tanımlanan görev ve yetkiler çerçevesinde *Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na (mülga Bayındırlık ve İskan Bakanlığı)*; oldukça geniş kapsamda yetkiler verilmiştir.

644 sayılı KHK'da Çevre Düzeni Planlarının her aşamasında da *Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın yetkili olduğu* net bir şekilde belirtilmiş, yalnız; Büyükşehir belediyeleri sınırları içerisindeki Çevre Düzeni Planlarını *Büyükşehir Belediyeleri*, büyükşehir

olmayan illerde ise *Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın* yapacağı-yaptıracağı ve onaylayacağı bildirilmiştir.

Yukarıdaki hükümlerden de anlaşılacağı üzere; 644 sayılı KHK ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, her tür ve ölçekteki Çevre Düzeni Planlarının tüm aşamalarında yetkili kılınmıştır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı; planı hazırlayan-yapan-yaptıran-onaylayan-yürürlüğe koyan-uygulanmasını ve denetlenmesini sağlayan-planlar arası uyumu denetleyen-alt ölçekli planların ÇDP'na aykırılığını tespit eden ve gerekli yaptırımları uygulayan yegane Kurumdur (*Büyükşehir Belediyeleri hariç*).

644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında KHK'nin Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görevlerini tanımlayan 2.maddesinde yer alan hükümler ile ayrıca; 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu ile Gecekondu Kanunu uyarınca Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan uygulamalara ilişkin (yenileme ve dönüşüm uygulamaları ile gecekondu uygulamaları) her tür ve ölçekte planı yapmak, yaptırmak, onaylamak konusunda da *Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na* yetki verilmiştir.

- i. 04.07.2011 tarihinde yürürlüğe giren *645 sayılı Orman ve Su İşleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki KHK'nin* (mülga Çevre ve Orman Bakanlığı) 7.maddesinde belirtilen "havza ıslah planları ve su havzalarının geliştirilmesine yönelik planlama yapmak" ve 9.maddesinde belirtilen "havza bazında nehir havza yönetim planlarını hazırlamak-hazırlatmak" ifadeleri dışında üst ölçekli planlar konusunda farklı bir hüküm bulunmamaktadır.

Çevre Düzeni Planlarına ilişkin *645 sayılı KHK'da* açık bir hüküm verilmemiştir, ancak ulusal ve bölgesel düzeyde havza planlaması aslında Bölge Planı ve ÇDP ölçeğinde bir tanım getirmektedir. Ancak bu tanım, çevresel etkilenmeler ve havzaların korunması içeriğine sahip olduğu için ve kısıtlı nitelikler barındırdığı için de Bölge Planı ve/veya ÇDP gibi algılanması da mümkün gözükmemektedir. Bilindiği üzere Bölge Planları ve Çevre Düzeni Planları, plan sınırları belirlenmiş olan alanın; tüm özellikleri ile değerlendirilmesi, koruma-geliştirme-koruyarak kullanma vb. gibi hedeflerle planlanmasını öngörmekte olup *çevre* etkeni bu kriterlerin yalnızca bir tanesini

oluşturmaktadır. Dolayısıyla 645 sayılı KHK'de belirtilen planlama çalışmaları Bölge Planı ve/veya ÇDP olmak konusunda kapsamı oldukça dar bir çalışma ve belli amaçlar için yapılan (*ekolojik-doğal*) planlama niteliğinde kalmaktadır.

ii. 17.08.2011 tarihinde yürürlüğe giren 648 sayılı KHK ile

a) 644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de yaptığı değişiklikler

1. mülkiyeti Hazineye, kurum kuruluşlara, özel şahıslara ait olmak üzere; *tüm taşınmazlara ilişkin hazırlanan-hazırlatılan tüm çevre düzeni planlarını-nazım ve uygulama planlarını-parcelasyon planlarını ve bunların değişikliklerini, etüd ve harita işlerini yetkili idaresince üç ay içerisinde onaylanmadığı takdirde ve ilgili idarelerin başvurusu üzerine yapmak, yaptırmak ve onaylamak üzere Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkili kılınmıştır.* Ayrıca Bakanlık yetkili idaresince üç ay içinde ruhsatlandırma yapılmaması halinde de *resen ruhsat ve yapı kullanma izni vermeye de yetkilendirilmiştir.*

Bu hüküm oldukça önem arz etmektedir. Bu hüküm doğrultusunda; imar ve iskan işlerini ilgilendiren tüm konularda (plan, parcelasyon, harita, ruhsat, yapı kullanma...) Belediyeler, Büyükşehir Belediyeleri, İl Özel İdareleri, Valilik ve diğer ilgili kurumların yetki sahibi olduğu görevler için *Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na yetki tanınmıştır.*

2. 644 sayılı KHK'ye Çevre ve Şehircilik Bakanlığı - Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nün görevlerini tanımlayan 13/A maddesi eklenmiş ve milli park, özel çevre koruma alanları, sit alanları vb. bölgelerde de her tür ve ölçekteki Çevre Düzeni Planlarını yapmaya-yaptırmaya-onaylamaya *Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkili kılınmıştır.*
3. 644 sayılı KHK'ye Ek Madde-1 eklenmiş ve 19/10/1989 tarihli ve 383 sayılı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair KHK ile kurulan Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kapatılmıştır. 383 sayılı KHK'de belirtilen iş ve işlemler ise, Çevre ve Şehircilik Bakanı tarafından uygun görülen birimlerce yürütülecektir.

Bu değişiklikler ile; Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kapatılmış ve 383 sayılı KHK ile yürütölen tüm işlemler (Özel Çevre Koruma Alanı olarak tescil ve ilanı yapılan yerler) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na devredilmiştir.

b) 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda yaptığı değişiklikler

Ek Madde-4 eklenmiş olup; taşınır tabiat varlıkları hariç tabiat varlıkları, doğal sit alanları ve bunlara ilişkin koruma alanları ile ilgili olarak bu Kanunda öngörölen iş, işlem ve kararlar bakımından görevli ve yetkili bakanlık Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olarak belirlenmiştir. Bu alanlardaki iş, işlem ve kararlara ilişkin usul ve esaslar ile bu konularda görev yapacak komisyonların teşkili, çalışma usul ve esasları da yine Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca hazırlanacak Yönetmelikle düzenlenecektir.

c) 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'nda yaptığı değişiklikler

648 Sayılı KHK'nin 33.-34.maddeleri ile 2873 sayılı Kanunu'nun 3.-4. maddelerinde değişiklik yapılmış; 3.maddesi ile Milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarının belirlenmesi konusundaki yetkiler Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Orman ve Su İşleri Bakanlığı'na verilmiştir (son karar Bakanlar Kurulu'na aittir).

2873 sayılı Kanun'un 4.maddesindeki değişikliklerle: Milli Park Gelişme Planlarının hazırlanması ve yürürlüğe konulmasında Orman ve Su İşleri Bakanlığı; bu Kanun kapsamına giren yerlerdeki turizm bölge, alan ve merkezlerinde, turizm yatırımlarına ilişkin plan kararları ise Çevre ve Şehircilik ile Orman ve Su İşleri Bakanlıklarının görüşüyle ilgili Bakanlık tarafından yapılabilecektir (Kültür ve Turizm Bakanlığı).

Her ölçekteki Çevre Düzeni Planlarının Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yetkisinde olduğu düşölecek olursa; Milli Park Gelişme Planları konusunda Orman ve Su İşleri Bakanlığı'na yetki verilmesi aslında bu planların bölge planı - çevre düzeni planı niteliğinde olmadığını göstermektedir.

d) 178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de yaptığı değişiklikler

Bahse konu 178 sayılı KHK, 14.12.1983 tarihli 18251 Mükerrer Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 178 sayılı KHK'da yapılan değişiklik

ile; Maliye Bakanlığı'nın talep etmesi halinde, Hazinesinin özel mülkiyetinde ve Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan tüm taşınmazlar için her tür ve ölçekteki planları, imar planlarını yapmak-onaylayarak yürürlüğe koymak konularında *Çevre ve Şehircilik Bakanlığı*'na yetki verilmiştir.

iii. 06.12.2012 tarihinde yürürlüğe giren *6360 sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun* ile;

Büyükşehir tanımında değişiklik yapılmış olup, Büyükşehir sınırlarının *il mülki sınırı* olduğu belirtilmiştir. Böylece; Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde Çevre Düzeni Planlarını hazırlama-onaylama yetkisinin bulunması nedeniyle, *tüm Büyükşehir Belediyeleri (sınırları mülki sınırlara çekildiği için)* Çevre Düzeni Planı yapmak-onaylamak konularında yetkili olmuştur.

C. Günümüz itibariyle; güncel mevzuatımız doğrultusunda, Çevre Düzeni Planları konusunda yetki sahibi kurumlar şöyledir⁴⁷:

a) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (Büyükşehir Belediye sınırları dışında)

b) tüm Büyükşehir Belediyeleri (Büyükşehir Belediye sınırları içerisinde)

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere; Çevre Düzeni Planlarının yapılması-onaylanması-uygulanması hususlarında uzun yıllar içerisinde oldukça fazla değişiklik yapılmış, birçok kurum yetki sahibi olmuştur. Ancak günümüz itibariyle, bu karmaşa büyük oranda ortadan kalkmıştır ve yalnızca bu iki kurum ÇDP konusunda yetki sahibidir (*Büyükşehir Belediyeleri ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı*).

3.5 BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ

Özellikle Çevre Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı arasında olmak üzere; Çevre Düzeni Planları ve üst ölçekli planlama ile ilgili olarak, bu planları hazırlamak-hazırlatmak-onaylamak-uygulamasını sağlamak hususunda yetkinin hangi kurumda

⁴⁷ Bkz. EK 1 (Çevre Düzeni Planları ve üst ölçekli planlama konusunda mevzuat taraması tablosu)

olduğu, bu planların niteliğinin ve ölçeğinin ne olması gerektiği, kapsamı konularındaki tartışmalar uzun yıllar boyunca devam etmiştir.

Her iki Bakanlığın da bu konuya ilişkin kendi lehinde hůkúmler içeren yeni mevzuat hůkúmlerini yůrůrlůđe koyması ile sůre içinden çıkılmaz bir hal almış, Bakanlıklar sık sık yayınladıkları Genelgeler yoluyla bu durumu tartışma boyutuna taşımışlardır. Özellikle Bayındırlık ve İşkan Bakanlığı tarafından yayımlanan Genelgeler; *evrenin korunması ve iyileştirilmesi, kırsal ve kentsel alanda arazinin ve doğal kaynakların en uygun ve verimli şekilde kullanılması ve korunması, ۆlkenin doğal bitki ve hayvan varlığı ile doğal zenginliklerinin korunması, geliştirilmesi ve her tůrlů evre kirliliğinin ۆnlenmesi* amacıyla kurulan evre Bakanlığı'nın gۆrevleri arasında sayılan ve fiziki planlara 'doğal bitki ve hayvan varlığı ile doğal zenginliklerin korunması ve evre kirliliğine ilişkin bilgileri içeren havza ve kıyı bazında ekolojik koruma amaçlı bilgi envanteri niteliğinde' olan *ekolojik amaçlı evre dۆzeni planları* ile Bayındırlık ve İşkan Bakanlığınca yůrůtۆlen *arazi kullanım kararlarını belirleyen, fiziksel mekana yۆn veren evre dۆzeni planları* konularının karıştırılmaması ve karmaşaya neden olunmaması hususunda bilgilendirme yapılmış, her iki Bakanlığın yetki alanları ayrıştırılmaya çalışılmıştır.

Bu doğrultuda; tartışmaları devam eden evre Dۆzeni Planı ve ۆst ۆlekli planlama konuları hakkında yetkili idarelerce bu planların yapımı, değişiklikleri ve onama işlemlerine açıklık getirilmesi zaruri hale gelmiştir. Bu amaca yۆnelik olarak, Bakanlıkların yeniden dۆzenlendiđi bir aşamada; ۆst ۆlekli planlama yetkisini kullanan Bakanlıkların birleştirilmesini, ۆst ۆlekli plan konusunda yaşanan karmaşanın giderilmesini, planlama ve yapılaşma sۆrecinin kurallara bağlanmasını ve uygulamaların denetimini de sağlayacak yeni bir Bakanlığın oluşturulması maksadıyla *636 sayılı evre, Orman ve şehircilik Bakanlığının Teřkilat ve Gۆrevleri Hakkında KHK 08.06.2011 tarihli 27958 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yůrůrlůđe girmiş*, Bayındırlık ve İşkan Bakanlığı ile evre ve Orman Bakanlığı'nın birleştirilmesi ve iki bakanlığın yetkilerinin tek bir idarede toplanması kararı alınmıştır. Ancak, genel seçimlerin yapılmasından ۆnce yayımlanan 636 sayılı KHK gereğince bakanlık birleştirmeleri gerçekleşmeden, seçimler sonrasında yeni iki kararname hazırlanmış;

04.07.2011 tarihli 28028 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 644 sayılı KHK ile "Çevre ve Şehircilik Bakanlığı", 645 sayılı Kararname ile de "Orman ve Su İşleri Bakanlığı" kurulmuş, seçimler öncesinde birleştirilen iki bakanlık yeniden ayrıştırmıştır. Bu süreçte, planlamaya yönelik yetkiler tek bir bakanlık bünyesinde toplanmış olsa da (*Çevre ve Şehircilik Bakanlığı*), birbiriyle çelişen üst ölçekli plan türlerinin tümüyle korunması ve farklı Kurumların yetki sahibi olması, karmaşanın sürmesine neden olmuştur.

Ancak, son yapılan düzenlemelerle (*özellikle 644-648 sayılı KHK'ler*); Çevre Düzeni Planları ile ilgili güncel mevzuatımızda hem tanım hem ölçek hem de bu planları yapan-yaptıran-onaylayan-uygulanmasını denetleyen yetkili kurumların ne/kim olduğu tereddütleri büyük oranda ortadan kaldırılmış olup, özellikle ÇPD konusunda yetkili iki kurumun belirlenmiş olması bu planların yapım-onay-uygulama süreçlerini oldukça kolaylaştırmıştır.

Bölüm içerisinde de ayrıntılı açıklamalarına değinilen *Mevzuat Taraması Çalışması* neticesinde görülmektedir ki⁴⁸; Çevre Düzeni Planları konusunda güncel mevzuatımızda *yetki sahibi* olan Kurumlar dikkate alındığında;

- i. Büyükşehir Belediyeleri (*sınırları il mülki sınırı olan yerler*)
- ii. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (*gerekli görülmesi halinde bu alanlarda da yetki sahibi olmakla birlikte, sınırları il mülki sınırı olan Büyükşehir Belediyeleri hariç yerler*)

olarak iki farklı kurum karşımıza çıkmaktadır.

Buna göre; yönetsel mekansal ve işlevsel bir bütünlük arz eden, diğer bir deyimle idari sınırlar (*il, ilçe, belediye, köy vb*) ile doğal eşikler (*coğrafik sınırlar, akarsular, yollar, göller vb.*) örtüşecek şekilde bir veya birden fazla il sınırları bütününe veya bir kısmını kapsayacak şekilde sınırları belirlenen Çevre Düzeni Planı;

- a. ülke genelinde ilgili kurum ve kuruluşlarla ve plan kapsamındaki ilgili idarelerle işbirliği sağlanarak *Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca* yapılabileceği gibi, plan yapım işi Bakanlık koordinasyonunda olmak kaydı ile planlama alanı içindeki

⁴⁸ Bkz. EK 1 (Çevre Düzeni Planları ve üst ölçekli planlama konusunda mevzuat taraması tablosu)

ilgili idarelere devredilebilecektir. Bu devir işlemlerinin içeriği, Bakanlıkça ve ilgili idarece oluşturulacak protokol doğrultusunda gerçekleştirilecektir.

b. büyükşehir belediyelerinin sınırları içinde yapılmak istenildiğinde, ilgili *Büyükşehir Belediye Başkanlığı*nca yapılacak veya yaptırılacaktır.

Çevre Düzeni Planları konusunda yetkili olan bu kurumların yürütmekte olduğu ve Çevre Düzeni Planlarının hukuki dayanağını oluşturan; *5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 3194 sayılı İmar Kanunu'nda (3194 sayılı Kanunun Yönetmelikleri)* yer alan hükümler doğrultusunda, Çevre Düzeni Planı: ülke ve bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanılması kararlarını belirleyen plandır.

PYAEDY'de⁴⁹ yer alan hükümler çerçevesinde, Çevre Düzeni Planı;

konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi sektörler ile kentsel-kırsal yapı ve gelişme ile doğal ve kültürel değerler arasında koruma-kullanma dengesini sağlayan ve arazi kullanım kararlarını belirleyen yönetsel, mekansal ve işlevsel bütünlük gösteren sınırlar içinde, varsa bölge planı kararlarına uygun olarak yapılan, idareler arası koordinasyon esaslarını belirleyen, 1/25000, 1:50000, 1:100000, veya 1:200000 ölçekte hazırlanan, plan notları ve raporuyla bir bütün olan plandır.

ÇDP'nın; çevrenin korunması esas alınarak, karar ve hükümleriyle alt ölçekli planları yönlendirecek, gelişmeye yön veren imar ve yerleşme planları niteliğinde olması esastır.

Çevre Düzeni Planları; çeşitli sektörler arası koruma-kullanma dengesi sağlama amacı güderek, çevrenin tarım ve sulama alanları, kıymetli doğa parçaları, ormanlar ve tarihi ve arkeolojik değerlere sahip alanlarının da korunması için fiziki mekana yansıtılabilecek koşulları, riskli alanların dikkate alınması koşuluyla yerleşmeye açılabilir alanlarda kullanıma ilişkin ve daha alt ölçekli planlardaki imar düzenine temel teşkil edecek koşulları içermelidir. Çevre Düzeni Planları; koruma, kısıtlama ve kullanma açısından çok yönlü fiziksel düzenlemeleri içeren ve kentsel planlamaya çevreden yaklaşan bir plan niteliğinde olmalıdır.

⁴⁹ Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik 02 Kasım 1985 tarihli 18916 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (güncel halinden alıntı yapılmıştır) (3/10 maddesi).

Aynı şekilde, çevre düzeni plan kararlarında bir bütünlük ve devamlılık sağlanması için, ülke düzeyinde Çevre Düzeni Planları üzerinde yapılacak tüm değişikliklerin de bu planları yapan/yaptıran kurum tarafından yapılması (*ilgili kurumlardan görüş alınması; bu alanlara ait doğal-sektörel-sosyal/kültürel yapı, mülkiyet, yapılaşma ve kadastral durum verilerinin titizlikle analiz edilerek Plan kararlarına yansıtılması yoluyla*) önem arz etmektedir. Çevre Düzeni Planı yapma, yaptıma ve onama yetkilerini kullanacak olan idareler; plan değişikliği esasları, planların bütünlüğü, devamlılığı, uygulanabilirliği ve planların yerinde yapılması ilkesi amacını gütmelidir. Büyükşehir belediyeleri sınırları içinde Büyükşehir Belediyeleri; büyükşehir belediyeleri dışındaki diğer tüm alanlarda Çevre Düzeni Planını yapma-yaptırma-onaylama-değiştirme yetkisi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ait olup; bu esaslara uyulması da yasal bir zorunluluktur. Bu nedenlerle Çevre Düzeni Planları, revizyonları ve değişiklikleri ilgili kurum ve kuruluşlarla ve plan kapsamındaki ilgili idarelerle işbirliği sağlanarak bu idarelerce yapılacak/yaptırılacak/incelenerek onaylanacaktır.

Çevre Düzeni Planlarının ölçek ve niteliğinin *planlama sınırının belirlenmesi* ile netlik kazanacağı düşünülecek olursa; plan süreçlerine dahil olan kurum/kuruluşların bu kararı alırken yapacağı değerlendirmeler de büyük önem arz etmektedir.

4. ÜST ÖLÇEKLİ PLAN KADEMELERİNDE UYUŞMAZLIK SORUNLARI; TEKİRDAĞ İLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANLARI

Tez çalışmasının konusunu oluşturan Trakya Alt Bölgesi'nin üst-alt ölçekli planları hakkında açıklama yapmadan önce, alan hakkında bilgiler verilmesi uygun olacaktır.

4.1 PROJE ALANININ TANITIMI

a) *Trakya Alt Bölgesi*⁵⁰

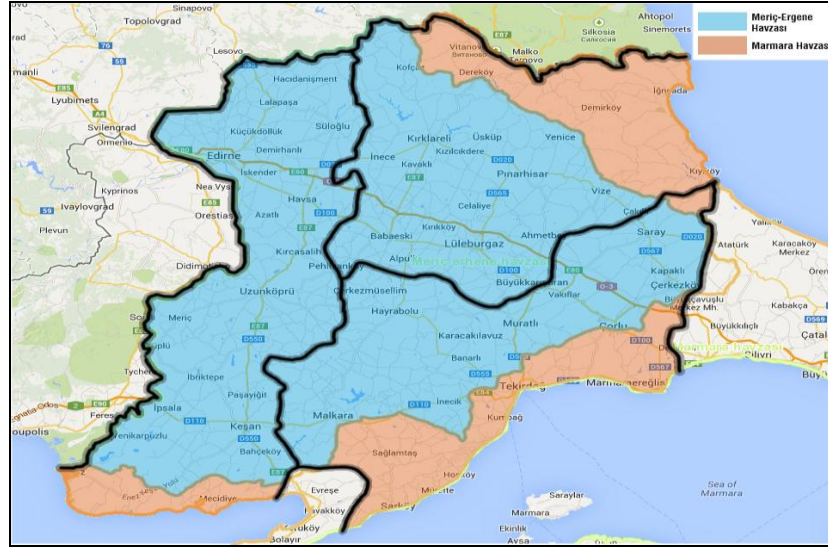
Coğrafi Konum: Türkiye'nin kuzeybatısında yer alan ve doğusunda büyük metropoliten kent İstanbul, kuzeyinde Karadeniz, güneyinde Marmara Denizi ve batısında Ege Denizi bulunan (üç denize de kıyısı olan tek bölgemiz); Bulgaristan ve Yunanistan sınırında yer alan TR21 Trakya Bölgesi, Edirne - Kırklareli - Tekirdağ illerinden oluşmaktadır.

Batı sınırimızdaki Bulgaristan ve Yunanistan'ın Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkeleri arasında yer alması, Trakya'yı da Türkiye-AB sınırı haline getirmiştir. Bu ülkeler Türkiye (daha geniş bir tanımlama ile Asya) ile Avrupa arasındaki bağı, Trakya aracılığı ile kurmaktadır. Türkiye ile Avrupa arasındaki karayolu geçişlerinin bulunmasının yanı sıra; Bölge halkının büyük bir kesiminin Balkan Ülkeleri'nden göçerek Bölgeye yerleşen insanlardan oluşması, Trakya Bölgesi'nin sadece fiziki değil kültürel ve sosyal bir geçiş noktası olmasını sağlamıştır.

Trakya Alt Bölgesi olarak tanımlanan alan iki farklı havza sınırlarına girmektedir. Bunlar Marmara Havzası ile Ergene-Meriç Havzası'dır. Trakya Alt Bölgesi'nin yaklaşık yüzde 80'i Ergene-Meriç Havzası sınırları içerisinde kalmakla birlikte, 3 ilin de bir kısmı bu iki havza sınırları içerisinde yer almaktadır. Bahse konu Havza sınırları Şekil 4.1.'de gösterilmiştir.

⁵⁰ "Trakya Bölgesi, http://www.trakyaka.org.tr/content-187-trakya_bolgesi.html [24.01.2014]" ve "Ergene Havzası, <http://ergene.ormansu.gov.tr/ergene/AnaSayfa/hakkinda.aspx?sflang=tr> [18.01.2014]" kaynaklarından derleme yapılmıştır.

Şekil 4.1: Trakya Alt Bölgesi Havza Alanları⁵¹

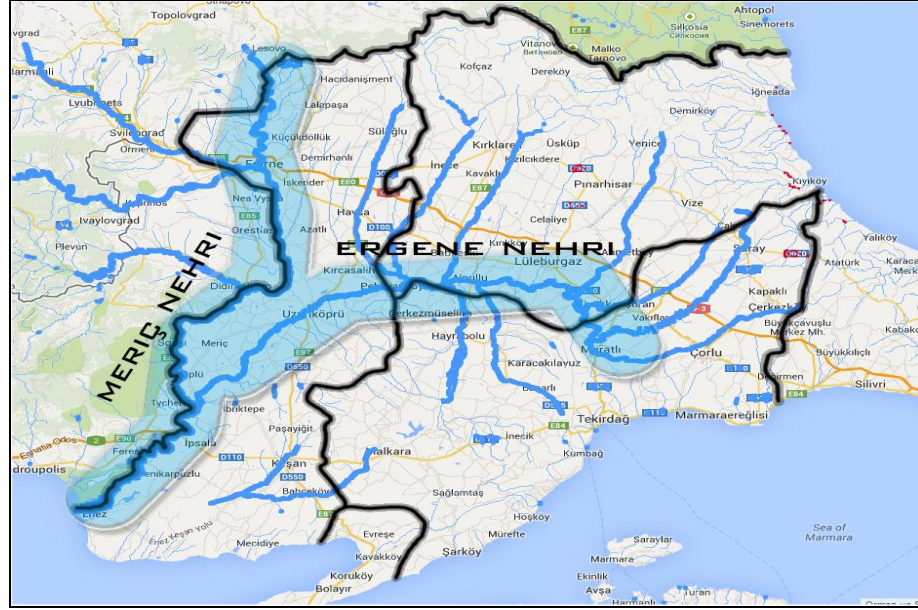

Tarihi - Kültürel - Doğal Kaynaklar: Trakya Alt Bölgesi'nin en önemli doğal kaynağı, yılda en az bir kez ürün verebilen ve Bölgenin neredeyse tamamını kaplayan tarım arazileridir. Bununla birlikte zengin yer altı suları; Kırklareli il sınırları içindeki Longoz ormanları ve diğer doğal varlıklar; Karadeniz, Marmara Denizi ve Ege Denizi kıyı şeritleri; Yıldız Dağları'ndan doğan, Bölgenin içinde uzun bir yol kat ederek Meriç Nehrine katılan ve Ege'ye akan Ergene Nehri; linyit, kömür kaynakları başta olmak üzere diğer maden kaynakları bölgenin sahip olduğu diğer önemli doğal kaynaklardır.

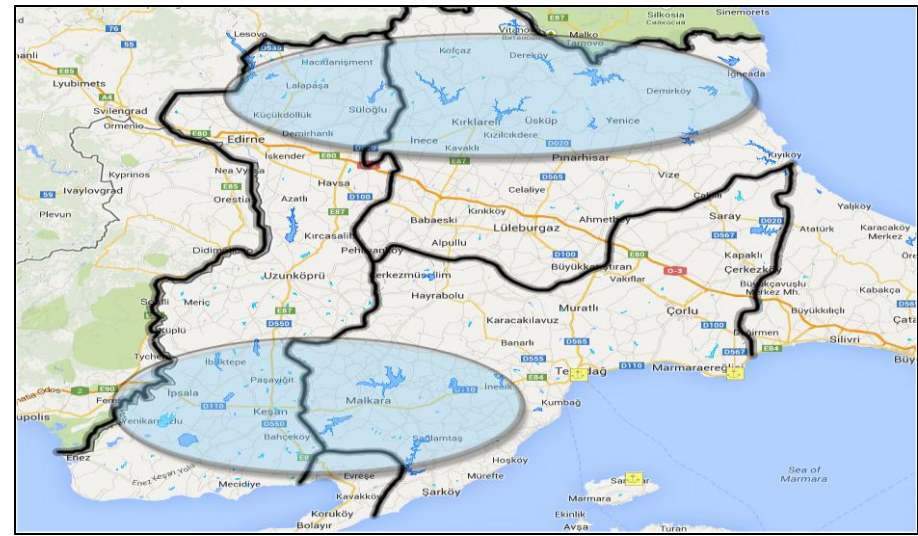
Trakya Alt Bölgesi, kuzey-güney yönünde akan Meriç Nehri ile doğu-batı ve kuzey-güneybatı yönünde akan Ergene Nehri'nin ve bu iki ana akarsuyun oluşturduğu kolları tarafından yoğun bir şekilde sarmalanmıştır. Bulgaristan'dan ülkemiz sınırlarına Edirne üzerinden giriş yapan Meriç Nehri, Edirne merkezden geçerek Uzunköprü-Meriç-İpsala-Enez aksı üzerinden devam ederek; yine Ergene Nehri ve kolları da Trakya Bölgesini Saray-Muratlı-Alpullu-Uzunköprü aksını doğu-batı yönünde takip ederek İpsala ilçesinde Meriç Nehri ile birleşmekte ve Enez açıklarından Ege Denize ulaşmaktadır. Trakya Alt Bölgesi'nin akarsu bilgileri Şekil 4.2.'de gösterilmiştir.

⁵¹ "<http://geodata6.ormansu.gov.tr/> [20.01.2014]" kaynağında yer alan verilerin düzenlenmesi ile oluşturulmuştur.

Şekil 4.2: Trakya Alt Bölgesi'nde Yer Alan Akarsular ve Kolları⁵²

Şekil 4.3: Trakya Alt Bölgesi Göl - Gölet - Barajlar⁵³

Bölge içerisinde çok sayıda göl-gölet-baraj bulunmakta olup Şekil 4.3.'de gösterilmiştir. Özellikle, Kırklareli ili içerisinde olmak üzere Yıldız Dağları civarında; Tekirdağ ve Edirne illerinin ise güney kısımlarında yoğunlaştığı olduğu görülmektedir. Trakya Alt

⁵² "<http://geodata6.ormansu.gov.tr/> [20.01.2014]" kaynağında yer alan verilerin düzenlenmesi ile oluşturulmuştur.

⁵³ "<http://geodata6.ormansu.gov.tr/> [20.01.2014]" kaynağında yer alan verilerin düzenlenmesi ile oluşturulmuştur.

Bölgesi bu yönüyle, oldukça önemli akarsu ve durgun su yüzeylerinin oluşturduğu bir *havza* niteliğindedir.

Bölgede yer alan milli parklar; Edirne-Enez Gala Gölü Milli Parkı ile Kırklareli-İğneada Longoz Ormanları Milli Parkı'dır. Bölgede yer alan sulak alanlar; Edirne-Meriç Deltası, Kırklareli-Dupnisa Mağarası ile Kırklareli-İğneada Longozu'dur.

Trakya Alt Bölgesi, habitat çeşitliliği ve biyolojik çeşitlilik açısından zengin bir orman ekosistemine sahiptir. Orman Alanlarının, Trakya Alt Bölgesi'nin özellikle kuzeyinde ve kuzeydoğusunda Karadeniz kıyılarında (Kofçaz-Demirköy-Vize-Saray aksı), yine Tekirdağ ve Edirne İllerinin güney kısımlarında (Uçmakedere-Şarköy-Malkara-Enez aksı) yoğun olarak yer aldığı görülmektedir.

Bölge; tarihi, kültürel ve doğal varlıkları ile de Türkiye'nin önemli yerlerinden birisidir. 1365'ten İstanbul'un fethine (1453) kadar olan dönemde Osmanlı İmparatorluğu'nun başkentliğini yapan Edirne, hem Osmanlı döneminin fiziki ve kültürel izlerinin hem de Bölgenin en eski üniversitesi ile modern bir yaşamın aynı anda devam ettiği bir şehrimizdir. Karadeniz kıyısındaki Kırklareli ili Longoz ormanları, Dupnisa Mağarası, İğneada, Kıyıköy bölgelerinde eşsiz doğal varlıkların yanı sıra Bölge, Fatih'in İstanbul'u fethinde kullandığı toprakların döküldüğü Demirköy gibi tarihsel bir önem taşıyan bir yöreye sahiptir. Romalılar döneminde Trakya Bölgesi başkentliğini yapmış olan Perinthos'u (Perinthos-Marmara Ereğlisi⁵⁴), sürgün hayatını geçirdiği yer olan Tekirdağ kendine has kültürü ve güzellikleri ile yüksek potansiyele sahip bir ilimizdir.

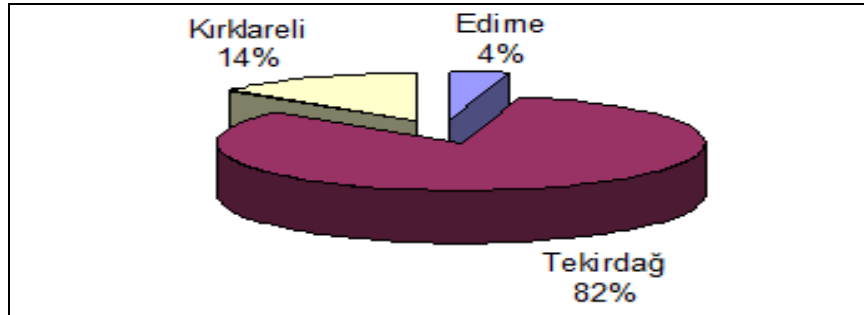
Ekonomik ve Sektörel Özellikler: Trakya Alt Bölge topraklarının büyük bir kısmı tarım alanı olarak kullanılmaktadır. Edirne ve Kırklareli illerinde en önemli geçim kaynağı tarım ve tarıma dayalı sanayidir. Yoğun sanayi üretimine sahip olan Tekirdağ ilinde özellikle iç ve batı kesiminde yaşayanların büyük bir bölümü yine tarımla ilgili işlerle uğraşmaktadır. Ancak Trakya Alt Bölgesi'nin, en önemli komşusu olan metropoliten kent İstanbul'un genişleme etkilerinden ve yapısal dönüşümünden etkilenmesi

⁵⁴ Marmara Ereğlisi, <http://www.istanbul.com/perinthos-marmara-ereglisi-205610.html#.UuLgyxBai70> [10.01.2014]

kaçınılmaz olmaktadır. Doğuda Sakarya, Kocaeli illerinden başlayan ve İstanbul ile doruğa ulaşan sanayi yerleşimleri, Trakya Bölgesi'nde Tekirdağ'a bağlı Çorlu ile Çerkezköy ve Kırklareli'ye bağlı Lüleburgaz ilçelerine kadar uzanmaktadır. D-100 karayolunun etrafında yoğunlaşan sanayi ve büyük tarımsal alan ile Bölge, ikili bir yapı arz etmektedir. Bu ikili yapı üretimin yanı sıra sosyal yaşamı da şekillendirmektedir.

Trakya Alt Bölgesi geleneksel tarım toplumundan modern tarıma geçişte öncü bir Bölge olmasının yanında; hızla gelişen sanayisi, değişen ekonomik ve sosyal çehresi ile önemli niteliklere sahiptir. Çorlu ve Çerkezköy'de bulunan Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Çorlu'daki Avrupa Serbest Bölgesi gelişmiş alt yapıları sayesinde Bölgeye önemli yatırımların çekilmesinde öncülük görevi üstlenmektedirler (Trakya Bölgesi'ndeki sanayi sektörünün İllere göre dağılımı Şekil 4.4'de gösterilmiştir). Buralardaki yüksek doluluk oranları, yeni yatırımların çekilmesinde Bölge adına önemli bir avantaj teşkil etmektedir. Gelişmiş altyapıya sahip bu bölgeler ile birlikte D-100 aksı etrafına serpilmiş sanayi yoğunlaşmasından kaynaklanan çevre kirliliği ise Bölgenin en önemli sorunlarından biri olarak ortaya çıkmaktadır.

Şekil 4.4: Trakya Alt Bölgesi'nde İllere Göre Sanayi Dağılımı⁵⁵

Trakya Bölgesi'nde yapılan sanayi yatırımlarının hızla artması, İstanbul'da bulunan bazı endüstri kollarının Bölgeye kaydırılması; sanayinin Bölge ve özellikle de tarımsal üretim üzerinde büyük baskı oluşturmasına neden olmaktadır. Önemli sosyal sonuçlar da doğurmakta olan bu gelişmenin Bölgeye dışarıdan göç hareketlerini başlatmasının ötesinde, Bölge içinde yer alan tarım alanlarındaki nüfusun sanayi alanlarına doğru

⁵⁵ Trakya Bölgesi, http://www.trakyaka.org.tr/content-187-trakya_bolgesi.html [24.01.2014]

kaymasına da neden olmaktadır. Trakya Bölgesi, sahip olduğu beşeri sermaye ve doğal kaynakları açısından hem sanayinin gelişimine hem de tarımsal üretime uygun bir bölgedir. Ancak, Bölgede baş gösteren sorunların temelinde bu iki sektörün uyumlu şekilde gelişim gösterememesi, bölgesel dengesizliklerin oluşması ve sanayi lehine gelişen kontrolsüz artışın devam etmesi bulunmaktadır.

Yine *Çevre kirliliği*, Trakya Bölgesinde yaşayanların ve/veya konuyla ilgili tüm çevrelerin üzerinde yoğun olarak tartıştıkları önemli konulardan biridir. Özellikle Çorlu-Çerkezköy-Lüleburgaz hattında yüksek miktarlarda su kullanan sanayi üretim yerlerinin bulunması, yer altı sularını ucuza kullanabilmesi Bölgede kirliliği oldukça artırmıştır. Marmara Denizi, 1980'lerden sonra başlayan ve Marmara Denizi'nin çevresinde yoğunlaşan kentleşme ve onun getirdiği sıvı atıklar nedeniyle ciddi anlamda kirlenmiştir. Ayrıca Ergene Nehri'ndeki kirlilik seviyesi de geri döndürülmesi zor bir noktaya ulaşmış olup; nehir, canlı yaşamına elverişsiz hale gelmiştir. Toprak ve su kirliliği konusunda en temiz bölge olarak Istranca Dağları ve çevresi gösterilebilir.

Trakya'da sanayi ve tarım dışında, turizm potansiyeli de olmasına rağmen, henüz Bölgede turizm bir sektör haline gelememiştir. Eski Osmanlı başkenti olan Edirne, doğal güzellikleri ve Fatih'in toplarını döktürdüğü Demirköy'ün bulunduğu Kırklareli ve Macarların milli kahramanı Rakoczi'nin yaşadığı evin bulunduğu, doğa güzelliklerine sahip ve doğa sporlarının yapılabildiği Tekirdağ, Bölgenin turizm alanında atılım yapabileceğinin göstergesidir. Turizmde kısmen faal olduğu bilinen Şarköy, İğneada, Kıyıköy, Enez ve Edirne Merkez gibi destinasyonlardan; turizm altyapısının tam olarak geliştirilememesi, hizmet kalitesindeki düşüklük ve organizasyon eksiklikleri gibi sebeplerden ötürü yeterli verim alınmamaktadır.

*Ulaşım*⁵⁶: Trakya Alt Bölgesi, konumu dolayısı ile ülkenin Avrupa çıkışı oluşturduğu önemli otoyol ve demiryolu güzergahlarına ve Bulgaristan ile Yunanistan'a açılan 6 sınır kapısına sahiptir. Bunlar kuzeyde Dereköy ve Hamzabey sınır kapısı; Edirne ili

⁵⁶ "T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı. Ağustos 2009. *1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı Açıklama Raporu*. Ağustos. Tekirdağ" ve "T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı. Ağustos 2009. *1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı Analitik Raporu*. Ağustos. Tekirdağ" kaynaklarından derleme yapılmıştır.

sınırları içinde Pazarkule ve Kapıkule sınır kapıları ile bölgenin batısında Uzunköprü/Eskiköy ve İpsala sınır kapıları olup Şekil 4.5.'de gösterilmiştir.

Şekil 4.5: Trakya Alt Bölgesi Karayolu - Demiryolu Aksları ve Sınır Kapıları⁵⁷

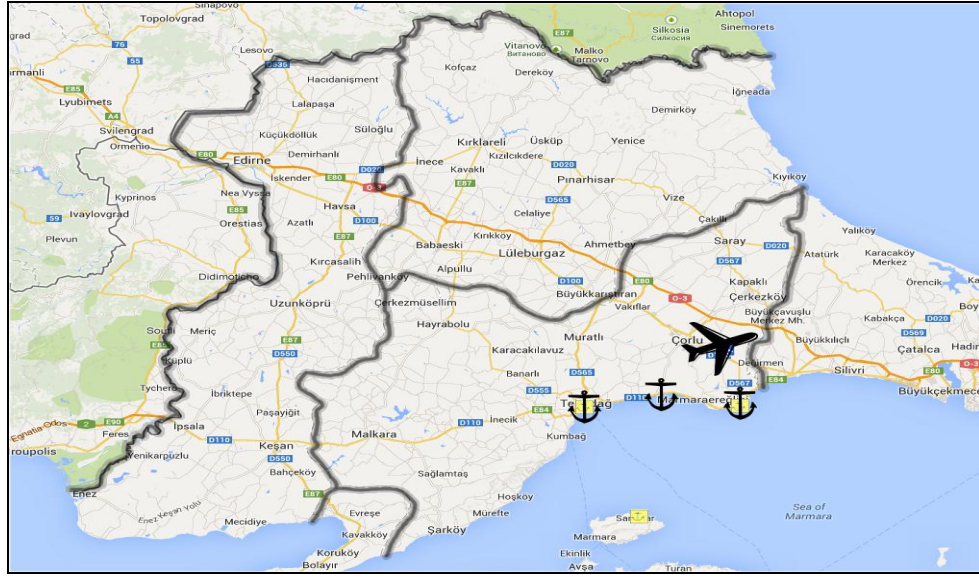
Trakya Alt Bölgesi'nin İstanbul ve komşu ülkelerle bağlantısını dört ana karayolu aksı sağlamaktadır. Bunlar arasında tam erişim kontrollü otoyol niteliğinde olan O1 otoyolu, Edirne üzerinden Kapıkule sınır kapısına bağlanmaktadır. Ülkenin en önemli otoyol güzergahının Avrupa çıkışı oluşturması nedeniyle bölgedeki karayolu ağının en önemli bileşenidir. Diğer üç ana akstan biri D100 numaralı Kınalı-Çorlu-Edirne Devlet yolu, bir diğeri D110 numaralı Kınalı-Tekirdağ-İpsala Devlet yolu ve üçüncüsü ise D020 numaralı Kınalı-Çerkezköy-Kırklareli-Edirne Devlet yoludur (Şekil 4.5).

Çevre yerleşimlerle bağlantılar dışında, bölgenin kendi içindeki bağlantılar kuzey-güney ve doğu-batı yönündeki karayolu ve demiryolu aksları ile sağlamaktadır. Sirkeci'den (İstanbul) başlayan banliyö hattı Çerkezköy-Çorlu-Muratlı-Lüleburgaz-Alpullu aksını geçerek bu kısımda üç güzergaha ayrılmakta Bulgaristan, Yunanistan ve

⁵⁷ "<http://geodata6.ormansu.gov.tr/> [20.01.2014]" kaynağında yer alan verilerin düzenlenmesi ile oluşturulmuştur.

Kırklareli'ne ulaşmaktadır (Şekil 3.5). Çorlu (Tekirdağ) Havaalanı; Marmara Ereğlisi Enerji Limanı, Barbaros Limanı (Erdek ve Avşa-Marmara Adaları ulaşımı), Tekirdağ Limanı (Bandırma ulaşımı) ve Şerefli Askeri Limanı (NATO Limanı) da bölgenin önemli ulaşım noktaları olup, Şekil 4.6'da gösterilmiştir.

Şekil 4.6: Trakya Alt Bölgesi Hava Limanı - Deniz Limanı Alanları⁵⁸

b) Tekirdağ İli⁵⁹

Türkiye'nin kuzeybatısında yer alan Tekirdağ İli, 6.313 km² yüzölçümüne sahiptir. Kuzeyden Kırklareli, doğudan İstanbul, batıdan Edirne ve güneyden Marmara Denizi ile çevrilidir. 2011 Yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçlarına göre ilin nüfusu 829.873 kişidir. Tekirdağ'ın nüfus yoğunluğu 124kişi/km² ile Türkiye genelinde iller arasında 17. sıradadır.

1965 yılından 2011'e kadar olan dönemde Türkiye nüfusunun yüzde 131 artış göstermesine karşın, Tekirdağ'ın nüfusu yaklaşık 3 katına yükselmiştir. İlde nüfusu en

⁵⁸ "<http://geodata6.ormansu.gov.tr/> [20.01.2014]" kaynağında yer alan verilerin düzenlenmesi ile oluşturulmuştur.

⁵⁹ "Tekirdağ, <http://www.tekirdag.gov.tr/#> [25.01.2014]" kaynağında yer alan verilerin derlemesi yapılmıştır.

yüksek olan ilçe 264.567 kişi ile Çorlu ilçesidir. Çorlu ilçesini Çerkezköy ve Merkez ilçesi izlemektedir.

1990 yılı sonrasında Tekirdağ ilindeki nüfus artışının en önemli nedeni, Çorlu ve Çerkezköy bölgesindeki sanayinin gelişmesi neticesinde oluşan göçün artmasıdır. 1990-2009 döneminde sanayinin yoğunlaştığı Çerkezköy ve Çorlu İlçeleri, nüfusu en çok artan ilçeler olmuştur. Yaklaşık 20 yıllık bu dönemde Çorlu ilçesinin nüfusu yüzde 153 artarak 264.567'e yükselirken, Çerkezköy'ün nüfusu yüzde 329 artarak 177.442'ye yükselmiştir. Son 20 yıldaki bu büyük nüfus artışlarının sonucunda 2009 yılında, Çerkezköy ve Çorlu ilçelerinin nüfus yoğunluğu sırasıyla 544 kişi/km² ve 294 kişi/km² olmuştur. Tekirdağ iline olan göçler günümüzde de devam etmekte olup, 2011 yılında Tekirdağ net göç hızı en yüksek olan il olmuştur. Kalkınma Bakanlığı tarafından 2011 yılında yapılan illerin ve bölgelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması araştırmasında, Tekirdağ iller arasında 9.sırada ve 2.derece gelişmiş iller kategorisinde yer almıştır.

2000 yılı verilerine göre Tekirdağ'da sektörel dağılım; tarım için yüzde 38.8, sanayi için yüzde 26.2, hizmetler için de yüzde 35 olarak göze çarpmaktadır. Bu dünya standartlarıyla benzeşen yönlerinin yanı sıra, hizmetler sektöründe gelişime ihtiyaç olduğunu gösteren bir veridir. 2023 yılı öngörülerini dikkate alındığında ise sektörler arası dağılım şu şekilde ifade edilebilir: tarım yüzde 18, hizmetler yüzde 51 ve sanayi yüzde 31. Bu oranlar *1/100.000'lik Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon ÇDP*'nda bulunan rakamları yansıtmaktadır.

Tekirdağ, gelişmiş sanayisi ve uluslararası firmaların içinde bulunduğu üretim tesisleriyle de ön plandadır. Tekirdağ toplam işletmeler içerisinde yüzde 2'lik payla sanayisi gelişmiş 10. il olarak üst sıralarda yer almaktadır. Ülke genelinde tekstilin yüzde 10'u, margarinin yüzde 25'i, rafine ayçiçeği yağının yüzde 20'si, kağıt ve ambalajın yüzde 40'ı, işlenmiş derinin yüzde 37'si bu ilden karşılanmaktadır.

Tekirdağ'da mevcut 4 OSB bulunmakla birlikte, 8 Islah Organize Sanayi Bölgesi de kurulma aşamasındadır. Büyüklüğü 5.000 ha. olan Organize Sanayi Bölgelerinde

yaklaşık 1.000 işletme faaliyet göstermekte ve 90.000'e yakın kişi çalışmaktadır. İl genelinde 8 Küçük Sanayi Sitesi bulunmaktadır. Küçük Sanayi Sitelerinin toplam büyüklüğü 1.639 da. olup, bu alanlarda 2.340 firma faaliyet göstermekte ve KSS'lerde 4.967 kişi istihdam edilmektedir. Tekirdağ'da ayrıca 1 tane de Serbest Bölge bulunmaktadır (Çorlu ilçesinde kurulan Avrupa Serbest Bölgesi).

Tekirdağ İli tarım ve hayvancılık yönünden de ülke genelinde dikkat çeken özellikler taşımaktadır. Örneğin 2010 yılı verilerine göre ülke buğdayının yüzde 5'e yakını, ayçiçeğinin yüzde 31'i, kanola üretiminin yüzde 49'u Tekirdağ'da üretilmektedir.

İlin toplam arazi varlığı 631.300 hektardır. Bu alanın yüzde 59'u (3.574.080 da) işlenen tarım arazisi ve yüzde 41'i çayır, mera, orman ve tarım dışı arazidir. İilde işlenen tarım alanı, Türkiye'de işlenen tarım alanının yüzde 1,8'i kadardır.

Tekirdağ'da hayvancılık özellikle son yıllarda yapılan girişimler ve devlet destekleriyle birlikte ticari bir görünüm kazanmaya başlamıştır. Kaliteli ırkların yetiştirilmeye başlanması, birim başına verimin yükseltilmesi, günlük bir faaliyetten öteye geçip profesyonel üretim alanlarının oluşturulması ve yeni kurulan çiftliklerle birlikte hayvan toplulaştırma faaliyetleri sayesinde hayvancılık alanında önemli mesafeler kat edilmeye başlanmıştır.

Tekirdağ, güçlü ulaştırma altyapısı ve stratejik konumu ile önemli bir lojistik potansiyele sahiptir. Türkiye'nin en yoğun ithalat ve ihracatının yapıldığı; İstanbul'un Avrupa bağlantılarını sağlayan D-100 ve D-110 karayolu ile TEM ve demiryolu, Tekirdağ İli sınırlarından geçmektedir. D-100 İpsala sınır kapısına, D-110 ve TEM ise Kapıkule sınır kapısına ulaşımı sağlanmaktadır. Tekirdağ il merkezi İstanbul'a 136 km, Edirne'ye 137 km, Çanakkale'ye 202 km ve Kırklareli'ne 119 km mesafededir. Demiryolu ulaşımı ilin Muratlı, Çorlu ve Çerkezköy ilçelerinden yapılmaktadır. İl sınırları içindeki demiryolu uzunluğu 90 km'dir. Çorlu'da bulunan uluslararası havalimanı, Trakya Bölgesi geneline hizmet veren ve yolcu taşımacılığı yanında kargo taşımacılığı yapılan bir havalimanı niteliğindedir.

Tekirdağ aynı zamanda stratejik konumu dolayısıyla içinde bulunduğu bölgenin lojistik üssü konumundadır. Havaalanı, demiryolu bağlantılı limanı ve yapımı devam eden uluslararası çapta konteynır limanı ile yükleme boşaltma ve taşıma alanında cazip avantajlar barındırmaktadır. Tekirdağ; hava, kara, deniz ve demir yollarının kesiştiği intermodal taşıma kapasitesine sahip özellikli bir kenttir.

4.2 PROJE ALANINA İLİŞKİN PLAN SÜREÇLERİ

Bu bölüm başlığı altında, üst ölçekten başlanarak; TR21 Trakya Bölge Planı, Trakya Alt Bölgesi Çevre Düzeni Planları, Tekirdağ İl Çevre Düzeni Planı plan süreçlerine ve plan bilgilerine değinilecektir.

4.2.1 TR21 Trakya Bölge Planı (2010-2013)⁶⁰

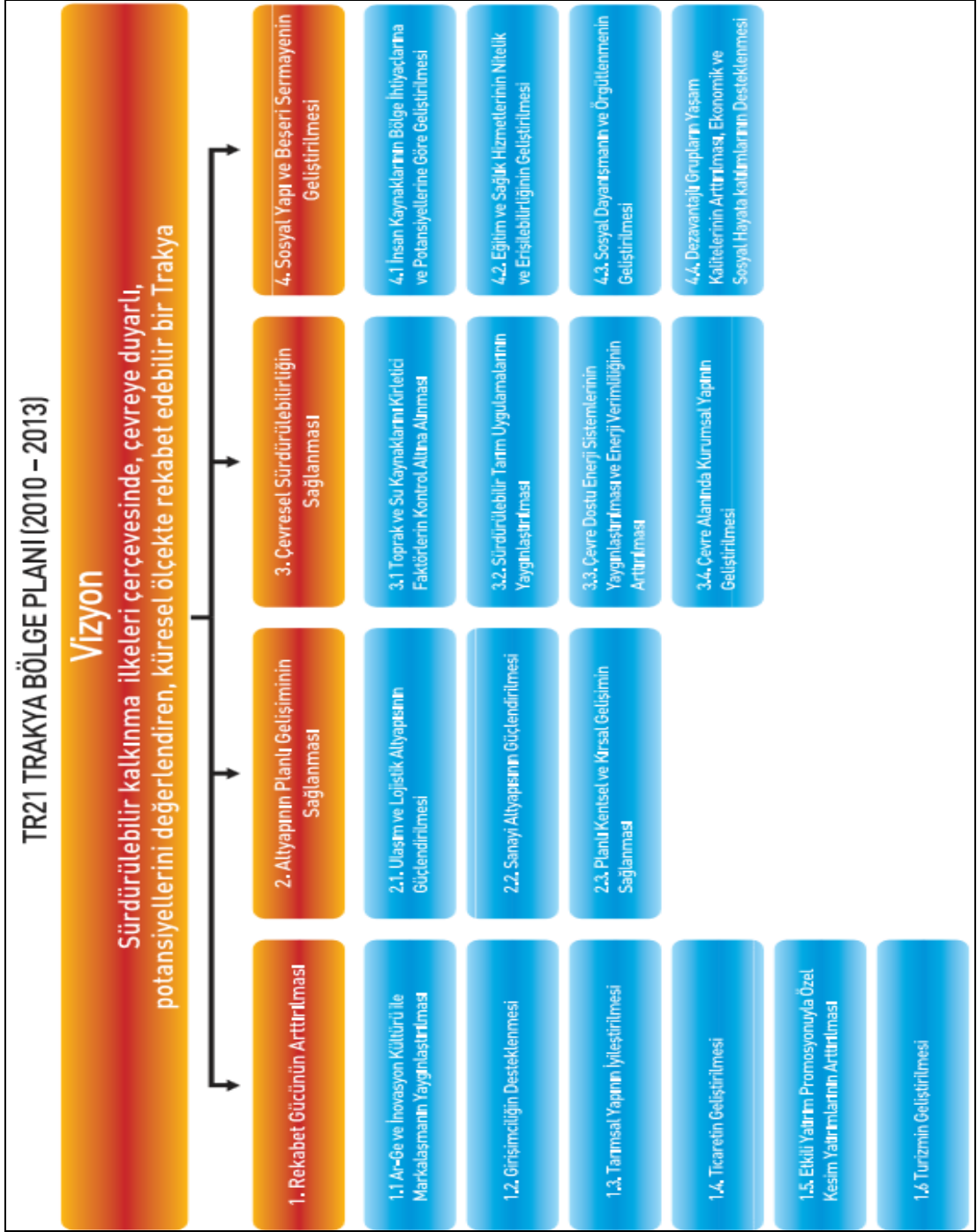
Bölge planlarının; plan hiyerarşisi içinde ölçeğine bağlı olarak, ulusal planların hemen altında yer aldığı görülmektedir. Dolayısıyla TR21 Trakya Bölge Planı, 10. Ulusal Kalkınma Planı ile Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası 1/100.000 Ölçekli Revizyon ÇDP arasında yer almaktadır. Bahse konu plan, 2010-2013 yıllarını kapsamakta olup; 2014 yılı itibariyle yürürlükte değildir. Ancak Tekirdağ İli ve çevresine yönelik kararlar getiren en üst ölçekli plan olarak, bölüm içerisinde değinilecektir.

TR21 Trakya Bölge Planı'yla; Bölgenin kalkınması için ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel alanlarda temel stratejik amaçlar ortaya konulmaktadır (Tablo 4.1). Mevcut durum yapısına bağlı olarak; Bölge Planı Stratejisi dört temel eksen üzerinde oluşturulmuştur:

- i. rekabet gücünün arttırılması,
- ii. altyapının planlı gelişiminin sağlanması,
- iii. çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması,
- iv. sosyal yapı ve beşeri sermayenin geliştirilmesidir.

⁶⁰ "Trakya Kalkınma Ajansı. 2010. TR21 Trakya Bölge Planı (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli). Tekirdağ" kaynağından derleme yapılmıştır.

Tablo 4.1: TR21 Trakya Bölge Planı Vizyon - Hedef - Strateji Tablosu

Kaynak: Trakya Kalkınma Ajansı. 2010. TR21 Trakya Bölge Planı (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli). Tekirdağ.

Planda yapılan güçlü/zayıf yönler - fırsatlar/tehditler analizlerinin yönlendirmesiyle ve TR21 Trakya Bölgesinin mevcut ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel yapısı dikkate alınarak, uluslararası ve ulusal gelişmeler doğrultusunda 2010-2013 dönemine ilişkin

hazırlanan Bölge Planında vizyon “*sürdürülebilir kalkınma ilkeleri çerçevesinde, çevreye duyarlı, potansiyellerini değerlendiren, küresel ölçekte rekabet edebilir bir Trakya*” olarak belirlenmiştir.

Devlet Planlama Teşkilatınca 2003 yılında yapılan “*İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması*”na göre TR21 Trakya Bölgesi, II. kademe gelişmişlik düzeyine sahip bir bölge konumundadır. Bir bölgenin rekabet avantajlarını belirleyen unsurlar bağlamında TR21 Trakya Bölgesi; güçlü ulaşım, enerji, haberleşme ve lojistik altyapıları açısından çeşitli üstünlüklere sahip bulunmaktadır. Ancak sözü edilen altyapı unsurları, Bölge genelinde homojen bir dağılım göstermemektedir. Bölgenin İstanbul hinterlandı içerisindeki Çerkezköy, Çorlu ve Lüleburgaz ilçeleri arasında kalan bölüm sanayi için güçlü bir altyapı imkanı sunarken, batı ve kuzey aksı içerisinde yer alan organize ve diğer sanayi alanlarının özellikle ulaşım, enerji ve arıtma tesisi altyapısı yönünden geliştirilmeye ihtiyacı bulunmaktadır.

4.2.2 Trakya Alt Bölgesi - Ergene Havzası Çevre Düzeni Planları

4.2.2.1 1/100.000 Ölçekli Ergene Havzası Çevre Düzeni Planı (13.07.2004)⁶¹

11.11.1999 tarihinde Çevre Bakanlığı ile Trakya Üniversitesi arasında “*Ergene Havzası Çevre Düzeni Planı Protokolü*” imzalanmış olup; bu protokolle, Trakya Üniversitesi 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Çevre Düzeni Planını yapmakla yetkilendirilmiştir. Trakya Üniversitesi tarafından hazırlanan 1/100.000 Ölçekli Ergene Havzası Çevre Düzeni Planı 07.12.2002 tarihinde plandan kanunen sorumlu olan Çevre Bakanlığı’na teslim edilmiş ve 13.07.2004 tarihinde Çevre ve Orman Bakanlığı’na onaylanarak yürürlüğe girmiştir.

27.12.2002 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararı ile planların yapım ve uygulamasını koordine etmek, yaptırmak ve uygulamak için “*Trakya Çevre Sorunları Çözümü Hizmet Birliği*” kurulmuş; bu Birlik, 08.03.2004 tarihinde Bakanlar Kurulu’nun aldığı

⁶¹ "Tekin, N., 25Aralık 2007, TRAKAB Raporu Analizi, Tespitler ve Öneriler, <http://necdettekin.net/trakab-raporu-analizi-tespitler-ve-oneriler-2/>. [25 Ocak 2014]" ve "<http://osmaninci.com/Makaleler/5.docx> [21.02.2014]" kaynaklarından derleme yapılmıştır.

bir karar ile *Trakya Kalkınma Birliği (TRAKAB)* adını almıştır. Böylece TRAKAB; Trakya'da bütün planların yapılması, geliştirilmesi ve uygulanması için sorumlu bir kuruluş olarak görevlendirilmiş ve yetkilendirilmiştir.

TRAKAB; Edirne-Kırklareli-Tekirdağ Valileri ve Trakya'daki Belediye Başkanlarının katılımları ile (*üç il valisi ve 70 belediyeden oluşan 73 üyeli Birlik'tir*), sorumlu ve yetkili hukuki bir yapıya kavuşturulmuştur. Yasa gereği; İl Özel İdareleri *İl Çevre Düzeni Planlarını* yapmak-yaptırmak-uygulamakla sorumludur. Edirne-Kırklareli-Tekirdağ İl Özel İdareleri, adı geçen planları bir arada hazırlatmak üzere TRAKAB'ı kanunen yetkili kılmışlardır. TRAKAB tarafından yapılacak planlar, üç ilin de İl Özel İdarelerinde görüşülüp onaylandıktan sonra kesinleşip yürürlüğe girebilecektir.

Ergene Havzası üst ölçekli plan çalışmalarının başlangıcından bugüne kadar geçen süreler içerisinde, Çevre düzeni planının uygulanması ve hayata geçirilmesi konularında görev ve yetki sahibi olan TRAKAB; planın uygulanmasına yönelik çalışmalar, karşılaşılan sorunlar, ilgili Bakanlıkça plan notlarında yapılan değişiklikler ve ilaveler ile ilgili bilgi sahibi olmadığı ve sorumluluklarını yerine getirmediği yönünde birçok eleştiri almıştır. TRAKAB'ın; değişik il ve ilçelerde yapılan sempozyumlara, hazırlık panellerine katılmaması, sempozyumlara bildiri sunmaması ve sempozyum panellerinde yer almaması konuları TRAKAB'ın eleştirilen yönleri olmuştur. Kamuoyundan ve diğer kaynaklardan edinilen bilgiler neticesinde; planlama süreci ve sonrasındaki görüşler, TRAKAB'ın herhangi bir yetkinliği kalmamış kurum/kuruluş olduğu yönündedir.

Nihayetinde, 25.12.2006 tarihinde TRAKAB; her türlü plan yapma ve yaptırma, plan geliştirme ve uygulama haklarını ve yetkisini üçlü protokolle (*TRAKAB, Çevre ve Orman Bakanlığı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi arasında yapılan protokol*) İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne (İBB) devretmiştir (Bkz. EK 2). Bu protokol gereğince; Trakya'nın her yerinde her türlü planın yapılması, yaptırılması, geliştirilmesi, uygulanması ve/veya değiştirilmesi için *İBB* sorumlu tutulmuş ve yetkilendirilmiştir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı ise aldığı bir kararla; İstanbul Büyükşehir Belediyesi şirketi olan ve İBB tarafından kurulan BİMTAŞ şirketine bu planları yapma

yetkisini ve sorumluluğunu devretmiş, BİMTAŞ şirketi de kendi bünyesi içinde *İstanbul Metropolitan Planlama ve Kentsel Tasarım Merkezi'ni (İMP)* kurarak bu merkeze İstanbul'a yönelik görevlerinin dışında bütün TRAKYA için; planlama politikaları oluşturmak, projeler üretmek, planlar yapmak ve uygulamalara yön vermek yetkilerini vermiştir.

İMP, 2005 yılında faaliyete geçmiş ve 2006 yılında Trakya'nın planlarını, İstanbul ile uyumlu olacak şekilde yapmaya başlamıştır. Böylece İBB, 5216 sayılı *Büyükşehir Belediye Kanununun 24. maddesinin (n) bendinde* bulunan hükme dayanarak (*Kamu yararı görülen konularda yurt içi ve yurt dışı kamu sektörü, özel sektör ve sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve diğer proje giderleri*); kendi il sınırları dışında ilk kez başka illerin planlarını yapmaya (tüm Trakya'yı da planlayacak projeleri); önce 1/100.000 ölçek, sonra da 1/25.000 ölçek planlarını çizmeye (yapmaya) başlamıştır.

İMP, yaklaşık iki milyon hektarlık Trakya Bölgesi'nin; sanayi, ticaret, lojistik, ulaşım kanalları ve türleri, kentsel yerleşim yerleri, kültürel alanları, tarımı, turizmi, ormanları, sulakları, avlakları, yer altı ve yer üstü sularını... bu çalışmalar kapsamında planlamıştır. İMP tarafından; Trakya'nın önce 1/100.000 Ölçekli planları yapılmış, sonrasında da 1/25.000 ölçekli plan çalışmaları sürdürülmüştür.⁶² Bu çalışmalar kapsamında; 13.07.2004 tarihinde hazırlanarak Çevre ve Orman Bakanlığı'nca onaylanıp yürürlüğe konulan *1/100.000 Ölçekli Ergene Havzası Çevre Düzeni Planı* da '*İMP*' aracılığıyla yeniden düzenlenmiş/revize edilmiştir.

i. 1/100.000 Ölçekli Ergene Havzası Çevre Düzeni Planının Güncelleme/Revizyon Çalışmalarının Yasal Dayanakları⁶³

a. Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik

Çevre ve Orman Bakanlığınca hazırlanan ve 11.11.2008 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yönetmelikte; 1/50.000-1/100.000 ölçekteki çevre düzeni

⁶² Tekin, N., 25Aralık 2007, TRAKAB Raporu Analizi, Tespitler ve Öneriler, <http://necdetekin.net/trakab-raporu-analizi-tespitler-ve-oneriler-2/>. [25 Ocak 2014].

⁶³ 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı Plan Analitik Raporu'ndan bilgilerle derleme yapılmıştır.

planlarının hazırlanması, hazırlattırılması, onaylanması, izlenmesi, denetlenmesi ve bu planlar üzerinde yapılacak değişikliklere ilişkin usul ve esasların düzenlenmesi konularında oldukça ayrıntılı bilgilere yer verilmektedir.

1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası ÇDP revizyon çalışmalarında; Yönetmelik'in revizyon, ilave ve değişikliklerin yapılması hususlarının açıklandığı 9.maddesine istinaden ve koordinasyon hususlarının açıklandığı 11.maddesinin “Planlama alanı içinde yer alan idarelerin planlama sürecine katılımı, planlama çalışmasındaki görev, katkı ve sorumlulukları ile ilgili esaslar gerektiğinde protokol ile belirlenebilir” hükmünde yer alan ifadelere istinaden, bir protokol yardımıyla gerçekleştirilmiştir.

b. Protokol

Çevre ve Orman Bakanlığı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile TRAKAB arasında; *1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası, İstanbul İl Çevre Düzeni, Kocaeli İl Çevre Düzeni ile Sakarya, Düzce, Yalova ve Bilecik Çevre Düzeni Planlarının Uyumlaştırılması ile Trakya Alt Bölgesi (Edirne-Kırklareli-Tekirdağ illeri) 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planlarının üretilmesine ilişkin ortak hizmet protokolü* imzalanmıştır.

Söz konusu protokolün amacı; İstanbul Metropolü'nün etkileri ve Marmara Havzası'nda yer alan tüm iller (*Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, İstanbul, Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bilecik, Yalova, Bursa, Balıkesir, Çanakkale*) arasındaki sosyal, ekonomik, işlevsel ve fiziksel etkileşimleri de dikkate alınarak; Marmara Havzası'nda yer alan Alt Bölgelerde hazırlanmış veya hazırlanmakta olan üst ölçekli planların yönlendirilmesinin sağlanması ve bu kapsamda; Marmara Havzası'nda yürürlükte bulunan Çevre Düzeni Planları ile yürürlükte bulunan 1/100.000 Ölçekli İstanbul İl Çevre Düzeni Planı kararlarının işlevsel, mekansal ve fiziksel olarak uyumunu; ekonomisi ve ekolojisi iç içe olan ve birbirlerini karşılıklı etkileyen ve etkilenen alt bölgeler arasında plan bütünlüğünü sağlamak üzere; plan stratejileri, kararları ve uygulamalarının en üst düzeyde belirlenmesidir.

Bahse konu protokol 25.12.2006 tarihli olup; bu tarihte yürürlükte bulunan 1/100.000 Ölçekli İstanbul İÇDP, 21.01.2008 tarihli İstanbul 2. İdare Mahkemesi Kararı'yla iptal edilmiştir. İBB tarafından yürütülmekte olan 1/100.000 Ölçekli İstanbul İÇDP Revizyonu çalışmaları, 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi planlama çalışmaları ile eşzamanlı olarak eşgüdüm içinde yürütülmüştür.

Protokol, 5. maddesinde belirtildiği üzere; *Anayasanın 56'ncı maddesi, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 56'ncı maddesi ile TRAKAB'ı kuran Bakanlar Kurulu'nun 08.03.2004 Tarih ve 2004/6994 sayılı Kararı, 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu ve 5491 sayılı Çevre Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 6'ncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır (EK.3: Protokol Örneği).*

- ii. 1/100.000 Ölçekli Ergene Havzası Çevre Düzeni Planının Güncelleme/Revizyon Gerekçeleri⁶⁴

1/100.000 Ölçekli Ergene Havzası ÇDP ile ilgili revizyon, ilave ve değişikliklerin yapılması ÇDPDY'in 9.maddesinde açıklanan ve aşağıda sıralanan gerekçelerin birçoğu yapılan Plan güncellemesi/revizyonuna gerekçe teşkil etmiştir.

1. Yasal Gerekçeler

- a. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6.maddesi ile İl özel idarelerine "İl Çevre Düzeni Planları"nı hazırlama görevinin verilmesiyle ortaya çıkan yetki karmaşasını önlemek üzere, Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından 2005 yılında yayınlanan bir genelge ile *Sınırları il sınırlarından küçük ve/veya büyük olan yeni ÇDP yapma, yaptırma ve onama yetkisinin* Çevre ve Orman Bakanlığında olduğu, il sınırları ile 'bire bir aynı olan' çevre düzeni planlarının ise İl Özel İdareleri tarafından yaptırılabilceğinin belirtilmesi ile yetki alanlarının ayrılmaya çalışılması.
- b. Ölçek konusunda ortaya çıkan yetki tartışmalarında, 2006 yılında yürürlüğe giren 5491 sayılı yasa ile değişik 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9. maddesiyle;

⁶⁴ 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı Plan Analitik Raporu'nda yer alan bilgilerden derleme yapılmıştır. 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon ÇDP - Plan Analitik Raporu'nda "güncelleme/revizyon gerekçeleri" detaylı olarak belirtilmiş olup, bölüm içerisinde yalnızca başlıklar halinde verilecektir.

sadece bölge ve havza bazında 1/50.000–1/100.000 ölçekli çevre düzeni planlarının yapılıp onaylanması iş-işlemlerinin Çevre ve Orman Bakanlığının yetkisinde kalması.

c. 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu: 03.07.2005 tarihinde yürürlüğe giren Kanun ile birlikte 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8. Maddesi'nin birinci fıkrasına "(c) Tarım arazileri; Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nda belirtilen izinler alınmadan tarımsal amaç dışında kullanılmak üzere planlanamaz" bendinin eklenmesi ile üst ölçekli planlara altlık oluşturan toprak haritalarının bu yasa kapsamında yeniden sınıflandırılmasının yasal zorunluluk haline getirilmesi.

2. *Kapsam ve Planlama Yaklaşımının Güncellenmesi Gerekçeleri*

3. *Güncel Veri ve Bilgi-Belgelerin Kullanımı Gerekçeleri*

4. *Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) Tabanlı Teknolojilerin Devreye Konulması*

5. *Katılımcı Planlama Yönteminin Benimsenmesi*

6. *Planlamada Geri-Bildirim Sağlanması Gerekçeleri*

7. *Ülkesel ve Bölgesel Çerçeve Gerekçeleri*

1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası ÇDP'nin revizesi/güncellenmesinde; kurum-kuruluşlar, akademik çevreler... tarafından talep edilen-önerilen konuların dikkate alınması ile çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

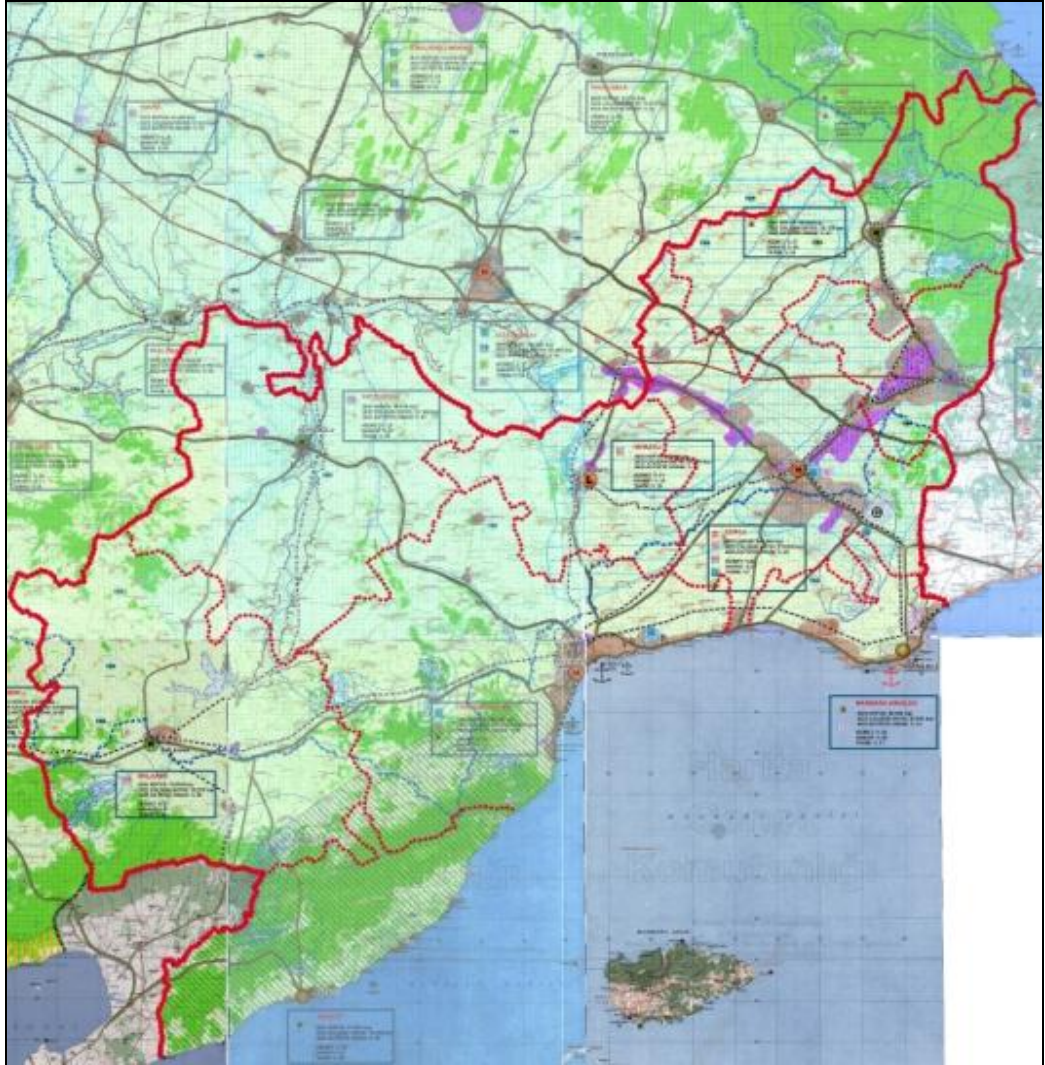
4.2.2.2 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı (24.08.2009)⁶⁵

Çevre ve Orman Bakanlığı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve TRAKAB adına Tekirdağ Valiliği arasında imzalanan protokol çerçevesinde, İstanbul Büyükşehir Belediyesi şirketlerinden BİMTAŞ bünyesindeki İstanbul Metropolitan Planlama Merkezi

⁶⁵ "100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planına İtiraz, <http://www.spoist.org/dokuman/itirazlar/100000OLCEKLITRAKYAALTBOLGESIERGENE HAVZASI REVIZYONCEVREDUZENIPLANIITIRAZIMIZ.pdf> [25 Ocak 2014]" ve "<http://www.csb.gov.tr/gm/mpgm/index.php?Sayfa=sayfaicerik&IcId=498> [12-13.01.2014]" ve "T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı. Ağustos 2009. 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı Açıklama Raporu. Ağustos. Tekirdağ" ve "T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı. Ağustos 2009. 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı Plan Analitik Raporu. Ağustos. Tekirdağ" kaynaklarından derleme yapılmıştır.

tarafından hazırlanarak Çevre ve Orman Bakanlığı'na sunulmuş olan, 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon ÇDP, Plan hükümleri ve Plan Açıklama Raporu; Çevre ve Orman Bakanlığı ÇED ve Planlama Genel Müdürlüğü tarafından 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 2(h) ve 10(c) maddeleri ve 5491/2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9(b) maddesi uyarınca 24.08.2009 tarihinde onaylanmış ve 27.08.2009 tarihinden itibaren askıya çıkarılmıştır.

Şekil 4.7: Tekirdağ İli Özelinde; 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı⁶⁶ (Bkz. EK 3)

⁶⁶ "<http://www.csb.gov.tr/gm/mpgm/index.php?Sayfa=sayfaicerik&IcId=498> [12-13.01.2014]" kaynağında yer alan verilerin düzenlenmesi yapılmıştır.

24/08/2009 tarihinde onaylanan "*Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası 1/100 000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı*"nın askı sürecinde yapılan itiraz başvurularının incelenmesi sonucunda; "Plan Açıklama Raporu ve Plan Notlarında" uygun görülerek yapılan değişiklikler, 4856 sayılı Kanun'un 2 (h) ve 10 (c) maddeleri ile 2872/5491 sayılı Kanun'un 9(b) maddesi ve 11.11.2008 tarih ve 27051 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ÇDPDY'in 9.maddesi uyarınca 01/07/2010 tarihinde onanmış ve plan kesinleşerek yürürlüğe girmiştir (Şekil 4.7).

Plan İçeriği:

1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon ÇDP; Tekirdağ, Kırklareli, Edirne illerini içine alan Trakya Alt Bölgesi (TR21) bütünü kapsamaktadır. Plan kapsamında; iki havza birlikte değerlendirilerek (Ergene-Meriç Havzası'nın tamamı, Marmara Havzasının bir kısmı) kararlar oluşturulmuş, İstanbul İli'nin mevcut hali ve gelecek eğilimleri de plan kapsamında göz önünde bulundurulmuştur.

Bu bölüm başlığı altında; 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon ÇDP'nda getirilen hükümler ve alınan kararlara, özellikle tez çalışmasının konusunu teşkil eden *Tekirdağ İli özelinde* değinilecektir.

Plan Kararları

Plan çalışması, 2023 yılı hedef alınarak gerçekleştirilmiştir. 2023 yılında Türkiye'nin AB üyeliğinin onaylanarak AB üyesi bir ülke statüsüne geçmiş olacağı varsayılmış ve bu bağlamda *Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı* vizyon, strateji ve hedefleri; AB'ye uyum kriterleri de dikkate alınarak geliştirilmiştir. Ayrıca, Trakya'nın Avrupa ile Türkiye arasında önemli bir bağlantı rolü üstleneceği varsayılarak bu bölgeye özel işlevler verilmiş ve bu yönde kararlar üretilmiştir.

A. Yerleşim Kimlikleri

Bu planla; yerleşimlerin, bölge genelinde bütüncül yaklaşımla belirlenen kimlikler ile ön plana çıkarılması ve kendilerine biçilen roller üzerine ihtisaslaşmaları hedeflenmiştir.

Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni kapsamında, yerleşmelere biçilen kimlikler Tablo 4.2'de gösterilmiştir.

Tablo 4.2: Trakya Alt Bölgesi Öneri Yerleşim Kimlikleri ve Öne Çıkan Temel Fonksiyonlar

MERKEZ TURU	YERLEŞİM	ÖNE ÇIKAN 8 DESTEKLENDİRİLEN FONKSİYONLAR	AÇIKLAMA SEKTÖR	AMAÇ
HİZMET MERKEZİ - İL	TEKİRDAĞ	Finans, Ticaret, Turizm, Eğitim, Üniversite, Kültür, Lojistik, Liman	Hizmet	İl merkezi olmanın getirdiği avantajlarla hizmet fonksiyonlarında ihtisaslaşmanın sağlanması
	KIRKLARELİ	Finans, Ticaret, Eğitim, Kültür, Teknopark		
HİZMET MERKEZİ - İLÇE	KESAN	Finans, Ticaret, Eğitim, Kültür, TOB ve TAB Faaliyetleri, Fuar, Üniversite	Hizmet	tarımsal üretime ve tarımsal nüfusa yönelik hizmet ihtiyaçlarının karşılanması
	LULEBURGAZ	Finans, Ticaret, Eğitim, Üniversite, Kültür, Lojistik, Serbest Bölge, Fuar		
LOJİSTİK MERKEZ	CORLU	Tarımsal Lojistik, Ticaret, Eğitim, Kültür, Finans	Hizmet	tarımsal üretim alanlarının dış pazara açılımını yüksek altyapı standartlarında destekleyecek lojistik hizmetin sunulması
	HAVSA	Lojistik, ÖBB, Ticaret, Eğitim, Kültür, Finans		
SANAYİ MERKEZİ	MURATLI	Uzmanlaşmış sanayi, Serbest Bölge, Teknoloji Geliştirme Alanları, Fuar	Sanayi	Planla gösterilen sanayi alanı dışına çıkılmaması şartı ile Cerkezköy'ün sanayi merkezi kimliğini sürdürmesi
	CERKEZKÖY			
KIRSAL MERKEZ	HAYRABOLU	Tarımsal depolama ve lojistik, TAB ve TOB faaliyetleri, Tarımsal üretime yönelik AR-GE ve danışmanlık hizmetleri, Ürün borsası, Tarım Fuarı, Ticaret, Arkeolojik turizm, Turizm faaliyetleri, Ticaret, Agro-eko turizm, Turizm faaliyetleri, Ticaret, Yat limanı, Arkeolojik turizm ve Doğa Turizmi, Turizm faaliyetleri, Ticaret, Yat limanı	Tarım	kentsel merkez potansiyeli taşıyan ilçe merkezlerinin, çevrelerindeki tarım ve hayvancılığa dayalı ekonomiyi hizmet edecek fonksiyonlarda özelleşmesinin sağlanması
	BABEŞKİ			
	UZUNKÖPRÜ			
	MALKARA			
	SARAY			
	PINARHISAR			
	KOFCAZ			
	PEHLİMANKÖY			
	SULUGLU			
	LALAPASA			
IPSALLA				
MERIC				
TURİZM MERKEZİ - İLÇE	MARVAZA EREGLİSİ	Kültür ve Arkeolojik turizm, Turizm faaliyetleri, Ticaret, Fuar	Hizmet	Edirne il merkezinin, tarihi değerleri ve coğrafi konumu avantajları ile bir çekim noktası haline getirilmesi ve bu doğrultuda kültür turizminin canlandırılması
	SARKOY			
TURİZM MERKEZİ MARKAKENT	ENEZ	Spor turizmi, Agro-eko turizm, Doğa Turizmi, Sağlık Turizmi, Turizm faaliyetleri, Ticaret	Hizmet	Doğal kaynakların ve turizm potansiyellerinin koruma-kullanma dengesi altında yerel ekonomiyi dönüştürülmesi
	EDİRNE			
EKOTURİZM KENTİ	VİZE	Doğal kaynakların kullanılarak yerel ekonomiyi dönüştürülmesi	Hizmet	
	DEMİRKÖY			

Kaynak: T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı. Ağustos 2009. 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı Açıklama Raporu. Ağustos. Tekirdağ. ve T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı. Ağustos 2009. 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı Plan Analitik Raporu. Ağustos. Tekirdağ.

Yerleşimlere biçilen roller yanında, öncelikli olarak dengeli kalkınmanın sağlanabilmesi için hizmet-nüfus yığılmalarının bölge geneline yayılması amaçlanmıştır. Bu da üretim ve hizmet fonksiyonlarının (*merkez kademelenmesinin*) dengeli dağılımının yapılması anlamına gelmektedir. Nüfus ve hizmet çalışanı istihdamı bu dağılımın hesaplanmasında ana kriter olarak alınmış, Yerleşim Kimlikleri oluşturularak Merkez Kademelenmesi yapılmıştır.

B. 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı Kapsamında İlçelere Verilen Roller - Tanımlanan Fonksiyonlar

Tez çalışmasının konularından biri olan "*1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı*" Plan Notları, Plan Açıklama Raporu, Plan Analiz Raporu ve ilgili diğer bilgi-belgelerin değerlendirilmesi neticesinde; Tekirdağ İli özelinde, ilçelere biçilen roller ve tanımlanan fonksiyonlar aşağıdaki şekilde özetlenebilir (Tablo 4.3...-..Tablo 4.11);

Tablo 4.3: 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Saray İlçesi Fonksiyon Alanları ve Tanımlanan Roller

KIRSAL MERKEZ
Tarım Arazileri
Orman Alanları
Kentsel Yerleşme Alanları (Kentsel Yerleşik + Gelişme Alanı)
Kırsal Yerleşim Alanları
Tarımsal Organize Bölgeleri (TOB)
Tarımsal Alt Bölgeler (TAB)
Eko Turizm (Agro-Eko Turizm ve Doğa Odaklı Spor Turizm Alanları)
Demiryolu Ulaşım Sistemi (Avrupa Hızlı Tren Hattı - Demiryolu)
Karayolu Ulaşım Sistemi (Otoyol / 1. Derece Yollar / 2. Derece Yollar)
Enerji İletim Hattı
Aşırı Yeraltı Suyu Çekim Alanı
Yeraltı Suyu Besleme Alanları (YAS)
Göl / Gölet / Baraj Mesafeli Koruma Alan Sınırları
İlçe Temelinde Yer Alacak Sektörlerin Oransal Dağılımları
• Hizmet : %37 • Sanayi : %29 • Tarım : %34
İlçenin Karadeniz'e kıyısı bulunmaktadır

Tablo 4.4: 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Çerkezköy İlçesi Fonksiyon Alanları ve Tanımlanan Roller

SANAYİ MERKEZİ
Tarım Arazileri
Orman Alanları
Sanayi Alanları
Kentsel Yerleşme Alanları (Kentsel Yerleşik + Gelişme Alanı)
Kırsal Yerleşim Alanları
F (Fuar Alanları)
L (Lojistik Alan)
GA (Gümrük Alanı)
TP (Teknoloji Geliştirme Alanı)
Organize Sanayi Bölgeleri (OSB)
Tarımsal Organize Bölgeleri (TOB)
Üniversite (Ü)
Karayolu Ulaşım Sistemi (Otoyol / 1. Derece Yollar)
Demiryolu Ulaşım Sistemi (Avrupa Hızlı Tren Hattı istasyonu)
Enerji İletim Hattı
Petrol ve Doğalgaz İletim Hatları
Yeraltı Suyu Besleme Alanları (YAS)
Aşırı Yeraltı Suyu Çekim Alanı
Göl / Gölet / Baraj Mesafeli Koruma Alan Sınırları
İlçe Temelinde Yer Alacak Sektörlerin Oransal Dağılımları
a) Hizmet : %48
b) Sanayi : %41
c) Tarım : %11

Tablo 4.5: 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Çorlu İlçesi Fonksiyon Alanları ve Tanımlanan Roller

HİZMET MERKEZİ
Tarım Arazileri
Orman Alanları
Sanayi Alanları
Kentsel Yerleşme Alanları (Kentsel Yerleşik + Gelişme Alanı)
Kırsal Yerleşim Alanları
F (Fuar Alanları)
L (Lojistik Alan)
Teknik Altyapı Alanları (Aritma Tesisi)
SB (Serbest Bölge)
Organize Sanayi Bölgeleri (OSB)
Üniversite (Ü)
Karayolu Ulaşım Sistemi (Otoyol / 1. Derece Yollar / 2. Derece Yollar)
Demiryolu Ulaşım Sistemi (Avrupa Hızlı Tren Hattı - Demiryolu)
Havayolu Ulaşım Sistemi (Havaalanı)
Enerji İletim Hattı
Petrol ve Doğalgaz İletim Hatları

Yeraltı Suyu Besleme Alanları (YAS)
Aşırı Yeraltı Suyu Çekim Alanı
Taşkın Alanları
Göl / Gölet / Baraj Mesafeli Koruma Alan Sınırları
İlçe Temelinde Yer Alacak Sektörlerin Oransal Dağılımları
a) Hizmet : %56
b) Sanayi : %37
c) Tarım : %7
İlçenin Marmara Denizi'ne kıyısı bulunmaktadır

Tablo 4.6: 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Hayrabolu İlçesi Fonksiyon Alanları ve Tanımlanan Roller

KIRSAL MERKEZ
Tarım Arazileri
Orman Alanları
Kentsel Yerleşme Alanları (Kentsel Yerleşik + Gelişme Alanı)
Kırsal Yerleşim Alanları
Organize Sanayi Bölgeleri (OSB)
Tarımsal Organize Bölgeleri (TOB)
Tarımsal Alt Bölgeler (TAB)
Karayolu Ulaşım Sistemi (1. Derece Yollar / 2. Derece Yollar)
Demiryolu Ulaşım Sistemi (Demiryolu)
Enerji İletim Hattı
Yeraltı Suyu Besleme Alanları (YAS)
Jeolojik Sakıncalı Alanlar
Taşkın Alanları
Göl / Gölet / Baraj Mesafeli Koruma Alan Sınırları
İlçe Temelinde Yer Alacak Sektörlerin Oransal Dağılımları
a) Hizmet : %29
b) Sanayi : %12
c) Tarım : %59

Tablo 4.7: 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Merkez İlçesi Fonksiyon Alanları ve Tanımlanan Roller

HİZMET MERKEZİ
Tarım Arazileri
Orman Alanları
Sanayi Alanları
Kentsel Yerleşme Alanları (Kentsel Yerleşik + Gelişme Alanı)
Kırsal Yerleşim Alanları
L (Lojistik Alan)
Teknik Altyapı Alanları (Çöp Depolama Alanı)
Tarımsal Alt Bölgeler (TAB)
Eko Turizm (Agro-Eko Turizm ve Doğa Odaklı Spor Turizm Alanları)
Yat Turizminin Geliştirileceği Alanlar

Üniversite (Ü)
Karayolu Ulaşım Sistemi (Otoyol / 1. Derece Yollar / 2. Derece Yollar)
Demiryolu Ulaşım Sistemi (Demiryolu)
Denizyolu Ulaşım Sistemi (Yat Limanı ve İskele) (Liman / Liman Gerisi Alan; Tekirdağ Yük Limanı ve Barbaros Yük Limanı)
Petrol ve Doğalgaz İletim Hatları
Aşırı Yeraltı Suyu Çekim Alanı
Jeolojik Sakıncalı Alanlar
Taşkın Alanları
Göl / Gölet / Baraj Mesafeli Koruma Alan Sınırları
İlçe Temelinde Yer Alacak Sektörlerin Oransal Dağılımları
a) Hizmet : %67
b) Sanayi : %12
c) Tarım : %21
İlçenin Marmara Denizi'ne kıyısı bulunmaktadır

Tablo 4.8: 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Marmara Ereğlisi İlçesi Fonksiyon Alanları ve Tanımlanan Roller

TURİZM MERKEZİ
Tarım Arazileri
Kentsel Yerleşme Alanları (Kentsel Yerleşik + Gelişme Alanı)
Kırsal Yerleşim Alanları
Enerji Üretim ve Depolama Alanları
Tarımsal Alt Bölgeler (TAB)
Arkeolojik Turizmin Geliştirileceği Alanlar
Karayolu Ulaşım Sistemi (1. Derece Yollar / 2. Derece Yollar)
Demiryolu Ulaşım Sistemi (Demiryolu)
Denizyolu Ulaşım Sistemi (Enerji Limanı) (Askeri Liman-Şerefli NATO Limanı)
Enerji İletim Hattı
Petrol ve Doğalgaz İletim Hatları
Yeraltı Suyu Besleme Alanları (YAS)
Aşırı Yeraltı Suyu Çekim Alanı
Taşkın Alanları
Göl / Gölet / Baraj Mesafeli Koruma Alan Sınırları
İlçe Temelinde Yer Alacak Sektörlerin Oransal Dağılımları
a) Hizmet : %56
b) Sanayi : %26
c) Tarım : %17
İlçenin Marmara Denizi'ne kıyısı bulunmaktadır

Tablo 4.9: 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Muratlı İlçesi Fonksiyon Alanları ve Tanımlanan Roller

LOJİSTİK MERKEZ
Tarım Arazileri
Orman Alanları

Sanayi Alanları
Kentsel Yerleşme Alanları (Kentsel Yerleşik + Gelişme Alanı)
Kırsal Yerleşim Alanları
L (Lojistik Alan)
Karayolu Ulaşım Sistemi (1. Derece Yollar)
Demiryolu Ulaşım Sistemi (Demiryolu)
Enerji İletim Hattı
Petrol ve Doğalgaz İletim Hatları
Yeraltı Suyu Besleme Alanları (YAS)
Aşırı Yeraltı Suyu Çekim Alanı
Jeolojik Sakıncalı Alanlar
Taşkın Alanları
Göl / Gölet / Baraj Mesafeli Koruma Alan Sınırları
İlçe Temelinde Yer Alacak Sektörlerin Oransal Dağılımları
a) Hizmet : %41
b) Sanayi : %34
c) Tarım : %25

Tablo 4.10: 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Malkara İlçesi Fonksiyon Alanları ve Tanımlanan Roller

KIRSAL MERKEZ
Tarım Arazileri
Orman Alanları
Kentsel Yerleşme Alanları (Kentsel Yerleşik + Gelişme Alanı)
Kırsal Yerleşim Alanları
Enerji Üretim ve Depolama Alanları (Maden/Kömür Ocakları)
Organize Sanayi Bölgeleri (OSB)
Tarımsal Organize Bölgeleri (TOB)
Tarımsal Alt Bölgeler (TAB)
Karayolu Ulaşım Sistemi (1. Derece Yollar / 2. Derece Yollar)
Demiryolu Ulaşım Sistemi (Demiryolu)
Enerji İletim Hattı
Yeraltı Suyu Besleme Alanları (YAS)
Jeolojik Sakıncalı Alanlar
Taşkın Alanları
Göl / Gölet / Baraj Mesafeli Koruma Alan Sınırları
İlçe Temelinde Yer Alacak Sektörlerin Oransal Dağılımları
a) Hizmet : %27
b) Sanayi : %8
c) Tarım : %64

Tablo 4.11: 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Şarköy İlçesi Fonksiyon Alanları ve Tanımlanan Roller

TURİZM MERKEZİ
Tarım Arazileri

Orman Alanları
Kentsel Yerleşme Alanları (Kentsel Yerleşik + Gelişme Alanı)
Kırsal Yerleşim Alanları
Enerji Üretim ve Depolama Alanları
Tarımsal Organize Bölgeleri (TOB)
Eko Turizm (Agro-Eko Turizm ve Doğa Odaklı Spor Turizm Alanları)
Yat Turizminin Geliştirileceği Alanlar
Karayolu Ulaşım Sistemi (1. Derece Yollar / 2. Derece Yollar)
Denizyolu Ulaşım Sistemi (Yat Limanı ve İskele)
Petrol ve Doğalgaz İletim Hatları
Jeolojik Sakıncalı Alanlar
Göl / Gölet / Baraj Mesafeli Koruma Alan Sınırları
İlçe Temelinde Yer Alacak Sektörlerin Oransal Dağılımları
a) Hizmet : %30
b) Sanayi : %5
c) Tarım : %65
İlçenin Marmara Denizi'ne kıyısı bulunmaktadır

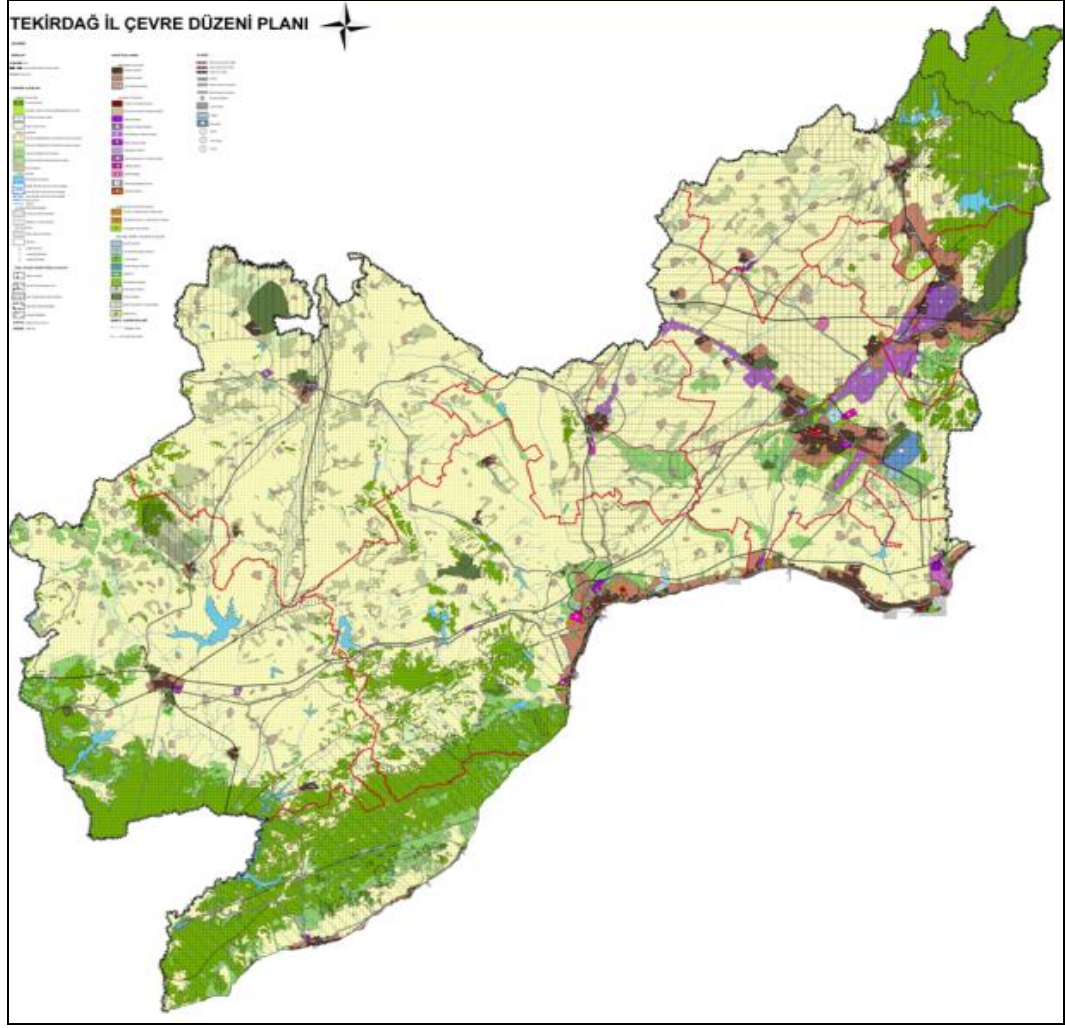
1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon ÇDP'nda yer alan "...afet riski yüksek olan tehlikeli yerlerde yangın, patlama vb gibi afetleri tetikleyecek tehlike arz eden kullanımlara izin verilmeyecek..." hükmüne rağmen, yine ÇDP'nda Şarköy İlçesi'nde (aktif fay hattı İlçenin sınırları içerisinde geçmektedir) *Enerji Depolama ve Üretim Alanı* ve farklı bölgelerde sanayi-konut alanları planlanmıştır. Plan kararlarının, deprem başta olmak üzere doğal ve teknolojik afet riskleri dikkate alınarak üretilmesi gerekirken; 1.-2.derece deprem kuşağında yer alan bölgelerde yoğun sanayi ve beraberinde gelecek olan nüfus yığılmalarından, bu alanlarla iç içe büyük tehlike arz edecek olan gaz depolama alanlarından bahsedilmektedir.

4.2.3 1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İl Çevre Düzeni Planı (22.08.2011)⁶⁷

1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İÇDP, Tekirdağ il sınırının tamamını kapsamaktadır. Bu yönüyle, il sınırlarının tamamını kapsayan bir çevre düzeni planı olarak Tekirdağ'da yapılan ilk çalışmadır.

⁶⁷ Derlenme Kaynakları: "http://bimtas.com.tr/sehircilik_planlama_hizmetleri/1_3_4.html [08.02.2014]" ve "http://www.zmo.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=17112&tipi=28&sube=0 [18.01.2014 - 12.02.2014]" ve "T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı. Ağustos 2009. *1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı Açıklama Raporu*. Ağustos. Tekirdağ." ve "T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı. Ağustos 2009. *1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı Plan Analitik Raporu*. Ağustos. Tekirdağ." ve "Tekirdağ İl Özel İdaresi. Temmuz 2011. *1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İl Çevre Düzeni Planı Plan Açıklama Raporu*. Temmuz. Tekirdağ." ve "Tekirdağ İl Özel İdaresi. Temmuz 2010. *1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İl Çevre Düzeni Planı Plan Analitik Raporu*. Temmuz. Tekirdağ."

Şekil 4.8: 1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İl Çevre Düzeni Planı⁶⁸ (Bkz. EK 4)

1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İÇDP, yasal dayanağını 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'ndan almaktadır. 22.2.2005 tarihinde kabul edilen ve 04.03.2005 tarihinde 25745 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6.maddesinde;

İl çevre düzeni planı; valinin koordinasyonunda, Büyükşehirlerde Büyükşehir belediyeleri, diğer illerde il belediyesi ve il özel idaresi ile birlikte yapılır. İl çevre düzeni planı belediye meclisi ile il genel meclisi tarafından onaylanır.

hükmüne yer verilmekte ve İl Özel İdaresinin mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla *İlin Çevre Düzeni Planını* yapmakla görevli ve yetkili olduğu belirtilmektedir.

⁶⁸ Tekirdağ İl Özel İdaresi'nden alınan dijital verilerden düzenleme yapılmıştır.

İl Çevre Düzeni Planı'nın hazırlanmasında bir diğer yasal dayanak ise plan hazırlama sürecini de kapsayan '*Çevre ve Orman Bakanlığı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile Trakya Kalkınma Birliği arasında imzalanan Ortak Hizmet Protokolü*'dür (Bkz. EK 2).

5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6.maddesi uyarınca hazırlanan *Tekirdağ 1/25000 ölçekli İÇDP*, Tekirdağ İl Genel Meclisinin 05/08/2011 tarih 125 sayılı kararı ve Tekirdağ Belediye Meclisinin 19/08/2011 tarih 308 sayılı kararı ile kabul edilmiştir. Plan, Tekirdağ Valiliğince 22/08/2011 tarihinde onaylanarak yürürlüğe girmiş ve 23/08/2011 tarihinden itibaren askıya çıkarılmıştır.

Plan Kararları

1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İÇDP, 2023 yılı için hazırlanmıştır. Planlama alanı, Tekirdağ İli idari sınırının tamamını kapsamaktadır. Planın vizyonu "*hizmet ve kültür odaklı gelişen, sosyal ve ekonomik açıdan yüksek refah seviyesine sahip, çevreye duyarlı bir Tekirdağ*"dır.

A. 1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İl Çevre Düzeni Planı Kapsamında İlçelere Verilen Roller - Tanımlanan Fonksiyonlar

Tablo 4.12: 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Saray İlçesi Fonksiyon Alanları

Orman Alanları
Ekolojik Olarak Ormanla Bütünleştirilecek Alanlar
Tarımsal Niteliği Birinci Öncelikli Korunacak Alanlar
Tarımsal Niteliği İkinci Öncelikli Korunacak Alanlar
Tarımsal Niteliği Sınırlı Alanlar
Mera Alanları
Göl / Gölet / Baraj Havza Koruma Kuşakları
1. Derece Sit Alanı (A - Arkeolojik Sit)
Sit Alanı (Doğal Sit Alanı)
Yeraltı Suları Besleme Alanları (YAS)
Aşırı Yeraltı Suyu Çekim Alanları
Taşkın Alanları
Meskun Alanlar
Gelişme Alanları
Köy Yerleşim Alanları
Ticaret ve Hizmet Alanları

Konut Dışı Kentsel Çalışma Alanları
Sanayi Alanları
Günübirlik Turizm ve Rekreasyon Alanları (G)
Donatı Alanları
Mezarlık Alanları
Rekreasyon Alanları
Bölge Parkı (BP)
Orman İçi Mesire Yerleri
Afet İskan Sahaları (AIS)
Askeri Alanlar
Askeri Güvenlik ve Yasak Bölge
Enerji Nakil Hatları
Otoyol / 1. Derece Karayolu / 2. Derece Karayolu
Öneri Demiryolu Hattı
Avrupa Hızlı Tren Hattı
Otogar

Tablo 4.13: 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Çerkezköy İlçesi Fonksiyon Alanları

Orman Alanları
Ekolojik Olarak Ormanla Bütünleştirilecek Alanlar
Tarımsal Niteliği Birinci Öncelikli Korunacak Alanlar
Tarımsal Niteliği Sınırlı Alanlar
Mera Alanları
Göl / Gölet / Baraj Havza Koruma Kuşakları
Yeraltı Suları Besleme Alanları (YAS)
Aşırı Yeraltı Suyu Çekim Alanları
Meskun Alanlar
Gelişme Alanları
Köy Yerleşim Alanları
Ticaret ve Hizmet Alanları
Sanayi Alanları
Organize Sanayi Bölgeleri
İslah Edilecek Sanayi Alanları (ISA)
Küçük Sanayi Sitesi Alanları
Depolama Alanları
Gümrük Alanları (GA)
Teknoloji Geliştirme Parkı (TGP)
Donatı Alanları
Üniversite Kampüs Alanları (Ü)
Fuar Alanları (F)
Teknik Altyapı Tesisleri (TA)
Rekreasyon Alanları
Orman İçi Mesire Yerleri
Afet İskan Sahaları (AIS)
Askeri Alanlar
Enerji Nakil Hatları
Doğalgaz Hatları

Otoyol / 1. Derece Karayolu
Mevcut Demiryolu Hattı / Öneri Demiryolu Hattı
Avrupa Hızlı Tren Hattı

Tablo 4.14: 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Çorlu İlçesi Fonksiyon Alanları

Orman Alanları
Ekolojik Olarak Ormanla Bütünleştirilecek Alanlar
Tarımsal Niteliği Birinci Öncelikli Korunacak Alanlar
Tarımsal Niteliği İkinci Öncelikli Korunacak Alanlar
Tarımsal Niteliği Sınırlı Alanlar
Mera Alanları
Göl / Gölet / Baraj Havza Koruma Kuşakları
1. Derece Sit Alanı (A - Arkeolojik Sit)
Yeraltı Suları Besleme Alanları (YAS)
Aşırı Yeraltı Suyu Çekim Alanları
Taşkın Alanları
Meskun Alanlar
Gelişme Alanları
Köy Yerleşim Alanları
Ticaret ve Hizmet Alanları
Konut Dışı Kentsel Çalışma (KDKÇ) Alanları
Sanayi Alanları
Organize Sanayi Bölgeleri
İslah Edilecek Sanayi Alanları (ISA)
Küçük Sanayi Sitesi Alanları
Depolama Alanları
Lojistik Alanları (L)
Serbest Bölge (SB)
Donatı Alanları
Üniversite Kampüs Alanları (Ü)
Fuar Alanları (F)
Teknik Altyapı Tesisleri (TA)
Mezarlık Alanları
Rekreasyon Alanları
Bölge Parkı (BP)
Orman İçi Mesire Yerleri
Afet İskan Sahaları (AIS)
Askeri Alanlar
Askeri Güvenlik ve Yasak Bölge
Enerji Nakil Hatları
Doğalgaz Hatları
Otoyol / 1. Derece Karayolu / 2. Derece Karayolu
Mevcut Demiryolu Hattı / Öneri Demiryolu Hattı
Avrupa Hızlı Tren Hattı
Otogar
Havaalanı

**Tablo 4.15: 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Kapsamında,
Hayrabolu İlçesi Fonksiyon Alanları**

Orman Alanları
Tarımsal Niteliği Birinci Öncelikli Korunacak Alanlar
Tarımsal Niteliği İkinci Öncelikli Korunacak Alanlar
Tarımsal Niteliği Sınırlı Alanlar
Mera Alanları
Göl / Gölet / Baraj Havza Koruma Kuşakları
1. Derece Sit Alanı (A - Arkeolojik Sit)
Yeraltı Suları Besleme Alanları (YAS)
Taşkın Alanları
Heyelan Bölgeleri
Meskun Alanlar
Gelişme Alanları
Köy Yerleşim Alanları
Ticaret ve Hizmet Alanları
Organize Sanayi Bölgeleri
Küçük Sanayi Sitesi Alanları
Depolama Alanları
Donatı Alanları
Mezarlık Alanları
Rekreasyon Alanları
Afet İskan Sahaları (AIS)
Askeri Alanlar
Askeri Güvenlik ve Yasak Bölge
Enerji Nakil Hatları
1. Derece Karayolu / 2. Derece Karayolu
Öneri Demiryolu Hattı

**Tablo 4.16: 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Kapsamında,
Merkez İlçesi Fonksiyon Alanları**

Orman Alanları
Ekolojik Olarak Ormanla Bütünleştirilecek Alanlar
Tarımsal Niteliği Birinci Öncelikli Korunacak Alanlar
Tarımsal Niteliği İkinci Öncelikli Korunacak Alanlar
Tarımsal Niteliği Sınırlı Alanlar
Mera Alanları
Göl / Gölet / Baraj Havza Koruma Kuşakları
Sit Alanları
1. Derece Sit Alanı (A - Arkeolojik Sit)
Arkeolojik Sit (A)
Doğal Sit Alanı
Kentsel Sit Alanı (K)
Aşırı Yeraltı Suyu Çekim Alanları
Taşkın Alanları
Heyelan Bölgeleri

Depreme Hassas Bölgeler
Meskun Alanlar
Gelişme Alanları
Köy Yerleşim Alanları
Ticaret ve Hizmet Alanları
Sanayi Alanları
Küçük Sanayi Sitesi Alanları
Depolama Alanları
Lojistik Alanları (L)
Turizm ve Kültür Amaçlı Kullanımlar (T)
Günübirlik Turizm ve Rekreasyon Alanları (G)
Donatı Alanları
Üniversite Kampüs Alanları (Ü)
Teknik Altyapı Tesisleri (TA)
Mezarlık Alanları
Rekreasyon Alanları
Askeri Alanlar
Doğalgaz Hatları
1. Derece Karayolu / 2. Derece Karayolu
Öneri Demiryolu Hattı
Liman
Yat Limanı
İskeleler
Yat Turizminin Geliştirileceği Alanlar

Tablo 4.17: 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Marmara Ereğlisi İlçesi Fonksiyon Alanları

Tarımsal Niteliği Birinci Öncelikli Korunacak Alanlar
Tarımsal Niteliği Sınırlı Alanlar
Mera Alanları
Göl / Gölet / Baraj Havza Koruma Kuşakları
1. Derece Sit Alanı (A - Arkeolojik Sit)
Doğal Sit Alanları
Sit Alanları
Yeraltı Suları Besleme Alanları (YAS)
Aşırı Yeraltı Suyu Çekim Alanları
Taşkın Alanları
Meskun Alanlar
Gelişme Alanları
Köy Yerleşim Alanları
Ticaret ve Hizmet Alanları
Konut Dışı Kentsel Çalışma Alanları
Sanayi Alanları
Depolama Alanları
Enerji Depolama ve Üretim Alanları (EDP)
Turizm ve Kültür Amaçlı Kullanımlar (T)
Günübirlik Turizm ve Rekreasyon Alanları (G)
Arkeolojik Park Alanları (AP)

Donatı Alanları
Rekreasyon Alanları
Afet İskan Sahaları (AIS)
Askeri Alanlar
Askeri Güvenlik ve Yasak Bölge
Enerji Nakil Hatları
Doğalgaz Hatları
1. Derece Karayolu / 2. Derece Karayolu
Öneri Demiryolu Hattı
Liman (Şerefli-NATO Askeri Limanı-Marmara Ereğlisi Enerji Limanı)
İskeleler

Tablo 4.18: 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Muratlı İlçesi Fonksiyon Alanları

Orman Alanları
Tarımsal Niteliği Birinci Öncelikli Korunacak Alanlar
Tarımsal Niteliği Sınırlı Alanlar
Mera Alanları
Göl / Gölet / Baraj Havza Koruma Kuşakları
Yeraltı Suları Besleme Alanları (YAS)
Aşırı Yeraltı Suyu Çekim Alanları
Taşkın Alanları
Heyelan Bölgeleri
Meskun Alanlar
Gelişme Alanları
Köy Yerleşim Alanları
Konut Dışı Kentsel Çalışma Alanları
İslah Edilecek Sanayi Alanları (ISA)
Lojistik Alanları (L)
Donatı Alanları
Afet İskan Sahaları (AIS)
Askeri Alanlar
Enerji Nakil Hatları
Doğalgaz Hatları
1. Derece Karayolu
Mevcut Demiryolu Hattı / Öneri Demiryolu Hattı

Tablo 4.19: 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Malkara İlçesi Fonksiyon Alanları

Orman Alanları
Ekolojik Olarak Ormanla Bütünleştirilecek Alanlar
Tarımsal Niteliği Birinci Öncelikli Korunacak Alanlar
Tarımsal Niteliği İkinci Öncelikli Korunacak Alanlar
Tarımsal Niteliği Sınırlı Alanlar

Mera Alanları
Göl / Gölet / Baraj Havza Koruma Kuşakları
Yeraltı Suları Besleme Alanları (YAS)
Taşkın Alanları
Heyelan Bölgeleri
Depreme Hassas Bölgeler
Meskun Alanlar
Gelişme Alanları
Köy Yerleşim Alanları
Ticaret ve Hizmet Alanları
Sanayi Alanları
Organize Sanayi Bölgeleri
Küçük Sanayi Sitesi Alanları
Donatı Alanları
Fuar Alanları (F)
Rekreasyon Alanları
Afet İskan Sahaları (AIS)
Askeri Alanlar
Askeri Güvenlik ve Yasak Bölge
Enerji Nakil Hatları
1. Derece Karayolu / 2. Derece Karayolu
Öneri Demiryolu Hattı

Tablo 4.20: 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Kapsamında, Şarköy İlçesi Fonksiyon Alanları

Orman Alanları
Ekolojik Olarak Ormanla Bütünleştirilecek Alanlar
Tarımsal Niteliği Birinci Öncelikli Korunacak Alanlar
Tarımsal Niteliği İkinci Öncelikli Korunacak Alanlar
Tarımsal Niteliği Sınırlı Alanlar
Mera Alanları
Göl / Gölet / Baraj Havza Koruma Kuşakları
1. Derece Sit Alanı (A - Arkeolojik Sit)
Heyelan Bölgeleri.
Depreme Hassas Bölgeler
Aktif Fay Hattı (Deprem)
Meskun Alanlar
Gelişme Alanları
Köy Yerleşim Alanları
Ticaret ve Hizmet Alanları
Konut Dışı Kentsel Çalışma Alanları
Sanayi Alanları
Küçük Sanayi Sitesi Alanları
Turizm ve Kültür Amaçlı Kullanımlar (T)
Rekreasyon Alanları
Orman İçi Mesire Yerleri
Afet İskan Sahaları (AIS)
Doğalgaz Hatları

1. Derece Karayolu / 2. Derece Karayolu
Yat Limanı (Şarköy)
İskeleler
Yat Turizminin Geliştirileceği Alanlar

4.3 TEKİRDAĞ İLİ PLAN KADEMELERİ ARASINDAKİ UYUM SORUNLARI

Tekirdağ İli genelinde yürürlükte bulunan üst ölçekli planlar ile İlçe-Belde Belediyelerine ait İmar Planlarının birbirleri arasındaki uyumsuzlukların ortaya çıkma nedenleri ve uyumsuzluklar nedeniyle yaşanan sorunlara değinilmeden önce, plan kademeleri arasındaki uyumsuzlukların neler olduğu konusunda bilgi verilecek olursa;

a) *TR21 Trakya Bölge Planı ile 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı Arasındaki Uyumsuzluklar:*

1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planına ilişkin çalışmalar, 25.12.2006 tarihinde TRAKAB'ın; her türlü plan yapma ve yaptırma, plan geliştirme ve uygulama haklarını ve yetkisini üçlü protokolle İBB'ne devretmesinin ardından başlamış olup; Plan, *Çevre ve Orman Bakanlığı* tarafından 24.08.2009 tarihinde onaylanmıştır.

Yine, TR21 Trakya Bölge Planı da 2010-2013 yıllarını kapsamakta olup; plan çalışmaları 1/100.000 Çevre Düzeni Planı çalışmaları ile paralel yürümüş, bir kısmı da bu planın onay sürecinde devam etmiştir. Dolayısıyla, TR21 Trakya Bölge Planı; 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon ÇDP hükümlerine paralel olarak hazırlanmış olup, uyumsuzluk göstermemektedir.

Ancak, *Planların Kademeli Birlikteliği ve Plan Hiyerarşisi* ilkeleri gereği; daha üst ölçekli planların kendinden alt kademede bulunan planları yönlendirmesi gerekirken, Bölge Planı süreci bu şekilde gelişmemiştir. Öncelikli olarak Bölge Planının hazırlanması ve onaylanması; sonrasında 1/100.000 Ölçekli ve/veya daha alt ölçekli planların *Bölge Planı vizyonu, stratejileri, ilkeleri, kararları vb* dikkate alınmak suretiyle hazırlanması/onaylanması yasal mevzuatlarımız gereğidir.

b) 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı ile 1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İl Çevre Düzeni Planı Arasındaki Uyumsuzluklar:

1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İÇDP Plan Paftaları üzerinde, 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon ÇDP Plan Paftalarında gösterilenden farklı olarak;

Tekirdağ İli genelinde:

- i. Tarım Arazilerinin (1/100.000 Ölçekli Plan Hükümleri gereği) sınıflandırıldığı ve sınırlarının şematik de olsa belirlendiği
- ii. Tarım sektörünü yönlendirmek amacıyla belirlenmiş olan *TAB* ve *TOB* alanlarının 1/25.000 Ölçekli ÇDP'nda yer almadığı
- iii. bazı akarsuların farklı güzergah ve uzunluklarda gösterildiği ve bazı akarsuların hiç gösterilmediği yada yeni akarsuların plana işlendiği
- iv. 1/100.000 Ölçekli ÇDP'nda yer almayan Sit Alanlarının gösterildiği
- v. demiryolu akslarının tek bir gösterim olarak değil, öneri ve mevcut olmak üzere iki farklı gösterim ile ifade edildiği
- vi. 1/100.000 Ölçekli ÇDP'nda gösterilmeyen bazı Meskun Yerleşim Alanlarının 25.000 Ölçekli ÇDP'na işlendiği
- vii. Jeolojik Sakıncalı Alanların (heyelan bölgeleri, depreme hassas bölgeler vd) 1/25.000 Ölçekli ÇDP üzerine işlendiği
- viii. 1. Derece Yol - 2. Derece Yol güzergahlarında birtakım değişiklikler yapıldığı; yeni yollar açıldığı, yolların derecelerinin değiştirildiği
- ix. Askeri Alanların, Askeri Güvenlik ve Yasak Bölgelerin, Afet İskan Sahalarının 1/25.000 Ölçekli ÇDP'nda gösterildiği
- x. Göl-gölet-baraj alanlarının Mesafeli Koruma Kuşaklarının bir kısmının gösterilmediği, 1/100.000 Ölçekli ÇDP'nda gösterilmemiş ancak büyük boyutlu olan bazı göl-gölet-baraj alanlarının 1/25.000 Ölçekli ÇDP'nda gösterildiği

Saray İlçesi'nde;

- i. Turizme yönelik, Karadeniz kıyı şeridinde Günübirlilik Turizm ve Rekreasyon Alanı planlandığı
- ii. yeni Sanayi Alanlarının planlandığı (Kurtdere, Beyazköy)
- iii. 1/100.000 Ölçekli ÇDP'nda gösterilmeyen Otogar Alanının işlendiği

- iv. yeni Gelişme Alanlarının planlandığı, bazı yerleşmelerde bu Gelişme Sahalarının oldukça geniş tutulduğu (Büyükyoncalı, Saray Merkez)
- v. Meskun Alanların yanı sıra Gelişme Konut Alanlarında ve bu alanlardan bağımsız alanlarda Çalışma Alanlarının ve Kentsel Donatı Alanlarının planlandığı
- vi. Büyükyoncalı yerleşmesinde yeni bir Bölge Parkı ve oldukça geniş bir Rekreasyon Alanının planlandığı
- vii. 1/100.000 Ölçekli ÇDP'nda gösterilmemiş olan Taşkın Sahalarının 1/25.000 Ölçekli ÇDP'nda gösterildiği

Hayrabolu İlçesi'nde;

- i. Hayrabolu-Muratlı arası 1. Derece Kademe Yol aksının planlandığı

Çerkezköy İlçesi'nde;

- i. geniş alanlara yayılan yeni Gelişme Alanlarının planlandığı (Kapaklı, Çerkezköy merkezinin doğusu)
- ii. 1/100.000 Ölçekli ÇDP'nda planlanan bazı Kentsel Yerleşim Alanlarının 1/25.000 Ölçekli ÇDP'nda gösterilmediği (Çerkezköy-Kapaklı yol güzergahının kuzeyi)
- iii. 1/25.000 Ölçekli ÇDP'nda Fuar Alanının yer almadığı
- iv. yeni Rekreasyon Alanlarının planlandığı (Çorlu Merkez)
- v. Çerkezköy-Velimeşe yol güzergahı üzerinde yeni bir Teknik Altyapı Alanının planlandığı
- vi. 1/100.000 Ölçekli ÇDP'nda planlanan Teknoloji Geliştirme Alanı ve Fuar Alanının yerlerinin değiştirilerek doğuya doğru kaydırıldığı
- vii. Velimeşe yakınlarında 1/100.000 Ölçekli ÇDP'nda planlanan Sanayi Alanlarının, özellikle doğuya doğru oldukça genişletildiği
- viii. yeni Üniversite Alanının planlandığı

Merkez İlçesi'nde;

- i. Barbaros yerleşiminde yeni 1. Derece Kademe Yol aksının planlandığı

- ii. Marmara Denizi sahil şeridinde yeni planlama alanlarının oluşturulduğu (gelişme alanı, liman alanı, rekreasyon alanları vd)
- iii. turizme yönelik Günübirlik Turizm ve Rekreasyon Alanı / Turizm ve Kültür Amaçlı Kullanım Alanları planlandığı
- iv. yeni Gelişme Alanlarının planlandığı (Kumbağ, Barbaros)
- v. yeni Rekreasyon Alanlarının planlandığı (Kumbağ)
- vi. İskele Alanlarının da 25.000 Ölçekli ÇDP üzerine işlendiği
- vii. yeni Sanayi Alanlarının planlandığı (Malkara-Tekirdağ yolu üzerindeki İncecik-Güvençli yerleşimleri arasında kalan bölüm)
- viii. 1/100.000 Ölçekli ÇDP'nda planlanan Üniversite Alanının, 1/25.000 Ölçekli ÇDP'nda kuzeye doğru genişletildiği
- ix. 1/25.000 Ölçekli ÇDP'nın F19-d4 ve G-19a1 numaralı Plan paftalarında 'Tarım Niteliği Sınırlı Alan' olarak planlanan yaklaşık 178 hektar büyüklüğündeki alanın; Plan Değişikliği ile *Donatı Alanı ve Konut Dışı Kentsel Çalışma Alanı* kullanımına dönüştürüldüğü (ancak, bu değişiklik 1/100.000 Ölçekli ÇDP'na yansıtılmamıştır)

Çorlu İlçesi'nde;

- i. Marmara Denizi sahil şeridinde yeni planlamaların yapıldığı (gelişme alanı, depolama alanı, rekreasyon alanı vd)
- ii. Çorlu merkezinde yeni 1.-2. Derece Kademe Yol akslarının planlandığı
- iii. Öneri Demiryolu Hattının güzergahının Çorlu merkezinde değiştirildiği ve kuzeye, Gelişme Alanlarının dışına kaydırıldığı
- iv. yeni Gelişme Alanlarının planlandığı (Kırkgöz)
- v. yeni Rekreasyon Alanlarının planlandığı (Çorlu Merkez)
- vi. 1/100.000 Ölçekli ÇDP'nda gösterilmeyen Otogar Alanının işlendiği
- vii. Çorlu Merkez yerleşmesinde iki farklı noktada yeni Bölge Parkları, Mezarlık Alanı ve oldukça geniş Rekreasyon Alanlarının planlandığı
- viii. Ulaş-Vakıflar arası yol güzergahının kuzey sınırında planlanan geniş Sanayi Alanlarının, 1/25.000 Ölçekli ÇDP'nda daraltıldığı
- ix. Marmara Ereğlisi İlçesi'nin kuzeybatı sınırında yeni bir Teknik Altyapı Alanının planlandığı

- x. Türkgücü yerleşmesinin kuzeyinde planlanan Sanayi Alanlarının, güneye Türkgücü'ne doğru oldukça genişletildiği

Şarköy İlçesi'nde;

- i. Aktif Fay Hattının 1/25.000 Ölçekli ÇDP'na işlendiği
- ii. 1/100.000 Ölçekli ÇDP'nda planlanan Enerji Üretim ve Depolama Alanının, 1/25.000 Ölçekli ÇDP'ında yer almadığı (sonradan, Şarköy İlçesi - Kızılcaterzi mevkiinde; 1/25.000 ölçekli Tekirdağ İÇDP'nda yapılan Plan Değişikliği ile *Enerji Üretim ve Depolama Alanı* sembolü Plan Paftasına işlenmiştir)
- iii. yeni Sanayi Alanlarının planlandığı (Şarköy, Hoşköy)
- iv. turizme yönelik, Marmara Denizi kıyı şeridinde Turizm ve Kültür Amaçlı Kullanım Alanlarının planlandığı
- v. Şarköy-Mürefte-Hoşköy arasında sahil bandı boyunca, 2. Derece Kademe Yol aksının planlandığı
- vi. İskele Alanlarının da 1/25.000 Ölçekli ÇDP üzerine işlendiği

Marmara Ereğlisi İlçesi'nde;

- i. İlçenin batı kısmında Öneri Demiryolu Hattı güzergahının değiştirildiği ve kuzeye, Meskun-Gelişme Alanlarının dışına kaydırıldığı
- ii. Marmara Denizi sahil şeridinde yeni planlama alanlarının oluşturulduğu (gelişme alanı, liman alanı, turizm ve kültür amaçlı kullanım alanları, rekreasyon alanı vd)
- iii. turizme yönelik, Marmara Denizi kıyı şeridinde Turizm ve Kültür Amaçlı Kullanım Alanları ile Arkeolojik Park Alanı planlandığı
- iv. yeni Sanayi Alanlarının planlandığı (Enerji Üretim ve Depolama Alanı içerisinde)
- v. yeni Rekreasyon Alanlarının planlandığı
- vi. İskele Alanlarının da 1/25.000 Ölçekli ÇDP üzerine işlendiği

Malkara İlçesi'nde;

- i. Malkara merkezinden başlayıp güneye doğru inen 2. Derece Kademe Yol aksının planlandığı

- ii. yeni Gelişme Alanlarının planlandığı (Kozyürük)
- iii. Malkara merkezinin kuzeyinde yeni Fuar Alanının planlandığı
- iv. Malkara'nın batı kısmında Öneri Demiryolu Hattının güzergahının değiştirildiği ve kuzeye kaydırıldığı
- v. yeni Sanayi Alanlarının planlandığı (Malkara merkez)
- vi. 1/100.000 Ölçekli ÇDP'nda planlanan Enerji Üretim ve Depolama Alanının, 1/25.000 Ölçekli ÇDP'ında yer almadığı (sonradan, Malkara İlçesinde Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası 1/100.000 ölçekli ÇDP'nda (E) sembolü ile gösterilmiş olan bölgede "(...) Enerji ve Tabii kaynaklar Bakanlığınca ruhsatlandırılmış kömür sahaları içerisinde, bölgede bulunan mevcut kömür rezervlerinin kullanılması amacıyla bir adet termik santral yer alabileceği (...)” şeklinde, Plan Hükümlerinde Değişiklik yapılmıştır. Termik Santral Alanının kesin sınırları, Orman ve Su İşleri Bakanlığı DSİ Genel Müdürlüğü ve Su Yönetimi Genel Müdürlüğü ile ilgili diğer tüm kurum ve kuruluşların uygun görüşlerinin alınması kaydıyla ilgili mevzuat çerçevesinde belirlenecektir)

Muratlı İlçesi'nde;

- i. Muratlı-Hayrabolu arası 1. Derece Kademe Yol aksının planlandığı
- ii. Kent merkezinde yeni 1. Derece Kademe Yol aksının planlandığı görülmüştür.

Ayrıca;

- a) 1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İÇDP - Genel Hükümler başlığı altında yer alan 2.46 maddesinde, Planlama alanı sınırları dahilinde, bu planda getirilen koşulları karşılayacak ve rehabilite edilerek çevreye duyarlı hale getirilecek *mevcut yasal sanayiler dışında*, bu hüküm içerisinde belirtilen ve çevresel kirleticiliği yüksek olan ve/veya çevresel tahribe neden olan *sanayi türleri ve kullanımlarının kesinlikle yer almayacağı hükme bağlanmış iken*; 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon ÇDP - Genel Hükümler başlığı altında yer alan 2.2.10.31.2 maddesinde, bahsi geçen sanayi türlerinin, OSB Kanunu, Yönetmelikleri ve OSB Yönetiminin izin verdiği ölçüde, su kullanım izni almak kaydıyla OSB’lerde yer alabileceğine hükmedilmiştir.

- b) 1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İÇDP, ölçeği gereği daha üst ölçekli planı olan 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon ÇDP'nda bahsi geçen (*Tekirdağ İli sınırları içerisindeki konularla ilgili*) tanımlar ve hükümler hakkında daha ayrıntılı bilgilere yer vermesi gerekmektedir. Ancak, 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon ÇDP'ndaki bazı hükümlere 1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İÇDP'nda yer verilmiyor olması; Planlar arasında ölçek-nitelik-kapsam olarak tezat bir durum oluşmasına sebebiyet vermektedir.
- c) 1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İÇDP ve 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon ÇDP'nın Tanımlar kısmında *Tarımsal Niteliği 1.Öncelikli Korunacak Alanlar* tanımı yapılmıştır. Ancak, bu alanlar; 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon ÇDP'nda 3 gruba ayrılarak sınıflandırılmış, 1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İÇDP'nda ise 4 gruba ayrılarak sınıflandırılmıştır.

Aynı şekilde; 1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İÇDP ve 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon ÇDP'nın Tanımlar kısmında *Tarımsal Niteliği 2.Öncelikli Korunacak Alanlar* tanımı yapılmıştır. Ancak, 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon ÇDP'nda *tarım dışı kullanım kararı alınmış arazilerin* de bu alanlar kapsamında değerlendirileceği hükmüne tezat olarak; 1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İÇDP'nda bu alanların "Tarımsal Niteliği Sınırlı Alanlar" kapsamında değerlendirileceği hükümlerine yer verilmiştir. Aynı özellikteki araziler için; 1/25.000 Ölçekli ÇDP'nda farklı, 1/100.000 Ölçekli ÇDP'nda farklı kategorilendirme yapılmıştır.

1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İÇDP ve 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon ÇDP'nın "Tanımlar" kısmında yapılan bu farklı tanımlamalar, uygulamada çelişkiler yaşanmasına neden olmakta; Planlar arasında da uyumsuzluk yaratmaktadır.

- d) 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon ÇDP hükümleri gereği; akarsu/baraj/göl/gölet alanlarına yakın mesafelerde, Aşırı Yeraltı Suyu Çekim Alanları ve Yeraltı Suyu Besleme Alanlarında; yeraltı-yerüstü sularını kirlletici, aşırı su ihtiyacı olan, su kuyusu açılmasını gerekli kılabilecek konut-sanayi-donatı vd kullanımların bu alanlar üzerinde planlanmaması gerekmekte iken;

1.25.000 Ölçekli Tekirdağ İÇDP'nda bu alanlarda; önemli Arazi Kullanım kararları üretildiği, özellikle de sanayi kullanımlarına yoğun şekilde yer verildiği görülmüştür (örn: Hayrabolu-Muratlı-Saray ilçe merkezlerinde planlanan gelişme alanları, Çorlu-Çerkezköy kuzey-güney aksında ve Çorlu-Vakıflar doğu-batı hattında planlanan gelişme alanları ile sanayi alanları...)

e) 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon ÇDP hükümleri gereği; Jeolojik Sakıncalı Alanlar (depreme hassas bölgeler, heyelan alanları, kumsallar...), Taşkın Alanları, Sulak-Sazlık Bataklık Alanları vb alanlarda; ayrıntılı etüd ve rapor çalışmaları yapılarak 1/5000 - 1/1000 Ölçekli Nazım ve Uygulama İmar Planları planlanacak/revize edilecek olup, aksi takdirde bu çalışmalar yapılmadan *planlama yapılamaz, yapılaşmaya izin verilemez*. Ancak, Tekirdağ İli geneline bakılacak olursa, alt ölçekli planlara yön verecek olan 1.25.000 Ölçekli Tekirdağ İÇDP'nda bu alanlarda; yerleşme gelişmesi, çalışma alanları, teknik-sosyal donatılar, sanayi... vd kullanımlara yönelik Arazi Kullanım kararları üretildiği görülmüştür (örn: Şarköy merkezi gelişme alanları, Marmara Ereğlisi-Çorlu-Tekirdağ-Kumbağ sahil şeridi boyunca planlanan gelişme alanları-çalışma alanları-donatı alanları...)

f) 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planının 2.11.2.1. *Tarım Arazisi* başlığı altında;

A. Ergene Havzası Sınırları İçerisinde, Tarımsal Amaçlı Yapılar için:

- i. Tarımsal Niteliği 1. Öncelikli Korunacak Alanlar: max.İAKS=0,08
- ii. Tarımsal Niteliği 2. Öncelikli Korunacak Alanlar: max.İAKS=0,10
- iii. Tarımsal Niteliği Sınırlı Alanlar: max.İAKS=0,20

olmak üzere 3 farklı sınıflandırma yapılmış ve yapılanma şartları da belirlenmiştir.

B. Ergene Havzası Sınırları Dışında, Tarımsal Amaçlı Yapılar için (özel ürün arazisi, dikili tarım arazisi, örtü altı tarım alanları, sulama projeleri kapsamında olan alanlar hariç):

- i. Mutlak Tarım Arazileri: EMSAL=0,20
- ii. Dikili Tarım Arazileri: EMSAL=0,10
- iii. Özel Ürün Arazileri: EMSAL=0,10
- iv. Örtü Altı Tarım Arazileri: EMSAL=0,05
- v. Marjinal Tarım Arazileri: EMSAL=0,30

olmak üzere 5 farklı sınıflandırma yapılmış ve yapılanma şartları da belirlenmiştir.

1. 1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İÇDP'nin Genel Hükümler kısmında

2.26. Bu planın onama tarihi itibarıyla, mutlak tarım arazisi, özel ürün arazisi, dikili tarım arazisi veya marjinal tarım arazisi olarak belirlenmiş olan, ancak parsel bazında yapılacak tarım dışı amaçlı kullanım talebine istinaden yapılan tarımsal etüt neticesinde, Tarım İl Müdürlüğü veya Toprak Koruma Kurulunca tarım dışı amaçla kullanılması uygun görülerek gerekli tarım dışı kullanım izni verilen Tarım Dışı Amaçla Kullanıma Tahsis Edilen Alanlarda, Tarımsal Niteliği Sınırlı Alanlar için belirlenen yapılaşma koşulları geçerlidir.

hükmü bulunmaktadır.

Ancak bu hüküm nedeniyle, yüzde 5-8-10 olan emsal değerleri yüzde 20'ye kadar çıkmakta ve bunun sonucunda da tarım arazisi olarak planlanan sahalarda yoğun inşaat emsalleri ile yapılaşma izni verilebilmektedir. Ayrıca, 1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İÇDP ile 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon ÇDP arasında uyumsuzluk ortaya çıkmaktadır.

2. Tarım İl Müdürlüğü tarafından, kendi özel mevzuat hükümlerini dikkate almak suretiyle (kanun/yönetmelik/genelge); talep sahibi kişilerin istediği miktarlarda alanlar için (tarım ve hayvancılık amaçlı) *tarım dışı amaçla kullanılması yönünde* uygun görüşü verilmektedir.

Dolayısıyla; tarım dışı amaçla kullanılması uygun görülerek gerekli tarım dışı kullanım izni kolaylıkla verilen bu alanlar; 1/25.000 Ölçekli ÇDP'nin '2.26.' hükmü gereği, aynı Planın 3.1.2.3 *Tarımsal Niteliği Sınırlı Alanlar* başlığı altında verilen max.EMSAL=0.20 hakkına sahip olabilmektedirler.

Bu durumda; 1/100.000 Ölçekli ÇDP hükümleri (2.11.2.1.) ve 1/25.000 Ölçekli ÇDP hükümleri (3.1.2.1.-3.1.2.2.) ile belirlenen max.EMSAL değerlerinin (0.05, 0.08, 0.10) herhangi bir bağlayıcılığı kalmamakta, Emsal değerlerinin artmasına neden olmaktadır.

3. Ayrıca, 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planının '2.11.2.1. *Tarım Arazisi*' Özel Hükümü başlığı altında *Ergene*

Havzası Sınırları İçerisinde ve Ergene Havzası Sınırları Dışında olmak üzere birbirinden farklı hükümler bulunmakta iken; 1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İÇDP'nda bu ayırım yapılmamıştır.

4. 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon ÇDP'nda tarıma yön vermek amacıyla oluşturulan, sınırları belirlenerek yapılaşma koşulları belirtilen '*Tarımsal Organize Bölgeler (TOB)*' ve '*Tarımsal Alt Bölgeler (TAB)*' alanlarının 1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İÇDP'nda yer verilmediği görülmüştür. Bu alanlarla ilgili; 1/25.000 Ölçekli Plan üzerinde herhangi bir karar alınmamış, sınırları çizilmemiş, Plan Hükümleri bölümlerinde de yer verilmemiştir.

Oysa, 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon ÇDP'nda hangi ilçelere hangi fonksiyonların verileceği (TAB-TOB) açık ve net olarak ifade edilmiş, bu alanlara ilişkin '*maksimum yapılaşma şartları*' dahi belirlenmiştir.

1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İÇDP'nın değişikliğe uğramadan önceki hali incelenecek olursa (*İBB-İMP'den gelen haliyle*) bu alanların Plan Paftaları üzerinde belirlendiği görülecektir. 1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İÇDP'nda yapılan değişiklikler ve/veya kaldırılan hükümlerle ilgili olarak, 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon ÇDP'nda da aynı işlemlerin yürütülmesi gerekirken, bu işlemlerin yürütülmemesi sonucunda; 1/25.000 ÇDP, 1/100.000 Ölçekli ÇDP ile uyumsuz olmaktadır.

Açıklamalardan da görüleceği üzere, tarım alanları ile ilgili olarak; 1/100.000 Çevre Düzeni Planı hükümleri ile 1/25.000 Çevre Düzeni Planı hükümleri arasında oldukça farklılıklar bulunmakta, uyumsuzluklar yaşanmaktadır.

c) *1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İl Çevre Düzeni Planı ile 1/5000 - 1/1000 Ölçekli Nazım - Uygulama İmar Planları Arasındaki Uyumsuzluklar:*⁶⁹

Tekirdağ İli genelinde; mevcut İmar Planlarından farklı olarak, 1/25.000 Ölçekli Çevre

⁶⁹ Üst ölçekli planlar ile alt ölçekli planların birbirlerinden kopuk olarak işlenmemesi, tez konusuna yardımcı olacağı düşüncesiyle; bu bölümde 1.5000-1.1000 Ölçekli Nazım-Uygulama İmar Planlarına değinilme gereği duyulmuştur.

Düzeni Planında (Tekirdağ İli genelinde yürürlükte bulunan 1.5000-1.1000 Ölçekli Nazım-Uygulama İmar Planlarının büyük bir bölümü, 1.25.000 Ölçekli İl Çevre Düzeni Planı'ndan daha önce yürürlüğe girmiştir);

- i. mevcut onaylı planlarla imara açılmış konut alanları, tarım dışı izinleri olup olmadığı değerlendirilmesinden sonra (*doğal eşikler de dikkate alınarak*) kabul edilmiştir veya edilmemiştir
- ii. olası afet durumları için yeni Afet İskan Sahaları planlanmıştır
- iii. donatı standartlarını sağlamaya yönelik yeni kararlar üretilmiştir
- iv. Tekirdağ Merkez İlçesi'nde liman gerisi alanlar planlanmıştır
- v. Tekirdağ Merkez ilçede yer alan ve 1/5000 Ölçekli NİP'nde *Konut Alanı* olarak planlanmış olan alan ve yine Barbaros ve Kumbağ'daki tuğla fabrikalarının bulunduğu alan; liman arkası alan ihtiyacı için *Lojistik Alana* dönüştürülmüştür
- vi. Tekirdağ Limanına ve çevre yerleşimlere hizmet vermek üzere Muratlı İlçesi'nde Lojistik Alan önerilmiştir
- vii. plansız sanayi alanları 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planına işlenmeyerek, planlı sanayi alanlarına yönlendirilmeye çalışılmıştır
- viii. merkezi alanlarda yer alan ve çevreye zarar veren sanayi alanlarının kent dışına çıkarılmasına yönelik planlamalar yapılmıştır
- ix. boş ve atıl kalan alanlar; hizmet, ticaret, sosyal, kültürel, yeşil alan amaçlı fonksiyonlara dönüştürülmüştür
- x. yerleşimlerin sahip olduğu potansiyellerin kullanılmasına yönelik yeni fonksiyon alanları planlanmış ve gelişime yönelik plan kararları oluşturulmuştur (turizme yönelik fonksiyonlar, yenilenebilir enerji kaynaklarının teşviki, kıyı alanlarının kamusal amaçlara hizmet etmesi, sit alanları-doğal kaynakların korunarak kullanılması, sektörler arası dengenin sağlanması vb)
- xi. jeolojik sakıncalı alanlar, taşkın alanları; mevcut planlarından farklı olarak daha çok yeşil alan amaçlı planlanmıştır
- xii. turizmi geliştirmeye yönelik Tekirdağ Merkez İlçesi'ndeki Yat Limanının geliştirilmesine yönelik plan kararları oluşturulmuştur
- xiii. limanlar - lojistik alanlar - yerleşim bölgeleri arasındaki ulaşım ağlarının geliştirilmesine ve yine ulaşım sistemlerinin birbirleri ile entegre edilmesine

- (hızlı tren, havayolu, demiryolu, karayolu, denizyolu bağlantıları) yönelik plan kararları oluşturulmuştur
- xiv. doğal eşikler dikkate alınarak, kısıtlama ve sınırlamaya yönelik plan kararları oluşturulmuştur
- xv. tüm yerleşimler için 2023 nüfus projeksiyon yılı dikkate alınarak, fazla ve/veya yetersiz imar plan kararları güncellenmiş; bu yönde yeni kararlar oluşturulmuştur
- xvi. özellikli ve/veya riskli alanlara (sakıncalı alanlar, tarım arazileri, orman alanları vd) yönelik alınan imar plan kararları (yapılaşmış olup olmamasına da bağlı olarak) mümkün olduğunca minimize edilmiştir
- xvii. projeksiyon nüfusun ihtiyacından fazla planlanan alanlar (örn: Çorlu - Misinli Beldesi için Nazım İmar Planı ile planlanmış olan konut gelişme alanları ihtiyaç duyulandan daha fazla alana yayılmıştır); yerleşme alanı kapsamında değerlendirilmemiş ve/veya bu alanlar ihtiyaç duyulan kadar planlanmış, sınırları küçültülmüştür
- xviii. yeni yerleşim kimlikleri ve bunların destekleyici fonksiyonlarına yönelik plan kararları oluşturulmuştur
- xix. sanayi sektörünün gelişme eğilimi gösterdiği ve özellikle de sanayi kimliği ön plana çıkan yerleşimlerde, sanayi alanlarının kapasitesinin artırılmasına yönelik ve bu alanların ihtiyaç duyacağı yeni konut, donatı vb alanların oluşturulmasına yönelik planlamalar yapılmıştır
- xx. doluluk oranları düşük olan bazı planlı sanayi alanlarının sınırları küçültülmüştür (örn: Çerkezköy - Veliköy Beldesi)
- xxi. sanayi alanları ile yerleşim alanları arasında tampon görevi yapacak yeşil alanlar planlanmıştır
- xxii. sanayi alanlarının kalitesinin artırılması, rekabet edebilirliğinin sağlanması, ürünlerin sergilenmesi-satışına imkan oluşturulması, uzmanlaşmış sanayi tesislerinin ve nitelikli işgücünün sağlanması, sanayiye girdi oluşturan ve/veya yardımcı nitelikteki alanların oluşturulması... amacıyla; fuar alanları, gümrük alanları, teknoloji geliştirme parkları, depolama alanları, küçük sanayi siteleri, eğitim alanları vd kullanımlara yönelik plan kararları oluşturulmuştur

- xxiii. genişleme imkanı olmayan (*doğal-yapay sınırlandırıcılar nedeniyle*) yerleşimlere hizmet etmesi amacıyla, bu alanların yakın çevresinde bulunan çevre yerleşimlerde genişleme sahaları planlanmıştır (örn: Çorlu ve Çerkezköy sanayi alanlarının tamamen dolması ile gelecek olan ek nüfusun yerleştirilmesi amacıyla, Saray İlçe merkezinin sakıncalı alanlar üzerinde yer alması ve Çorlu-Çerkezköy'e yakın olması nedenleri ile Büyükyoncalı Beldesi'nde gelişme alanları planlanmıştır)
- xxiv. Marmara Ereğlisi İlçesi'ndeki yerleşik alanların kapasitesini doldurmuş olması ve ikincil konut alanlarının ise neredeyse büyük bölümünün boş olması nedeniyle; *mevcut imar planlarında* yazlık konutların bulunduğu alanlar olarak planlanan bölgelerin büyük bölümü, üst ölçekli plan ile yerleşik konut alanı ve turizm tesis alanları niteliğinde yeniden planlanmıştır
- xxv. bazı yerleşimlerin mevcut İmar Plan kararları güncel olmadığı için; bu kararlar 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planına da aktarılamamıştır
- xxvi. mevcut küçük alanlı plan kararları, 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın ölçeğinin büyük olması nedeniyle; Çevre Düzeni Planına aktarılamamıştır
- xxvii. plan bilgileri güncel olmayan ve/veya üst ölçekli plan sürecinde yetkili kurumlarından gönderilmeyen/ilgili kurumların eline geçmeyen Mevzi/İlave İmar Planlarından bazıları 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'na işlenememiştir
- xxviii. mevcut imar planlarında öngörülen nüfus beklentilerine uygun olmayan eğilimler içerisindeki (nüfusun beklenenden fazla artması/azalması) yerleşimlere yönelik yeni plan kararları oluşturulmuştur
- xxix. turizmi geliştirmeye yönelik; Marmara Ereğlisi İlçesi'nde Arkeolojik Park Alanı (arkeolojik sit alanı), Şarköy ve Saray İlçeleri'nde ekolojik-doğa turizmi alanları, Mürefte mevkiinde doğa sporları turizmi, Tekirdağ Merkez İlçesi'nde ve Şarköy'de Yat Turizmi... vd fonksiyon alanları planlanmış ve plan kararları oluşturulmuştur
- xxx. mevcut sanayilerin sağlıklaştırılması, dönüştürülmesi, çevreye zararlı etkilerini azaltıcı vb amaçlara yönelik olarak Islah Edilecek Sanayi Alanları planlanmış ve bu yönde plan kararları oluşturulmuştur...

4.3.1 Plan Kademelenmesi İlkesinin Sağlanamaması

Yukarıda da bahsedildiği üzere, plan süreçlerinin yanlış kademe-zamanlamada gerçekleşmiş olması ile birlikte; TR21 Trakya Bölge Planı ile 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı arasında kayda değer herhangi bir uyumsuzluk bulunmamaktadır.

Ancak, *Planların Kademeli Birlikteliği* ve *Plan Hiyerarşisi* ilkeleri gereği; daha üst ölçekli planların kendinden alt kademede bulunan planları yönlendirmesi gerekirken, Bölge Planı süreci bu şekilde gelişmemiş, *TR21 Trakya Bölge Planı ile 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı* süreci aynı dönemde başlamış ve devam etmiştir. Oysa öncelikli olarak Bölge Planının hazırlanması ve onaylanması, sonrasında 1/100.000 Ölçekli ve/veya daha alt ölçekli planların *Bölge Planı vizyonu, stratejileri, ilkeleri, kararları vb* dikkate alınmak suretiyle hazırlanması/onaylanması yasal mevzuatlarımız gereğidir.

4.3.2 Plan Süreçlerinde Farklı Kurumların Yetkili Olması

Tez çalışması kapsamında yapılan araştırma ve incelemeler neticesinde ortaya çıkan veriler ışığında, Tekirdağ İli genelinde; yürürlükte bulunan Bölge Planı, Çevre Düzeni Planları ve İmar Planlarının yapımı-yaptırılması-onaylanması-uygulanması konularında yetki sahibi olan Kurumlar, bu planların ölçekleri, planların hukuki zeminini oluşturan yasa-yönetmelikler ve ilgili hükümleri Tablo 4.23'de gösterilmiştir.

Tablo 4.21: Tekirdağ İli Özelinde; Plan Türleri - Ölçekleri, Yetkili Kurumlar⁷⁰

Planın Türü	Ölçeği	Yetkili Kurumu	Yasal Dayanağı Olan Kanun-Anayasa Maddesi
10. Kalkınma Planı	-----	eski DPT - yeni T.C. Kalkınma Bakanlığı	i. 1961 Anayasası'nın 41-129 maddeleri ii. 1982 Anayasası'nın 166. maddesi
TR21 Trakya Bölge Planı	-----	1. eski DPT - yeni T.C. Kalkınma Bakanlığı	i. 3194 sayılı Kanun'un 6-8 maddeleri

⁷⁰ Bkz. EK 1 (Çevre Düzeni Planları ve üst ölçekli planlama konusunda mevzuat taraması tablosu).

(2010-2013)		2. Trakya Kalkınma Ajansı	
Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı (24.08.2009)	1/100.000	1. Planın Hazırlanması Aşamasında Yetkili Olan Kurumlar: Çevre ve Orman Bakanlığı, TRAKAB, İBB-İMP (üçlü protokol). 2. Planın Onayında Yetkili Olan Kurum: Çevre ve Orman Bakanlığı	i. 4856 sayılı Kanun'un 2-9-10-13 maddeleri ii. Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik iii. Çevre ve Orman Bakanlığı, TRAKAB, İBB-İMP arasında imzalanan üçlü PROTOKOL (5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 24/n maddesi)
Tekirdağ İl Çevre Düzeni Planı (22.08.2011)	1/25.000	1. Planın Hazırlanması Aşamasında Yetkili Olan Kurumlar: Çevre ve Orman Bakanlığı, TRAKAB, İBB-İMP (üçlü protokol). 2. Planın Onayında Yetkili Olan Kurumlar: Tekirdağ Belediye Meclisi (Tekirdağ Belediyesi), Tekirdağ İl Genel Meclisi (Tekirdağ İl Özel İdaresi)	i. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6- 10/c maddeleri ii. 3194 sayılı İmar Kanunu ve bu Kanuna bağlı Yönetmelikler iii. Çevre ve Orman Bakanlığı, TRAKAB, İBB-İMP arasında imzalanan üçlü PROTOKOL (5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 24/n maddesi)
Nazım İmar Planları	1/5000	1. İl Özel İdareleri 2. Belediyeler 3. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (gerekli hallerde)	i. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 10/c maddesi ii. 3194 sayılı Kanun'un 8.maddesi ve bu Kanuna bağlı Yönetmelikler iii. 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2-7-11 maddeleri...
Uygulama İmar Planları	1/1000	1. İl Özel İdareleri 2. Belediyeler 3. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (gerekli hallerde)	i. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 10/c maddesi ii. 3194 sayılı Kanun'un 8.maddesi ve bu Kanuna bağlı Yönetmelikler iii. 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2-7-11 maddeleri...

Tablo 4.23'den de anlaşılacağı üzere, 1/100.000 Ölçekli ÇDP ile 1.25.000 Ölçekli İÇDP plan süreçlerinde yetkili olan kurumlar (*özellikle hazırlık-yapım aşaması önemli olmakla birlikte*) birbirleriyle aynı gibidir. Bu iki planı da hazırlayan kurum; İBB-İstanbul Metropolitan Planlama ve Kentsel Tasarım Merkezi'dir. Dolayısıyla, bu iki plan arasındaki uyumsuzlukların kaynağı çoğunlukla *yetki sorunu* değildir.

1/25.000 Ölçekli İÇDP'nin onama aşamasında yetki sahibi kurumların (*Tekirdağ Belediye Meclisi/Tekirdağ Belediyesi, Tekirdağ İl Genel Meclisi/Tekirdağ İl Özel İdaresi*), 1/100.000 Ölçekli ÇDP plan süreçlerindeki kurumlardan farklı olmasının bazı sonuçları da bu uyumsuzlukların nedenidir;

- a. TAB/TOB Alanlarının 1/25.000 Ölçekli İÇDP'ndan kaldırılmış olduğu (*Tekirdağ İl Özel İdaresi yetkilileri ile yapılan sözlü görüşmelerde; 1/100.000 Ölçekli ÇDP'nda sembolik olarak gösterilen bu fonksiyonların 1/25.000 Ölçekli ÇDP'nda hangi kriterlere göre belirleneceği konusunda belirsizlikler olduğu, yine belirlenen bu fonksiyonların Tarım Arazilerinin kullanımını kısıtladığı ve bunun da eşitlik ilkesine aykırı olduğu görüşleri nedeniyle ve bu tip kararların çok üst ölçekli Plan hükümleri ile değil Tarım İl Müdürlüğü'nün yapacağı analizler sonucunda verilmesinin doğru olacağı kanaatiyle böyle bir değişikliğe gidildiği ifade edilmiştir*).
- b. Tarım Arazileri için; 1/100.000 Ölçekli ÇDP'nda oluşturulan yapılanma şartları ile 1/25.000 Ölçekli ÇDP'nda verilen şartların birbirinden farklı olduğu, arazi sınıflandırmaları ve havzalara özel getirilen şartların da birbiri ile çeliştiği (*bu alanlarla ilgili olarak; Tekirdağ İl Özel İdaresi ve Tekirdağ Belediyesi, 1/25.000 Ölçekli ÇDP'nda; Çevre ve Orman Bakanlığı'nın 1/100.000 Ölçekli ÇDP'nda kabul ettiği şartlardan farklı olarak kararlar almayı uygun görmüştür*), görülmektedir.

Tekirdağ İli genelinde; Belediyeler, İl Özel İdareleri... yerel yönetimlerin yürütmekte olduğu 1/5000-1/1000 Ölçekli Nazım-Uygulama İmar Planları ile üst ölçekli plan olan Çevre Düzeni Planları arasında oldukça belirgin farklılıklar bulunmaktadır. Tekirdağ'da yürürlükte bulunan Çevre Düzeni Planları yakın bir tarihte onaylanmış olup (*1/100.000 Ölçekli RÇDP:24.08.2009, 1/25.000 Ölçekli İÇDP: 22.08.2011*), İmar Planları ise oldukça eski tarihlerde onaylanmış-revize edilmiştir. Bu planları yapma-yaptırma-onaylama-uygulama konularında yetki sahibi olan kurumların farklı olması⁷¹, plan kararlarında da farklılıklar-uyuşmazlıklar-çelişkiler yaşanmasına neden olmaktadır.

⁷¹ Bkz: Tablo 4.23 (Tekirdağ İli Özelinde; Plan Türleri - Ölçekleri, Yetkili Kurumlar)

4.3.3 Plan Ölçeklerinin Birbirlerinden Farklı Olması

1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı'nda plan ölçeğinden kaynaklı olarak gösterilemeyen fonksiyon alanları 1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İl Çevre Düzeni Planı'nda, yine 1/25.000 Ölçekli İÇDP'nda ölçek nedeniyle gösterilemeyen fonksiyon alanları da İmar Planlarında ifade olanağı bulunmaktadır.

Ölçeği gereği; 1/100.000 Ölçekli ÇDP'ndan daha fazla ayrıntı-detay-açıklama getirmesi beklenen 1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İl Çevre Düzeni Planı'nda bu duruma uygun olarak, fonksiyon alanlarının oldukça çeşitlendirildiği-detaylandırıldığı görülmektedir. Örneğin 1/100.000 Ölçekli ÇDP'nda sınıflandırması yapılamayan Tarım Arazileri, 1/25.000 Ölçekli ÇDP'nda şematik de olsa (kesin sınıflandırma Tarım İl Müdürlüklerinin etüdlere neticesinde yapılacaktır) sınıflandırılmıştır. Aynı şekilde; turizm alanlarının, konut-yerleşme alanlarının, afet riski bulunan alanların (heyelan, taşkın, deprem vd)... 1/25.000 Ölçekli ÇDP'nda alt başlıklara ayrılarak daha fazla detaylandırıldığı görülmektedir.

Plan ölçeğinden kaynaklı olarak; İmar Planı detayındaki verilerin 1/25.000 Ölçekli ÇDP'na ve aynı şekilde 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı detayındaki verilerin de 1/100.000 Ölçekli ÇDP'na aktarılamaması nedeniyle; daha alt ölçeklere inildikçe daha farklı ve kesin verilerin planlara işlendiği görülmektedir.

Konuyla ilgili olarak; 1/25.000 Ölçekli İÇDP'ndaki veri-tanım-hüküm-açıklamaların 1/100.000 Ölçekli ÇDP'na göre daha ayrıntılı olması gerekirken, bu durumun aksi olarak; üst ölçekli plandan farklı şekilde 1/25.000 Ölçekli İÇDP'nda bazı tanımlamalar-açıklamalara yer verilmediği, bazı başlıkların tamamen kaldırıldığı veya önemli farklılıklar olduğu görülmektedir.

1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İÇDP - Plan Lejantında *Özel Orman Alanları, Kumul ve Kumsal Alanlar, Bataklık ve Salık Alanlar, Spor Alanları, Ağaçlandırılacak Alanlar* gösterimleri bulunmasına rağmen, Plan Paftaları üzerinde bu gösterimlere

rastlanılmamıştır. Bu fonksiyon alanları ile ilgili Plan Lejantı değişikliği yapıldığına dair herhangi bir veriye ulaşılamamış olmakla birlikte, bu gösterimlerin Plan Lejantı üzerinde fazladan mı kaldığı yada bu alanların oldukça küçük alanları kapsıyor olması nedeniyle mi 1/25.000 ölçekli İÇDP'nda fark edilemediği konusunda bir kanıya varılamamıştır.

4.3.4 Mevcut Durumun Güncel Olarak Plan Kararlarına Aktarılamaması

Hazırlık-yapım-onama süreçleri bitmiş ve yürürlüğe girmiş Planların sonrasında, yeni yapılan analizler ve gelişen teknolojik imkanlar nedeniyle ulaşılan yeni verilerin Plan Kademelerinin farklı alanlarına yansıtılması/yansıtılmaması ve bu planların güncellenmesi-revize edilmesine bağlı olarak; Plan hükümleri arasında da uyumsuzluklar yaşanmaktadır.

Örneğin, akarsu güzergahları-baraj/göl/gölet alanlarının bir kısmının; daha eski tarihli olan 1/100.000 Ölçekli ÇDP'nda gösterilmediği, buna karşın 1/25.000 Ölçekli ÇDP'nda bu alanların daha doğru verilerle işlendiği görülmektedir.

Aynı şekilde, planlama alanı içerisinde bulunan kurum/kuruluşların mevcut verileri Plan Yapımı sürecinde yetkili kurumlara iletmemesi, iletilen verilerin bu yetkili kurumlar tarafından dikkate alınmaması ve planlara aktarılmaması nedeniyle de yaşanan uyumsuzluklar bulunmaktadır. Örneğin, Tekirdağ İli içerisinde de geçmesi planlanan *Kuzey Anadolu Otoyolu Projesi*'nin; Karayolları Bölge Müdürlüğü ve üst kurumu tarafından hazırlanmış bir proje olduğu, böyle üst ölçekli ve Trakya bütününe ilgilendiren vizyon bir projenin Çevre Düzeni Planlarına aktarılmamasının büyük bir hata ve dikkatsizlik olduğu ve bu projenin Plan Kararlarını önemli ölçüde değiştireceği yönünde karşıt görüşler bulunmakta olup, plan revizyonu ile bu sorunun ortadan kaldırılması gerektiği ifade edilmektedir.

Yine; plansız olup mevzuata aykırı ve/veya kaçak olarak yapılaşmış sanayi tesislerinin varlığı, kirlilik oluşturan sanayilerin alandan çıkartılmak istenilmesi... gibi öngörüler üst ölçekli plan çalışmalarında dikkate alınmamış ve Plan Kararlarına yansıtılmamıştır.

4.3.5 Plan Hazırlık-Yapım Sürecinde Yaşanılan Olumsuzluklar

Plan hazırlık-yapım aşamasında; teknik sorunlar, dikkatsizlik, verilerin eksik işlenmesi... gibi nedenlerle yaşanan uyumsuzluklar bulunmaktadır. Örneğin; 1/100.000 Ölçekli ÇDP'nda planlanan Enerji Üretim ve Depolama Alanının 1/25.000 Ölçekli ÇDP'nda yer almadığı sonradan anlaşılmış olup, yapılan Plan Değişikliği ile *Enerji Üretim ve Depolama Alanı* sembolü Plan Paftasına işlenmiştir (aynı şekilde bir plan değişikliği Malkara İlçesi merkezinde de yapılmıştır).

4.3.6 Planların Uygulanması Aşamasında Oluşan Yeni Koşullar

Planların onama sürecinden sonra, özellikle teknolojik ilerlemeler ve nüfus değişiklikleri - sektörel gelişmelerle birlikte, yeni ihtiyaçların ortaya çıkması kaçınılmaz olmaktadır. Bu durum yeni plan kararlarının alınmasını gerekli kılabilmekte, plan değişiklikleri-revizyonları ile bu durum düzeltilmeye çalışılmaktadır. Ancak bu değişiklik-revizyonların o alanı ilgilendiren her plan aşamasında yapılması gerekirken, bazı plan kademelerinin göz ardı edilmesi nedeniyle de uyumsuzluklar yaşanmaktadır.

Örneğin 1/100.000 Ölçekli ÇDP'nda gösterilmediği halde, yeni ihtiyaçlar doğrultusunda 1/25.000 Ölçekli ÇDP'nda oluşturulan yeni plan kararları bulunmaktadır; yeni ulaşım güzergahları planlanması-mevcut güzergahlarda değişiklikler yapılması (1.Derece Karayolu ve Demiryolu güzergahları da dahil), fonksiyon alanlarının daraltılması-genişletilmesi ve/veya yeni Gelişme Alanı-Bölge Parkı-Teknik Altyapı Alanı-Üniversite-Sanayi Alanları vd. planlanması (*aynı şekilde Konut Alanı-Fuar Alanı olarak planlanan alanların ise daha alt ölçekli planda kaldırılması*) ve/veya yerlerinin değiştirilmesi... bu farklılıklardan bazılarıdır.

Aynı şekilde; Tekirdağ Merkez İlçesi'nde, 1/25.000 Ölçekli ÇDP'nda '*Tarım Niteliği Sınırlı Alan*' olarak planlanan alanın Plan Değişikliği ile *Donatı Alanı ve Konut Dışı Kentsel Çalışma Alanı* kullanımına dönüştürülmesi sonrasında, bu değişikliğin 1/100.000 Ölçekli ÇDP'na yansıtılmaması nedeniyle iki plan arasında bu alan ile ilgili olarak uyumsuzluk bulunmaktadır.

Konuyla ilgili olarak örneğin, sanayi alanlarında kesin hükümler getiren bazı 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı kararları yerine; 1/25.000 Ölçekli İl Çevre Düzeni Planı kararları ile daha ılımlı kararlar alındığı, men edilen kimi sanayi türlerinin bazı izinleri alması ile Tekirdağ'da şartlı olarak yer alabileceği yönünde yeni hükümler getirildiği görülmektedir (*bunun nedeni; siyasi-politik kararların etkisi olabileceği gibi, yeni ihtiyaçlar ve yeni koşulların oluşması da olabilir*).

4.3.7 Plan Süreçlerinde Yetkili Olan Kurumlar Tarafından Yapılan

Yanlış Uygulamalar

Tüm plan kademeleri ile ilgili olarak, planın uygulayıcısı-denetleyicisi olan ve/veya görüşleri alınması gerek kurum/kuruluşların; hem plan hükümlerine hem de güncel mevzuata aykırı nitelik taşıyan uygulamaları nedeniyle de uyumsuzluklar yaşanabilmektedir.

Örneğin Tarım İl Müdürlüğü kendi özel mevzuat hükümlerini dikkate almak suretiyle (bu durumda alt-üst ölçekli planlarda getirilen hükümler ikinci planda kalmaktadır); planların belirlediği maksimum yapılanma şartlarından farklı olarak görüş-izin verebilmektedir. Örneğin; tarım dışı amaçla kullanılması uygun görülerek gerekli tarım dışı kullanım izni kolaylıkla verilen tarım alanları; 1/25.000 Ölçekli ÇDP'nin 2.26.maddesi gereği, aynı Planın 3.1.2.3 *Tarımsal Niteliği Sınırlı Alanlar* başlığı altında verilen max.EMSAL=0.20 hakkına sahip olabilmektedirler. Oysa, bu alanlarla ilgili olarak; 1/100.000 Ölçekli ÇDP hükümleri ve 1/25.000 Ölçekli ÇDP hükümleri ile belirlenen daha düşük EMSAL değerleri bulunmakta olup (max.EMSAL:0.05 / 0.08 / 0.10), bahsedilen uygulama neticesinde bu yapılaşma değerlerinin herhangi bir bağlayıcılığı kalmamaktadır.

Konuyla ilgili olarak; 1/100.000 Ölçekli RÇDP hükümleri gereği Jeolojik Sakıncalı Alanlarda, ayrıntılı etüd ve rapor çalışmaları yapılarak 1/5000 - 1/1000 Ölçekli Nazım ve Uygulama İmar Planları planlanacak/revize edilecek olup, aksi takdirde bu çalışmalar yapılmadan *planlama yapılamayacak, yapılaşmaya izin verilemeyecektir*. Ancak Tekirdağ İli geneline bakılacak olursa, kimi yerleşim alanlarında; alt ölçekli

planlarda bu konuya gerekli hassasiyetin gösterilmediği ve bu gibi riskli alanlarda yerleşme-çalışma-imalat alanı, teknik-sosyal donatılar, sanayi... vd kullanımlara yönelik Arazi Kullanım kararları üretildiği görülmektedir.

İmar Planı yapma-onama yetkisine sahip yerel idarelerin, yasal mevzuat hükümleri doğrultusunda plan kararları oluşturması gerekirken, örneğin; 03.07.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu çerçevesinde "*Tarım Dışı Kullanım İzni*" alınmadan, hem güncel mevzuatımızda yer alan hükümlere hem de üst ölçekli plan kararlarına aykırı olarak hazırlanan-onaylanan Mevzi/İlave İmar Planlarının sayısı oldukça fazladır. Bu alt ölçekli planlar, üst ölçekli plan süreçlerinde çoğunlukla dikkate alınmamıştır. Dolayısıyla, mevcut 1/5000 ve 1/1000 ölçekli planlar ile daha üst ölçekli planlar birbirleri uyumsuz durumdadır.

4.3.8 Plan Süreci İçerisinde 'Katılımcı Planlama' Anlayışının Sağlanamaması

Üst ölçekli plan çalışmaları (Çevre Düzeni Planları özelinde değinilmektedir), ölçeği ve kapsamı gereği genellikle yerinden yapılamamaktadır. Uzaktan yürütülen bu çalışmalar nedeniyle; yerleşim alanlarının detayına inilememekte, mevcut potansiyeller ve sorunlara yeterince vakıf olunamamaktadır.

Bu amaçla, Katılımcı Planlama Anlayışı ile yürütülmesi gereken bu süreçlere; kimi zaman plan kararı getiren ilgili şahıs/kurum/kuruluşların bu konuyu yeterince önemsememesi, kimi zaman da plan ilgilisi yerel idareler-STK'lar-akademik çevreler-diğer şahıs/kurum/kuruluşların yeterli ilgiyi göstermemesinden ötürü; mevcut sorunların farkına varılamamakta, geleceğe yönelik oluşacak risk-tehditler algılanamamakta-tahmin yürütülememekte olup, yanlış ve isabetsiz plan kararları üretilmektedir.

Bu durum sonucunda, planlama sınırı içerisindeki alanların; potansiyel ve kaynaklar değerlendirilememekte ve atıl kalmakta, ortaya çıkabilecek sorun ve tehditler nedeniyle de olumsuzluklar/kayıplar yaşanabilmektedir. Oysa, yapılacak katılımcı toplantılarda sunulacak her bilgi ve paylaşılacak her fikir ışığında verilecek Plan Kararları da o derece güçlü olabilecektir.

4.3.9 Yerel İdarelerin Teçhizat-Donanım İhtiyaçlarını Karşılایamaması; Nitelikli-Uzman Personel Bulunmaması

Yukarıda açıklanan ve sorun teşkil eden konulara çözüm getirilmesi, tedbirler alınması amacıyla, mevcut İmar Planlarından farklı olarak; 1/100.000 - 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planları kararları ile birtakım değişiklikler yapılmış ve/veya yeni kararlar üretilmiştir. Dolayısıyla, mevcut 1/5000-1/1000 Ölçekli Nazım-Uygulama İmar Planları ile 1/100.000 - 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planları kararları arasında uyumsuzluklar bulunmaktadır.

1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planının onaylanmasından günümüze kadar geçen sürelerde, ÇDP hükümleri gereği ve ilgili mevzuatlar gereği (*özellikle 08.09.2013 tarihli 28759 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Değişiklik Yönetmeliği ile, PATİY'ne yeni bir hüküm eklenmiş; alt kademe planların ilgili idaresince 1 yıl içerisinde üst kademe planlara uygun hale getirilmesi zorunluluğundan bahsedilmiştir*), ilgili kurum/kuruluşların bir kısmı tarafından *üst ölçekli planlar ile alt ölçekli planların uyumlaştırılması çalışmalarına* başlanmıştır; bunların bir bölümü tamamlanma aşamasında olup (örn: Çorlu Belediyesi, Malkara Belediyesi), bir bölümü ise halen devam etmektedir (örn: Hayrabolu Belediyesi). Ancak, halen üst-alt ölçek plan uyumsuzluklarını giderme çalışmalarına başlanmamış olan yerleşimler oldukça fazladır.

Tekirdağ İlinde bulunan Belediyeler ve diğer ilgili kurumlar; 3194 sayılı İmar Kanunu'na göre sahip olduğu plan yapma-yaptırma-onaylama yetkileri ile 1/5000-1/1000 Ölçekli Nazım-Uygulama İmar Planlarını ve/veya İmar Planı Revizyonlarını/İmar Planı Tadilatlarını kendi imkanları dahilinde, kendi bünyelerinde gerçekleştirmek yoluyla ve/veya İller Bankası plan/proje destekleri, özel hizmet alımı gibi dışarıdan hizmet sağlama yoluyla gerçekleştirmektedirler. Maddi imkansızlıklar nedeniyle İmar Planlarını üst ölçekli planlara uygun hale getiremeyen idareler mevcut olup; Merkezi yönetimler ve bunların taşra teşkilatları tarafından, bu durumda olan idarelere destek verilmesi, ihtiyaç halinde sürece ilişkin tüm imkanların sağlanması; Planlama kademeleri arasında yaşanan uyumsuzlukların giderilmesi açısından önem arz etmektedir.

4.4 6360 SAYILI KANUNUN GETİRDİĞİ HÜKÜMLER VE TEKİRDAĞ İLİ PLAN SÜREÇLERİNE YANSIMALARI

- a. 12.07.2006 tarihli 26226 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5538 sayılı Değişiklik Kanunu ile 5302 sayılı *İl Özel İdaresi Kanunu*'nun 6.maddesine; bazı eklemeler yapılmıştır. Bu eklemelerle; Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde, Çevre Düzeni Planlarını hazırlama-onaylama yetkisi İl Özel İdarelerinden alınmış ve ilgili Büyükşehir Belediyelerine verilmiştir (İstanbul, Kocaeli vd). Aynı yetki değişikliği 5302 sayılı Kanun'un 10.maddesinde de yapılmıştır ve İl Özel İdaresinin karar alma organı olan İl Genel Meclisi'nin Çevre Düzeni Planlarını *onama yetkisi* de ilgili Büyükşehir Belediyelerine devredilmiştir.
- b. 06.12.2012 tarihli 28489 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6360 sayılı *On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun* ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 3.maddesinde değişiklik yapılmış; Büyükşehir tanımının yeniden yapılması suretiyle; Büyükşehir sınırlarının *il mülki sınırı* olduğu belirtilmiştir. Böylece; Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde Çevre Düzeni Planlarını hazırlama-onaylama yetkisinin bulunması nedeniyle, *tüm Büyükşehir Belediyeleri* (sınırları mülki sınırlara çekildiği için) İl Çevre Düzeni Planlarını yapmak-onaylamak konularında yetkili olmuştur. Aynı Kanun ile *Tekirdağ İli'nin, Büyükşehir Belediyesi olması* kararı da alınmıştır.

Bu gelişmeler doğrultusunda, Tekirdağ İli düşünülecek olursa (Büyükşehir olması nedeniyle); İl Çevre Düzeni Planı süreçlerinin bu durumdan etkileneceği malumdur. *"(...) belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde, il çevre düzeni planı, ilgili Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılır veya yaptırılır ve doğrudan Belediye Meclisi tarafından onaylanır (...)"* hükmü gereği, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi kendi Çevre Düzeni Planlarını yapmaya-yaptırmaya-onaylamaya yetkili hale gelmiştir. Bu değişiklikler, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi'nin kendi İl Çevre Düzeni Planlarının

tüm süreçlerinde tek yetkili kurum olacak olması nedeniyle, oldukça önem arz etmektedir.

4.5 BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ

Tekirdağ İli genelinde yürürlükte olan plan kademeleri hakkında Tablo 4.23'de bir özetleme yapılmış olup; bu planlar arasında var olan uyumsuzlukların nedenleri ve sonuçları hakkında da yapılan değerlendirmeler neticesinde görülmüştür ki:

- a. Planların *plan hiyerarşisine* uygun olarak kademe kademe hazırlanması-onaylanması ve yürürlüğe konulması hususlarının sağlanamaması nedeniyle; kent vizyonu ve strateji-politikaları oluşturularak üst ölçekli planlaması daha yapılmadan, İmar Planlarının yürürlüğe konulması ve uygulamaların yapılması neticesinde; geri dönüşü olmayan yapılaşmalar oluşmakta ve kente-kentliye telafisi mümkün olmayan zararlar verilmekte, kayıplar yaşanmaktadır.
- b. Her plan kademesinde, Planı yapan-yaptıran-onaylayan kurumların birbirinden farklı olması nedeniyle; farklı ölçek - kapsam - niteliklere sahip ölçeklerdeki planlar farklı hüküm ve kararlar ile oluşturulmaktadır.

1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planını yaptıran-onaylayan kurum Çevre Bakanlığı iken; 1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İl Çevre Düzeni Planını yaptıran-onaylayan kurumlar Tekirdağ Belediyesi - Tekirdağ İl Özel İdaresi'dir. Bu durumun bir sonucu olarak; her iki planın birbiri ile çelişen hükümleri bulunmakta, 1/100.000 Ölçekli RÇDP'nda getirilen hükümlerin bir kısmı ise 1/25.000 Ölçekli İÇDP'nda yer almamaktadır.

- c. Her ölçekteki planlar için; plan çalışmaları aşamasında dikkatli-titizlikle çalışılmaması, gerekli analizlerin yapılmaması, plan çevrelerinin planlama sürecine yeterli katkılarının sağlanamaması gibi nedenlerle; kapsamı dar, mevcut durumu yansıtmayan, uygulanma imkanı olmayan strateji ve politikalara sahip, koruma-kullanma dengesini sağlayamayan plan kararları oluşturulmaktadır.
- d. Daha teknolojik-sağlıklı verilerin elde edilmesi ve bu verilerin plana aktarılması yoluyla, Plan süreçlerinin her daim güncel tutulması gerekirken; yetkili kurum/kuruluşlar tarafından gerekli revizyon ve değişikliklerin yapılmaması

ve/veya yapılan bu iş-işlemlerin de daha üst/alt kademedeki planlara aktarılmaması nedeniyle; birbirinden bağımsız, farklı hükümler ve öngörülere sahip planlama çalışmaları ortaya çıkmaktadır.

- e. Üst ölçekli planların yerel plan ölçeğinde uygulanması aşamasında, denetim mekanizmalarının yetersiz olması nedeniyle; plan kademeleri arasında kopukluklar yaşanmakta, yanlış uygulamalar hayata geçirilebilmektedir.
- f. Özellikle yerel idarelerde; maddi imkansızlıklar nedeniyle plan süreçlerinde gecikmeler yaşanmakta, yasal mevzuata hakim ve meslek uzmanı kişilerden oluşan kadroların bulunmaması nedeniyle bu işlerin niteliksiz ve/veya farklı mesleklere vakıf kişilerce yapılması ve bunun sonucunda da yanlış uygulamalara neden olmaktadır.
- g. Yanlış plan uygulamaları konusunda yeterli yaptırım hükümlerinin mevzuatımızda yer almaması nedeniyle; özellikle yerel idareler tarafından, İmar Planlarının üst ölçekli planlara uygun hale getirilmesi konusunda yeterli özen gösterilmemektedir...

İmar ve Planlama konularına ilişkin güncel mevzuatımızda yapılan son değişiklikler sayesinde, özellikle *Çevre Düzeni Planları*'nın yapım-onaylama-uygulama süreçlerine ve bu planların kapsamı/içeriğine dair önemli hükümler getirilmiştir. Çevre Düzeni Planları hakkında yapılan tartışmaların odak noktasında yer alan *yetki sorunu* ile ilgili yapılan düzenlemelerde, yetkili kurumların sayısı oldukça azaltılmış; *Çevre ve Şehircilik Bakanlığı* (Büyükşehir Belediye sınırları dışında) ile *Büyükşehir Belediyeleri* (Büyükşehir Belediye sınırları içerisinde) yetkili kurumlar olarak belirlenmiştir.

Yukarıda değinilen sorunlarla ilgili olarak ve mevzuatımızdaki güncel değişiklikler sonrasında; Tekirdağ İli'nin Büyükşehir olmasıyla birlikte ve İl Çevre Düzeni Planlarını da kendi bünyesinde hazırlayıp onaylayacağı dikkate alındığında; Plan süreçlerinin ilk aşamasından son aşamasına kadar denetlenebilmesi (*il bünyesinde; İl Çevre Düzeni Planlarının bizzat yetkili kurumu olacaktır, yine 1/5000-1/1000 ölçekli İmar Planlarının da son onay kurumu olacaktır*), yerel idarelerin yapmış olduğu ve/veya yapacağı yanlış uygulamalara daha fazla müdahale edilebilmesi imkanı doğacaktır. Plan Kademeleri arasında da "*yetki karmaşası-yetki farklılıkları*" nedeniyle yaşanan uyumsuzlukların

önlenebilmesi imkanı olacaktır. Bu nedenlerle; Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi'nin kendi İl Çevre Düzeni Planlarının tüm süreçlerinde yetkili kurum olması, yerel idarelere ait planların da son onay merci olması oldukça önem arz etmektedir.

Ancak bunun dışında; üst-alt ölçekli planların hazırlık-onay süreçleri ve uygulanması aşamalarında etkin bir denetim mekanizmasının bulunmaması, İdareler arası koordinasyon eksikliği, planlama araçlarının yetersizliği vd konular önemli sorunları beraberinde getirmekte olup; bu konuların çözümüne yönelik önlemlerin alınması ve çalışmaların ciddiyetle yürütülmesi gerekmektedir.

5. SONUÇ - DEĞERLENDİRME

Çevre düzeni planları; yaşam mekanlarını oluşturan yerleşim alanlarının ihtiyaç duyduğu konut, sanayi, ticaret, turizm, tarım vb. kullanımların doğal çevre-doğal kaynaklar üzerinde oluşturduğu baskıyı dengelemek üzere ortaya çıkmış bir plandır. Doğal dengenin bozulmaması adına, doğal çevrenin ve yerüstü-yeraltı kaynaklarının zarar görmesinin önlenmesi için; arazi kullanım kararlarının *sürdürülebilirlik* ilkesi bağlamında ele alınması ve bu yönde metodlar üretilmesi, strateji-politikalar geliştirilmesi; gelecek kuşaklara sağlıklı kentler bırakılması ve dahası günümüz yaşam koşullarının da kalitesi açısından önemli bir gerekliliktir. Çevre düzeni planıyla; doğal kaynakların, çevresel değerlerin, tarihi eserlerin... yerleşim ve diğer kullanımlar nedeniyle ortaya çıkacak risklere karşı planlama çerçevesinde korunma tedbirlerinin alınması gerekir.

Çevre düzeni planlarının sınırlarının doğru belirlenmesi, planlama faaliyetinin başarısı için birincil öncelik olup; planlama alanının sınırlarının planlamanın temel ilkelerine göre belirlenmesi gereklidir. Çevre düzeni planlarının uygulama alanının belirlenmesinde, planın niteliğine ilişkin olarak vurgu yapılan ilke-esaslara uyulması ve belirlenen eşik değerlerin sağlanmasıyla; kendi içerisinde bütünlük taşıyan bir alanın, üst ölçekli kullanım kararlarının ve kullanımlar arasındaki dengenin kurulmasına yönelik olarak (*doğal çevrenin korunması amacı güdülerek*) Çevre Düzeni Planı hazırlanmalıdır.

Çevre Düzeni Planına konu olacak alanın sınırlarının belirlenmesinde eşik değerlerin dikkate alınması önemlidir. Aynı *coğrafi eşikler* arasında kalan alanlar birlikte planlanmaya çalışılmalı, *ekonomik* olarak bütünlük sağlamayan alanlar birlikte değerlendirilmemelidir. Birbiri ile farklı özelliklere sahip mekanları bir vizyon çerçevesinde aynı hedef-stratejilerle planlamaya çalışmak, çözümden çok sorun yaratabilecektir. Çevre Düzeni Planlarında planlamaya konu olacak alanların belirlenmesinde; sosyal-kültürel yapı, nüfus vb. özelliklerin yanı sıra *altyapı bütünlüğünün* bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi de bir gerekliliktir. Teknik

altyapı, ulaşım vb. gibi sistemlerin benzer özellikler gösterdiği/göstereceği alanların birlikte planlanması gerekir.

Çevre düzeni planı yapılacak alanın belirlenmesinde, ortak nitelik, ortak coğrafya, ortak ekonomik yapı, ortak teknik altyapı ve benzeri veriler dikkate alınarak ortak planlanabilme ve geliştirilebilme yeteneğinin araştırılması; kamu yararının sağlanması, planlama hizmetlerinin kolaylaştırılması ve güvenilirliğinin sağlanması açısından gerekliliktir.

Çevre Düzeni Planlarının hazırlık aşamasında ortaya konulan veriler ışığında, planlama alanının özellikleri dikkate alınarak, kamu yararı doğrultusunda; konut, sanayi, tarım, turizm kullanımlarının vd. nerelerde olabileceği, doğal çevreye uygun olarak belirlenmeli ve bu yönde kararlar oluşturulmalıdır. Tabi plana altlık oluşturan verilerin güncel, sayısal ortamda hazırlanmış ve kullanılabilir olması çok önemlidir; zira, gelecek öngörülerinin belirlendiği projeksiyonların sağlam-tutarlı-objektif veriler olması; yine mevcut durumun da hazırlanacak planlara iyi yansıtılabilmesi, doğru kararlar alınabilmesi açısından çok önemlidir.

Planlama çalışmaları sürecinde (*her ölçekteki planlar*) uyulacak esaslar, planların içeriğinin ve kapsamının ne olması gerektiği, planların yapım-onama-uygulama-denetim aşamalarında hangi kurumların yetkili olacağı vd konularına mevzuat hükümlerimizde açıklık getirilmesi gerekmektedir. Türkiye’de Planlamaya yönelik ilke-esaslar çeşitli yasa ve yönetmelikler ile düzenlenmiştir. Ancak yine de, gerek yasalar gerekse yönetmelikler arasında yaşanan uyumsuzluklar nedeniyle; üst-alt ölçekli planların yapım yetkisi-kapsamı-ölçeği konusunda bir takım kargaşalar yaşanabilmekte, bu durum neticesinde İdareler tarafından yapılan planların idari yargı tarafından iptali sonucunu doğurmaktadır (Bkz. EK 6). Bu doğrultuda, Planlar arasındaki uyumun ve Plan Kademelenmesinin sağlanması ve Planlamanın güvenilirliğinin yasal bir zemine oturtulması açısından; yasal çerçevenin oluşturulması, denetim mekanizmalarının hayata geçirilmesi gereklidir.

Plan çalışmalarının başlangıcından sonuna kadar; planların kendi içinde ve bölgesel-yerel planlar ile tutarlı-uyumlu olarak kararlar oluşturulması için, örneğin Büyükşehir Belediyesi olan illerde *Büyükşehir Planlama Komisyonları* ile diğer yerleşmelerde *Bölgesel/Mahalli Planlama Komisyonları* oluşturulabilir (planlar arası uyumsuzluklar nedeniyle yasal mercilerde görülen birçok emsal dava bulunmakta olup, EK 7'de verilen Danıştay Kararı bu konuya emsal oluşturmaktadır). Plan süreçlerinde planlama sorunlarına odaklanabilecek, çözüm önerileri geliştirebilecek, uzlaşmayı sağlayabilecek denetleyici bir bağımsız kurumun olması sayesinde; plan kararları üretilirken ve uygulanırken, deformasyona uğrayan ve/veya ihlal edilen ve/veya öngörülemeyen konular için bu komisyonlar devreye girebilir; yasal yaptırımlar uygulamak suretiyle, ihmali bulunan sorumlular hakkında maddi-manevi cezai işlemler yürütülebilir. Böylece; yıllardır dikkatsizlik ve keyfi uygulamalar ile üretilen-uygulanan yanlış kararlar nedeniyle sekteye uğrayan Plan kararlarının ve Planlama süreçlerinin aldığı hasarlar en aza indirgenebilir.

Bunun yanında imar ve planlama konularında ihtisas sahibi olan kişi ve kurum/kuruluşların Planlama sürecine dahil edilmesi, bu çevrelerin teknik bilgi ve tecrübelerinden yararlanılması bakımından önem taşımaktadır. Planların hazırlanması ve uygulanmasında halkın görüş ve isteklerine de en geniş biçimde yer verilmelidir. Kentlilerin, yaşam çevrelerini doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyecek tüm süreçlere katılımları ve bu yönde taleplerini yükseltmeleri kaliteli kentsel çevrelerin oluşumunda büyük öneme sahiptir.

Sağlıklı ve sürdürülebilir kentlere sahip olmak için Planlama çevresine yönelik olarak önemli düzenlemelerin yapılması ve toplumsal denetimin hayata geçirilmesi gerekmektedir. Plan onay aşaması öncesinde ve sonrasında, plandan etkilenen/etkilenebilecek tüm çevreler tarafından bir araya gelinerek fikir paylaşımında bulunulması; planların güncelliğini koruması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması açısından önemlidir. Planlar onaylanmadan önce; mevcut durumun ve bölgenin potansiyellerinin/risklerinin iyi analiz edilebilmesi, plan bölgesindeki kullanıcıların beklentileri ve gelecek öngörülerinin neler olduğunun öğrenilmesi açısından; Katılımcı Planlama anlayışı ile yapılacak Planlama Toplantıları yüksek oranda katılımı

sağlanmalıdır. Aynı şekilde Planların onayı sonrasında (uygulanma aşamasında) yapılacak toplantılar ile de; alınan yanlış Plan kararlarının ve uygulama aşamasında karşılaşılan zorlukların neler olduğu ve sonuçlarının mekana-kullanıcılara nasıl yansıdığı, Plan Bölgesindeki her ölçekteki planın birbirleri arasındaki uyumsuzluk konularının neler olduğu ve bunların sebep-sonuçları, uygulama araçlarının yetersizliği ve uzman kadroların bulunmayışı nedeniyle yaşanan güçlükler ve bu durumun sürece yansımaları... gibi hususlarda *geri bildirim* sağlanabilecektir.

Son olarak ifade edilmesi gereken bir diğer husus, yerel yönetimlerdeki planlamadan sorumlu uzman personelin eksikliği ve olanların da eğitim sorunlarının varlığıdır. Merkezi/yerel denetleyici idareler tarafından, meslek uzmanlarının yerel yönetimlerde çalışmasının zaruri hale getirilmesi yoluyla; her kurum/kuruluşun mimar, şehir plancısı, mühendis.. gibi meslek uzmanlarını bünyesinde çalıştırması sağlanmalıdır. Yine bu personelin, motivasyon ve çözüm üretme becerisindeki performanslarını artırmaya yönelik olarak eğitim ve seminerler düzenlenmeli; ilgili ve donanımlı personel yetiştirilmelidir. Yerel yönetimlerde; bilgisayar kullanımı yaygınlaştırılmalı, otomasyon sistemi kurulmalı, yerel yönetimler ve merkezi yönetim arasındaki internet kullanımı etkinleştirilmeli, böylelikle hizmetler kolaylaştırılmalı, kent bilgi sistemi kurularak kentlerin arşiv sistemleri güncel olarak depolanmalıdır. Böylece, tüm çalışma alanları için anlık olarak bu verilere ulaşılması da mümkün olabilecektir.

İmar-planlama konularında yetki sahibi olan merkezi ve/veya yerel idareler teknik ve maddi konularda güçlendirilmeli, planlama birimlerini geliştirmeleri sağlanmalı; destek programları çerçevesinde her türlü imkan ve fırsatlar seferber edilmelidir.

Önceki bölümlerde ayrıntılı olarak değinilmeye çalışılan konular ve açıklamalar doğrultusunda ülkemiz Planlama süreçleri incelendiğinde, yasal ve kurumsal sorunlar nedeniyle; kentlerimizin sosyal, kültürel, doğal, tarihi değerlerinin üst ölçekli planlamadan gelen yanlış kararlara referansla planlanması sonucunda göz ardı edildiği; alt ölçekli planların gerekli veri tabanına dayandırılmaksızın şekillendirildiği; (başta büyük kentlerimiz olmak üzere) kentlerimizin kentleşme sorunları ile karşı karşıya

bırakıldığı; doğal ve çevresel değerlerin, tarihi mekanların zarara uğratıldığı görülmektedir.

Yukarıda belirtilen öneriler dikkate alınarak;

- i. yasalarla; kurum/kuruluşların iyi tanımlandığı, bunların görev ve yetkilerinin neler olduğu konusunda sınırların net olarak belirlendiği
- ii. planlamada "kademeli birliktelik" ve "plan hiyerarşisi" ilkelerinin sağlanabildiği
- iii. kurumlar arası eşgüdümün iyi sağlandığı ve denetim mekanizmalarının yürütülebildiği
- iv. geri besleme yoluyla bilgilerin güncel tutulduğu

bir planlama ve uygulama süreci benimsendiğinde, planlama sorunlarına çözüm getirilebilecek olup; kırsal/kentsel hizmetler çağdaş, etkin, demokratik bir anlayış içerisinde sürdürülebilecektir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Çilingiroğlu, A., 2003, *Planlı kalkınma serüveni Türkiye 'de planlama deneyimi (Panel)*, İstanbul: Bilgi Üniversitesi.
- Ersoy, M., 2000. *İmar planlarının kademelenmesi ve farklı ölçeklerdeki planlar arasındaki ilişki*, Mekân Planlama ve Yargı Denetimi, Ankara: Yargı Yayınevi.
- Ersoy, M., 2006. *İmar mevzuatımızda planlama kademeleri ve üst ölçek planlama sorunu*. Türkiye'de Yeni Gelişmeler Yasal ve Yönetmelik Yapılanmalar Sempozyumu, Ankara: TEPAV.
- Ersoy, M., 2007. *Planlama Kuramına Giriş, Kentsel Planlama Kuramları*. Ankara: İmge Yayınevi.
- Karaman, Z. T., 2001. Dünya Şehircilik Günü 24. Kolokiyumu: Geleceği Planlamak Yeni Planlama Yöntemi/Dili, Yasal Düzenlemeler. *Kentsel planlamada siyaset etkisi*. Ankara: TMMOB Şehir Plancıları Odası.
- Keleş, R., 2000. *Kentleşme politikası*. Ankara: İmge Yayınevi.
- Keleş, R., 2006. *Kentleşme politikası*. Ankara: İmge Yayınları.
- Keskinok Ç., 2001, 8 Kasım Dünya Şehircilik Günü 5. Türkiye Şehircilik Kongresi (7-9 Kasım 2001), *Türkiye 'de kent planlamanın sorunları ve Avrupa Birliği süreci: bir karşıt görüş, Avrupa Birliği süreci ve planlama*. Ankara: TMMOB - Şehir Plancıları Odası.
- Özalp, S., Haziran 2006. *Sosyo-mekansal dinamiklerle değişen planlama yaklaşımı mekansal stratejik planlama ve İstanbul Örneği*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi - Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Yavuz, F., 1978. *Şehircilik sorunları-uygulama ve politika*. Ankara Üniversitesi ve Siyasal Bilgiler Fakültesi.
- Yazar, K. H., 2006. *Sürdürülebilir kentsel gelişme çerçevesinde orta ölçekli kentlere dönük kent planlama yöntem önerisi*. Ankara: T.C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ve Siyaset Bilimi (Kent Ve Çevre Bilimleri) Anabilim Dalı.

Sürekli Yayınlar

Akay, A., 3 Eylül 2007. Çevre Düzeni Planları ve Yetki Sorunları. *Amme İdaresi Dergisi*. **40** (3). 113-148.

Ercan, E. M., 2007. Kentlerimizin içinde bulunduğu planlama ve yönetim sorunları. *Şehir Plancıları Odası - Planlama Dergisi*. **C.2007/2**. 67-74.

Erdem, R., Meşhur, M. Ç. ve Sağ M. Akif., 2008. Planlama ve yetki sınırı ikileminde bir plan; Denizli Kenti Çevre Düzeni Planı. *Selçuk Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi*. **C.23** (3). 1-14.

Ersoy, M., 1999. Kent Planlama Sistemimizi Yeniden Düşünmek: Sorunlar, Çözüm Önerileri. *3. Bin Yılda Şehirler*. İstanbul: Yıldız Üniversitesi.

Şanlı, D., Yaz 2009. Planlama Yetkisinin Analizi. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Genel Kamu Hukuku Anabilim Dalı Doktorası, *Ankara Barosu Dergisi*. **67** (3). 47-58

Yılmaz, H., 2007. Çevre düzeni planına ilişkin güncel düzenlemeler ve sorunlar. *TBB Dergisi*. (72), 78-94.

Diğer Yayınlar

209 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname. Resmi Gazete, 18435 Mükerrer;
18 Haziran 1984.

444 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname. **Resmi Gazete**, 20967; 21 Ağustos 1991.

648 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname. **Resmi Gazete**, 28028; 17 Ağustos 2011.
Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun (6306 s. k.).

Resmi Gazete, 28309; 31 Mayıs 2012.

Akkahve, D., *Bölgesel gelişme planlarının yönetim açısından değerlendirilmesi.*

Devlet Planlama Teşkilatı.

Başbakanlık Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun

Hükmünde Kararname (383 s. khk.). **Resmi Gazete**, 20341; 13 Kasım 1989.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde

Kararname (180 s. khk.). **Resmi Gazete**, 18251; 14 Aralık 1983.

Belediye Kanunu (5272 s. k.). **Resmi Gazete**, 25680; 24 Aralık 2004.

Belediye Kanunu (5393 s. k.). **Resmi Gazete**, 25874; 13 Temmuz 2005.

Bozkurt, Ö., & Ergun, T., 1998. *Kamu yönetimi sözlüğü*. Ankara.

Büyükşehir Belediyesi Kanunu (5216 s. k.). **Resmi Gazete**, 25531;

23 Temmuz 2004.

Çakılcıoğlu, M., *Üst ölçekli plan sorunsalı.*

Çerkezköy Belediyesi - Planlama Birimi, sözlü görüşme

Çevre Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

(443 s. khk.). **Resmi Gazete**, 20967; 21 Ağustos 1991.

Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik. **Resmi Gazete**, 27051; 11 Kasım 2008.

Çevre Düzeni Planlarının Yapılması Esaslarına Dair Yönetmelik. **Resmi Gazete**,

24220; 04 Kasım 2000.

Çevre Kanunu (2872 s. k.). **Resmi Gazete**, 18132; 11 Ağustos 1983.

Çevre, Orman Ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun

Hükmünde Kararname (636 s. khk.). **Resmi Gazete**,

27958 Mükerrer; 08 Haziran 2011.

Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun (4856 s. k.).

Resmi Gazete, 25102; 08 Mayıs 2003.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (644 s. khk.). **Resmi Gazete**, 27984 Mükerrer; 04 Temmuz 2011.

Çolak, N. İ., Eylül 2010. *Çevre düzeni planlarının niteliği ve egemen olan ilkeler*,
www.e-akademi.org.

Çorlu Belediyesi - Planlama Birimi, sözlü görüşme

Danıştay 6. Dairesi. 28 Şubat 2001. E: 1999/6390, K: 2001/1249.

Değişiklik Kanunu (3394 s. k.). **Resmi Gazete**, 19503; 30 Haziran 1987.

Değişiklik Kanunu (3416 s. k.). **Resmi Gazete**, 19751; 11 Mart 1988.

Değişiklik Kanunu (4864 s. k.). **Resmi Gazete**, 25130; 06 Haziran 2003.

Değişiklik Kanunu (4957 s. k.). **Resmi Gazete**, 25186; 01 Ağustos 2003.

Değişiklik Kanunu (5162 s. k.). **Resmi Gazete**, 25531; 23 Temmuz 2004.

Değişiklik Kanunu (5398 s. k.). **Resmi Gazete**, 25882; 21 Temmuz 2005.

Değişiklik Kanunu (5491 s. k.). **Resmi Gazete**, 26167; 13 Mayıs 2006.

Değişiklik Kanunu (5538 s. k.). **Resmi Gazete**, 26226; 12 Temmuz 2006.

Değişiklik Kanunu (5793 s. k.). **Resmi Gazete**, 26959; 06 Ağustos 2008.

Değişiklik Yönetmeliği. **Resmi Gazete**, 23804; 02 Eylül 1999.

Değişiklik Yönetmeliği. **Resmi Gazete**, 24345; 17 Mart 2001.

Değişiklik Yönetmeliği. **Resmi Gazete**, 28370; 31 Temmuz 2012.

Değişiklik Yönetmeliği. **Resmi Gazete**, 28759; 08 Eylül 2013.

Ersoy, M., 7-8 Eylül 2006. İmar Mevzuatımızda Planlama Kademeleri ve Üst Ölçek

Planlama Sorunu. *Bölgesel Kalkınma ve Yönetişim Sempozyumu*.

ODTÜ Mimarlık Amfisi.

Ersoy, M., 2007. *Planlama eğitimi, planlama çevresi ve sağlıklı kentler*. Sağlıklı

Kentler Sempozyumu. Bursa.

Ersoy, M., 2011. *Yerelden ulusala merkezileşerek aynılaştan planlama anlayışı*.

SBF Yerel Yönetimler Sempozyumu. Ankara.

Ersoy, M., 6360 sayılı yasa ve mekânsal planlama sorunları.

Genelge. 16.12.1985; B.09/12730. *Çevre düzeni planları*. T.C. Bayındırlık Ve İskan
Bakanlığı - Yapı İşleri Genel Müdürlüğü.

Genelge. 22.02.1990; I-12- 315-03205. *Çevre düzeni plan ve değişiklikleri*.

- T.C. Bayındırlık Ve İskan Bakanlığı - Teknik Araştırma Ve Uygulama Genel Müdürlüğü.
- Genelge. 30.09.1991; 1906-18565. T.C. Bayındırlık Ve İskan Bakanlığı - Teknik Araştırma Ve Uygulama Genel Müdürlüğü.
- Genelge. 24.05.1999; B.09.0.TAU.0.17.00.00/763-7470/213. *Çevre düzeni planları.* T.C. Bayındırlık Ve İskan Bakanlığı - Teknik Araştırma Ve Uygulama Genel Müdürlüğü.
- Genelge. 01.08.2000; B.09.0.TAU.0.17.00.00/1454/17630. *Çevre düzeni planları.* T.C. Bayındırlık Ve İskan Bakanlığı - Teknik Araştırma Ve Uygulama Genel Müdürlüğü.
- Genelge. 29.09.2000; B.09.0.TAU.0.17.00.00/1865-22676. *Çevre düzeni planları.* T.C. Bayındırlık Ve İskan Bakanlığı - Teknik Araştırma Ve Uygulama Genel Müdürlüğü.
- Genelge. 14.05.2001; B.09.0.TAU.0.17.00.00.1044-12161. *Çevre düzeni planı.* T.C. Bayındırlık Ve İskan Bakanlığı - Teknik Araştırma Ve Uygulama Genel Müdürlüğü.
- Genelge. 31.05.2001; B.09.0.TAU.0.17.00.06.1203/13620. *Plan yapımına ait esaslara dair yönetmelik.* T.C. Bayındırlık Ve İskan Bakanlığı - Teknik Araştırma Ve Uygulama Genel Müdürlüğü.
- Genelge. 13.12.2001; B.09.0.TAU.0.17.00.00 - 2900/28390. *Çevre düzeni planları.* T.C. Bayındırlık Ve İskan Bakanlığı - Teknik Araştırma Ve Uygulama Genel Müdürlüğü.
- Genelge. 01.03.2002; B.09.0.TAU.0.17.00.00 BPC-1/523 - 426/3969. *Çevre düzeni planları.* T.C. Bayındırlık Ve İskan Bakanlığı - Teknik Araştırma Ve Uygulama Genel Müdürlüğü.
- Genelge. 23.09.2002; B.09.0.TAU.0.17.00.00 - 017/19037. *Çevre düzeni planları.* T.C. Bayındırlık Ve İskan Bakanlığı - Teknik Araştırma Ve Uygulama Genel Müdürlüğü.
- Genelge. 17.03.2003; B.09.0.TAU.0.17.00.00 BPC 1/523 - 586/3186. *Çevre düzeni planları.* T.C. Bayındırlık Ve İskan Bakanlığı - Teknik Araştırma Ve Uygulama Genel Müdürlüğü.
- Genelge. 01.05.2003; B.09.TAU.0.17.00.00 - 1001/5058. Planlar ve denetleme

işlemleri. T.C. Bayındırlık Ve İskan Bakanlığı - Teknik Araştırma Ve Uygulama Genel Müdürlüğü.

Genelge. 06.06.2008; B.09.0.TAU.0.17.00.00-4851. *Çevre düzeni planları*.
T.C. Bayındırlık Ve İskan Bakanlığı - Teknik Araştırma Ve Uygulama Genel Müdürlüğü.

Girgin, E., Bütüncül havza planlaması ve yönetiminin hukuki temele dayandırılması.
TMMOB 2. Su Politikaları Kongresi.377-387.

Hayrabolu Belediyesi, H.GÖNÜL & A.AYYILDIZ, sözlü görüşme
http://193.255.140.21/Haberler/200502_2.htm [18.01.2014]
http://bimtas.com.tr/sehircilik_planlama_hizmetleri/1_3_3.html [08.02.2014]
http://bimtas.com.tr/sehircilik_planlama_hizmetleri/1_3_4.html [08.02.2014]
<http://blog.milliyet.com.tr/turkiye-de-bolge-kent-planlamasi-ve-kentsel-tasarim--uygulama-sorunlari-ve-gorusleri/Blog/?BlogNo=168734> [08.01.2014]
<http://www.e-kutuphane.imo.org.tr/pdf/10945.pdf> [18.01.2014]
<http://edirnebarosu.org.tr/dokumanlar/ergene-havzasi-revizyon-cevre-duzeni-planina-itiraz-dilekcesi/> [18.01.2014]
<http://emlakkulisi.com/istanbul-cevre-duzeni-plani-elestirileri-yargiya-tasindi/29216>
[08.01.2014]
<http://emlakkulisi.com/istanbul-cevre-duzeni-planinin iptali-icin-dava/62194>
[08.01.2014]
<http://emsal.danistay.uyap.gov.tr/VeriBankasiIstemciWeb/GelismisDokumanAraServlet> [11.04.2014]
<http://ergene.ormansu.gov.tr/ergene/AnaSayfa/hakkinda.aspx?sflang=tr> [18.01.2014]
<http://ergene.ormansu.gov.tr/ergene/AnaSayfa/paydaskurumlar.aspx?sflang=tr>
[18.01.2014]
<http://geodata6.ormansu.gov.tr/> [20.01.2014]
<http://makaleci.com/planlama-ozellikleri-ve-sorunlari.html> [14.10.2013]
<http://milliimlak.org/yonetim/upload/Cevre.pdf> [02.11.2014]
<http://onedio.com/haber/danistay-ergene-cevre-duzeni-plani-nda-yurutmeyi-durdurdu-45779> [24.01.2014]
<http://osmaninci.com/Makaleler> [Kasım-Aralık 2013 ve Ocak-Şubat 2014 tarihlerinde birçok defa farklı konular için erişim sağlanmıştır]

http://pbk.tbmm.gov.tr/dokumanlar/10-kalkinma_plani.pdf [08.02.2014]

<http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2007-73-370> [12.10.2013]

<http://trakyaplandeneyimleri.blogspot.com/2009/12/1100000-trakya-alt-bolgesi-ergene.html> [18.01.2014]

<http://www.aktifhaber.com/cevre-duzeni-plani-bilirkisi-raporu-yayinlandi-533856h.htm> [24.01.2014]

http://www.alomaliye.com/5272_sayili_kanun_belediye.htm [29.10.2013]

<http://www.csb.gov.tr/gm/mpgm/index.php?Sayfa=sayfa&Tur=webmenu&Id=429> [12.10.2013]

<http://www.csb.gov.tr/gm/mpgm/index.php?Sayfa=sayfaicerik&IcId=498> [12-13.01.2014]

<http://www.csb.gov.tr/iller/tekirdag/index.php?Sayfa=duyurudetay&Id=2541> [12.02.2014]

<http://www.csb.gov.tr/turkce/index.php?Sayfa=sayfa&Tur=mevzuat&Id>
[Ekim-Kasım-Aralık 2013 tarihlerinde birçok defa farklı konular için erişim sağlanmıştır]

<http://www.cygm.gov.tr/CYGM/AnaSayfa/SuToprakYonetimi/HavzaKoruma.aspx?sflang=tr> [25.01.2014]

<http://www.edb.adalet.gov.tr/Ymb/pdf/2013-7.pdf> [12.10.2013]

<http://www.ergeneplatformu.org/wp-content/uploads/PB140010.JPG> [18.01.2014]

<http://www.ergeneyesilcevre.com/Formlar/MarmaraHavzas%C4%B1KorumaEylemPlan%C4%B1TaslakRaporu.pdf> [25.01.2014]

<http://www.estanbul.com/perinthos-marmara-ereglisi-205610.html#.UuLgyxBai70> [10.01.2014]

http://www.gazetetrakya.com/Haber-Ergene_Havzasi_Koruma_Eylem_Plani_hizla_ilerliyor-980952.gazetetrakya [18.01.2014]

http://www.gazetetrakya.com/Haber-TRAKAB_gerceğini_ilk_taslagın_fikir_babasından_dinledik-289288.gazetetrakya [24.01.2014]

<http://www.google.com.tr/cse?cx=005109425812867511831%3Au0q6aytcjm8&ie=UTF-8&q=%C3%A7evre+d%C3%BCzeni+karar&sa=Ara&siteurl=www.kararevi.com%2F&ref=&ss=9727j10203675j28#gsc.tab=0&gsc.q=%C3%A7evre%20d%C3%BCzeni%20karar&gsc.page=1> [11.04.2014]

https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&ved=0CCkQFjAA&url=http%3A%2F%2Fweb.itu.edu.tr%2F~yazgi%2FTEknik_sartlasma.doc&ei=IVRaUpudGIrswaZvIGICA&usg=AFQjCNGnkaYLAcYxDq-FFi_GifVXJfZBtw&bvm=bv.53899372,d.Yms [13.10.2013]

<http://www.haber3.com/ergene-havzasi-koruma-eylem-plani-haberi-2022140h.htm> [24.01.2014]

<http://www.idarehukuku.net/baslik/Imar-Hukuku/Imar-Plani/Ulke-Plani.html>. [20.10.2013]

http://www.jmo.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=1242 [12.10.2013]

http://www.kararevi.com/karars/247755_danistay-6-daire-e-1999-6390-k-2001-1249#.U1JWOP1_utM [28.04.2014]

http://www.kararevi.com/karars/252667_danistay-idari-dava-daireleri-genel-kurulu-e-2003-87-k-2005-196#.U1JUyPI_utM [28.04.2014]

http://www.kararevi.com/karars/786390#.U1JYYPI_utM [28.04.2014]

http://www.kararevi.com/karars/786520_danistay-6-daire-e-2002-2797-k-2003-7024#.U1JM7v1_utN [28.04.2014]

<http://www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr/TR,9548/planlarin-yapimi-ve-onaylanmasi.html> [27.10.2013]

http://www.malatyaguncel.com/news_detail.php?id=84477 [18.01.2014]

<http://www.melihersoy.com/wp-content/uploads/2012/04/TEPAV-Bildiri.pdf> [12.10.2013]

<http://www.melihersoy.com/wp-content/uploads/2012/04/%C4%B0mar-Planlar%C4%B1nda-Kademelenme.pdf> [12.10.2013]

<http://www.melihersoy.com/wp-content/uploads/2012/04/T%C3%BCrkiye%E2%80%99de-Kent-Planlamas%C4%B1n%C4%B1n-G%C3%BCncel-Sorunlar%C4%B1-.pdf> (*Türkiye’de Kent Planlamasının Güncel Sorunları*) [12.10.2013]

<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Asp?MevzuatKod=7.5.4877&sourceXmlSearch=&MevzuatIliski=0> [12.10.2013]

<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Asp?MevzuatKod=7.5.5392&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=%DDMAR> [04.11.2013]

<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Asp?MevzuatKod=7.5.9171&sourceXmlSearch=&MevzuatIliski=0> [27.10.2013]

<http://www.mimarist.org/odadan/3470-ergene-havzasi-revizyon-cevre-duzeni-plani->

[hakkinda-son-karar.html](#) [18.01.2014]
<http://www.mmf.selcuk.edu.tr/mmfdergi/upload/sayi/31/MMFD-00098.pdf>
[12.10.2013]
<http://www.nedirnedemek.com/kalk%C4%B1nma-plan%C4%B1-nedir-kalk%C4%B1nma-plan%C4%B1-ne-demek> [08.02.2014]
http://www.ongoren.av.tr/pdf/IMAR_PLN_UYG_IPT.pdf [13.03.2014]
<http://www.ongoren.av.tr/review/Review06.aspx> [24.01.2014]
http://www.ormansu.gov.tr/osb/haberduyuru/guncelhaber/12-01-20/Ergene_Havza_Koruma_Eylem_Plan%C4%B1_De%C4%9Fferlendirildi.aspx?sflang=tr
[24.01.2014]
<http://www.planlama.org/index.php/haberler/16-roeportajlar/194-stanbul-cevre-duezeni-plan-hakknda-soeylei> [25.01.2014]
<http://www.planlama.org/index.php/planlamaorg-yazlar6/planlamaorg-yazlar/62-planlamaorg-yazlar/prof-dr-ruen-kele/1070-kentsel-planlamann-son-on-yl>
[28.03.2013]
<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/08/20110817-1-1.htm> [31.10.2013]
<http://www.resmigazete.gov.tr> [Ekim-Kasım-Aralık 2013 ve Ocak-Şubat-Mart 2014 tarihlerinde birçok defa farklı konular için erişim sağlanmıştır]
http://www.sehirplanlama.org/index.php?option=com_kunena&func=view&catid=225&id=1390&Itemid=36 [18.01.2014]
http://www.spo.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=3260&tipi=4&sube=0
[Erişim Tarihi: 28.03.2013]
http://www.spo.org.tr/mevzuat/mevzuat_detay.php?kod=88 [28.03.2013]
http://www.spo.org.tr/mevzuat/mevzuat_detay.php?kod=114 [31.10.2013]
http://www.spo.org.tr/resimler/ekler/1c38a09acc34845_ek.pdf [28.03.2013]
http://www.spo.org.tr/resimler/ekler/3ce1851341ec1fa_ek.pdf [28.03.2013]
http://www.spo.org.tr/resimler/ekler/f66369c31738c25_ek.pdf [28.03.2013]
http://www.spoist.org/dokuman/davalarimiz/devam_eden/1/dava_metni_trakya_cdp.pdf [08.02.2014]
http://www.spoist.org/dokuman/itirazlar/100000OLCEKLITRAKYAALTBOLGESI_ERGE NE HAVZASI REVIZYONCEVREDUZENIPLANI_ITIRAZIMIZ.pdf [25 Ocak 2014]

<http://www.tekirdagozelidare.gov.tr/harita.asp> [13.01.2014]

http://www.tema.org.tr/web_14966-2_1/entitiffocus.aspx?primary_id=562&type=3&target=categorial1&detail=single&sp_table=&sp_primary=&sp_table_extra=&openfrom=sortial [18.01.2014]

<http://www.tbmm.gov.tr/anayasa.htm> [13.10.2013]

<http://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa24.htm> [05.03.2014]

<http://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa61.htm> [13.10.2013]

<http://www.tekirdag.gov.tr/#> [25.01.2014]

<http://www.tekirdagozelidare.gov.tr/trakabsss.asp> [07.12.2013]

http://www.tepav.org.tr/sempozyum/2006/bildiri/bolum3/3_2_ersoy.pdf [12.10.2013]

http://www.trakyaka.org.tr/content-187-trakya_bolgesi.html [24.01.2014]

<http://www.trakyaka.org.tr/uploads/docs/061120126vr54S.pdf> [08.02.2014]

<http://www.yayin.todaie.gov.tr/goster.php?Dosya=MDQ5MDQ5MDUwMDUzMDU2> [13.10.2013]

http://www.yerelnet.org.tr/ekler/a31983a18490d64_ek.pdf [13.10.2013]

http://www.yerelnet.org.tr/basvuru_kaynaklari/yy_mevzuati/mevzuat_detay.php?kod=1015 [18.01.2014]

http://www.yerelnet.org.tr/basvuru_kaynaklari/yy_yargi_kararlari/yy_yargi_kararlari_detay.php?kod=1527&tipi=12 [28.04.2014]

http://www.zmo.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=17112&tipi=28&sube=0 [18.01.2014 - 12.02.2014]

<http://www2.tbmm.gov.tr/d24/7/7-1927c.pdf> [08.02.2014]

İl Özel İdaresi Kanunu (5302 s. k.). **Resmi Gazete**, 25745; 04 Mart 2005.

İller Bankası Genel Müdürlüğü, C. KAYNAK, sözlü görüşme

İller Bankasınca Hazırlanan İmar Plânlarının Düzenlenmesi İle İlgili Teknik Şartlaşma.

İmar Kanunu (3194 s. k.). **Resmi Gazete**, 18749; 09 Mayıs 1985.

Kılınç, N.,2006. *İmar planlama mevzuat belediyeler ve İller Bankası ilişkisi*. Ankara: İller Bankası Gn.Md.İmar Planlama Dairesi Başkanlığı.

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu (2863 s. k.). **Resmi Gazete**,

- 18113; 23 Temmuz 1983.
- Kültür Ve Turizm Koruma Ve Gelişim Bölgelerinde Ve Turizm Merkezlerinde İmar Planlarının Hazırlanması Ve Onaylanmasına İlişkin Yönetmelik. **Resmi Gazete**, 25278; 03 Kasım 2003.
- Maliye Bakanlığı'nın Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (180 s. khk.). **Resmi Gazete**, 18251 Mükerrer; 14 Aralık 1983.
- Malkara Belediyesi - İmar Müdürlüğü, sözlü görüşme
- Milli Parklar Kanunu (2873 s. k.). **Resmi Gazete**, 18132; 11 Ağustos 1983.
- Muratlı Belediyesi - Planlama Birimi, sözlü görüşme
- On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi Ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (6360 s. k.). **Resmi Gazete**, 28489; 06 Aralık 2012.
- Orman ve Su İşleri Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (645 s. khk.). **Resmi Gazete**, 27984 Mükerrer; 04 Temmuz 2011.
- Özden, P. P., *Üst ölçekli planlamadan projeci yaklaşıma planlamanın değişen yüzü*. Özşen, T., 2003. *Kamu yönetiminde planlama işlevi*. Planlama Yazıları İçinde, Mersin.
- Özyazıcı, Ö., 2012, *Üst ölçekli planlama*. Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü - Mekansal Stratejiler ve Çevre Düzeni Planları Dairesi Başkanlığı.
- Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik. **Resmi Gazete**, 18916; 02 Kasım 1985.
- Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği. **Resmi Gazete**, 18916; 02 Kasım 1985.
- Saray Belediyesi - Planlama Birimi, sözlü görüşme
- Şarköy Belediyesi - Planlama Birimi, sözlü görüşme
- T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı. Ağustos 2009. *1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı Açıklama Raporu*. Tekirdağ.
- T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı. Ağustos 2009. *1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı Plan Analitik Raporu*. Tekirdağ.
- Tekin, N., 25Aralık 2007, TRAKAB Raporu Analizi, Tespitler ve Öneriler, <http://necdettekin.net/trakab-raporu-analizi-tespitler-ve-oneriler-2/>

[25 Ocak 2014].

Tekirdağ Belediyesi - Planlama Birimi, L. TURAN, sözlü görüşme

Tekirdağ İl Özel İdaresi, sözlü görüşme

Tekirdağ İl Özel İdaresi. Temmuz 2010. *1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İl Çevre Düzeni Planı Plan Analitik Raporu*. Temmuz. Tekirdağ.

Tekirdağ İl Özel İdaresi. Temmuz 2011. *1/25.000 Ölçekli Tekirdağ İl Çevre Düzeni Planı Plan Açıklama Raporu*. Temmuz. Tekirdağ.

Toplu Konut Kanunu (2985 s. k.). **Resmi Gazete**, 18344; 17 Mart 1984.

Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu (5403 s. k.). **Resmi Gazete**, 25880; 19 Temmuz 2005.

Trakya Kalkınma Ajansı. 2010. *TR21 Trakya Bölge Planı (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)*. Tekirdağ.

Turizmi Teşvik Kanunu (2634 s. k.). **Resmi Gazete**, 17635; 16 Mart 1982.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1924. Resmi Gazete, 5905; 15 Ocak 1945.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1961. Resmi Gazete, 10859; 20 Temmuz 1961.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982. Kanun No:2709

Kabul Tarihi:07 Kasım 1982.

www.melihersoy.com [Ekim-Kasım-Aralık 2013 ve Ocak-Şubat-Mart 2014

tariflerinde birçok defa farklı konular için erişim sağlanmıştır]

yayin.todaie.gov.tr/goster.php?Dosya=MDQ5MDQ5MDUwMDUzMDU2

[12.10.2013]

EKLER

EK 1. Çevre Düzeni Planları ve üst ölçekli planlama konusunda mevzuat taraması tablosu (16.03.1982-08.09.2013)

NOT: Mevzuat taramasına ait bilgiler Tez Yazarı Dilek AYYILDIZ tarafından tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır.

YIL	Resmi Gazete Tarihi	Resmi Gazete Numarası	Değişiklik Yapan Mevzuat Kaynağı	Değiştirilen Mevzuat Kaynağı	Değiştirilen Mevzuat Maddesi	Değişiklik Maddesi	TANIM - ÖLÇEK - YETKİ	Değişikliğin Niteliği - AÇIKLAMA
1982	16.03.1982	17635	2634 sayılı TURİZMİ TEŞVİK KANUNU	Kanun'un ilk yayımlanmış hali	7	MADDE 7: Planlar : Turizm bölgelerinde ve turizm merkezlerinde Bakanlıkça yapılan veya yaptırılan ve İmar ve İskân Bakanlığına sunulan planlar altı ay, haritalar ve kıyı kenar çizgisi iki ay içinde/onaylanır. Bakanlık, turizm alanlarında ve turizm merkezlerinde İmar ve İskân Bakanlığınca onaylı nazım imar planlarına uygun olarak, turizm amaçlı imar uygulama planlarını tadil etmeye ve onaylamaya yetkilidir.	TANIM: Nazım-Uygulama İmar Planları. ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: Turizm bölgelerinde ve turizm merkezlerinde; - Planların yapılması/yaptırılması Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından, onaylanması İmar ve İskan Bakanlığı tarafından yürütülecektir. - Bu alanlardaki Uygulama İmar Planların tadili ve onayı ise Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yürütülecektir.	Planlar hakkında açıklama getiren 7.madde'de: imar planı niteliğindeki <u>Nazım ve Uygulama Planlardan</u> bahsedilmekte olup, turizm bölgeleri ve merkezlerindeki planların Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca yapılacağı/yaptırılacağı, Nazım İmar Planlarının Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca onaylanacağı bildirilmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı, turizm amaçlı uygulama imar planlarını tadil etmeye ve onamaya yetkilidir. 2634 sayılı Kanun'da üst ölçekli planlara ilişkin bir bilgi verilmemiştir.
1983	23.07.1983	18113	2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu	Kanun'un ilk yayımlanmış hali	----	MADDE 17: Bir alanın ait olarak ilânı, bu alandaki imar planı uygulamasını durdurur ve koruma amaçlı imar planı yapılıncaya kadar, geçiş dönemi yapı şartları, Yüksek Kurul tarafından üç ay içinde kararlaştırılır. Yüksek Kurulca önerilen bu karar Resmî Gazetede yayımlanır. İlgili valilikler ve belediyeler anılan koruma amaçlı imar planını onaylanmak Usare, en geç İki yıl sonunda İmar ve İskân Bakanlığına sunmak zorundadırlar.	TANIM: Koruma Amaçlı İmar Planı. ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: Sit Alanı ilan edilen yerlerde; - Koruma Amaçlı İmar Planlarının yapılması/yaptırılması ilgili valilik-belediyeler tarafından, onaylanması İmar ve İskan Bakanlığı tarafından yürütülecektir.	Kanun'un 17.maddesinde <u>Koruma Amaçlı İmar Planlarından</u> bahsedilmekte olup, üst ölçekli planlara ve Çevre Düzeni Planlarına dair hiçbir hüküm getirilmemiştir
	11.08.1983	18132	2872 Sayılı Çevre Kanunu	Kanun'un ilk yayımlanmış hali	----	Planlamaya ve Çevre Düzeni Planlarına dair hiçbir hüküm getirilmemiştir	---	Kanun'da, üst ölçekli planlara ve Çevre Düzeni Planlarına dair hiçbir hüküm getirilmemiştir

11.08.1983	18132	2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu	Kanun'un ilk yayımlanmış hali	3 - 4	3.MADDE: Millî park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarının belirlenmesi Millî park karakterine sahip olduğu tespit edilen alanlar, Millî Savunma, İmar ve İskân ve Kültür ve Turizm bakanlıklarının olumlu görüşü, gereği halinde diğer ilgili bakanlıkların da görüşü alınarak, Tarım ve Orman Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile millî park olarak belirlenir. Orman ve orman rejimine giren yerlerde, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanları Tarım ve Orman Bakanlığının onayı ile belirlenir... 4.MADDE: Planlama Bu Kanun hükümlerine göre millî park olarak belirlenen yerlerin özellik ve nitelikleri gözönünde tutularak, koruma ve kullanma amaçlarını gerçekleştirmek üzere, kuruluş, geliştirme ve işletilmelerini kapsayan gelişme planı, ilgili bakanlıkların olumlu görüşleri ve gerektiğinde fiilî katkılarıyla Tarım ve Orman bakanlığınca hazırlanır ve yürürlüğe konur. Gelişme planı uyarınca iskân ve yapılaşmaya konu olacak yerler için, imar mevzuatına göre imar uygulama planları, millî park gelişme planı hüküm ve kararlarına uygun olarak hazırlanır veya hazırlatılarak İmar ve İskân Bakanlığının onayı ile yürürlüğe konulur. Üçüncü madde hükümleri uyarınca tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanı olarak belirlenen yerler için gerekli planlar, Kültür ve Turizm Bakanlığının görüşü alınarak Tarım ve Orman Bakanlığınca hazırlanır ve yürürlüğe konur. Bu Kanun kapsamına giren yerlerdeki turizm bölge, alan ve merkezlerinde,	TANIM: Gelişme Planı, İmar Uygulama Planları. ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: 1-) Millî Park olarak belirlenen yerlerde; - Gelişme planlarının hazırlanması ve yürürlüğe koulması Tarım ve Orman Bakanlığınca, - İmar uygulama planlarının hazırlanması-hazırlatılması Tarım ve Orman bakanlığınca, onaylanması ve yürürlüğe konulması İmar ve İskân Bakanlığı tarafından yürütülecektir. 2-) Tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanı olarak belirlenen yerlerde; - Planların hazırlanması ve yürürlüğe konulması Tarım ve Orman Bakanlığınca yürütülecektir. 3-) Bu Kanun kapsamına giren yerlerdeki turizm bölge, alan ve merkezlerinde, turizm yatırımlarına ilişkin plan kararları ise Tarım ve Orman Bakanlığının görüşü alınarak sonuçlandırılacaktır.	Kanun'un 3.maddesinde: millî park karakterine sahip olduğu tespit edilen alanların Tarım ve Orman Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile belirleneceği; orman ve orman rejimine giren yerlerde, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarının ise Tarım ve Orman Bakanlığının onayı ile belirleneceği belirtilmiştir. Kanun'un 4.maddesinde ise: bu Kanun hükümlerine göre millî park olarak belirlenen yerlerin <u>Gelişme Planlarının</u>, ilgili bakanlıkların olumlu görüşleri ve gerektiğinde fiilî katkılarıyla Tarım ve Orman Bakanlığınca hazırlanıp yürürlüğe konacağı; bu Kanun kapsamına giren yerlerdeki turizm bölge, alan ve merkezlerinde, turizm yatırımlarına ilişkin <u>plan kararlarının</u> Tarım ve Orman Bakanlığının görüşü alınarak sonuçlandırılacağı bildirilmiştir. Böylece, Milli Parklar ve Tabiat Parkları ile bu statüdeki alanların planlama yetkileri (Gelişme Planı) ve diğer izinler Tarım ve Orman Bakanlığı yetkisine verilmiştir. Ancak, bu Kanunda bahsi geçen Gelişme Planlarının içeriği-niteliği-ölçeği konusunda açık bir hüküm getirilmemiştir.

					turizm yatırımlarına ilişkin plan kararları Tarım ve Orman Bakanlığının görüşü alınarak sonuçlandırılır.		
14.12.1983	18251	180 sayılı Bayındırlık ve İskan Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname	KHK'nın ilk yayımlanmış hali	1/b - 2/h - 2/m - 10/a - 10/b - 32	<u>1/b) MADDESİ:</u> Fizikî planlama, imar planı uygulaması, konut, yapı malzemesi, afet uygulaması hizmetlerinin etkili, düzenli ve süratli olarak görülebilmesi, için Bayındırlık ve İskan Bakanlığının kurulmasına, teşkilât ve görevlerine ilişkin esasları düzenlemektir. <u>2/h) MADDESİ:</u> Ülkenin bölge ve köylerinin harita ve imar planlarını hazırlamak, hazırlatmak ve belediyelerce hazırlanan veya hazırlatılan imar planlarını, onaylamak, imar için her türlü tedbiri almak ve bunların uygulanmasını sağlamak, takip etmek, <u>2/m) MADDESİ:</u> Yukarıdaki bentlerde yazılı görevlerin en iyi şekilde yerine getirilmese için gerekli etüd, planlama ve araştırmalarla, kanunlarla verilen	TANIM: Ülke fizikî yerleşme planı, ülkenin bölge ve köylerinin imar planları, imar planları, belediye ve mücavir alan dışındaki sahaların imar planı, bölgesel yerleşme planları, metropoliten alanların ve özellikli ve öncelikli yörelerin çeşitli özellikteki imar planları ÖLCEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: Yukarıda bahsi geçen alanlara ilişkin Planları ve İmar Planlarını hazırlamak, hazırlatmak, onaylamak, belediyelerce hazırlanan/hazırlatılan imar	<u>Bayındırlık ve İskan Bakanlığının kurulması;</u> 19.06.1982 tarihli 17729 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2680 sayılı Kanunun (Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Kuruluş, Görev ve Yetkilerinin Düzenlenmesi İle İlgili Yetki Kanunu) verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulunca 13/12/1983 tarihinde kararlaştırılmıştır. KHK'de, Bayındırlık ve İskan Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri: <u>fizikî planlamaya ilişkin esasları düzenlemek; ülkenin bölge ve köylerinin imar planlarını hazırlamak, hazırlatmak ve belediyelerce hazırlanan veya hazırlatılan imar</u>

			diğer görevleri yapmak. <u>10/a) MADDESİ:</u> Ülkenin fizikî yerleşme planını ilgili bakanlıklar ve kuruluşlar ile işbirliği suretiyle hazırlamak ve belediyelerce hazırlanan veya hazırlatılan imar planlarını onaylamak, belediye ve mücavir alan dışındaki sahaların imar planını hazırlamak ve hazırlatmak. Dengeli yerleşme ve şehirleşmeyi sağlayacak, tespit edilmiş temel hedef ve kararlara göre bölgesel yerleşme planları yapmak veya yaptırmak. Gelişme merkezi olması uygun görülen şehirleri, metropoliten alanları, metropoliten nitelik kazandırılması gerekli görülen merkezleri belirlemek, temel hedef ve kararların uygulanması için gerekli tedbirleri ilgili bakanlıklar ve kuruluşlar ile işbirliği yaparak almak, bunların gerçekleşmesini takip etmek, <u>10/b) MADDESİ:</u> İmar planlarının yapılması ve yenilenmesi gereken yerleşme merkezlerini, metropoliten alanları ve özellikli ve öncelikli yöreleri, bunların ihtiyaç önceliklerini, çeşitli özellikteki imar planlarının standartlarını tespit etmek; imar planlarını yapmak, yaptırmak, onaylamak; imar planları değişiklik tekliflerini sonuçlandırarak onaylamak <u>32.MADDESİ:</u> Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca belirlenen metropoliten alanlar, büyük kentler ve yakın çevrelerinde uygulanacak önemli yerleşme, turizm, sanayi, hizmet, enerji, ulaştırma, tabii ve tarihi değerleri koruma ve benzeri diğer konulardaki planlama, uygulama ve yatırım kararlarına gerekli her türlü tedbir ve mevzuat çalışmalarına ilişkin koordinasyonu sağlamak, uygulama esaslarını belirlemek, ilgili	planlarını onaylamak, imar planı değişiklik tekliflerini sonuçlandırarak onaylamak, planlama kararları için gerekli her türlü tedbirleri almak ve mevzuat çalışmalarına ilişkin koordinasyonu sağlamak, uygulama esaslarını belirlemek, ilgili kuruluşları yönlendirici ve bağlayıcı kararları almak Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından yürütülecektir.	planlarını, onaylamak, her türlü tedbiri almak ve bunların uygulanmasını sağlamak, takip etmek; <u>ülkenin fizikî yerleşme planını</u> ilgili bakanlıklar ve kuruluşlar ile işbirliği suretiyle hazırlamak; belediye ve mücavir alan dışındaki sahaların imar planını hazırlamak ve hazırlatmak; <u>bölgesel yerleşme planları</u> yapmak veya yaptırmak; gelişme merkezi olması uygun görülen şehirleri, <u>metropoliten alanları</u>, metropoliten nitelik kazandırılması gerekli görülen merkezleri belirlemek; <u>metropoliten alanları ve özellikli ve öncelikli yörelerin</u> çeşitli özellikteki <u>imar planlarının</u> standartlarını tespit etmek, imar planlarını yapmak, yaptırmak, onaylamak, imar planı değişiklik tekliflerini sonuçlandırarak onaylamak... şeklinde açıklanmıştır. Bu hükümlerden de anlaşılacağı üzere, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı (bölgesel ve metropol ölçekler de dahil) planlama çalışmalarının standartlarını ve esaslarını belirlemek; planlarını hazırlamak, yapmak, yaptırmak, onaylamak yetkilerini bünyesinde toplamıştır. Bu KHK ile ayrıca, Bakanlığın düzenleyici rolü ortaya konulmuş ve planlama konularındaki ilke-esasları belirlemek, kararlar almak, kurumlar arası koordinasyonu sağlamak ve kurumları yönlendirmek, ortaya çıkan sorunları çözmek vb. gibi görevleri suretiyle geniş yetkiler tanımlanmıştır. 180 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede, Çevre düzeni planı konusunda açık bir hüküm bulunmamakla birlikte, imar planları

						kuruluşları yönlendirici ve bağlayıcı kararları almakla ve Sanayi Arsaları Teknik Komisyonunun çalışmalarında ortaya çıkan sorunları çözüme kavuşturmakla görevlidir.		gibi tamamen yerel nitelikli plan çalışmalarında dahi Bakanlığın yetkilendirilmiş olması ve <u>Metropolitan Alan Planlarının</u> (üst ölçekli planlar) re'sen onay yetkisinin ve denetiminin de Bakanlığa verilmesi karşısında; (<u>Cevre Düzeni Planlarının</u> ekonomik, sosyal, coğrafi eşikler arasında kalan bir bölgenin planlanması olduğu dikkate alındığında) bu planların birden çok yerel yönetimi ilgilendirmesi nedeniyle Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın görev alanında bulunduğu sonucuna ulaşılabilir.
1984	17.03.1984	18344	2985 sayılı Toplu Konut Kanunu	Kanun'un ilk yayımlanmış hali	4	4. MADDE: iskân sahalarının tespiti, kamulaştırma ve kadastro Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulunun tespit edeceği esaslar çerçevesinde toplu konut iskan sahaları valiliklerce belirlenir. Bu sahalar gerektiğinde Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü eliyle kamulaştırılabilir. Topu Konut İskan sahalarının kadastro çalışmalarının yapılması ve imar planının hazırlanması ile ilgili esasları Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulu tespit eder.	TANIM: Topu Konut İskan sahalarının imar planı. ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: Topu Konut İskan sahalarının imar planının hazırlanması ile ilgili esasları Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulu tespit edecektir.	Kanun'un bu maddesinde, yalnızca imar planlarına yönelik bir açıklama getirilmiştir. Toplu Konut iskan sahalarının Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulunun tespit edeceği esaslar çerçevesinde valiliklerce belirleneceği, bu alanlarda yapılacak <u>imar planlarının</u> esaslarının Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulu tarafından tespit edileceği belirtilmiştir. Kanunda üst ölçekli planlara ilişkin herhangi bir hüküm yer almamıştır.

	18.06.1984	18435 Mükerrer	209 sayılı Kanun Hükümünde Kararname	180 sayılı Bayındırlık ve İskan Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükümünde Kararname	2/1 - 2/m - 10 - 11/c	<u>2/1) MADDESİ:</u> Birden fazla belediyeyi ilgilendiren imar planlarının hazırlanmasında, kabul ve onaylanması safhasında ortaya çıkabilecek ihtilafları çözümlmek, gerektiğinde onaylamak. <u>2/m) MADDESİ:</u> Gerekli görülen hallerde, Kamu yapıları ile ilgili imar planı ve değişikliklerinin; umumi hayata müessir afetler dolayısıyla veya toplu konut uygulaması veya Gecekondu Kanununun uygulanması amacıyla yapılması gereken planların vs plan değişikliklerinin; birden fazla belediyeyi ilgilendiren metropoliten imar planlarının veya içerisinde veya civarında demiryolu veya karayolu geçen, hava meydanı bulunan veya havayolu veya denizyolu bağlantısı bulunan yerlerdeki imar ve yerleşme planlarının tamamını veya bir kısmını, ilgili belediyelere veya diğer idarelere bu yolda bilgi verilerek ve gerektiğinde işbirliği sağlanarak yapmak, yaptırmak, değiştirmek ve re'sen onaylamak	<u>TANIM:</u> Birden fazla belediyeyi ilgilendiren imar planları, kamu yapıları ile ilgili imar planı ve değişiklikleri, umumi hayata müessir afetler dolayısıyla veya Toplu Konut Uygulaması veya Gecekondu Kanununun uygulanması amacıyla yapılması gereken planlar-plan değişiklikleri, birden fazla belediyeyi ilgilendiren metropoliten imar planları, içerisinde veya civarında demiryolu veya karayolu geçen veya hava meydanı bulunan veya havayolu veya denizyolu bağlantısı bulunan yerlerdeki imar ve yerleşme planları, afete uğramış ve uğraması muhtemel yerlerin imar ve geçici yerleşmeleriyle ilgili her türlü plan.	209 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname ile, 180 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin 2.maddesinde ve 11.maddesinde değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler ile: <u>birden fazla belediyeyi ilgilendiren imar planlarını</u> hazırlamak, kabul ve onaylanması safhasında ortaya çıkabilecek ihtilafları çözümlmek, gerektiğinde onaylamak; gerekli görülen hallerde, Kamu yapıları ile ilgili imar planı ve değişikliklerinin, umumi hayata müessir afetler dolayısıyla veya <u>Toplu Konut Uygulaması veya Gecekondu Kanununun uygulanması amacıyla yapılması gereken planların</u>, plan değişikliklerinin; <u>birden fazla belediyeyi ilgilendiren metropoliten imar planlarının</u> veya <u>içerisinden veya civarından demiryolu veya karayolu geçen, hava meydanı bulunan veya havayolu veya denizyolu bağlantısı bulunan yerlerdeki imar ve yerleşme</u>

				10.MADDE: yürürlükten kaldırmıştır. 11/c) MADDESİ: Afete uğramış ve uğraması muhtemel yerlerin imar ve geçici yerleşmeleriyle ilgili hazırlık, her türlü plan, proje, uygulama, yönetim ve denetim işlerini yapmak ve yaptırmak	ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: 1-) Birden fazla belediyeyi ilgilendiren imar planlarının hazırlanmasında, kabul ve onaylanması safhasında ortaya çıkabilecek ihtilafları çözümlenmek, gerektiğinde onaylamak, 2-) Gerekli görülen hallerde, Kamu yapıları ile ilgili imar planı ve değişikliklerinin; umumi hayata müessir afetler dolayısıyla veya toplu konut uygulaması veya Gecekondu Kanununun uygulanması amacıyla yapılması gereken planların vs plan değişikliklerinin; birden fazla belediyeyi ilgilendiren metropoliten imar planlarının veya içerisinden veya civarından demiryolu veya karayolu geçen, hava meydanı bulunan veya havayolu veya denizyolu bağlantısı bulunan yerlerdeki imar ve yerleşme planlarının tamamını veya bir kısmını, ilgili belediyelere veya diğer idarelere bu yolda bilgi verilerek ve gerektiğinde işbirliği sağlanarak yapmak, yaptırmak, değiştirmek ve re'sen onaylamak Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın yetkisindedir.	planlarının tamamını veya bir kısmını, ilgili belediyelere veya diğer idarelere bu yolda bilgi verilerek ve gerektiğinde işbirliği sağlanarak yapmak, yaptırmak, değiştirmek ve re'sen onaylamak; <u>afete uğramış ve uğraması muhtemel yerlerin imar ve geçici yerleşmeleriyle ilgili her türlü planının uygulamasını, denetimini, yapmak ve yaptırmak...</u> konuları Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın görevleri arasında yer almıştır. Bu değişiklikler ile; diğer kurumların yetki alanında olan bazı görevler de Bayındırlık ve İskan Bakanlığı bünyesine alınmıştır. Örneğin, gerekli görüldüğü hallerde; Belediyelerin yetkisinde olan planların, 775 sayılı kanun kapsamında olan Gecekondu uygulamalarının, 2985 Sayılı kanun kapsamında olan Toplu Konut Uygulamalarının, birden çok belediyeyi ilgilendiren (büyük ölçekli) metropoliten planlama çalışmalarının da Bakanlıkça yapılabileceği hükme bağlanmıştır. 209 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'de de, 180 Sayılı KHK'de olduğu gibi; Çevre düzeni planı bulunmamaktadır. Ancak, birden fazla belediyeyi ilgilendiren planları, metropoliten alan planları gibi üst ölçekli planlar konusunda re'sen onay yetkisinin ve denetim yetkisinin Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın görevleri arasında yer alması, Bakanlığın <u>Çevre Düzeni Planları</u> konusunda da yetkili kurum olduğunu göstermektedir.

1985	09.05.1985	18749	3194 Sayılı İmar Kanunu	Kanun'un ilk yayımlanmış hali	5 - 8 - 9	<u>5. MADDESİ:</u> Çevre Düzeni Planı; Ülke ve bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanılması kararlarını belirleyen plan <u>8. MADDESİ:</u> Bölge planları: sosyo-ekonomik gelişme eğilimlerini, yerleşmelerin gelişme potansiyelini, sektörel hedefleri, faaliyetlerin ve alt yapıların dağılımını belirlemek üzere hazırlanacak bölge planlarını, gerekli gördüğü hallerde Devlet Planlama Teşkilatı yapar veya yaptırır. <u>9. MADDESİ:</u> Bakanlık gerekli görülen hallerde, kamu yapılan ile ilgili imar planı ve değişikliklerinin, umumi hayata müessir âfetler dolayısıyla veya toplu konut uygulaması veya Gecekondu Kanununun uygulanması amacıyla yapılması gereken planların ve plan değişikliklerinin, birden fazla belediyeyi ilgilendiren metropoliten imar planlarının veya içerisinde veya civarından demiryolu veya karayolu geçen, hava meydanı bulunan veya havayolu veya denizyolu bağlantısı bulunan yerlerdeki imar ve yerleşme planlarının tamamını veya bir kısmını, ilgili belediyelere veya diğer idarelere bu yolda bilgi vererek ve gerektiğinde işbirliği sağlayarak yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve re'sen onaylamaya yetkilidir.	<u>TANIM:</u> Bölge planları, <u>Çevre Düzeni Planı (Çevre Düzeni Planları'na ilişkin ilk tanımlama 3194 sayılı İmar Kanunu ile yapılmıştır)</u>, imar planı ve değişiklikleri, birden fazla belediyeyi ilgilendiren metropoliten imar planları, imar ve yerleşme planları <u>ÖLÇEK:</u> Belirtilmemiştir. <u>YETKİ:</u> 1-) Çevre Düzeni Planı ve Bölge Planlarını 2-) (Bakanlığın gerekli gördüğü hallerde) kamu yapıları ile ilgili imar planı ve değişikliklerinin, umumi hayata müessir âfetler dolayısıyla veya toplu konut uygulaması veya Gecekondu Kanununun uygulanması amacıyla yapılması gereken planların ve plan değişikliklerinin, birden fazla belediyeyi ilgilendiren metropoliten imar planlarının veya içerisinde veya civarından demiryolu veya karayolu geçen, hava meydanı bulunan veya havayolu veya denizyolu bağlantısı bulunan yerlerdeki imar ve yerleşme planlarının tamamını veya bir kısmını, ilgili belediyelere veya diğer idarelere bu yolda bilgi vererek ve gerektiğinde işbirliği sağlayarak yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve re'sen onaylamaya Bayındırlık ve İskan Bakanlığı yetkilidir.	3194 Sayılı İmar Kanunu'nun ilk yayımlandığı haliyle 5.maddesinde, Çevre Düzeni Planı; "Ülke ve bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanılması kararlarını belirleyen plan" olarak tanımlanmıştır. Böylece, <u>Çevre Düzeni Planları'na ilişkin ilk tanımlama</u> İmar Kanunu ile yapılmıştır. Planlama faaliyetlerine ilişkin temel kuralların belirlenmiş olduğu İmar Kanunu'nda; hem Çevre Düzeni Planları tanımlanmış, hem de bu planların imar planları bakımından uyulması zorunlu bir plan olduğu açıkça ortaya konulmuştur (5.madde ve 8.madde). 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9.maddesinde: Çevre Düzeni Planı ifadesine yer verilmemekle birlikte, <u>birden fazla belediyeyi ilgilendiren metropoliten imar planları</u> gibi üst ölçekli imar planlarının da yapımı, yaptırılması, re'sen onaylanması ve değiştirilmesinde Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın yetkili olduğu açıkça belirtilmiştir. 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8.maddesinde ise, <u>Bölge planlarının</u> gerekli gördüğü hallerde Devlet Planlama Teşkilatı tarafından yapılabileceği ve yaptırılabilceği vurgulanmıştır.

						Gerekli gördüğü hallerde Bölge Planlarını, Devlet Planlama Teşkilatı yapar veya yaptırır.	
02.11.1985	18916	Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği	Yönetmeliğin ilk yayımlanmış hali	-----	Yönetmeliğin bu tarihteki ismi "3030 Sayılı Kanun Kapsamı Dışında Kalan Belediyeler Tip İmar Yönetmeliği" dir.	---	Yönetmeliğin ilk yayımlandığı haliyle (Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği), Çevre Düzeni Planlarına ilişkin hiçbir açık hüküm bulunmamaktadır.

	02.11.1985	18916	Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik	Yönetmeliğin ilk yayımlanmış hali	2 - 4 - 12	Bu tarihteki ismi "İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelik"tir. 2.MADDESİ: Bu Yönetmelik hükümleri belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve/veya dışında yapılacak her ölçekteki imar planı ve değişikliklerini kapsar 4.MADDESİ: İmar Kanununun 9 uncu maddesindeki esaslara göre Bayındırlık ve İskân Bakanlığına verilen plan yapma, yaptırma, değiştirme ve re'sen onaylama yetkileri saklı kalmak kaydı ile, imar planları ilgili idarece doğrudan veya ihale suretiyle yaptırılabilir gibi İller Bankası Genel Müdürlüğü'ne yetki verilmek suretiyle de yaptırılabilir 12.MADDE: Her ölçekteki planlar Ek 2 de verilen lejant ve plan çizim normlarına göre hazırlanır.	TANIM: Her ölçekteki imar planı ve değişiklikleri, Bölge planı, Çevre Düzeni Planı, Nazım imar planı, Uygulama imar planı, Revizyon imar planı, İlave imar planı, Mevzii imar planı, İmar planı değişikliği ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: Yukarıda bahsedilen planların tamamını veya bir kısmını yapmak, yaptırmak, değiştirmek ve re'sen onaylamak konusunda Bayındırlık ve İskan Bakanlığı (ilgili belediyelere veya diğer idarelere bu yolda bilgi verilerek) yetkilidir. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın yetkileri saklı kalmak kaydı ile imar planları, İller Bankası Genel Müdürlüğü'ne yetki verilmek suretiyle de yaptırılabilir	Yönetmeliğin 2.maddesinde: belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve/veya dışında yapılacak <u>her ölçekteki imar planı</u> ve değişikliklerinin bu Yönetmelikteki esas-usullere göre yapılacağı belirtilmiştir. Yönetmeliğin 12.maddesinde yer alan <u>her ölçekteki planlar</u> ve İmar Kanunu'nun 9.maddesinde yer alan <u>birden fazla belediyeyi ilgilendiren metropoliten imar planları</u> ifadelerinden yola çıkılarak: her ölçekteki planın yapma, yaptırma, değiştirme ve re'sen onaylama yetkilerinin Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nda olduğu anlaşılacaktır. Yönetmeliğin 4.maddesinde: İmar Kanununun 9.maddesindeki esaslara göre Bayındırlık ve İskân Bakanlığına verilen plan yapma, yaptırma, değiştirme ve re'sen onaylama yetkilerinin; Bakanlıkça yetki verilmesi suretiyle, <u>İller Bankası Genel Müdürlüğü</u>'nce doğrudan veya ihale suretiyle yaptırılabilirliği belirtilmiştir

	-----	-----	İller Bankası'nca Hazırlanan İmar Plânlarının Düzenlenmesi İle İlgili Teknik Şartlaşma	Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik'e istinaden hazırlanmıştır_ ilk yayımlanmış hali	1.01 - 1.02 - 2.01 - 3.01 - 3.02	<u>Madde 1.01-</u> Bu şartname “İmar Plânı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelik”in 7 nci maddesi gereği hazırlanmıştır. <u>Madde 1.02- 1):</u> Ülke Fiziksel Plânı: Ulusal sınırlar ile tanımlanan ülke bütününde; sosyal ve ekonomik plân kararlarının mekana yansımaları, mekandaki oluşumların kalkınma plânlarına aktarılmasını, ülke ölçeğindeki yatırımların dengeli dağılımını, kentleşme ve nüfus dağılımını sağlayan; bölge, çevre düzeni, nazım imar plânı ve uygulama imar plânı gibi daha alt kademe plânlamaları yönlendiren üst düzeyde plândır. <u>Madde 1.02- 2):</u> Bölge Plânı: Seçilen ve sınırları belirlene, ülke fiziksel ve kalkınma plânları ilkeleri doğrultusunda hazırlanan; bölgesel kademelenme, bölgesel alan kullanımı ve alt yapıya ilişkin kararları ve yatırımları zaman ve mekan boyutu ile belirleyerek, ilgili kuruluşların sektörel uygulama plân ve	<u>TANIM:</u> Ülke Fiziksel Plânı, Bölge Plânı, <u>Çevre Düzeni Plânı</u>, Nazım İmar Plânı, Uygulama İmar Plânı, Koruma Amaçlı İmar Plânı, Ulaşım Plânı, İlave İmar Plânı, Revizyon İmar Plânı (Yenileme), Yerel Plân (Mevzii İmar Plânı). <u>ÖLÇEK:</u> - Çevre Düzeni Plânı: (nazım plân olup) ölçeği genellikle 1/50.000 ve 1/25.000’dir. - Nazım İmar Planı: genellikle ölçekleri 1/50.000, 1/25.000, 1/10.000, 1/5.000 ve 1/2.000 olup, en çok kullanılan ölçek 1/5.000’dir. <u>YETKİ:</u> Yukarıda bahsedilen planların tamamını veya bir kısmını yapmak, yaptırmak, değiştirmek ve re'sen onaylamak konusunda Bayındırlık ve İskan	İller Bankası'nca Hazırlanan İmar Plânlarının Düzenlenmesi İle İlgili Teknik Şartlaşma, İmar Plânı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmeliğin 7.maddesine istinaden hazırlanmış olup; Çevre Düzeni Planları, uzun yıllar bu Teknik Şartlaşma'da tanımlanan içerik ve kapsamla mülga Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından yapılmıştır.	Teknik Şartlaşma metninin 1.02.maddesinde <u>Çevre Düzeni Planları</u> "Konut, sanayi, tarım, turizm gibi farklı alan kullanımı taleplerinin yoğunlaştığı kentsel ve onunla bütünleşen kırsal alanların birlikte oluşturduğu, seçilen ve sınırları belirlenen “çevresel bütünlüğü olan alanlar” da düzenlenen, üst düzey plân kararları çerçevesinde ve imar plânlarına yol gösterici ve çevreden yaklaşım sağlayıcı nitelikte

programlarına yansımaları, yatırımların koordinasyonu ve yönlendirilmesini sağlayan; çevre düzeni ve nazım imar plânlarını yönlendiren plândır.

Madde 1.02- 3): Çevre Düzeni Plânı:
Konut, sanayi, tarım, turizm gibi farklı alan kullanımını taleplerinin yoğunlaştığı kentsel ve onunla bütünleşen kırsal alanların birlikte oluşturduğu, seçilen ve sınırları belirlenen “çevresel bütünlüğü olan alanlar” da düzenlenen, üst düzey plân kararları çerçevesinde ve imar plânlarına yol gösterici ve çevreden yaklaşım sağlayıcı nitelikte hazırlanan, getirdiği tüm yerleşme alan kullanımı, koruma ve kısıtlama kararları açısından plâncı, uygulayıcı, yatırımcı sektörler ve kişiler için uygulanması gereken bir nazım plân olup, ölçeği genellikle 1/50000 ve 1/25000’dir.

Madde 1.02- 4)a) Nazım İmar Plânı:
Belediye sınırlarını, varsa mücavir alanlarını da kapsayabildiği gibi birden çok belediye ve mücavir alanlarını da içine alan müşterek bir nazım imar plânı da İmar Kanunu ve Yönetmeliklerinde belirtilen esaslara göre hazırlanabilir. Genellikle ölçekler; 1/50000, 1/25000, 1/10000, 1/5000 ve 1/2000 olup, en çok kullanılan ölçek 1/5000’dir.

Madde 2.01- a) İmar Plânı: Devlet plânında güdülen hedeflere, ülke fiziksel, bölge ve çevre düzeni plânı ana kararlarına uyularak, varsa eski imar plânlarıyla ilişkili biçimde tanzim edilecektir.

Madde 3.01: Bu bölümde, yerleşme fiziksel plân kademelerinde yapılacak araştırma ve değerlendirme çalışmaları standart başlıkları ile verilmiş olup, banka, gerekli gördüğü durumlarda bunların dışında ya da bunlara ek olarak yeni araştırma konuları belirleyebileceği

Bakanlığı (ilgili belediyelere veya diğer idarelere bu yolda bilgi verilerek) yetkilidir. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın yetkileri saklı kalmak kaydı ile imar planları, İller Bankası Genel Müdürlüğü'ne yetki verilmek suretiyle de yaptırılabilir

hazırlanan, getirdiği tüm yerleşme alan kullanımı, koruma ve kısıtlama kararları açısından plâncı, uygulayıcı, yatırımcı sektörler ve kişiler için uygulanması gereken bir nazım plân olup, ölçeği genellikle 1/50000 ve 1/25000’dir." şeklinde tanımlanmıştır.

Böylece, **ilk defa Çevre Düzeni Planları'nın ölçeğine ilişkin tanım** getirilmiştir. Ancak tanımda yer alan ifadelere dikkat edilecek olursa, Çevre Düzeni Planları **nazım plan** olarak ifade edilmiştir.

Aynı Şartlaşma'nın **Nazım İmar Plânı tanımı** "Belediye sınırlarını, varsa mücavir alanlarını da kapsayabildiği gibi birden çok belediye ve mücavir alanlarını da içine alan müşterek bir nazım imar plânı da İmar Kanunu ve Yönetmeliklerinde belirtilen esaslara göre hazırlanabilir. Genellikle ölçekler; 1/50.000, 1/25.000, 1/10.000, 1/5.000 ve 1/2.000 olup, en çok kullanılan ölçek 1/5000’dir." şeklinde olup; **Nazım İmar Planları için, ölçek ve içerik itibarıyla günümüzdeki Çevre Düzeni Planlarının özelliğinde bir tanımlama yapılmıştır.** Dolayısı ile bu tanım, **ölçek-içerik-yetki karmaşasına** sebebiyet verebilmektedir.

Teknik Şartlaşma'da ayrıca **Ülke Fiziksel Planı ve Bölge Planı** tanımlarına da yer verilmiştir. Tanımlamalar dışında, Teknik Şartlaşma'da üst ölçek-alt ölçek planlarının birbiri ile uyumundan, plan hiyerarşisinden de bahsedilmektedir

gibi bu konulardan bazılarının araştırmasından vazgeçilmesine, yine bunun gibi değerlendirme yöntemlerinde farklılıklar getirilmesine de karar verebilir

Madde 3.02: Kent, bulunduğu bölgenin yönetsel ve ekonomik bütünlüğü içindeki yeri ve özelliği ile tanımlanır. Ayrıca, kent plânlaması çevre düzeni plânlaması ile birlikte bir bütün olarak düzenlenmiyor ise kent çevresi ile birlikte ele alınarak kentsel çevresel alanların bütünlüğü ve ilişkileri irdelenir

	16.12.1985	B.09/12730	T.C. BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI - Yapı İşleri Genel Müdürlüğü'nün "ÇEVRE DÜZENİ PLANLARI" konulu GENELGE Sİ	Bilindiği üzere 1985 tarihinde kabul edilerek 9.5.1985 gün ve 18749 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 3194 sayılı İmar Kanunu, 49. maddesi uyarınca 11.11.1985 tarihinde fiilen yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Aynı Kanununun 5. maddesinde Çevre Düzeni Planı tanımına yer verilmiştir. Çevre düzeni planları, getirdikleri ana kararlar itibariyle daha küçük ölçekteki bir nazım plan niteliğinde olduğundan diğer ölçeklerdeki nazım planlarla aynı nitelikleri taşımaktadır. Bu itibarla evvelce Bakanlığımızca onanmış ve halen yürürlükte bulunan çevre düzeni planlarının ana kararlarını değiştirici plan değişikliği tekliflerinin Kanun ve 2.11.1985 gün ve 18916 sayılı Resmi Gazetenin Mükerrer sayısında yayımlanan Yönetmelikler çerçevesinde ilgili idarelerce sonuçlandırılmasında genel esas, yürürlükteki planların hazırlanmasındaki şekil ve şartlara uyulmasıdır. Bu cümleden olarak çevre düzeni planlarının onama sınırları içinde hazırlanacak daha büyük ölçekteki nazım planlar, mevzii ve ilave imar planları gibi planlamaların, sonuçlandırılmak üzere ilgili idarelerce incelenmesinde ilgi derecelerine göre Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Bakanlığımız, Karayolları Genel Müdürlüğü gibi kurum ve kuruluşların uygun görüşlerinin alınması gerekmektedir. Ayrıca bu işlemlerle ilgili olarak tereddüde düşülmesi halinde Bakanlığımız görüşüne başvurulabileceği hususunda bilgi alınmasını ve gereğini rica ederim.		TANIM: Çevre Düzeni Planları. ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından bu tarihten önce onanmış ve halen yürürlükte bulunan çevre düzeni planlarının ana kararlarını değiştirici plan değişikliği teklifleri "ilgili kurum ve kuruluşların uygun görüşlerinin alınması suretiyle" ilgili idarelerce sonuçlandırılılabilecektir.	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın bu genelgesinde; Çevre Düzeni Planlarının Bayındırlık Bakanlığı tarafından onaylandığı belirtmekte, ÇDP Değişikliklerinin ise ilgili idarelerince sonuçlandırılılabileceği bildirilmektedir.
1987	30.06.1987	19503	3394	3194 Sayılı İmar Kanunu	madde - 9 (bu madde ile yapılan değişiklik soradan İPTAL EDİLMİŞTİR) 9.MADDESİNE ek fıkra: ...gerekli görülen hallerde, 3030 sayılı Kanuna tabi belediyeler dahil, imar planı hususunda belediyelere verilen bütün yetkiler Başbakanın onayı ile geçici olarak Bayındırlık ve İskan Bakanına verilebilir. Bu durumda Bakan; bölge çevre düzeni planları bulunan alanlar dahil mücavir alan, belediye ve imar hudutları içindeki çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planları ile revizyonlarını, tamamen veya kısmen plan değişiklikleri dahil ada ve parsel bazına kadar resen yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve onaylamaya yetkilidir. Belediyeler bu şekilde onanan	TANIM: Bölge planları, Çevre Düzeni Planı, Nazım ve Uygulama imar planları ve revizyonları ile değişiklikleri, birden fazla belediyeyi ilgilendiren metropoliten imar planları, imar ve yerleşme planları ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: 3030 sayılı Kanuna tabi belediyeler dahil, imar planı hususunda belediyelere verilen bütün yetkiler Başbakanın onayı ile geçici olarak Bayındırlık ve İskan	Birçok Kanunda değişiklik yapan 3394 sayılı Değişiklik Kanunu ile, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9.maddesine yeni bir fıkra eklenmiştir. Bu hüküm gereğince: gerekli görülen hallerde, <u>3030 sayılı Kanuna tabi belediyeler dahil (büyükşehir belediyeleri)</u>, imar planı hususunda <u>belediyelere verilen bütün yetkiler Başbakanın onayı ile geçici olarak Bayındırlık ve İskan Bakanına verilebilecektir.</u> Bu durumda <u>Bayındırlık ve İskan Bakanı; bölge çevre düzeni planları</u>

					plan ve değişikliklerine uymak zorunda olup; bunlar üzerinde her türlü revizyon ve değişiklikler de aynı usulle yapılabilir.	Bakanına verilebilir. Bu durumda Bakan; bölge çevre düzeni planları bulunan alanlar dahil mücavir alan, belediye ve imar hudutları içindeki çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planları ile revizyonlarını, tamamen veya kısmen plan değişiklikleri dahil ada ve parsel bazına kadar resen yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve onaylamaya yetkili olacaktır.	<u>bulunan alanlar dahil mücavir alan, belediye ve imar hudutları içindeki çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planları ile revizyonlarını, tamamen veya kısmen plan değişiklikleri dahil ada ve parsel bazına kadar resen yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve onaylamaya yetkili kılınabilecektir.</u> Belediyeler bu şekilde onanan plan ve değişikliklerine uymak zorunda olup; bunlar üzerindeki her türlü revizyon ve değişiklikler de aynı usulle yapılabilir. Bu hüküm ile, Bayındırlık ve İskan Bakanı (Başbakan onayı ile); Çevre Düzeni Planlarını yapmak-yaptırmak-değiştirmek-onaylamak vd. birçok konuda, Belediyelerin (Büyükşehir Belediyeleri dahil) yürütmekte olduğu yetkileri kullanabilecektir. Ancak, 3394 sayılı Kanun'un 7.maddesi ile getirilen bu hüküm, <i>Anayasa Mahkemesi'nin 26.09.1991 gün ve 1991/32 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.</i>

1988	11.03.1988	19751	3416	2872 Sayılı Çevre Kanunu	9	<u>9.MADDESİ:</u> Çevre korunması Bakanlar Kurulu, ülke ve dünya ölçeğinde ekolojik önemi olan çevre kirlenmeleri ve bozulmalarına duyarlı alanları, tabii güzelliklerin ileriki nesillere ulaşmasını emniyet altına almak üzere gerekli düzenlemelerin yapılabilmesi amacıyla, "Özel Çevre Koruma Bölgesi" olarak tespit ve ilan etmeye, bu alanlarda uygulanacak koruma ve kullanma esasları ile plan ve projelerin hangi Bakanlıkça hazırlanıp yürütüleceğini belirlemeye yetkilidir (...) Bu bölgelere ilişkin plan ve projelerin hazırlanmasında, 3.5.1985 tarihli ve 3194 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi hükümleri uygulanmaz.	<u>TANIM:</u> "Özel Çevre Koruma Bölgesi" olarak tespit ve ilan edilen yerlerin planları. <u>ÖLCEK:</u> Belirtilmemiştir. <u>YETKİ:</u> "Özel Çevre Koruma Bölgesi" olarak tespit ve ilan edilen yerlerin planlarının hangi Bakanlıkça hazırlanıp yürütüleceğini Bakanlar Kurulu belirlemeye yetkilidir.	3416 sayılı Değişiklik Kanunu ile 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9.maddesi değiştirilmiştir. Bu değişiklik ile <u>Çevrenin Korunması konusunda:</u> ülke ve dünya ölçeğinde ekolojik önemi olan çevre kirlenmeleri ve bozulmalarına duyarlı alanları, tabii güzelliklerin ileriki nesillere ulaşmasını emniyet altına almak üzere gerekli düzenlemelerin yapılabilmesi amacıyla <u>Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak tespit ve ilan etmeye</u>, bu alanlarda uygulanacak koruma ve kullanma esasları ile plan ve projelerin hangi Bakanlıkça hazırlanıp yürütüleceğini belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır. <u>Bu bölgelere ilişkin plan ve projelerin hazırlanmasında ise 03.05.1985 tarihli ve 3194 sayılı Kanun'un 9.maddesinin hükümlerinin uygulanmayacağı belirtilmiştir.</u> Bu hükme istinaden, Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak ilan edilen ve edilecek alanlardaki uygulamaları yürütmek üzere daha sonra Başbakanlığa bağlı ve tüzel kişiliğe sahip <u>Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığının kurulması</u> sağlanmıştır. Bu hükümden de anlaşılacağı üzere; Özel Çevre Koruma Bölgelerindeki uygulamalar, diğer iş ve işlemler Bakanlar Kurulu'nca yetkilendirilecek Bakanlık tarafından yürütülecek olup, bu alanlarda 3194 Kanunu'nun "Bayındırlık Bakanlığı'nın Planlardaki Yetkisi"ni tanımlayan 9.maddesinin geçersiz olacağı belirtilmektedir. Böylece, <u>bu alanlardaki tüm plan çalışmaları</u> Bayındırlık ve İskan

							Bakanlığı'ndan alınmış ve Bakanlar Kurulu'nca belirlenecek Bakanlığın yetkisine verilmiştir. Dolayısı ile ilk kez, Çevre Düzeni Planları konusunda Bayındırlık Bakanlığı dışında ikinci kurumun daha yetki sahibi olacağı hükmü getirilmiştir.	
1989	13.11.1989	20341	383 sayılı Başbakanlık Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükümünde Kararname	KHK'nın ilk yayımlanmış hali	1 - 2 - 7/b - 10/b - 12/a ile GEÇİCİ MADDE-1 ve GEÇİCİ MADDE-2	1.MADDE: Amaç Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin amacı 2872 sayılı Çevre Kanununun 9. maddesine göre "Özel Çevre Koruma Bölgesi" olarak ilan edilen ve edilecek alanların sahip olduğu çevre değerlerini korumak ve mevcut çevre sorunlarını gidermek için tüm tedbirleri almak, bu alanların koruma ve kullanma esaslarını belirlemek, imar planlarını yapmak, mevcut her ölçekteki plan ve plan kararlarını revize etmek ve re'sen onaylamak üzere Başbakanlığa bağlı ve Tüzel Kişiliğe sahip Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığının kurulması ile bu Kurumun teşkilat ve görevlerine ilişkin esasları düzenlemektir. 2.MADDE: Kapsam	TANIM: "Özel Çevre Koruma Bölgesi" olarak ilan edilen ve edilecek alanların imar planları, mevcut her ölçekteki planların revizesi, Çevre Düzeni Planı, nazım ve uygulama imar planları ile revizyonları, her ölçekteki yeni plan ÖLCEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: 2872 sayılı Çevre Kanununun 9. maddesine göre "Özel Çevre Koruma Bölgesi" olarak ilan edilen ve edilecek alanlardaki, varsa; çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planları ile revizyonlarının tamamen	2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9.maddesinin değiştirilmesi sonrasında; 383 sayılı Başbakanlık Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükümünde Kararname, 13.11.1989 tarihli 20341 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığının kurulması; 12.03.1986 tarihli 3268 sayılı, 09.04.1987 tarihli 3347 sayılı, 12.10.1988 tarihli 3479 sayılı ve 01.06.1989 tarihli 3569 sayılı Kanunların verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulu'nca 19.10.1989 tarihinde kararlaştırılmıştır.

				Bakanlar Kurulunca ilan edilen ve ilan edilecek "Özel Çevre Koruma Bölgeleri" hakkında bu Kanun Hükmünde Kararnamenin hükümleri uygulanır. Bölgede yapılan tahsisler, verilmiş ön izinler ile mevcut her ölçekteki plan kararları konusunda bu Kanun Hükmünde Kararnamenin ilgili hükümleri uygulanır. 7.MADDE: Kurulun görevleri şunlardır: 7/b) Özel Çevre Koruma Bölgesindeki, varsa; çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planları ile revizyonlarının tamamen veya kısmen, plan değişiklikleri de dahil ada ve parsel bazına kadar yaptırılması veya değiştirilmesi, yoksa; gerekli görülen her ölçekteki yeni plan ve projelerin Kurumca yapılması veya yaptırılmasına dair temel ilkeleri belirler, 10.MADDE: Başkanlığın Görev ve Yetkileri 10/b) Bölge ile ilgili her ölçekteki yeni plan ve projeyi re'sen onaylar. 12.MADDE: Etüt Plan Proje Uygulama Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır: 12/a) Bölgenin, varsa; çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planları ile revizyonlarının, tamamen veya kısmen, plan değişiklikleri dahil ada ve parsel bazına kadar imar mevzuatındaki plan yapım ve teknik esaslarına göre yeniden incelenmesini, doğal çevreyi olumsuz yönde etkileyeceği belirlenen projelerin yeniden yapılmasını, yerli ve yabancı kişilere yaptırılmasını veya değiştirilmesini; yoksa; gerekli görülen her ölçekteki yeni plan ve projelerin imar mevzuatındaki teknik esaslara göre yapılmasını veya yaptırılmasını sağlar. Geçici Madde 1: 6831 Sayılı Orman Kanunu uyarınca yapılan tahsisler ile 2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanunu çerçevesinde çıkarılan kararnamelerin eki	veya kısmen, plan değişiklikleri de dahil ada ve parsel bazına kadar yaptırılması veya değiştirilmesi, yoksa; gerekli görülen her ölçekteki yeni plan ve projelerin yapılması veya yaptırılması re'sen onaylanması Başkanlık - Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı tarafından yürütülecektir.	383 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile: 2872 sayılı Çevre Kanununun 9. maddesine göre <u>Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak ilan edilen ve edilecek alanların</u> sahip olduğu çevre değerlerini korumak ve mevcut çevre sorunlarını gidermek için tüm tedbirleri almak, bu alanların koruma ve kullanma esaslarını belirlemek, <u>imar planlarını</u> yapmak, <u>mevcut her ölçekteki plan ve plan kararlarını revize etmek ve re'sen onaylamak</u> üzere Başkanlığa bağlı ve tüzel kişiliğe sahip Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kurulmuştur. Böylece, Özel Çevre Koruma Bölgelerindeki mevcut her ölçekteki plan kararları konusunda da bu KHK'nin ilgili hükümleri uygulanacaktır. Dolayısıyla, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na vermiş olduğu "<u>plan yapma-yaptırma-onaylama yetkisi</u>" bu alanlarda hükümsüz hale getirilmiş ve yetkiler 383 sayılı KHK ile Başkanlık - Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı'na bırakılmıştır. 383 sayılı KHK'nin 7/b - 10/b - 12/a - Geçici Madde/1 ve Geçici Madde/2 maddelerinde: Özel Çevre Koruma Bölgesindeki varsa; <u>çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planları ile revizyonlarının tamamen veya kısmen, plan değişiklikleri de dahil ada ve parsel bazına kadar yaptırılması veya değiştirilmesi, yoksa; gerekli görülen her ölçekteki yeni plan ve projelerin Kurumca yapılması - yaptırılması ve onaylanmasına ilişkin hükümler</u>

				krokilerde belirtilen yerlerle ilgili düzenlemeler, bu Kanun Hükümünde Kararnameye göre yeniden değerlendirilir. Bu alanlarda ön izin verilen veya kesin tahsis yapılmış olanlar ile özel mülkiyetteki projelerin, bu Kanun Hükümünde Kararnameye göre hazırlanacak çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planına uygun hale getirilmesi için Başkanlıkça süre verilir. Çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planları hazırlanıp yürürlüğe girene kadar, bu bölgede herhangi bir inşaat faaliyeti yapılmaz. <u>Geçici Madde 2:</u> Katıldığımız Uluslararası koruma sözleşmeleri ile çevre mevzuatı esasları dikkate alınarak düzenlenecek özel koruma bölgesi planlarının yürürlüğe konulması suretiyle yeni uygulama imar planları yapılmaya kadar; mevcut uygulama imar planlarına göre yapı ruhsatı almış binaların durumları, Başkanlıkça incelenir; uygun görülenlerin inşaatının mevcut hali ile veya projesinin değiştirilmesi şartıyla devamına müsaade edilebilir.	bulunmaktadır.

1990	22.02.1990	I-12- 315-03205	T.C. BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI - Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü'nün "ÇEVRE DÜZENİ PLAN VE DEĞİŞİKLİKLERİ" konulu GENELGESİ	İLGİ: 16.12.1985 gün ve 12730 sayılı genelgemiz Bilindiği gibi çevre düzeni planları; varsa bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm ve ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanım kararlarını belirleyen ve genelde birden fazla belediye veya il sınırları içindeki alanları kapsayan ve 1/25.000 ölçekte hazırlanan planlardır. İlgi Genelgemizde, çevre düzeni plan değişikliklerinin ilgili kuruluşların uygun görüşü alınmak suretiyle ilgili idarelerce de yapılabileceği belirtilmiştir. Ancak, bundan böyle çevre düzeni plan kararlarında bir bütünlük ve devamlılık sağlanması için, ülke düzeyinde 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planları ve bu planlar üzerinde yapılacak tüm değişiklikler 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9. maddesi uyarınca Bakanlığımızca yapılacaktır. Ayrıca, değişiklik teklifleri Bakanlığımıza gönderilirken tekliflere ilişkin görüşler ilgili idareler tarafından alınacak ve bu alanlara ait mülkiyet, yapılaşma ve kadastral durumu içeren bilgiler detaylı bir açıklama raporuna bağlanacaktır. İlgi derecelerine göre, alınması gerekli görüşlerden Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Karayolları Genel Müdürlüğü ve diğer kuruluşlara ait görüşlerin söz konusu kuruluşların mahalli veya merkez teşkilatlarından, tarım alanlarıyla ilgili görüşün ise Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünden alınması, Bakanlığımızca, çevre düzeni plan kararlarında ve çevre düzeni planında değişiklik yapılmadan valilik ve belediyelerce nazım ve uygulama imar planı yapılmaması gerektiğine, bilgi alınmasını ve Genelgenin İliniz dahilinde bulunan belediyelere duyurulmasını rica ederim.	TANIM: Çevre Düzeni Planları, bölge planları. ÖLÇEK: Çevre Düzeni Planları: 1/25.000 ölçek YETKİ: Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından bu tarihten önce onanmış ve halen yürürlükte bulunan çevre düzeni planlarının ana kararlarını değiştirici plan değişiklikleri "ilgili kurum ve kuruluşların uygun görüşlerinin alınması suretiyle" ilgili idarelerce sonuçlandırılılabilecektir.	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın 16.12.1985 gün ve 12730 sayılı genelgesi ile; Çevre Düzeni Planlarının Bayındırlık Bakanlığı tarafından onaylandığı, ÇDP Değişikliklerinin ise ilgili idarelerce sonuçlandırılılabileceği bildirilmiş iken; 22.02.1990 tarihli 03205 sayılı genelge sonrasında, ülke düzeyinde 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planları ve bu planlar üzerinde yapılacak tüm değişikliklerin de 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9.maddesi uyarınca Bayındırlık Bakanlığınca yapılacağı bildirilmiştir. Ayrıca, değişiklik teklifleri Bakanlığa gönderilirken tekliflere ilişkin görüşlerin ilgili idareler tarafından alınacağı ve bu alanlara ait mülkiyet, yapılaşma ve kadastral durumu içeren bilgilerin de detaylı bir açıklama raporuna bağlanacağı belirtilmiştir.

1991	21.08.1991	20967	443 sayılı Çevre Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname	KHK'nın ilk yayımlanmış hali	2/C - 11/d - 43	<u>2.MADDE:</u> Görev Çevre Bakanlığının görevleri şunlardır: 2/c) Dengeli ve sürekli kalkınma amacına uygun olarak ekonomik kararlarla ekolojik canlıların bir arada düşünülmesine imkan veren rasyonel doğal kaynak kullanımını sağlamak üzere, kalkınma planları ve bölge planları temel alınarak çevre düzeni planlarını hazırlamak veya hazırlatmak, onaylamak, uygulanmasını sağlamak, <u>11.MADDE:</u> Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır: 11/d) Çevre düzeni planlarını yapmak veya yaptırmak ve bu planların uygulanmasını sağlamak, <u>43.MADDE:</u> 2872 sayılı Çevre Kanununun 4 üncü maddesi ile 389 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır. Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin bu Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı hükümleri bu Kanun Hükmünde Kararnamenin uygulanmasında dikkate alınmaz.	<u>TANIM:</u> Çevre Düzeni Planları, bölge planları <u>ÖLÇEK:</u> Belirtilmemiştir. <u>YETKİ:</u> Çevre Düzeni Planlarını hazırlamak veya hazırlatmak, onaylamak, uygulanmasını sağlamak Çevre Bakanlığının görevleri arasındadır.	443 sayılı Çevre Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Çevre Bakanlığının kurulması; 06.06.1991 tarihli 3755 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulu'nca 09.08.1991 tarihinde kararlaştırılmıştır. 443 sayılı KHK'nin 2. ve 11. maddeleri ile: ekonomik kararlarla ekolojik kararların bir arada düşünülmesine imkan veren rasyonel doğal kaynak kullanımını sağlamak üzere, <u>kalkınma planları ve bölge planları temel alınarak Çevre Düzeni Planlarını hazırlamak veya hazırlatmak, onaylamak, uygulanmasını sağlamak...</u> konusunda Çevre Bakanlığı'na yetki verilmiştir. Böylece, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Başbakanlık-Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı'nın yanı sıra üçüncü bir kurum "çevre düzeni planları" konusunda yetki sahibi olmuştur. 443 sayılı KHK'nin 43. maddesinde; <u>diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin bu KHK'ye aykırı hükümlerinin, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin uygulanmasında dikkate alınmayacağı hükmü yer almıştır.</u> Böylece, doğacak sorunları ortadan kaldırmak amacıyla; farklı Kurumların mevzuat hükümlerinde de yer alan ve çakışan konularda bu KHK'nın geçerli olacağı ifade edilmiştir. Bu ifadelerden anlaşılacağı üzere, <u>Çevre Düzeni Planlarının (ölçek, içerik, nitelik belirtilmemiş olarak) yapılması-yaptırılması-</u>

							uygulanması konularında <u>Çevre Bakanlığı</u> yetkilendirilmiş ve diğer kanun-KHK'lerin aykırı hükümleri de hükümsüz kılınmıştır.
21.08.1991	20967	KHK-444	383 sayılı Başbakanlık Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükümünde Kararname	1 - 3	383 sayılı "Başbakanlık Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükümünde Kararname"nin adı "Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükümünde Kararname" olarak değiştirilmiştir. <u>1.MADDE:</u> birinci fıkrasında geçen "Başbakanlığa bağlı" ibaresi "Çevre Bakanlığına bağlı" şeklinde değiştirilmiştir <u>3.MADDE:</u> (a) bendi "a) Kurul; Çevre Bakanlığı Yüksek Çevre Kurulunu," şeklinde değiştirilmiştir	TANIM: Belirtilmemiştir. ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: 2872 sayılı Çevre Kanununun 9. maddesine göre "Özel Çevre Koruma Bölgesi" olarak ilan edilen ve edilecek alanlardaki, varsa; çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planları ile revizyonlarının tamamen veya kısmen, plan değişiklikleri de dahil ada ve parsel bazına kadar yapılması veya değiştirilmesi, yoksa; gerekli görülen her ölçekteki yeni plan ve projelerin yapılması veya yapılması re'sen onaylanması Çevre Bakanlığına bağlı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı tarafından yürütülecektir.	444 sayılı Kanun Hükümünde Kararname ile 383 sayılı KHK'nin ismi " <u>Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükümünde Kararname</u> " olarak değiştirilmiş ve bu kurum <u>Başbakanlıktan ayrılarak Çevre Bakanlığı'na bağlanmıştır.</u> Dolayısıyla, 383 sayılı KHK'nin sahip olduğu tüm yetkiler de Çevre Bakanlığı'na verilmiştir. Böylece, bu tarihe kadar üç farklı kurum Çevre Düzeni Planları konusunda yetkili iken (Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Başbakanlık - Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı, Çevre Bakanlığı), 444 sayılı karar ile iki kurum (Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Çevre Bakanlığı) bu yetkiye sahip olmaktadır.

	30.09.1991	1906-18565	T.C. BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI - Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü'nün GENELGESİ	İLGİ: 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Nazım İmar Planları. 21.8.1991 gün ve 20967 sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanan "443 sayılı Çevre Bakanlığı'nın Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin görevlerle ilgili 20. maddesinde; "Dengeli ve sürekli kullanma amacına uygun olarak ekonomik kararlarla ekolojik kararların bir arada düşünülmesine imkan veren rasyonel doğal kaynak kullanımını sağlamak üzere, kalkınma planları ve bölge planları temel alınarak <u>çevre düzeni planlarını hazırlamak veya hazırlatmak, onaylamak, uygulamasını sağlamak</u>" hükmü getirilmiştir. "13.12.1983 tarihli ve 180 sayılı Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinde Değişiklik Yapılmasına Dair 209 sayılı Kanun Hükmünde Kararname" nin görevlerle ilgili 2. maddesi ile 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9. maddesinde "...<u>birden fazla belediyei ilgilendiren metropoliten imar planlarının veya içerisinde veya civarından demiryolu veya karayolu geçen, hava meydanı bulunan veya havayolu veya denizyolu bağlantısı bulunan yerlerdeki imar ve yerleşme planlarının tamamını veya bir kısmını, ilgili belediyelere veya diğer idarelere bu yolda bilgi vererek ve gerektiğinde işbirliği sağlayarak yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve re"sen onaylamaya yetkilidir</u>" hükmü getirilmiş bulunmaktadır. Çevre düzeni planları, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5. maddesinde tanımlanmış olup, çeşitli sektörler arası bir koruma-kullanma dengesi sağlama amacı gütmekte ve bir yandan, genelde çevrenin tarım ve sulama alanları, kıymetli doğa parçaları, ormanlar ve tarihi ve arkeolojik değerlere sahip alanların korunması için fiziki mekana yansıtılabilecek koşullar, öte yandan da yerleşmeye açılacak alanlarda kullanıma ilişkin ve daha alt ölçekli planlardaki imar düzenine temel teşkil edecek koşulları içermektedir. Böylece; çevre düzeni planları, koruma, kısıtlama ve kullanma açısından çok yönlü fiziksel düzenlemeleri içeren ve kentsel planlamaya çevreden yaklaşan bir nazım imar planı olup, bu tür planlar ve değişiklikleri "Özel Çevre Koruma Alanları Dışında" İmar Kanunu'nun 9. maddesi uyarınca Bakanlığımızca yapılmakta ve onaylanmaktadır. Bu çerçeveden olarak; "Çevrenin korunması ve iyileştirilmesi, kırsal ve kentsel alanda arazinin ve doğal kaynakların en uygun ve verimli şekilde kullanılması ve korunması, ülkenin doğal bitki ve hayvan varlığı ile doğal zenginliklerinin korunması, geliştirilmesi ve her türlü çevre kirliliğinin önlenmesi" amacıyla kurulan Çevre Bakanlığı'nın görevleri arasında sayılan "ekolojik amaçlı çevre düzeni planları" ile halen Bakanlığımızca çalışmaları sürdürülmekte olan "1/25.000 ölçekli çevre düzeni nazım imar planları" konusunun karıştırılmaması ve herhangi bir karmaşaya neden olunmaması hususunda bilgi alınmasını ve Genelgenin İliniz dahilinde	TANIM: Çevre Düzeni Planları, Çevre Düzeni Nazım İmar Planları ÖLÇEK: Çevre Düzeni Nazım İmar Planları: 1/25.000 ölçek YETKİ: Çevre Bakanlığı'nın görevleri arasında sayılan "ekolojik amaçlı çevre düzeni planları" ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından çalışmaları sürdürülmekte olan "1/25.000 ölçekli çevre düzeni nazım imar planları" konusunun karıştırılmaması ve herhangi bir karmaşaya neden olunmaması bildirilmiştir.	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın 30.09.1991 gün ve 18565 sayılı genelgesi ile; - "Koruma, kısıtlama ve kullanma açısından çok yönlü fiziksel düzenlemeleri içeren ve kentsel planlamaya çevreden yaklaşan bir nazım imar planı" niteliğinde olan Çevre Düzeni Planları ve değişikliklerinin "Özel Çevre Koruma Alanları Dışında" İmar Kanunu'nun 9.maddesi uyarınca Bayındırlık Bakanlığınca yapıldığı ve onaylandığı belirtilmekte; - "Çevrenin korunması ve iyileştirilmesi, kırsal ve kentsel alanda arazinin ve doğal kaynakların en uygun ve verimli şekilde kullanılması ve korunması, ülkenin doğal bitki ve hayvan varlığı ile doğal zenginliklerinin korunması, geliştirilmesi ve her türlü çevre kirliliğinin önlenmesi" amacıyla kurulan Çevre Bakanlığı'nın görevleri arasında sayılan Çevre Düzeni Planlarının ise "ekolojik amaçlı çevre düzeni planları" olduğu ve Çevre Bakanlığı yetkisinde bulunduğu belirtilmekte ve Bayındırlık Bakanlığınca çalışmaları sürdürülmekte olan "1/25.000 ölçekli çevre düzeni nazım imar planları" ile Çevre Bakanlığı'nın yürütmekte olduğu Çevre Düzeni Planları konusunun birbirine karıştırılmaması ve herhangi bir karmaşaya neden olunmaması gerektiği bildirilmektedir. Yani, bu genelge ile; Çevre Bakanlığı'nın yetkili olduğu ÇDP ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın yetkili olduğu Çevre Düzeni Nazım İmar Planlarının birbirinden farklı

				bulunan tüm belediyelere ve ilgili kuruluşlara duyurulmasının teminini arz ve rica ederim.		olduğu vurgulanmıştır.
1999	24.05.1999	B.09.0.TAU .0.17.00.00/ 763- 7470/213	T.C. BAYINDIR LIK VE İSKAN BAKANLI ĞI - Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü' nün "ÇEVRE DÜZENİ PLANLARI " konulu GENELGE Sİ	İLGİ: Çevre Bakanlığının 06.05.1999 gün ve 1335/3497 sayılı Genelgesi. Çevre düzeni planlarının yapımı ve onaylanmasına ilişkin olarak Çevre Bakanlığınca 26.04.1999 tarihinde çıkartılan 1999/11 sayılı Genelgede, anılan planların onay başvurularının Çevre Bakanlığına yapılması gerektiği belirtilmiş ve daha sonra da söz konusu Genelgenin uygulanmaması için Çevre Bakanlığınca 06.05.1999 gün ve 1335/3497 sayılı ilgi Genelge yayımlanmıştır. Bilindiği üzere her türlü Çevre Düzeni Planlarının yapılması, revizyonu, ilavesi ve tadilatı ile ilgili görüş ve onay işlemleri 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9. maddesi uyarınca Bakanlığımızca yürütülmektedir. Bilgi alınmasını, gereğini ve bu genelgenin iliniz dahilinde bulunan Belediye Başkanlıklarına duyurulmasının teminini arz ve rica ederim.	TANIM: Çevre Düzeni Planları. ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: Her türlü Çevre Düzeni Planlarının yapılması, revizyonu, ilavesi ve tadilatı ile ilgili görüş ve onay işlemlerinin 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9.maddesi uyarınca Bayındırlık Bakanlığınca yürütülmektedir.	Bayındırlık ve İskan Bakanlığının 24.05.1999 gün ve 763-7470/213 sayılı genelgesi ile; her türlü Çevre Düzeni Planlarının yapılması, revizyonu, ilavesi ve tadilatı ile ilgili görüş ve onay işlemlerinin 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9.maddesi uyarınca Bayındırlık Bakanlığınca yürütülmekte olduğu bildirilmiştir.

	02.09.1999	23804	Değişiklik Yönetmeliği	Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik	3 - 17 - 20	Bu tarihteki ismi "İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelik"tir. <u>3.MADDESİ ek bent:</u> çevre düzeni planı; Ülke ve varsa bölge planı kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanılması kararlarını belirleyen, 1/100.000, 1/50.000 veya 1/25.000 ölçekte Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca İmar Kanunu çerçevesinde yapılan, yaptırılan ve onaylanan, raporuyla bir bütün olan plandır <u>17.MADDESİ:</u> " Madde 17- Çevre düzeni planı, imar planı, revizyonu, ilavesi ve değişiklikleri ile mevzii imar planı yüklenicilerinin 2/11/1985 .tarihli ve 18916 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İmar Planlarının Yapımını Yüklenecek Müellif ve Müellif Kuruluşlarının Yeterlilik Yönetmeliğinde belirlenen grupta yeterlilik belgesine sahip olması gerekir. Planın ilgili idarelerce onaylanmış olması, plan müelliflerinin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. İmar Kanunu ve mevzuat hükümlerine aykırı planlar ve sorumluları hakkında 1580 sayılı Belediye Kanununun 74 üncü maddesi hükümleri ile 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun hükümleri saklıdır." <u>20.MADDESİ:</u> Çevre düzeni planı, plan revizyonu, ilaveleri ve değişiklikleri ile mevzii imar planları da bu Yönetmelikteki esaslara tabidir	<u>TANIM:</u> Çevre Düzeni Planı, ülke planı, bölge planı, imar planı, imar planı revizyonu-ilavesi ve değişiklikleri, mevzii imar planı <u>ÖLÇEK:</u> Çevre Düzeni Planı: 1/100.000, 1/50.000 veya 1/25.000 ölçek <u>YETKİ:</u> Çevre Düzeni Planı ve bu planların revizyonlarını-ilavelerini-değişikliklerini yapmak, yaptırmak, onaylamak Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından yürütülecektir.	02.09.1999 tarihli 23804 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Değişiklik Yönetmeliği ile, İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmeliğin (Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik) 3.maddesine ek bent konulmuş ve <u>Çevre Düzeni Planı tanımlanmıştır.</u> Yönetmelikteki Çevre Düzeni tanımı şu şekildedir: "Ülke ve varsa bölge planı kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanılması kararlarını belirleyen, 1/100.000, 1/50.000 veya 1/25.000 ölçekte Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca İmar Kanunu çerçevesinde yapılan, yaptırılan ve onaylanan, raporuyla bir bütün olan plandır". Yönetmelik değişikliği ile getirilen bu tanımlama ve değiştirilen diğer hükümler ile Çevre Düzeni Planları ve bu planlardaki değişikliklere ilişkin; ölçek, içerik, planların hazırlanma esasları ve ilkeleri, planı yapan-onaylayan yetkili Kurum konusunda açık ifadelere yer verilmiştir. Yönetmeliğin değiştirilen 20. maddesinde yer alan "<u>Çevre düzeni planı, plan revizyonu, ilaveleri ve değişiklikleri ile mevzii imar planları da bu Yönetmelikteki esaslara tabidir</u>" hükmü ile de bu konularda hiçbir tereddüde mahal bırakılmamıştır.

2000	01.08.2000	B.09.0.TAU .0.17.00.00/ 1454/17630	T.C. BAYINDIR LIK VE İSKAN BAKANLI ĞI - Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü' nün "ÇEVRE DÜZENİ PLANLARI " konulu GENELGE Sİ	İLGİ: a) 22.02.1990 gün ve I-12-315-03275 sayılı Genelge. b) 22.04.1993 gün ve B.09.TAU.0.17.00.00/677-7731 sayılı Genelge. Bilindiği gibi çevre düzeni planları, ülke ve varsa bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanım kararlarını belirleyen 1/100.000, ve 1/50.000 ölçekli veya 1/25.000 ölçekte 3194 sayılı İmar Kanununun 9. Maddesi ve 02.09.1999 gün ve 23804 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkındaki Yönetmelik Hükümlerine uygun olarak Bakanlığımızca yapılan, yaptırılan, değiştirilen, onaylanan ve raporuyla bir bütün olan plandır. Bu doğrultuda, gerek 3194 sayılı İmar Kanunu, gerekse 3030 sayılı Kanuna tabi Belediyelerce çevre düzeni planlarının yapımı, bu planlarda yapılacak değişiklikler ve onama işlemlerine açıklık getirilmesi, gereği ortaya çıkmıştır. Bakanlığımızca, çevre düzeni planlarının yapım ve onayına ilişkin işlemlere, anılan yönetmeliğin yayımından önce ilgi (a) ve (b) genelgeler ile açıklık getirilmiş ve çevre düzeni planı yapma, yaptırma ve onama yetkisinin Bakanlığımızda olduğu belirtilmiş, değişiklik esasları, planların bütünlüğü, devamlılığı, uygulanabilirliği ve planların yerinde yapılması ilkesi amacıyla ve bazı yargı kararları da dikkate alınarak bu yetki Büyükşehir Belediyeleri, bazı merkez belediyeleri ve Valilikler ile birlikte kullanılmıştır.	TANIM: Çevre Düzeni Planları, Nazım ve Uygulama Planları ÖLÇEK: Nazım ve Uygulama Planları: 1/5000 ve 1/1000 ölçek Çevre Düzeni Planları: 1/100.000 - 1/50.000 veya 1/25.000 ölçek YETKİ: 3030 sayılı Kanuna tabi Büyükşehir Belediyeleri de dahil olmak üzere ülke genelindeki tüm belediyelerin belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışındaki çevre düzeni planları, revizyonları ve değişiklikleri ilgili kurum ve kuruluşlarla ve plan kapsamındaki ilgili idarelerle işbirliği sağlanarak, Bayındırlık Bakanlığınca yapılacak, yaptırılacak ve Bakanlıkça incelenerek onaylanacaktır.	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın 01.08.2000 gün ve 1454/17630 sayılı genelgesi ile; <u>her türlü Çevre Düzeni Planlarının</u> "ülke ve varsa bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanım kararlarını belirleyen 1/100.000, ve 1/50.000 ölçekli veya 1/25.000 ölçekte 3194 sayılı İmar Kanununun 9.Maddesi ve 02.09.1999 gün ve 23804 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 'İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkındaki Yönetmelik Hükümleri'ne uygun olarak Bayındırlık Bakanlığınca yapılan, yaptırılan, değiştirilen, onaylanan ve raporuyla bir bütün olan plan" şeklinde açıklanmıştır. Genelgede ayrıca, 3030 sayılı Kanuna tabi Büyükşehir Belediyeleri de dahil olmak üzere ülke genelindeki tüm

Ancak, Çevre Düzeni Planı yapma, yaptıma değiştirme ve onama işlemlerinde belediyelerin yetkisiz olduğu yönünde alınan farklı ve yeni yargı kararları, 3194 sayılı İmar Kanununun 9. maddesi ve 02.09.1999 tarih ve 23804 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelik" (ve değişiklikleri) gereği yetki devri söz konusu olmadığından, bundan böyle bu yetki Bakanlığımızca kullanılacaktır.

Gerek yargı kararları, gerekse 3194 sayılı; İmar Kanununun 9. Maddesi ve yukarıda belirtilen yönetmelik hükümleri uyarınca 02.09.1999 tarihinden sonra gerek 3030 sayılı Büyükşehir Belediyeleri sınırları ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında gerekse diğer tüm belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında üst ölçekli plan olan çevre düzeni planını yapma, yaptıma, değiştirme ve onaylama yetkisi Bakanlığımıza ait olup, bu esaslara uyulması da yasal bir zorunluluktur.

Bu nedenlerle 3030 sayılı Kanuna tabi Büyükşehir Belediyeleri de dahil olmak üzere ülke genelindeki tüm belediyelerin belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışındaki çevre düzeni planları, revizyonları ve değişiklikleri ilgili kurum ve kuruluşlarla ve plan kapsamındaki ilgili idarelerle işbirliği sağlanarak, Bakanlığımızca yapılacak, yaptırılacak ve Bakanlıkça incelenerek onaylanacaktır.

Çevre düzeni planları, revizyonu, değişikliği ile ilgili teklifler ilgili idarelerce öncelikle Bakanlığımıza gerekçeleri ile birlikte gönderilecek konu Bakanlığımızca ilgi (a) genelge, planlama ilkeleri, şehircilik esasları ve kamu yararı doğrultusunda planlama alanı bütününde değerlendirilecek ve uygun görülen teklifler ilgili idarelerce imar mevzuatı hükümlerinde belirtilen ilke ve esaslar uyarınca hazırlanarak Bakanlığımıza iletilecektir. Onaylı planlar, bu planda yapılan değişiklikler plan kapsamında kalan idarelere gönderilecektir.

Yine Bakanlığımızca bu doğrultuda onaylanan ve onaylanacak olan çevre düzeni planı ve değişikliklerine ait 1/5000 ve 1/1000 ölçekli Nazım ve Uygulama Planları 3194 ve 3030 sayılı Kanunlar uyarınca Belediye ve mücavir alan sınırları içinde Belediyelerce ve/veya Büyükşehir Belediyesinde, dışında ise Valiliklerce onaylanacaktır. Bu konularla ilgili gecikme yaratılmamasına özen gösterilecek inceleme ve değerlendirmelerin de çok ivedi olarak sonuçlandırılması sağlanacaktır.

Bilgilerinizi, üst ölçekli plan olan çevre düzeni planı yapımı ve değişikliklerinde İmar Kanunu ve Yönetmelikleri ve bu genelgeye uyulmasını, işlemlerin bu doğrultuda yerine getirilmesi için genelgenin iliniz dahilindeki tüm belediyelere iletmesini arz ve rica ederim.

belediyelerin belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışındaki çevre düzeni planlarının, revizyonları ve değişikliklerinin ilgili kurum ve kuruluşlarla ve plan kapsamındaki ilgili idarelerle işbirliği sağlanarak, Bayındırlık Bakanlığımızca yapılacağı, yaptırılacağı ve Bakanlıkça incelenerek onaylanacağı bildirilmiştir.

			T.C. BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI - Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü'nün "ÇEVRE DÜZENİ PLANLARI" konulu GENELGESİ	İLGİ: a) Çevre Bakanlığının 1.9.2000 gün ve 3848/9631.348 sayılı Genelgesi b) Çevre Bakanlığının 26.4.1999 gün ve 3070-1999/11 sayılı Genelgesi Çevre Bakanlığının ilgi (a) genelgesi ile; İmar Kanununun 5. Maddesinde tanımlanan her tür ve her ölçekte "Çevre Düzeni Planları"nın, Çevre Bakanlığının kuruluş, görev ve yetki sorumluluğunu düzenleyen 443 sayılı KHK'nin 2nci maddesinin (c) fıkrası ile, yürürlüğe sokulması ve uygulanmasına ilişkin görev ve yetkinin Çevre Bakanlığına verildiğinden bahsedilerek; "1.11.2000 tarihinden itibaren ilgili kurumlarca 3194 sayılı İmar Kanununa göre hazırlanmakta olan Çevre Düzeni Planı, revizyonu, ilavesi değişikliği veya tadilatı tekliflerinin inceleme ve onay işlemlerinin Çevre Bakanlığı tarafından yapılacağı, yeni plan, plan revizyonu, ilavesi değişikliği tadilatı gibi çalışmaların gerektiğinde Çevre Bakanlığınca belirtilen yetkiler doğrultusunda yapılabileceği veya tamamlanabileceği ve yukarıda belirtilen tarihten önce Çevre Bakanlığı dışında onaylanarak yürürlüğe konulmuş olan planların Çevre Bakanlığınca veya başka bir kurumca herhangi bir revizyon, ilave, değişiklik veya tadilat önerisi getirilmemesi halinde geçerli olacağı belirtilmektedir. Ancak, 21.8.1991 gün ve 20967 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 443 sayılı "Çevre Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin yürürlüğe girdiği tarihten 26.4.1999 tarihli ilgi (b) genelgeye kadar geçen süre içinde Çevre Düzeni Planlarının yapımı ile	TANIM: Çevre Düzeni Planları, İmar planları, birden fazla Belediyeyi ilgilendiren imar ve yerleşme planları ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: İmar planlarını hazırlamak, birden fazla Belediyeyi ilgilendiren imar ve yerleşme planlarının tamamını veya bir kısmını ilgili Belediyeler veya diğer idarelere bilgi vererek re'sen onaylamak; Çevre Düzeni Planlarını 3194 sayılı "İmar Kanunu" ve ilgili yönetmelikleri uyarınca yapmak-yaptırmak ve onaylamak konusunda geçmişteki yetkili kurum Bayındırlık ve İskan Bakanlığıdır ve bu tarihten sonra da aynı şekilde devam edecektir.	443 sayılı "Çevre Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"de Çevre Bakanlığının görevlerinde ve/veya kuruluş amacı maddesinde yerleşimle ilgili fiziki planlama yapılabileceğine ilişkin bir hüküm bulunmadığı; Çevre Bakanlığının yetkili olduğu Çevre Düzeni Planlarının, Bayındırlık Bakanlığınca yapılan çevre düzeni planlarına veri oluşturacak doğal bitki ve hayvan varlığı ile doğal zenginliklerin korunması ve çevre kirliliğine ilişkin bilgileri içeren havza ve kıyı bazında ekolojik koruma amaçlı bilgi envanteri niteliğinde olduğu, fiziki plandan bahsedilmediği; ayrıca 2872 sayılı Çevre Kanunu'nda da Çevre Bakanlığının fiziksel plan yapabileceğine ilişkin hiçbir hüküm yer almadığı ifade edilmektedir. Bayındırlık Bakanlığınca yapılan ve onaylanan Çevre Düzeni Planlarının:

İlgili Çevre Bakanlığınca herhangi bir işlem yapılmamıştır. 443 sayılı KHK'de, Çevre Bakanlığının kuruluş amacı; "Çevrenin korunması ve iyileştirilmesi, kırsal ve kentsel alanda arazinin ve doğal kaynakların en uygun ve verimli şekilde kullanılması ve korunması, ülkenin doğal bitki ve hayvan varlığı ile doğal zenginliklerinin korunması, geliştirilmesi ve her türlü çevre kirliliğinin önlenmesi" olarak belirtilmiştir.

Görüldüğü üzere; anılan Kararnamenin "Amaç" bölümünde Çevre Bakanlığının yerleşimle ilgili fiziki planlama yapılabileceğine ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Dolayısıyla Çevre Bakanlığının ilgi (a) genelgesinde sözü edilen Çevre Düzeni Planları; Bakanlığımızca yapılan çevre düzeni planlarına veri oluşturacak doğal bitki ve hayvan varlığı ile doğal zenginliklerin korunması ve çevre kirliliğine ilişkin bilgileri içeren havza ve kıyı bazında ekolojik koruma amaçlı bilgi envanteri niteliğindedir. 443 sayılı KHK'de Çevre Bakanlığının ne görevlerinde, ne de kuruluş amaç maddesinde fiziki plandan bahsedilmiştir. Ayrıca, 2872 sayılı Çevre Kanununda da Çevre Bakanlığının fiziksel plan yapabileceğine ilişkin hiçbir hüküm yer almamakta olup, Çevre Bakanlığı bugüne kadar 9 yıldan beri böyle bir görev üstlenmemiştir.

Bakanlığımızca yapılan ve onaylanan Çevre Düzeni Planları, birden fazla Belediyeyi ilgilendiren koruma ve kullanmayı bir arada gözeten, konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi çok yönlü fiziksel düzenlemeleri içeren, gelişmeye yön veren imar ve yerleşme planlarıdır.

Çevre düzeni planları, İmar ve İskan Bakanlığı zamanında 1960'lı yıllarda

birden fazla Belediyeyi ilgilendiren koruma ve kullanmayı bir arada gözeten, konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi çok yönlü fiziksel düzenlemeleri içeren, gelişmeye yön veren imar ve yerleşme planları olduğu; Çevre düzeni planlarının, İmar ve İskan Bakanlığı zamanında 1960'lı yıllarda Bakanlıkça yapılmaya başlandığı ve 180 sayılı "Bayındırlık ve İskan Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" ile iki Bakanlığın birleştirilmesinden sonra da 209 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen görevlerle ilgili maddeler uyarınca bugüne kadar yapılmaya devam edildiği ifade edilmektedir. 209 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin görevler bölümünde; "İmar planlarını hazırlamak, birden fazla Belediyeyi ilgilendiren imar ve yerleşme planlarının tamamını veya

Bakanlığımızca yapılmaya başlanmış ve 180 sayılı "Bayındırlık ve İskan Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" ile iki Bakanlığın birleştirilmesinden sonra da 209 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen görevlerle ilgili maddeler uyarınca bugüne kadar yapılmaya devam edilmiştir.

209 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin görevler bölümünde; "İmar planlarını hazırlamak, birden fazla Belediyeyi ilgilendiren imar ve yerleşme planlarının tamamını veya bir kısmını ilgili Belediyeler veya diğer idarelere bilgi vererek re'sen onaylamak" görevleri Bakanlığımıza verilmiştir.

Ayrıca, 33. Maddede şehir imar planlarını yapmaya Bakanlığımızın yetkili olduğu belirtilmektedir.

Çevre Düzeni Planı dahil tüm fiziki planlara ilişkin koşulları kapsayan, görev ve yetkileri tanımlayan kanun 3194 sayılı İmar Kanunudur. 3194 sayılı İmar Kanununda yerleşme ve arazi kullanım kararlarını belirleyen fiziki planların 9. Madde kapsamında Bakanlığımızca onaylayacağı hükme bağlanmıştır. Ayrıca konuyla ilgili tüm mevzuat çalışmaları Bakanlığımızca yürütülmektedir.

Bakanlığımız mevzuatı olan "İmar Kanunu"nun 5. Maddesinde tanımlanan Çevre Düzeni Planlarına ilişkin olarak; 2.9.1999 gün ve 23804 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait esaslara Dair Yönetmelik" in tanımlar bölümünde de "Ülke ve varsa bölge planı kararlarına uygun olarak konut, sanayi tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanılması kararlarını belirleyen 1/100.000, 1/50.000 veya 1/25.000 ölçekte Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca İmar Kanunu çerçevesinde yapılan, yaptırılan ve onaylanan raporuyla bir bütün olan plandır" denilerek Çevre Düzeni Planlarının Bakanlığımızca yapılacağı açıkça belirtilmiştir.

Ayrıca, muhtelif yargı kararlarında da (Danıştay+İdari Mahkemeler) Çevre Düzeni Planlarının Bakanlığımızca yürütüldüğü ve yürütüleceği teyid edilmiştir.

Çevre Düzeni Planı onama yetkisi ile ilgili bir diğer çok önemli nokta uygulama konusundadır. Çünkü imar ve planlama yetkileri illerde de kadro, araç-gereç, diğer teçhizatla donatılmış Bakanlığımıza bağlı İl Müdürlüklerimizce sürdürülmektedir. İmar Kanununun 8. Maddesi ile Belediye ve Valiliklere verilen imar ve planlama görevlerinde, valilikler bu görevleri Bakanlığımızın taşra teşkilatları olan Bayındırlık ve İskan Müdürlükleri kanalı ile yürütmektedirler.

Bunların dışında, 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 depremleri sonrası afet konutlarının yer alacağı "daimi iskan alanları" belirlemeye yönelik Çevre Düzeni Planları da Bakanlığımızca yürütülmüştür.

Yukarıda açıklanan bütün bu nedenlerden dolayı, Bakanlığımız ihtisas ve görevleri arasında yer alan Çevre Düzeni Planlarının 3194 sayılı "İmar Kanunu" ve ilgili yönetmelikleri uyarınca Bakanlığımızca yapılması

bir kısmını ilgili Belediyeler veya diğer idarelere bilgi vererek re'sen onaylamak" görevlerinin Bakanlığa verildiği; Çevre Düzeni Planı dahil tüm fiziki planlara ilişkin koşulları kapsayan, görev ve yetkileri tanımlayan kanunun 3194 sayılı İmar Kanunu olduğu; 3194 sayılı İmar Kanununda yerleşme ve arazi kullanım kararlarını belirleyen fiziki planların 9.Madde kapsamında Bakanlıkça onaylayacağı hükme bağlandığı, ayrıca konuyla ilgili tüm mevzuat çalışmalarının da Bakanlıkça yürütüldüğü ifade edilmektedir.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığının mevzuatı olan "İmar Kanunu" nun 5. Maddesinde tanımlanan Çevre Düzeni Planlarına ilişkin olarak; 2.9.1999 gün ve 23804 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait esaslara Dair Yönetmelik" in tanımlar bölümünde de Çevre Düzeni Planlarının Bakanlıkça yapılacağı açıkça belirtildiği, muhtelif yargı kararlarında da (Danıştay+İdari Mahkemeler) Çevre Düzeni Planlarının Bakanlıkça yürütüldüğünün ve yürütüleceğinin teyid edildiği ifade edilmiştir.

Bunların dışında, 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 depremleri sonrası afet konutlarının yer alacağı "daimi iskan alanları" belirlemeye yönelik Çevre Düzeni Planlarının da Bakanlıkça yürütüldüğü ifade edilmektedir. Tüm bu nedenlerden dolayı da, Çevre Düzeni Planlarının 3194 sayılı "İmar Kanunu" ve ilgili yönetmelikleri uyarınca Bakanlıkça yapılması- yaptırılması ve onaylanmasına devam edileceği bildirilmiştir.

yaptırılması ve onaylanmasına devam edileceği hususunda bilgi edinilmesini ve iliniz dahilinde bulunan ilgili tüm kurum, kuruluş ve belediyelere duyurulmasını arz ve rica ederim.

	04.11.2000	24220	Çevre Düzeni Planlarının Yapılması Esaslarına Dair Yönetmelik	443 sayılı Çevre Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükümünde Kararname'nin 2/c ve 11/d maddesine göre hazırlanmıştır_ _Yönetmeliğin ilk yayımlanmış hali (son hali aynı zamanda, sanırım)	1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10 - 11 - 12 - 13 - 14 - 15 - 16 - 17	Madde 1: Amaç: Bu Yönetmeliğin amacı, kalkınma planları ve bölge planları temel alınarak, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine uygun ekonomik kararlar ile ekolojik kararların bir arada düşünülmesine imkan veren doğal kaynakların rasyonel kullanımını sağlamak üzere, 3194 sayılı İmar Kanununun 5 inci maddesinde tanımlanan Çevre Düzeni Planlarının hazırlanması ile ilgili usul ve esasları belirlemektir. Madde 2: Kapsam: Bu Yönetmelik, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılan Çevre Düzeni Planları ile bu Planların revizyon, değişiklik ve ilavelerinin Çevre Bakanlığı tarafından kabulü, onaylanması ve izlenmesine ilişkin usul ve esasları kapsar. Madde 3: Hukuki Dayanak: Bu Yönetmelik, 443 sayılı Çevre Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükümündeki Kararnamenin 2 nci maddesinin (c) bendine ve 11 inci maddesinin (d)	TANIM: Çevre Düzeni Planı, Revizyon Çevre Düzeni Planı, İlave Çevre Düzeni Planı, Çevre Düzeni Planı Değişikliği ÖLÇEK: 1/25.000, 1/50.000, 1/100.000 veya daha küçük ölçekli YETKİ: İlgili kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılan-yaptırılan Çevre Düzeni Planları ile bu Planların revizyon, değişiklik ve ilavelerinin kabulü, onaylanması ve izlenmesi işlemleri Çevre Bakanlığı tarafından yürütülecektir.	<u>Çevre Düzeni Planlarının Yapılması Esaslarına Dair Yönetmelik:</u> ekonomik kararlar ile ekolojik kararların bir arada düşünülmesine imkan veren doğal kaynakların rasyonel kullanımını sağlamak üzere, 3194 sayılı İmar Kanununun 5.maddesinde tanımlanan Çevre Düzeni Planlarının hazırlanması ile ilgili usul ve esasları belirlemek üzere <u>Çevre Bakanlığı tarafından çıkarılmıştır.</u> <u>3194 sayılı İmar Kanunu Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından çıkarılmış olup, Çevre Bakanlığı'nca 3194 sayılı Kanuna istinaden Yönetmelik oluşturulması aslında alışılmadık bir uygulamadır.</u> Çevre Bakanlığı tarafından çıkarılan bu Yönetmelikte; <u>Çevre Düzeni Planları tanım-ölçek-nitelik-içerik-esaslar/ilkeler-karar süreci-itirazlar-revizyon/değişiklikler vb. tüm yönleri ile oldukça ayrıntılı olarak ifade</u>

				bendine dayanılarak hazırlanmıştır. <u>Madde 4:</u> Tanımlar: Bu Yönetmelikte geçen; a) Bakanlık: Çevre Bakanlığını, d) Çevre Düzeni Planı (Plan) : Ülke ve Bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanım kararlarını belirleyen ve 1/25.000, 1/50.000, 1/100.000 veya daha küçük ölçekli olarak hazırlanan planı, e) Revizyon Çevre Düzeni Planı : Çeşitli nedenlerle yetersiz kalan veya ihtiyaçlara cevap veremeyen Çevre Düzeni Planını ihtiyaçlara göre yenileyen veya değiştiren planı, f) İlave Çevre Düzeni Planı : Çevre Düzeni Planı sınırları dışında kalan bir alanı planlama ilkeleri doğrultusunda tasarlayarak planlama sınırına dahil eden planı, g) Çevre Düzeni Planı Değişikliği : Çevre Düzeni Planında sınırlı büyüklükteki bir alan için arazi kullanım kararlarının değiştirilmesini, <u>Madde 5:</u> Çevre Düzeni Planına İlişkin	<u>edilmiştir.</u> Yönetmeliğin 2.maddesi ile; <u>Çevre Düzeni Planlarının farklı kurum/kuruluşlar tarafından yapılabileceği ancak bu Planların revizyon, değişiklik ve ilavelerinin Çevre Bakanlığı tarafından kabul edileceği, onaylanacağı ve izleneceği belirtilmiştir.</u>

Esaslar: Çevre Düzeni Planları, Kalkınma Planları ve varsa Bölge Planı kararları esas alınarak yapılır.

Madde 6: Koordinasyon: Birden fazla ili kapsayan planlama çalışmalarında, yerinde yapılacak veya Bakanlıkla birlikte yürütülecek işlemlerde koordinasyon, planlama alanındaki en büyük araziye sahip il valiliğince yürütülür.

Madde 7: Revizyon, İlave Veya Değişiklikler: Yeni Çevre Düzeni Planı teklifleri ile bu Planların revizyon, ilave veya değişiklik teklifleri, ilgili kurum veya kuruluşların görüşleri ile birlikte ilgili valilik veya belediyeye sunulur. Valilik veya belediye bu teklifleri gerekçeli görüşleri ile birlikte Bakanlığa gönderir.

Madde 12: Planların Yapımında Aranacak Şartlar: Planların yapımında; a) Çevre Düzeni Planı, plan revizyonu, ilaveleri ve değişikliklerini hazırlayacak yükleniciler, kamu kurum ve kuruluşları ve akademik kuruluşlar için 2/11/1985 tarihli ve 18916 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İmar Planlarının Yapımını Yüklenecek Müellif ve Müellif Kuruluşlarının Yeterlilik Yönetmeliğinde belirlenen şartlar aranır.

b) Planlama grubunda yer alması gereken kişilerin asgari meslek disiplinleri ve tecrübe düzeyleri, Planların yapılacağı yöre ve bölgenin kapsam ve niteliğine göre Bakanlıkça belirlenir.

Madde 13: Planları Onaylama: Halen yürürlükte bulunan Çevre Düzeni Planlarının revizyonu, ilavesi ve değiştirilmesi ile bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten sonra Çevre Düzeni Planı yapılması ve onaylanmasında Bakanlık adına Genel

				Müdürlük görevli ve yetkilidir. Onay için sunulan plan teklifleri Bakanlıkça aynen kabul edilebileceği gibi reddedilebilir veya değiştirilerek kabul edilebilir. <u>Madde 14: Planlara İtiraz:</u> Bakanlıkça onaylanan Çevre Düzeni Planları ilgili valiliklerde veya belediyelerde bir ay süre ile askıda kalır. Planlar kamuya açıktır. Plan kararlarına gerçek ve tüzel kişiler, kamu kurum ve kuruluşları itiraz edebilirler. İtirazlar koordinasyonu sağlayan ilgili kurum tarafından Bakanlığa iletilir. Bakanlıkça itirazların yerinde görülmesi halinde gerekli görülen değişikliklerin yapılması için plan müellife gönderilir. Düzeltilen plan Bakanlık adına Genel Müdürlükçe onaylanarak yürürlüğe girer. <u>Madde 15: Mevcut Planlar:</u> Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından onaylanmış planlar geçerlidir. <u>Geçici Madde 1:</u> Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce başlatılmış, ancak henüz tamamlanmamış plan çalışmaları, 7 nci ve 8 inci madde hükümleri çerçevesinde sonuçlandırılarak, Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren 4 ay içinde Bakanlığın onayına sunulur.	

2001	17.03.2001	24345	Değişiklik Yönetmeliğ i	Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik	1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9	Bu tarihteki ismi "Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik" ve 4.maddeden itibaren 6 tane madde eklenmiştir <u>1.MADDESİ:</u> (Değişik ibare:RG-17/3/2001-24345) her tür ve ölçekteki planın <u>2.MADDESİ:</u> (Değişik:RG-17/3/2001-24345)Bu Yönetmelik hükümleri her tür ve ölçekteki plan yapımına ilişkin esasları kapsar. <u>3/3.MADDESİ:</u> Revizyon Planı: (Değişik:RG-17/3/2001-24345) Her tür ve ölçekteki planın ihtiyaca cevap vermediği veya uygulamasının mümkün olmadığı veya sorun yarattığı durumlar ile üst ölçek plan kararlarına uygunluğun sağlanması amacıyla planın tamamının veya plan ana kararlarını etkileyecek bir kısmının yenilenmesi sonucu elde edilen plandır. <u>3/4.MADDESİ:</u> İlave Plan: (Değişik:RG-17/3/2001-24345)Yürürlükte bulunan planın ihtiyaca cevap vermediği durumlarda, mevcut plana bitişik ve mevcut planın genel arazi kullanım kararları ile süreklilik, bütünlük ve uyum sağlayacak biçimde hazırlanan plandır.	<u>TANIM:</u> Revizyon plan, ilave plan, <u>Çevre Düzeni Planı.</u> <u>ÖLÇEK:</u> Çevre Düzeni Planı: 1/25000, 1:50000, 1:100000 veya 1:200000 <u>YETKİ:</u>... - İlgili kurum ve kuruluşlarla ve plan kapsamındaki idarelerle işbirliği sağlanarak Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca yapılır veya yaptırılır. Bakanlık, plan yapım işini Bakanlıkça belirlenen planlama sınırı içerisinde kalan ilgili idarelere devredebilir. - Kentsel gelişme alanı ihtiyacının büyük şehir belediye sınırları ve mücavir alan sınırları dışında karşılanma gereği halinde, bu alanları kapsayan çevre düzeni planları, Bakanlığın koordinasyonu altında, ilgili büyük şehir belediyesi ve valilikçe ortaklaşa yapılır. - Çevre düzeni planları	17.03.2001 tarihli 24345 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Değişiklik Yönetmeliği ile, <u>Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeliğin</u> 1.maddesi ve 2. maddesinde değişiklikler yapılmış ve Yönetmelik hükümlerinin "<u>her tür ve ölçekteki plan yapımına ilişkin esasları</u>" kapsadığı net olarak ifade edilmiştir. Bu Yönetmelik Değişikliği ile <u>Çevre Düzeni Planı</u> tanımında da <u>değişiklik</u> yapılmıştır "Konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi sektörler ile kentsel-kırsal yapı ve gelişme ile doğal ve kültürel değerler arasında koruma-kullanma dengesini sağlayan ve arazi kullanım kararlarını belirleyen yönetsel, mekansal ve işlevsel bütünlük gösteren sınırlar içinde, varsa bölge planı kararlarına uygun olarak yapılan, idareler arası koordinasyon esaslarını belirleyen, <u>1/25.000, 1:50.000, 1:100.000, veya 1:200.000 ölçekte hazırlanan</u>, plan notları ve raporuyla bir bütün olan plandır". Bu hüküm ile; <u>Çevre Düzeni</u>

			<u>3/10.MADDESİ:</u> Çevre Düzeni Planı: (Ek:RG-2/9/1999-23804) (Değişik:RG-17/3/2001-24345) Konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi sektörler ile kentsel-kırsal yapı ve gelişme ile doğal ve kültürel değerler arasında koruma-kullanma dengesini sağlayan ve arazi kullanım kararlarını belirleyen yönetsel, mekansal ve işlevsel bütünlük gösteren sınırlar içinde, varsa bölge planı kararlarına uygun olarak yapılan, idareler arası koordinasyon esaslarını belirleyen, 1/25000, 1:50000, 1:100000, veya 1:200000 ölçekte hazırlanan, plan notları ve raporuyla bir bütün olan plandır. <u>4.MADDESİ:</u> Çevre düzeni planı sınırları, yönetsel, mekansal ve işlevsel bütünlük arz eden bir veya birden fazla il sınırları bütünü veya bir kısmını kapsayacak şekilde belirlenir. Planlar, ilgili kurum ve kuruluşlarla ve plan kapsamındaki ilgili idarelerle işbirliği sağlanarak Bakanlıkça yapılır veya yaptırılır. Bakanlık, plan yapım işini Bakanlıkça belirlenen planlama sınırı içerisinde kalan ilgili idarelere devredebilir. Kentsel gelişme alanı ihtiyacının büyük	Bakanlıkça onaylanarak yürürlüğe girer. - İtirazlar, itiraza konu alanla ilgili belediye veya valiliğe yapılır. İdarenin görüşü ile valilikçe Bakanlığa gönderilen itirazlar Bakanlıkça değerlendirilir ve sonuçlandırılır. - Çevre düzeni planlarında yapılacak revizyon, ilave ve değişiklikler de aynı usullere tabidir. - Bakanlığın plan yapım yetkisini devrettiği birden fazla idareyi kapsayan planlama çalışmalarında, koordinasyon Bakanlığa aittir. Planlama alanı içinde yer alan idarelerin planlama sürecine katılımı, görev, yetki ve sorumlulukları ve alt ölçek plan yapımı ile ilgili esaslar, gerektiğinde protokolle belirlenir.	<u>Planlarının niteliği, içeriği ve özellikle de ölçeği konusunda genişletmeler olmuştur.</u> Ayrıca, "<u>Bayındırlık ve İskan Bakanlığı</u>" ifadesi tanımdan <u>kaldırılmıştır</u>, ancak Yönetmeliğin 4.maddesinde getirilen hükümlerde; planları yapan-onaylayan-itirazları değerlendiren kurumun Bayındırlık ve İskan Bakanlığı (yeni Çevre ve Şehircilik Bakanlığı) olduğu açık ve net biçimde ifade edilmiş ve plan değişikliği ile revizyonlarının da bu usullere tabi olduğu bildirilmiştir.

				şehir belediye sınırları ve mücavir alan sınırları dışında karşılanma gereği halinde, kent bütünü, kentsel gelişme alanını ve bu alanlarla bütünlük gösteren alanları kapsayan çevre düzeni planları, Bakanlığın koordinasyonu altında, ilgili büyük şehir belediyesi ve valilikçe ortaklaşa yapılır. Çevre düzeni planları Bakanlıkça onaylanarak yürürlüğe girer. Onaylı planlar, plan kapsamında bulunan ilgili idarelere ve ilgili kurum ve kuruluşlara gönderilir. Planlar, ilgili idarelerce bir ay süre ile ilan edilir. Askı süresi içerisinde plan kararlarına gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşları itiraz edebilirler. İtirazlar, itiraza konu alanla ilgili belediye veya valiliğe yapılır. İdarenin görüşü ile valilikçe Bakanlığa gönderilen itirazlar Bakanlıkça, Yönetmelik hükümleri kapsamında değerlendirilir ve sonuçlandırılır. Çevre düzeni planlarında yapılacak revizyon, ilave ve değişiklikler de aynı usullere tabidir. Çevre düzeni planları alenidir. Bu aleniyeti sağlamak Bakanlığın ve	

idarelerin görevidir. Bakanlık planların tamamını veya bir kısmını kopyalar veya kitapçıklar halinde çoğaltarak tespit edilecek ücret karşılığında isteyenlere verir.

5.MADDESİ: Çevre düzeni planları, varsa bölge planı esas alınarak yapılır. Çevre düzeni planlarının hazırlanması sürecinde, planlanacak alan ve yakın çevresindeki alanlarda aşağıda genel başlıklar halinde belirtilen konularda ilgili kurum ve kuruluşlardan veriler elde edilir:

- a) Planlama alanının konumu ile ilgili bilgiler,
- b) Yönetim yapısı, idari bölünüş, sınırlar,
- c) Fiziksel yapı ve mevcut arazi kullanımı,
- d) Çevresel değerler ve koruma alanları,
- e) Afet verileri, afete maruz alanlar, yerleşmeler ve özellikleri,
- f) Planlama alanı ile ilgili demografik, sosyal, ekonomik, kültürel, tarihi vb. bilgiler,
- g) Ulaşım ve enerji dahil teknik altyapı,
- h) Sektörel yapı,
- i) Askeri alanlar,
- j) Mülkiyet yapısı,

k) Yerleşmelerle ilgili yerel özellikler,
l) Planlama alanının özelliğine göre diğer konular.

Çevre düzeni planı yapılacak alan ve yakın çevresinin bir bütünlük içinde ele alınması ve değerlendirilmesi için eşik analizi, yerinde yapılan incelemeler gibi fiziksel çalışmalarla birlikte, bilimsel tekniklere ve yöntemlere dayalı, yeterli nitelikte ve kapsamda ekonomik, sosyal, kültürel, politik, tarihi, sektörel ve teknolojik araştırmalar yapılır, ilgili kurum ve kuruluşların görüş ve önerileri alınır ve değerlendirilir.

Çevre düzeni planı kararları, yapılan inceleme, araştırma sonuçları ve görüşler değerlendirilerek oluşturulur. Plan raporunda, yapılan tüm inceleme ve araştırmalar, alınan görüş ve öneriler ve yapılan değerlendirmelerle birlikte, planın gerçekleştirilmesini sağlayacak uygulama araçları, kurumsal yapı ve denetim konularına dair ilkeler de yer alır.

6.MADDESİ: Çevre düzeni planı sınırları içerisinde kalan alanlarda; Yerleşilebilirlik ilkesi ve taşıma kapasitesi göz önünde bulundurularak koruma kullanma dengesinin sağlanması, Makro ölçekte nüfus dağılımı ve yoğunluk kararlarının verilmesi, Kısıtlı doğal kaynakların, artan yerleşik nüfusun ekonomik ve sosyal yapısını güçlendirerek, gereksinimlerini karşılayacak biçimde kullanılmasının sağlanması, Doğal, tarihi, kültürel çevre değerlerinin korunması, Tarım alanlarının, sit alanlarının, orman alanlarının, özel çevre koruma alanlarının, ekolojik açıdan korunması gerekli alanların, sulak alanların, uluslararası sözleşmelere konu alanların,

kıyı alanlarının ve benzeri alanların, ilgili mevzuatında öngörülen kurallar çerçevesinde kullanımı ve korunması, Yatırımların koordineli olarak kullanıma sunulması,
Planlama sürecinin analiz, araştırma ve sentez aşamalarında, yönetmelikte belirlenen konularda yapılan çalışmaların ve toplanan değişik sınıf ve türdeki verilerin planlama kararlarının oluşumunda etkin kullanımı,
Afete maruz bölge, yerleşme ve alanlardaki afet risklerinin belirlenmesi ve bu risklerin plan kararlarında dikkate alınması,
Alt ölçekli planlamaya veri teşkil edecek politikaların oluşturulması, esastır.

7.MADDESİ: Çevre düzeni planı ilke, esas ve kararlarına aykırı imar planı yapılamaz.
Çevre düzeni planı sınırları içerisinde mevzi imar planı yapılamaz. Çevre düzeni planı ile yapılaşma kararı alınmış alanlar için yapılacak imar planları, mevzii imar planı olarak değerlendirilmez.
Çevre düzeni planı ile yapılaşma kararı getirilen alanlarda, kentsel ve kırsal yerleşmelerde imar planlarının alan bütününde veya çevre düzeni planında belirlenen etaplara ve/veya çevre düzeni planı ilke ve kararlarına uygun önceliklere göre yapılması esastır.
Çevre düzeni planında, tarım alanı, mera, maki-funda vb. kullanım kararı getirilmiş alanlarda konut, sanayi, turizm, enerji, vb. yapılaşma amaçlı uygulama yapılamaz.

8.MADDESİ: Bakanlığın plan yapım yetkisini devrettiği birden fazla idareyi kapsayan planlama çalışmalarında, koordinasyon Bakanlığa aittir. Planlama

alanı içinde yer alan idarelerin planlama sürecine katılımı, görev, yetki ve sorumlulukları ve alt ölçek plan yapımı ile ilgili esaslar, gerektiğinde protokolle belirlenir.

9.MADDESİ:Çevre düzeni planlarının revizyon, ilave ve değişikliklerinde;

- a) Yerel yönetimlerin yerleşik nüfuslarının gereksinimlerinin karşılanmasına,
- b) Maddi hataların düzeltilmesine,
- c) Kamu yatırımlarına ve kamu yararına,
- d) Mevzuatın gerektirdiği düzenlemelere,
- e) Geleceğe yönelik proje ve programlara dair, yeterli, geçerli ve gerekçeleri belirli teklif ve talepler, Bakanlıkça incelenerek sonuçlandırılır.

14.05.2001	B.09.0.TAU .0.17.00.00. 1044-12161	T.C. BAYINDIR LIK VE İSKAN BAKANLI ĞI - Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü' nün "ÇEVRE DÜZENİ PLANI" konulu GENELGE Sİ	İLGİ: Çevre Bakanlığının 30.03.2001 gün ve B.19.0.ÇED.0.11.00.01/1445/3776 sayılı ve 2001/8 numaralı Genelgesi. Bilindiği gibi 3194 sayılı İmar Kanununun 5. maddesinde tanımlanan Bakanlığın, Bakanlığın olması ve aynı Kanunun 44. maddesi ile İmar Kanunu'nda yer alan her tür ölçekteki plan ve planlama işlemlerinin tanımlanması ve uygulanması ile ilgili yönetmelikleri yayımlama yetkisinin Bakanlığımıza verilmesi, 17.03.2001 gün ve 24345 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkındaki Yönetmelik" ile 02.11.1985 gün ve 18916 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Dair Yönetmelik" in adı "Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik" olarak değiştirilmiştir. Bu Yönetmelik ile bu güne kadar İmar Planı için belirtilen bazı tanımların, 3194 sayılı İmar Kanunu'nda yer alan her ölçekteki fiziksel planlarda da uygulanmasına, bu planlardan biri olan, Bakanlığın ve Çevre Bakanlığı arasında yetki tartışmasına neden olan Çevre Düzeni Planı'nın yapımı ve onayı konusunda yaşanan tereddütleri giderecek ve bu konuda böyle uygulamaya esas olacak hususlar hüküm altına alınmıştır. Buna göre gerek 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9.maddesi, gerekse Plan Yapımına Ait esaslara Dair Yönetmeliğin 4. maddesi uyarınca; ülke genelinde, 3194 sayılı İmar Kanunu'nda yer alan tüm üst ölçekli fiziksel planları ve bu planlardan biri olan Çevre Düzeni Planları'nı yapma, yaptırma, değiştirme ve onama yetkisi Bakanlığımıza aittir. Yine Çevre Düzeni Planları konusunda İmar Kanunu'nun 9. maddesi kapsamında Bakanlığının yetkili olduğu; Bakanlığın aleyhine Danıştay 6. Dairesine açılan dava sonucu 1995/6070 Esas No: 20.10.1997 tarih ve 1997/4468 No'lu alınmış olan kararda, söz konusu planların İmar Kanunu'nun 5. maddesinde tanımlanan nitelikleri nedeniyle "9.madde kapsamında Bayındırlık ve İskan Bakanlığının bu planların üzerinde onay yetkisi bulunmadığından söz etmeye olanak yoktur." denilerek Davacı İdarenin Bakanlığının Çevre Düzeni Planı yetkisinin bulunmadığına ilişkin iddiası, usul yönünden yerinde görülmeyle yargı kararıyla teyit edilmiştir. Buna karşılık Çevre Bakanlığının kuruluş, görev, yetki ve sorumluluğunu düzenleyen 21.08.1991 gün ve 20967 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 443 sayılı "Çevre Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"de de belirtildiği gibi, Çevre Bakanlığınca yapılması gereken Çevre Düzeni Planı; Doğal bitki ve hayvan varlığı ile	TANIM: Çevre Düzeni Planları, İmar planları. ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: 3194 sayılı İmar Kanunu'nda ve "Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik"te tanımı ve niteliği açıklanan Çevre Düzeni Planlarıyla ilgili işlemler (plan yapma, yaptırma, değiştirme ve onaylama yetkisi) Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından Yönetmelik doğrultusunda yapılacaktır.	"Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik"te yapılan 17.03.2001 gün ve 24345 sayılı değişiklik ile; bu tarihe kadar İmar Planı için belirtilen bazı tanımların, 3194 sayılı İmar Kanunu'nda yer alan her ölçekteki fiziksel planlarda da uygulanmasının, bu planlardan biri olan, Bayındırlık Bakanlığı ve Çevre Bakanlığı arasında yetki tartışmasına neden olan Çevre Düzeni Planı'nın yapımı ve onayı konusunda yaşanan tereddütleri gidereceği belirtilmiştir. Ayrıca genelgede; 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9.maddesi ve Plan Yapımına Ait esaslara Dair Yönetmeliğin 4.maddesi uyarınca, ülke genelinde, 3194 sayılı İmar Kanunu'nda yer alan tüm üst ölçekli fiziksel planları ve bu planlardan biri olan Çevre Düzeni Planları'nı yapma, yaptırma, değiştirme ve onama yetkisinin Bayındırlık Bakanlığı'nda olduğu bildirilmiştir. Yine Çevre Düzeni Planları konusunda, İmar Kanunu'nun 9.maddesi kapsamında Bayındırlık Bakanlığının yetkili olduğu; Bakanlığın aleyhine Danıştay 6.Dairesine açılan dava sonucu 1995/6070 Esas No: 20.10.1997 tarih ve 1997/4468 No'lu alınmış olan kararda, söz konusu planların İmar Kanunu'nun 5.maddesinde tanımlanan nitelikleri nedeniyle "9.madde kapsamında Bayındırlık ve İskan Bakanlığının bu planların üzerinde onay yetkisi bulunmadığından söz etmeye olanak yoktur." denilerek Davacı İdarenin Bayındırlık

doğal zenginliklerin korunması, geliştirilmesi ve her türlü çevre kirliliğinin önlenmesini içeren havza bazındaki ekolojik koruma amaçlı planlar olup, bu planların da 2872 sayılı Çevre Kanunu hükümleri doğrultusunda, yapılaşma kararları içermeyecek şekilde hazırlanması gerekmektedir. Görüldüğü gibi, Çevre Bakanlığınca yapılması gereken Çevre Düzeni Planları; çevre değerlerini korumaya yönelik sadece çevre faktörlerini değerlendiren ekolojik amaçlı planlar olup Bakanlığınca yapılan Çevre Düzeni Planları ise gerek 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5. maddesinde tanımlandığı gibi tüm sektörleri bir arada değerlendirerek yorumlayan ve bu doğrultuda arazi kullanım kararları getiren ve yerel idarelerce hazırlanıp onaylanan İmar Planlarına esas teşkil edecek olan üst ölçekli fiziki planlardır.

Bu nedenle Çevre Bakanlığının, 3194 sayılı İmar Kanunu'nda ve ilgili yönetmeliğinde tanımı ve niteliği açıklanan Çevre Düzeni Planını yapma, yaptırma, değiştirme ve onaylama yetkisi bulunmadığı gibi Çevre Bakanlığınca bu doğrultuda çıkartılan veya çıkartılacak yönetmelik ve genelgelerin yasal bir dayanağı yoktur.

Bundan da anlaşılacağı üzere, ülke genelinde gerek 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5. maddesinde gerekse de Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeliğin 4. maddesinde tanımlanan Çevre Düzeni Planlarının hazırlanması ve onaylanmasına ilişkin Çevre Bakanlığınca yayımlanan Yönetmelik ve Genelgelerin 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun amacı ve kapsamı doğrultusunda olmadığıdır.

Çevre Düzeni Planlarıyla ilgili işlemler 17.03.2001 tarihinde Bakanlığınca yayımlanan Yönetmeliğe göre yapılacaktır.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ve rica ederim.

Bakanlığının Çevre Düzeni Planı yetkisinin bulunmadığına ilişkin iddiasının, usul yönünden yerinde görülmemekle yargı kararıyla teyit edildiği de bildirilmiştir.

443 sayılı "Çevre Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"de de belirtildiği gibi, Çevre Bakanlığınca yapılması gereken Çevre Düzeni Planının; Doğal bitki ve hayvan varlığı ile doğal zenginliklerin korunması, geliştirilmesi ve her türlü çevre kirliliğinin önlenmesini içeren havza bazındaki ekolojik koruma amaçlı planlar olduğu, bu planların da 2872 sayılı Çevre Kanunu hükümleri doğrultusunda, yapılaşma kararları içermeyecek şekilde hazırlanması gerektiği belirtilmektedir. Bayındırlık Bakanlığınca yapılan Çevre Düzeni Planlarının ise 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5.maddesinde tanımlandığı gibi tüm sektörleri bir arada değerlendirerek yorumlayan ve bu doğrultuda arazi kullanım kararları getiren ve yerel idarelerce hazırlanıp onaylanan İmar Planlarına esas teşkil edecek olan üst ölçekli fiziki planlar olduğu belirtilmiştir.

Bu nedenle Çevre Bakanlığının, 3194 sayılı İmar Kanunu'nda ve ilgili yönetmeliğinde tanımı ve niteliği açıklanan Çevre Düzeni Planını yapma, yaptırma, değiştirme ve onaylama yetkisi bulunmadığı gibi Çevre Bakanlığınca bu doğrultuda çıkartılan veya çıkartılacak yönetmelik ve genelgelerin de yasal bir dayanağının olmadığı; Çevre Düzeni Planlarıyla ilgili işlemlerin 17.03.2001 tarihinde Bayındırlık Bakanlığınca yayımlanan Yönetmeliğe göre

						yaılacağı bildirilmiştir.

31.05.2001	B.09.0.TAU .0.17.00.06. 1203/13620	T.C. BAYINDIR LIK VE İSKAN BAKANLI ĞI - Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü' nün "PLAN YAPIMIN A AİT ESASLAR A DAİR YÖNETME LİK" konulu GENELGE Sİ	Bilindiği gibi 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5.maddesinde tanımlanan Bakanlığın, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı olması ve aynı kanunun 44. maddesi ile İmar Kanunu'nda yer alan her tür ölçekteki plan ve planlama işlemlerinin tanımlanması ve uygulanması ile ilgili Yönetmelikleri yayımlama yetkisinin Bakanlığımıza verilmesi nedeniyle 17.03.2001 gün ve 24345 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkındaki Yönetmelik" ile 2.11.1985 gün ve 18916 mükerrer sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan "İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Dair Yönetmelik" in adı "Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik" olarak değiştirilmiştir. Bu Yönetmelik ile bu güne kadar imar planı için belirtilen bazı tanımların, 3194 sayılı İmar Kanunu'nda yer alan her ölçekteki fiziksel planlarda da uygulanmasına, bu planlardan biri olan, Bakanlığım ve Çevre Bakanlığı arasında yetki tartışmasına neden olan Çevre Düzeni Planı'nın yapımı ve onayı konusunda yaşanan tereddütleri giderecek ve bu konuda bundan böyle uygulamaya esas olacak hususlar hüküm altına alınmıştır. Bu nedenle anılan yönetmeliğin bazı maddelerine özellikle çevre düzeni planının yapımı, onayı ve değişikliklerine ait hükümlere açıklık getirilmesi gereği ortaya çıkmıştır. GENEL OLARAK Bu yönetmelik ile İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Dair Yönetmeliğin üçüncü maddesinin (3), (4) ve (6) no.lu bentlerinde yer alan kavramlar revizyon planı, ilave plan ve plan değişikliği şeklinde yeniden tanımlanarak, bu tanımların bundan böyle her tür ve ölçekteki planlarda da	TANIM: Çevre Düzeni Planları, İmar planları. ÖLÇEK: Çevre Düzeni Planları: 1/25.000, 1/50.000, 1/100.000 veya 1/200.000 ölçek YETKİ: İdari sınırlar (il, ilçe, belediye, köy vb) ile doğal eşikler (coğrafik sınırlar, akarsular, yollar, göller vb.) örtüşecek şekilde bir veya birden fazla il sınırları bütünü veya bir kısmını kapsayacak şekilde sınırları çizilen çevre düzeni planı; - Ülke genelinde ilgili kurum ve kuruluşlarla ve plan kapsamındaki ilgili idarelerle işbirliği sağlanarak Bayındırlık Bakanlığınca yapılabileceği gibi plan yapım işi Bakanlığın koordinasyonunda olmak kaydı ile planlama alanı	3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5.maddesinde tanımlanan Bakanlığın, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı olması ve aynı kanunun 44. maddesi ile İmar Kanunu'nda yer alan her tür ölçekteki plan ve planlama işlemlerinin tanımlanması ve uygulanması ile ilgili Yönetmelikleri yayımlama yetkisinin Bayındırlık Bakanlığı'na verilmesi nedeniyle 17.03.2001 gün ve 24345 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkındaki Yönetmelik" ile 2.11.1985 gün ve 18916 mükerrer sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan "İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Dair Yönetmelik" in adının "Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik" olarak değiştirildiği; bu Yönetmelik ile bu tarihe kadar imar planı için belirtilen bazı tanımların, 3194 sayılı İmar Kanunu'nda yer alan her ölçekteki fiziksel planlarda da uygulanmasının,

kullanılması gerektiği açıklanmıştır. İMAR PLANI İmar Kanunu'nda kavram olarak yer alıp tanımı yapılmayan "İmar Planı" tanımı, aynı maddeye eklenen (11) no.lu bentte tanımlanmış olup bu doğrultuda 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8/b maddesi, uyarınca Belediye ve Mücavir Alan sınırları içinde Belediyelerce, dışında Valiliklerce yapılacak imar planının bu tanımda belirtilen hususlara ve Afet İşleri Genel Müdürlüğüne onaylanacak Jeolojik-Jeoteknik Etüt Raporlarında belirtilen hususlara uygun olarak yapılması ve onaylanması gerekmektedir. ÇEVRE DÜZENİ PLANI Aynı Yönetmeliğin üçüncü maddesinin (10) numaralı bendinde çevre düzeni planının tanımı 4. maddesinde de çevre düzeni planının onayına ilişkin hususlar açıklanarak, çevre düzeni planının; konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi sektörler ile kentsel-kırsal yapı ve gelişme ile doğal ve kültürel değerler arasında koruma-kullanma dengesini sağlayan ve arazi kullanım kararlarını belirleyen yönetsel, mekansal ve işlevsel bükünlük gösteren sınırlar içinde, varsa bölge planı kararlarına uygun olarak yapılan, idareler arası koordinasyon esaslarını belirleyen 1/25.000, 1/50.000, 1/100.000 veya 1/200.000 ölçekte hazırlanan, plan notları ve raporuyla bütün olan bir plan olduğu ve bu planın Bakanlığımızca onaylandıktan sonra yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır. Yine Çevre Düzeni Planları konusunda İmar Kanunu'nun 9. maddesi kapsamında Bakanlığımızın yetkili olduğu; Bakanlığım aleyhine Danıştay 6. Dairesine açılan dava sonucu 1955/6070 Esas No. 20.10.1997 tarih ve 1997/4468 No.lu alınmış olan kararda, söz konusu planların İmar	içindeki ilgili idarelere devredilebilecek, ancak bu devir işlemlerinin içeriği, Bakanlıkca ve ilgili idarece oluşturulacak protokol doğrultusunda gerçekleştirilecektir. - 3030 Sayılı Kanuna tabii Büyükşehir Belediyelerinin Belediye ve Mücavir Alan sınırları içinde yapılmak istendiğinde, Bakanlıkca veya Bakanlığın bilgisi dahilinde ilgili Büyükşehir Belediye Başkanlığınca, dışında ise Bakanlıkca veya Bakanlığın denetimi altında ilgili Büyükşehir Belediyesi ve Valilikçe ortaklaşa yapılaca veya yaptırılacaktır. Buna göre; 3194 sayılı İmar Kanunu'nda ve "Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik"te tanımı ve	Bayındırlık Bakanlığı ve Çevre Bakanlığı arasında yetki tartışmasına neden olan Çevre Düzeni Planı'nın yapımı ve onayı konusunda yaşanan tereddütleri de gidereceği belirtilmiştir. Bu nedenle anılan yönetmeliğin bazı maddelerine özellikle çevre düzeni planının yapımı, onayı ve değişikliklerine ait hükümlere açıklık getirilmesi gereğinin ortaya çıktığı bildirilmiş ve genelgede ÇDP hakkında ayrıntılı bilgiler verilmiştir. Genel olarak; bu yönetmelik ile İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Dair Yönetmeliğin üçüncü maddesinin (3), (4) ve (6) no.lu bentlerinde yer alan kavramlar revizyon planı, ilave plan ve plan değişikliği şeklinde yeniden tanımlanarak, bu tanımların bundan böyle her tür ve ölçekteki planlarda da kullanılması gerektiğinin açıklandığı bildirilmiştir. Aynı Yönetmeliğin üçüncü

Kanunu'nun 5. maddesinde tanımlanan nitelikleri nedeniyle "9. madde kapsamında Bayındırlık ve İskan Bakanlığının bu planların üzerinde onay yetkisi bulunmadığından söz etmeye olanak yoktur" denilerek Davacı İdarenin Bakanlığının Çevre Düzeni Planı yapma yetkisinin bulunmadığına ilişkin iddiası, usul yönünden yerinde görülmeyerek yargı kararıyla teyit edilmiştir. Buna karşılık Çevre Bakanlığının kuruluş, görev, yetki ve sorumluluğunu düzenleyen 21.08.1991 gün ve 20967 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 443 sayılı "Çevre Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"de de belirtildiği gibi Çevre Bakanlığınca yapılması gereken Çevre Düzeni Planı; Doğal bitki ve hayvan varlığı ile doğal zenginliklerden korunması, geliştirilmesi ve her türlü çevre kirliliğinin önlenmesini içeren havza bazındaki ekolojik koruma amaçlı planlar olup, bu planların da 2872 sayılı Çevre Kanunu hükümleri doğrultusunda, yapılaşma kararları içermeyecek şekilde hazırlanması gerekmektedir. Görüldüğü gibi, Çevre Bakanlığınca yapılması gereken Çevre Düzeni Planları; çevre değerlerini korumaya yönelik sadece çevre faktörlerini değerlendiren ekolojik amaçlı planlar olup, Bakanlığınca yapılan Çevre Düzeni Planları ise gerek 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5.maddesinde gerekse de Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeliğin 4. maddesinde tanımlandığı gibi farklı alan kullanımlarının yoğunlaştığı kentsel ve onunla bütünleşen kırsal alanların iç içe olduğu ve içerdiği kararlar ile merkezi yönetim ve yerel yönetimler arasındaki yatay-dikey ilişkiyi düzenleyen, ilgili idarece yapılıp onaylanan imar planlarına, uygulamaya, denetime vb. konulara esas olan ve sosyal ve ekonomik açıdan alt yapıya ilişkin kararları	niteliği açıklanan Çevre Düzeni Planlarıyla ilgili işlemler (plan yapma, yaptırma, değiştirme ve onaylama yetkisi) Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından bu Yönetmelik doğrultusunda yapılacaktır.	maddesinin (10) numaralı bendinde Çevre Düzeni Planının tanımı 4. maddesinde de çevre düzeni planının onayına ilişkin hususların açıklanarak, çevre düzeni planının; konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi sektörler ile kentsel-kırsal yapı ve gelişme ile doğal ve kültürel değerler arasında koruma-kullanma dengesini sağlayan ve arazi kullanım kararlarını belirleyen yönetsel, mekansal ve işlevsel bükünlük gösteren sınırlar içinde, varsa bölge planı kararlarına uygun olarak yapılan, idareler arası koordinasyon esaslarını belirleyen 1/25.000, 1/50.000, 1/100.000 veya 1/200.000 ölçekte hazırlanan, plan notları ve raporuyla bütün olan bir plan olduğu ve bu planın Bayındırlık Bakanlığınca onaylandıktan sonra yürürlüğe gireceğinin hüküm altına alındığı belirtilmiştir. Ayrıca 17.03.2001 tarihinden önce ya da sonra Bayındırlık Bakanlığınca onaylanmamış Çevre Düzeni

ve yatırımları zaman ve mekan boyutu ile koordinasyon ve yönlendirmesini koruma ve kısıtlama kararları doğrultusunda sağlayan Plancı, uygulayıcı (Valilik+Belediye), yatırımcı sektörler ve kişiler için uyulması gereken esasları belirleyen üst ölçekli bir plandır. Bu nedenle Çevre Bakanlığının 3194 sayılı İmar Kanununda ve ilgili yönetmeliğinde tanımı ve niteliği açıklanan Çevre Düzeni Planını yapma, yaptırma, değiştirme ve onaylama yetkisi bulunmadığı gibi anılan Bakanlıkça bu doğrultuda çıkartılan ve çıkartılacak yönetmelik ve genelgelerin de yasal bir dayanağı yoktur.

Ayrıca 17.03.2001 tarihinden önce ya da sonra Bakanlığımızca onaylanmamış Çevre Düzeni Planlarına göre yerel idarelerce yapılarak onaylanmış imar planlarının 3194 sayılı İmar Kanununda yer alan planlama hiyerarşisine aykırı olması nedeniyle yasal bir geçerliliği bulunmamakta olup, bu planlara göre uygulama yapılmaması gerekmektedir.

Yine anılan yönetmeliğin 4. maddesinde bu planın yapımına ve değişikliklerine ilişkin hususlarda açıklanmıştır.

Buna göre; yönetsel mekansal ve işlevsel bir bütünlük arz eden diğer bir deyimle idari sınırlar (il, ilçe, belediye, köy vb) ile doğal eşikler (coğrafik sınırlar, akarsular, yollar, göller vb.) örtüşecek şekilde bir veya birden fazla il sınırları bütünü veya bir kısmını kapsayacak şekilde sınırları çizilen çevre düzeni planı;

a) Ülke genelinde ilgili kurum ve kuruluşlarla ve plan kapsamındaki ilgili idarelerle işbirliği sağlanarak Bakanlığımızca yapılabileceği gibi plan yapım işi Bakanlığımız koordinasyonunda olmak kaydı ile planlama alanı içindeki ilgili idarelere devredilenebilecektir. Ancak bu devir işlemlerinin içeriği, Bakanlığımızca ve ilgili idarece oluşturulacak protokol doğrultusunda gerçekleştirilecektir.

h) 3030 Sayılı Kanuna tabii Büyükşehir Belediyelerinin Belediye ve Mücavir Alan sınırları içinde yapılmak istenildiğinde, Bakanlığımızca veya Bakanlığımızın bilgisi dahilinde ilgili Büyükşehir Belediye Başkanlığınca, dışında ise Bakanlığımızca veya Bakanlığımızın denetimi altında ilgili Büyükşehir Belediyesi ve Valilikçe ortaklaşa yapılacak veya yaptırılacaktır. Yine aynı Yönetmeliğin 9. maddesinde; ilgili idarelerce Bakanlığımıza gönderilecek çevre düzeni planı revizyonu, ilave ve değişikliklerine ilişkin tekliflerin neleri kapsayacağına ilişkin genel kriterler belirtilmiştir. Ancak aynı maddenin (a) ve (e) bendlerinde belirtilen kriterlerin ilgili idarelerce daha iyi anlaşılabilmesi için bu kriterlerin açılımı yapılmıştır.

Buna göre; (a) bendinde yer alan "Yerel Yönetimlerin yerleşik nüfuslarının gereksinimlerinin karşılanması" kriterinin konut (Kırsal+Kentsel), sanayi, ticaret, rekreasyon, spor, eğitim, turizm, sağlık vb. gibi kullanımlar. (e) bendinde yer alan "geleceğe yönelik proje ve programlar" kriterinin de; gerek yerel ve merkezi yönetimlerce gerekse özel sektör vb. tarafından

Planlarına göre yerel idarelerce yapılarak onaylanmış imar planlarının 3194 sayılı İmar Kanununda yer alan planlama hiyerarşisine aykırı olması nedeniyle yasal bir geçerliliğinin bulunmamakta olduğu, bu planlara göre uygulama yapılmaması gerektiği bildirilmiştir.

Yine anılan yönetmeliğin 4. maddesinde de bu planın yapımına ve değişikliklerine ilişkin hususlarda açıklamalar yapıldığı; buna göre, yönetsel mekansal ve işlevsel bir bütünlük arz eden diğer bir deyimle idari sınırlar (il, ilçe, belediye, köy vb) ile doğal eşikler (coğrafik sınırlar, akarsular, yollar, göller vb.) örtüşecek şekilde bir veya birden fazla il sınırları bütünü veya bir kısmını kapsayacak şekilde sınırları çizilen çevre düzeni planının;

a) Ülke genelinde ilgili kurum ve kuruluşlarla ve plan kapsamındaki ilgili idarelerle işbirliği sağlanarak Bayındırlık Bakanlığınca yapılabileceği gibi plan yapım işinin Bakanlığın koordinasyonunda olmak kaydı ile planlama alanı içindeki ilgili idarelere devredilenebileceği, ancak bu devir işlemlerinin içeriğinin, Bakanlıkca ve ilgili idarece oluşturulacak protokol doğrultusunda gerçekleştirileceği bildirilmiştir.

h) 3030 Sayılı Kanuna tabii Büyükşehir Belediyelerinin Belediye ve Mücavir Alan sınırları içinde yapılmak istenildiğinde, Bakanlıkca veya Bakanlığın bilgisi dahilinde ilgili Büyükşehir Belediye Başkanlığınca, dışında ise Bakanlıkca veya Bakanlığın denetimi altında ilgili Büyükşehir Belediyesi ve Valilikçe ortaklaşa yapılacağı veya yaptırılacağı

turizm, sanayi, konut alanları (kırsal+kentsel), karayolları, liman ve demiryolu hattı, sanayi alanı vb. gibi talep edilen projeler olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bilginizi ve her tür ve ölçekte plan yapımında Plan Yapımına Ait esaslara Dair Yönetmelik ve bu Genelgeye uyulmasını, işlemlerin bu doğrultuda yerine getirilmesi için genelgenin iliniz dahilindeki belediyelere iletilmesini arz/rica ederim.

bildirilmiştir.

Yine aynı Yönetmeliğin 9.maddesinde; ilgili idarelerce Bakanlığa gönderilecek çevre düzeni planı revizyonu, ilave ve değişikliklerine ilişkin tekliflerin neleri kapsayacağına ilişkin genel kriterlerin belirtildiği, ancak aynı maddenin (a) ve (e) bendlerinde belirtilen kriterlerin ilgili idarelerce daha iyi anlaşılabilmesi için bu kriterlerin açılımının yapıldığı bildirilmiştir.

Buna göre; her tür ve ölçekte plan yapımında Plan Yapımına Ait esaslara Dair Yönetmelik ve bu Genelgeye uyulması, işlemlerin bu doğrultuda yerine getirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

	13.12.2001	B.09.0.TAU .017.00.00 - 2900/28390	T.C. BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI - Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü'nün "ÇEVRE DÜZENİ PLANLARI" konulu GENELGE Sİ	İlgi :a) 14.05.2001 gün ve 1044/12161 sayılı Genelge. b) 31.05.2001 gün ve 1203/13620 sayılı Genelge. Bakanlığımız ile Çevre Bakanlığı arasında 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5.maddesinde tanımlanan "Çevre Düzeni Planları"nın yapımı ve onayı konusunda muhtelif tarihlerde gerek Bakanlığımızca gerekse de Çevre Bakanlığınca yönetmelik ve genelgeler yayımlanmak suretiyle iki yılı aşkın bir süredir yetki sorunu yaşanmış ve ilgili kurum ve kuruluşların bu konuda izleyecekleri yol hakkında tereddütler oluşmuştur. Bu süre içerisinde; Çevre Bakanlığınca yayımlanan "Çevre Düzeni Planlarının Yapılması Esaslarına Dair Yönetmelik" in iptali için Bakanlığımızca Danıştay 6. Daire nezdinde dava açılmış ve Danıştay 6. Dairesinin 30.01.2001 tarihli ve E.2001/28, K.2001/582 sayılı Kararında "Bakanlıklar arasında yetki ve diğer nedenlerle ortaya çıkan uyuşmazlıkların.....Bakanlar Kurulu ve Başbakanca çözümlenmesi gerektiği....." belirtilmiştir. Ayrıca İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığınca, aynı yönetmeliğin iptali ve yürütmenin durdurulması talebiyle Danıştay 6. Dairesinde dava açılmış olup, ve anılan davaya ilişkin Danıştay 6. Dairesinin 31.05.2001 tarih ve E.2001/65 sayılı kararında "özel çevre koruma bölgesi ilan edilen yerlere ilişkin çevre düzeni planları.....Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığınca, bunun dışındaki yerlere ilişkin çevre düzeni planları ise Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca yapılacaktır." hükmü karar altına alınmıştır. Bakanlığımızca her iki yargı kararı da Başbakanlığa iletilmiş ve konuya ilişkin Başbakanlıktan Bakanlığımıza ve Çevre Bakanlığına gönderilen Sn. Başbakan Bülent Ecevit imzalı 05.11.2001 tarih ve 5189 sayılı yazı ile Çevre Düzeni Planlarını yapma, yaptırma ve onaylama yetkisinin Bakanlığımızca kullanılması gerektiği belirtilmiştir. Anılan yazıda özetle "Danıştay 6. Dairesinin 31.05.2001 tarih ve E.2001/65 sayılı kararının konuya ilişkin kesin karar olmayıp yürütmenin durdurulmasına ilişkin ara kararı niteliğinde olması sebebiyle yargı mercilerinin konuya ilişkin kesin karar verilmeye kadar Çevre Düzeni Planları hakkında yetkinin Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca kullanılması uygun görülmektedir" görüşü belirtilmektedir. Bu çerçevede, Çevre Düzeni Planlarını onaylama yetkisi Bakanlığımızda olup, bilgi alınmasını ve bu durumun İliniz dahilindeki belediyelere duyurulması hususunda gereğini arz ve rica ederim.	TANIM: Çevre Düzeni Planları. ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: Çevre Düzeni Planlarını yapma, yaptırma ve onaylama yetkisinin Bayındırlık Bakanlığınca kullanılması gerektiği.	Bayındırlık Bakanlığı ile Çevre Bakanlığı arasında 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5.maddesinde tanımlanan "Çevre Düzeni Planları"nın yapımı ve onayı konusunda muhtelif tarihlerde gerek Bayındırlık Bakanlığınca gerekse de Çevre Bakanlığınca yönetmelik ve genelgeler yayımlanmak suretiyle uzun bir süredir yetki sorunu yaşandığı ve tereddütler oluştuğu belirtilmiştir. Bu süre içerisinde; Çevre Bakanlığınca yayımlanan "Çevre Düzeni Planlarının Yapılması Esaslarına Dair Yönetmelik" in iptali için Bayındırlık Bakanlığınca Danıştay 6.Daire nezdinde dava açıldığı ve Danıştay 6.Dairesinin 30.01.2001 tarihli ve E.2001/28, K.2001/582 sayılı Kararında "Bakanlıklar arasında yetki ve diğer nedenlerle ortaya çıkan uyuşmazlıkların.....Bakanlar Kurulu ve Başbakanca çözümlenmesi gerektiği....."nin belirtildiği; yine İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığınca, aynı yönetmeliğin iptali ve yürütmenin durdurulması talebiyle Danıştay 6.Dairesinde dava açılmış olduğu ve anılan davaya ilişkin Danıştay 6.Dairesinin 31.05.2001 tarih ve E.2001/65 sayılı kararında "özel çevre koruma bölgesi ilan edilen yerlere ilişkin çevre düzeni planları.....Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığınca, bunun dışındaki yerlere ilişkin çevre düzeni planları ise Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca yapılacaktır." hükmünün karar altına alındığı belirtilmektedir. Bayındırlık Bakanlığınca her iki yargı kararının da Başbakanlığa iletildiği ve konuya ilişkin Başbakanlıktan Bakanlığa ve Çevre Bakanlığına

					gönderilen 05.11.2001 tarih ve 5189 sayılı yazı ile Çevre Düzeni Planlarını yapma, yaptırma ve onaylama yetkisinin Bayındırlık Bakanlığınca kullanılması gerektiğinin belirtildiği bildirilmiştir. Bu çerçevede, Çevre Düzeni Planlarını onaylama yetkisinin Bayındırlık Bakanlığında olduğu belirtilmiştir.

2002	01.03.2002	B.09.0.TAU .0.17.00.00 BPC-1/523 - 426/3969	T.C. BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI - Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü'nün "ÇEVRE DÜZENİ PLANLARI" konulu GENELGE Sİ	İlgi : a) Başbakanlığın 02.02.2002 gün ve 596 sayılı yazısı. b) Çevre Bakanlığı'nın 21.01.2002 gün ve 269/937sayılı yazısı. c) Çevre Bakanlığı'nın 02.01.2002 gün ve 5833/19sayılı yazısı. d) Başbakanlığın 05.11.2001 gün ve 5189 sayılı yazısı. İlgi (b) ve (c) yazılar ile; Başbakanlığın ilgi (d) yazısında "...yargı mercilerince konuya ilişkin kesin kararlar verilinceye kadar Çevre Düzeni Planı hakkındaki yetkinin Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca kullanılması uygun görülmüştür." ifadesinin yer aldığı, aynı konudaki yargı kararlarında Bakanlıklarınca onaylanan planlar hakkında herhangi bir hüküm yer almadığı, Başbakanlık yazısında da onaylanan planlar ile ilgili bir ifadeye yer verilmediği belirtilerek, bu doğrultuda Bakanlıklarınca onaylanan planların geçerli olduğu ve Başbakanlığın ilgi (d) yazısından önce başlanılan planlama çalışmalarına devam edildiği belirtilmektedir. Bilindiği üzere, Çevre Düzeni Planlarının yapımı ve onayı konusunda Sn. Başbakan Bülent ECEVİT imzalı ilgi (d) yazıda bahse konu olan Danıştay 6. Dairesi Başkanlığı'nın 31.05.2001 tarih ve E.2001/65 sayılı Ara Kararı gibi aynı Daire Başkanlığı'nca kesinleşen ve karara bağlanan 18.01.2001 gün ve E:2001/28, K:2001/582 sayılı, 22.01.2001 gün ve E:1999/6436, K:2001/382 sayılı, 28.02.2001 gün ve E:1999/6390, K:2001/1249 sayılı Kararları bulunmakta olup, bu kararlardan Özel Çevre Koruma Bölgeleri dışındaki alanlarda yapılacak çevre düzeni planlarının yapımı ve onayı konusunda Bakanlığımın yetkili olduğu net bir şekilde anlaşılmaktadır. Yargı kararları ve ilgi (c) yazıda belirtilen hususlara rağmen Çevre Bakanlığınca onaylanan veya onaylanacak olan Çevre Düzeni Planı ve bu planlara göre ilgili idarelerce yapılıp onaylanacak olan imar planları	TANIM: Çevre Düzeni Planları, İmar Planları. ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: Çevre Düzeni Planlarının yapımı ve onayı işlemlerine ilişkin yetkinin Bayındırlık Bakanlığına ait olduğu, Çevre Bakanlığınca onaylanmış veya onaylanacak olan Çevre Düzeni Planlarının yasal bir geçerliliğinin bulunmadığı ve bu planlara göre ilgili idarelerce işlem yapılmaması gerektiği.	İlgi (b) ve (c) yazılar ile; Başbakanlığın ilgi (d) yazısında "...yargı mercilerince konuya ilişkin kesin kararlar verilinceye kadar Çevre Düzeni Planı hakkındaki yetkinin Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca kullanılması uygun görülmüştür." ifadesinin yer aldığı, aynı konudaki yargı kararlarında Çevre Bakanlığınca onaylanan planlar hakkında herhangi bir hüküm yer almadığı, Başbakanlık yazısında da onaylanan planlar ile ilgili bir ifadeye yer verilmediğinin belirtildiği, bu doğrultuda Çevre Bakanlığınca onaylanan planların geçerli olduğu ve Başbakanlığın ilgi (d) yazısından önce başlanılan planlama çalışmalarına devam edildiğinin belirtildiği ifade edilmektedir. Yargı kararlarına rağmen Çevre Bakanlığınca onaylanan veya onaylanacak olan Çevre Düzeni Planı ve bu planlara göre ilgili idarelerce yapılıp onaylanacak olan imar

Anayasanın 2 nci ve 138 inci maddelerine aykırıdır.
Anayasanın 2 nci maddesinde Türkiye Cumhuriyeti Devletinin bir "Hukuk Devleti" olduğu belirtilmekte ve 138 inci madde son fıkrasında ise "Yasama ve Yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez" açık, kesin ve buyurucu bir kurala yer vermek suretiyle 2 nci maddedeki "Hukuk Devleti" ilkesinin tesisine yönelik bir düzenleme getirilmiştir.
Öte yandan İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28 inci maddesi 1 inci fıkrasında "Danıştay, Bölge İdare Mahkemeleri, İdari ve Vergi Mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tahsis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur" hükmüne yer verilmiştir.
Buna göre, idarelerin maddi ve hukuki koşullara göre uygulanabilir nitelikte olan yargı kararlarını ve Başbakanlık talimatlarını aynen ve gecikmeksizin uygulamaktan başka bir seçeneği bulunmamaktadır. Nitekim anılan maddenin 3 üncü fıkrasında, aksine davranışta bulunan idare aleyhine maddi ve manevi tazminat davası açılabileceği, 4 üncü fıkrasında ise kararların kamu görevlilerince süresinde kasten yerine getirilmemesi halinde, kamu görevlisi aleyhine tazminat davası açılabileceği düzenlemelerine yer verilmek suretiyle de kararların uygulanmaması durumunda dava yolu ve bu davada verilebilecek kararlara göre yaptırım öngörülmüştür.
Diğer yandan, yargı kararlarını uygulamayan kamu görevlilerinin sorumlu olacağı da açıktır.
Bu çerçevede; Çevre Düzeni Planlarının yapımı ve onayı işlemlerine ilişkin yetki Bakanlığımıza ait olup, Çevre Bakanlığınca onaylanmış veya onaylanacak olan Çevre Düzeni Planlarının yasal bir geçerliliği bulunmamakta ve bu planlara göre ilgili idarelerce işlem yapılmaması gerekmektedir.,
Ayrıca yukarıda belirtilen hususlar kapsamında gerekli işlemlerin yapılabilmesi için Çevre Bakanlığınca onaylanan planların ve bu planları hazırlayan müellif isminin, bu planlara göre ilgili idarelerce yapılıp onaylanmış imar planlarının, Belediye Meclis Kararlarının, planı hazırlayan plan müelliflerinin isimlerinin Bakanlığımıza gönderilmesi gerekmektedir.
Bilgi alınmasını ve bu durumun İliniz dahilindeki belediyelere duyurulması ve uygulanmasının sağlanması hususunda gereğini arz ve rica ederim.

planlarının Anayasanın 2. ve 138. maddelerine aykırı olduğu belirtilmiştir.

Bu doğrultuda; Çevre Düzeni Planlarının yapımı ve onayı işlemlerine ilişkin yetkinin Bayındırlık Bakanlığımıza ait olduğu, Çevre Bakanlığınca onaylanmış veya onaylanacak olan Çevre Düzeni Planlarının yasal bir geçerliliğinin bulunmadığı ve bu planlara göre ilgili idarelerce işlem yapılmaması gerektiği belirtilmiştir.

			T.C. BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI - Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü'nün "ÇEVRE DÜZENİ PLANLARI" konulu GENELGESİ	İmar Kanunu'nun 5. maddesinde tanımlanan Çevre Düzeni Planının yapımı ve onayı konusunda yetkinin Bakanlığımıza ait olduğuna ilişkin 02.09.1999 gün ve 23804 sayılı ve 17.03.2001 gün ve 24345 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yönetmeliklerin iptali için açılan davalar Danıştay 6. Dairesince karara bağlanmış ve anılan kararlarda söz konusu Yönetmeliklerde Çevre Düzeni Planlarının Bakanlığımızca onaylanan planlar olduğu şeklinde düzenleme getirilmesinde Hukuka aykırılık görülmediği belirtilmiş olup, bu kararlar da kesinleşmiştir. Keza 3194 sayılı İmar Kanunu'nun bazı maddelerinin iptali talebiyle açılan davalarda Anayasa Mahkemesi'nin 18.04.1987 gün ve 19435 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 11.12.1986 gün ve E.1985/11, K:1986/29 sayılı ve 28.11.1991 gün ve 21065 sayılı Resmi Gazetede Yayınlanan 26.09.1991 gün ve E:1990/38, K:1991/32 sayılı Kararları ile "makro düzeydeki" planlarda yetkinin Bakanlığımıza ait olduğu hüküm altına alınmış ve konuya ilişkin yargı kararları istikrar kazanmıştır. Çevre Düzeni Planlarının onaylanması ile ilgili Çevre Bakanlığınca çıkartılan ve 04.11.2000 tarih ve 24220 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevre Düzeni Planlarının Yapılması Esaslarına Dair Yönetmeliğe, bu konudaki yetkinin Belediyelerine ait olduğu ileri sürülerek İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığınca Danıştay 6. Dairesinde açılan ve Bakanlığımızın da (yetkinin Çevre Bakanlığına ve Belediyeye ait olduğu değil de Bakanlığımıza ait olduğu savıyla) müdahil olduğu davada verilen 25.06.2002 ve E:202/65, K:2002/3681 sayılı Kararda	TANIM: Çevre Düzeni Planları, Bölge Planları, İmar Planları, her tür makro ölçekte fiziksel plan, Nazım İmar Planları ÖLÇEK: Çevre Düzeni Planları: 1/100.000, 1/50.000, 1/25.000 ölçek YETKİ: Bölge Planları hariç olmak üzere, Özel Çevre Koruma Bölgeleri dışında kalan yerleşme yerlerinde yapılacak her tür makro ölçekteki fiziksel planların ve bu kapsamda çevre düzeni planının onaylama yetkisinin Bayındırlık Bakanlığımıza ait olduğu.	Söz konusu genelgede bahsi geçen yargı kararları doğrultusunda; Bölge Planları Hariç olmak üzere, Özel Çevre Koruma Bölgeleri dışında kalan yerleşme yerlerinde yapılacak her tür makro ölçekteki fiziksel planların ve bu kapsamda çevre düzeni planının onaylama yetkisinin, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9.maddesi uyarınca Bayındırlık Bakanlığımıza ait olduğu, bu alanlarda yetkisiz idarece yapılacak olan çevre düzeni planlarına göre işlem yapılmaması, aksine yapılan uygulamalardan ilgililerin sorumlu olacağı bildirilmiştir.

belirtilen "Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 57. maddesinde müdahilin iltihak ettiği tarafla birlikte hareket edeceği, fakat hükmün iltihak olunan tarafa muzaf olarak verileceği hükme bağlandığından çevre düzeni planlarını yapma yetkisi olduğundan bahisle davaya davacı yanında katılan Bayındırlık ve İskan Bakanlığı iddialarına ise anılan hüküm uyarınca itibar edilmemiştir." hükmünden bahseden Başbakanlık'ın 13.08.2002 gün ve 4460 sayılı yazısı Bakanlığımıza iletilmiştir.

Söz konusu yazıda; Danıştay 6. Dairesinin 25.06.2002 gün ve E:2002/65, K:2002/3681 sayılı Kararına atıfta bulunularak "bu davadaki Bakanlığımın iddialarına itibar edilmediği" şeklinde Bakanlığımın Çevre Düzeni Planı konusunda yargı kararları ile teyit edilen yetkisi hakkında tereddüt oluşturulabilecek ifadeler yer verilmiştir.

Anılan davada İstanbul Büyükşehir Belediyesinin asıl iddiası, çevre düzeni planları konusundaki yetkilerin Belediyelerine ait olduğu iddiası iken, Bakanlığım ise Belediyenin yanında davaya katılmasına rağmen bu iddianın aksine yukarıda belirtildiği gibi yetkinin ne Belediyede ne de Çevre Bakanlığında değil Bayındırlık ve İskan Bakanlığında ait olduğunu ileri sürmüştür. Bu husus da 6. Dairece yukarıda zikredilen Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 57. maddesindeki müdahilin iltihak edeceği tarafla birlikte hareket edeceği kuralına aykırı bulunarak, Bakanlığımın iddiasına sırf bu nedenle usule aykırı olduğu için itibar edilemeyeceği belirtilmiş ve kararda da Bakanlığımın Çevre Düzeni Planlarında yetkisinin bulunmadığına ilişkin bir ifade yer almamıştır.

Ancak Başbakanlığın 13.08.2002 gün ve 4460 sayılı yazısında bu hususlara değinilmemektedir.

Ayrıca dava; Yönetmeliğin esastan hukuka uygun bulunması nedeniyle değil İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı yapma yetkisi bulunmadığı için reddedilmiştir.

Buna karşılık Bakanlığımca yayımlanan Plan Yapımına ilişkin Yönetmeliklerdeki Çevre Düzeni Planı konusundaki Bakanlığım yetkisinin iptali için Danıştay 6. Dairesinde açılan; davalarda verilen,

- T.M.M.O.B. Şehir Plancıları Odası tarafından açılan davaya ilişkin 18.01.2001 gün ve E:1999/6441, K:2001/347 sayılı,
- İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından açılan davaya ilişkin 22.01.2001 gün ve E:1999/6436, K:2001/382 sayılı,
- Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından açılan davaya ilişkin 28.02.2001 gün ve E:1999/6390, K:2001/1249 sayılı, (Bu davanın dava dilekçesinde, Çevre Düzeni Planlarının onaylama yetkisinin Bakanlığımıza değil 443 sayılı KHK gereği Çevre Bakanlığında olduğu konusu da yer almıştır.)

kararlarda "... dava konusu Yönetmeliğin 2. maddesinde ölçek belirtilerek Çevre Düzeni Planlarının nazım imar planlarından ayrı olarak değerlendirilmesine ve nazım imar planlarının 1/2000 veya 1/5000 ölçekte düzenlenen planlar, çevre düzeni planlarının ise 1/100.000, 1/50.000, 1/25.000 ölçekte Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca yapılan ve onaylanan planlar olduğu şeklinde düzenleme getirilmesine ilişkin uyuşmazlığa konu Yönetmelik hükümlerinde hukuka aykırılık görülmemiştir." hükmü ile Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Tarafından açılan davaya ilişkin 31.05.2001 gün ve E:2001/2097 sayılı Ara Kararında; "İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkındaki Yönetmeliğin yukarıda yazılı olan Kanun Hükmünde Kararname ile her ölçekteki planlama yetkisinin Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı'na verildiği Özel Çevre Koruma Bölgelerinde geçerli olmadığı ve bu bölgelerde uygulanmayacağı sonucuna varıldığından dava konusu yönetmelikte hukuka aykırılık bulunmamaktadır" hükmüne yer verilerek, yukarıda bahsi geçen kararların tümünde Bakanlığımın Çevre Düzeni Planlarında yetkisinin bulunmadığına ilişkin bir ifade yer almamıştır.

Bu çerçevede, Bölge Planları Hariç olmak üzere, Özel Çevre Koruma Bölgeleri dışında kalan yerleşme yerlerinde yapılacak her tür makro ölçekteki fiziksel planların ve bu kapsamda çevre düzeni planının onaylama yetkisi, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9. maddesi uyarınca Bakanlığımıza ait olup, bu alanlarda yetkisiz idarece yapılacak olan çevre düzeni planlarına göre işlem yapılmaması, aksine yapılan uygulamalardan ilgililerin sorumlu olacağı konusunda bilgi alınmasını ve bu durumun İliniz dahilindeki belediyelere duyurulması hususunda gereğini arz ve rica ederim.

17.03.2003

B.09.0.TAU
.017.00.00
BPC 1/523
- 586/3186T.C.
BAYINDIR
LIK VE
İSKAN
BAKANLI
ĞI - Teknik
Araştırma
ve
Uygulama
Genel
Müdürlüğü'
nün
"ÇEVRE
DÜZENİ
PLANLARI
" konulu
GENELGE
Sİ

İlgi :Başbakanlığın (Kanunlar Kararlar Genel Müdürlüğü) 02.01.2003 gün ve 29 sayılı yazısı.

Bakanlığım ile Çevre Bakanlığı arasında 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5. maddesinde tanımlanan "Çevre Düzeni Planları"nın yapımı ve onayı konusunda muhtelif tarihlerde gerek Bakanlığımızca gerekse de Çevre Bakanlığınca yönetmelik ve genelgeler yayımlanmak suretiyle bir süredir yetki sorunu yaşanmış ve ilgili kurum ve kuruluşların bu konuda izleyecekleri yol hakkında tereddütler oluşmuştur.

Konuya ilişkin ilgi yazı ile Bakanlığımıza ulaşan Danıştay Birinci Daire Başkanlığı'nın 21.11.2002 gün ve E:2002/170, K:2002/184 sayılı Kararında; "... çevre düzeni planı yapımı konusunda Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Çevre Bakanlığı tarafından tesis edilen işlemler aleyhine söz konusu işlemlerin yetki unsuru yönünden hukuka aykırı bulunduğu öne sürülerek davalar açıldığı ve bunlardan bir kısmının karara bağlandığı anlaşıldığından, yargı yerlerinde görülmekte olan yada karara bağlanan dava konuları ile ilgili olarak ve yargı kararlarıyla çözümlenmiş bulunan yetki uyuşmazlığı hakkında Dairemizce karar verilmesine olanak bulunmadığına ve dosyanın Danıştay Başkanlığına sunulmasına oybirliği ile karar verildi." hükmü yer almaktadır.

Bu doğrultuda çevre düzeni planı yapımı ve onayı konusunda Danıştay Altıncı Dairesince verilen en son karar, 12.11.2002 gün ve E:2001/3041, K:2002/5000 sayılı Karar olup, bu Karar ile Çevre Bakanlığınca hazırlanan ve 04.112000 gün ve 24220 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Çevre Düzeni Planı Yapılması Esaslarına Dair Yönetmelik", bu yönetmeliğe göre yayımlanan 1999/11, 2000/19, 2000/22 sayılı Genelgeler ve çevre düzeni planı iptal edilmiştir.

Anılan Kararda; "...Bu durumda yukarıda içeriği yazılı Kanun Hükmünde Kararname (444/383) uyarınca özel çevre koruma bölgesi olarak ilan edilen yerlerde her ölçekteki planlama yetkisi Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığına verilmiştir. Bunun dışındaki yerlerde ise Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca çevre düzeni planlarının yapılıp onaylanması mevzuat hükümlerine uygun olacağından davalı Çevre Bakanlığı tarafından yayımlanan yönetmelikte, aynı amaçla çıkarılan genelgelerde hukuka uyarlık bulunmadığı gibi özel çevre koruma bölgesi olmadığı anlaşılan uyuşmazlığa konu alanda Çevre Bakanlığınca yapılıp onaylanan Mersin katı atık düzenli depolama alanına ilişkin 17.05.2001 günlü 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planında da hukuka uyarlık bulunmamaktadır. Açıklanan nedenlerle dava konusu işlemlerin (Yönetmelik, Genelge, plan) iptaline..." hükmü bulunmaktadır.

Bu nedenle, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5. maddesinde tanımlanan çevre düzeni planlarını yapma, yaptırma ve onaylama yetkisi Bakanlığımızda olup, bilgi alınmasını ve bu durumun İliniz dahilindeki belediyelere duyurulması hususunda gereğini arz ve rica ederim.

TANIM: Çevre Düzeni Planları.

ÖLÇEK: Belirtilmemiştir.

YETKİ: 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5. maddesinde tanımlanan çevre düzeni planlarını yapma, yaptırma ve onaylama yetkisinin Bayındırlık Bakanlığında olduğu.

Bayındırlık Bakanlığı ile Çevre Bakanlığı arasında 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5. maddesinde tanımlanan "Çevre Düzeni Planları"nın yapımı ve onayı konusunda muhtelif tarihlerde gerek Bayındırlık Bakanlığınca gerekse de Çevre Bakanlığınca yönetmelik ve genelgeler yayımlanmak suretiyle yetki sorunu yaşandığı ve ilgili kurum ve kuruluşların bu konuda izleyecekleri yol hakkında tereddütler oluştuğu belirtilmiş; çevre düzeni planı yapımı ve onayı konusunda Danıştay Altıncı Dairesince verilen en son kararın 12.11.2002 gün ve E:2001/3041, K:2002/5000 sayılı Karar olduğu, bu Karar ile Çevre Bakanlığınca hazırlanan ve 04.112000 gün ve 24220 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Çevre Düzeni Planı Yapılması Esaslarına Dair Yönetmelik", bu yönetmeliğe göre yayımlanan 1999/11, 2000/19, 2000/22 sayılı Genelgeler ve çevre düzeni planının iptal edildiği bildirilmiş; kararda; "...Bu durumda yukarıda içeriği yazılı Kanun Hükmünde Kararname (444/383) uyarınca özel çevre koruma bölgesi olarak ilan edilen yerlerde her ölçekteki planlama yetkisi Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığına verilmiştir. Bunun dışındaki yerlerde ise Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca çevre düzeni planlarının yapılıp onaylanması mevzuat hükümlerine uygun olacağından davalı Çevre Bakanlığı tarafından yayımlanan yönetmelikte, aynı amaçla çıkarılan genelgelerde hukuka uyarlık bulunmadığı gibi özel çevre koruma bölgesi olmadığı anlaşılan

					uyuşmazlığa konu alanda Çevre Bakanlığınca yapıp onaylanan Mersin katı atık düzenli depolama alanına ilişkin 17.05.2001 günlü 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planında da hukuka uyarlık bulunmamaktadır. Açıklanan nedenlerle dava konusu işlemlerin (Yönetmelik, Genelge, plan) iptaline..." hükmünün bulunduğu; bu nedenle, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5. maddesinde tanımı yapılan çevre düzeni planlarını yapma, yaptırma ve onaylama yetkisinin Bayındırlık Bakanlığında olduğu bildirilmiştir.
01.05.2003	B.09.TAU.0 .17.00.00 - 1001/5058	T.C. BAYINDIR LIK VE İSKAN BAKANLI ĞI - Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü' nün "PLANLA R VE DENETLE ME İŞLEMLER İ" konulu	Planlama mevzuatının esasını oluşturan 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 3. Maddesi ile arazi kullanım ve tespitine ilişkin işlemlerin; "Kanun", "Plan" ve "Yönetmelik" hükümleri kapsamında ele alınması gerektiği hususları hüküm altına alınmıştır. 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 3. Maddesi, fiziksel planları Tip İmar Yönetmeliğinin üstünde öngörmüş, ancak planın olmadığı yada planda açıklama bulunmadığı durumlarda uygulanacak düzenleyici kurallar koymasını Yönetmeliğe bırakmış ve Yönetmeliğin uygulama alanını bu şekilde belirlemiştir. Bu durum muhtelif Danıştay Kararlarında da yer almıştır. Bu nedenle planlar, İmar Mevzuatında belirtilen ana esaslar doğrultusunda hazırlanan, ayrıntılı teknik, ekonomik, coğrafi, vb. araştırmalara ve üst normda yer alan hukuk kurallarına (Anayasa, Kanun) dayanan, bölgesel ve yöresel koşullarla şekillenen, özel mülkiyet üzerindeki yapılanma hakkını belirleyerek sınırlamalar yaratan, kamu yararı kararını kendiliğinden doğuran, çizili belgeleri ve bunların eki olan yazılı metinleriyle (Plan Açıklama Raporları-Plan Notları) düzenleyici işlem niteliği kazanan, sosyal, ekonomik, teknolojik, çevresel gereksinimlere, ülke koşullarını	TANIM: Çevre Düzeni Planları. ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: çevre düzeni planlarının düzenlenme ve onaylanmasının da Bayındırlık Bakanlığına ait olduğu.	Bayındırlık Bakanlığının plan ve mevzuat hükümlerine uygun kentleşmeyi gerçekleştirmek amacıyla gerekli yasal düzenlemeleri yapmak ve bunun uygulamasını sağlamakla yetkili kılınmış olduğu, çevre düzeni planlarının düzenlenme ve onaylanmasının da Bakanlığa ait olduğu belirtilmiştir.

GENELGE Sİ	gözeterek, Demokratik, Laik, Sosyal Hukuk Devletinin ilkeleri doğrultusunda yanıt vermek zorunda olan hukuki kurallardır. Bundan dolayı, yatırımları hukuki bir sebebe dayandırarak tanımlayan, kamu yararı adına biçimlendiren ve kamu adına sınırlama ve uygulama şartlarını getiren imar planları konusunda; Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya ÇED Ön Araştırma Raporu hazırlanması işlemine imar planının onayından sonra başlanması gerekmektedir. Ayrıca, Bakanlığım plan ve mevzuat hükümlerine uygun kentleşmeyi gerçekleştirmek amacıyla gerekli yasal düzenlemeleri yapmak ve bunun uygulamasını sağlamakla yetkili kılınmış olup, çevre düzeni planlarının düzenlenme ve onaylanması Bakanlığımıza aittir. 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8. maddesi ile varsa üst ölçekli plan kararlarına uygun olarak belediye ve mücavir alan sınırları içinde imar planlarını yapma ve onaylama yetkisi belediyelere, dışında ise valiliklere verilmiştir. Belediye ve mücavir alan sınırları içinde imar planlarının mevzuat hükümlerine uygun olarak yapılıp yapılmadığını denetleme yetkisi 3152 sayılı Kanun ile İçişleri Bakanlığına ait olmasına rağmen, 5442 sayılı İl idaresi Kanunu ile bu konuda valiliklere geniş yetki tanınmıştır. Anılan Kanun uyarınca valilikler, yetkili oldukları il sınırları içerisinde iş ve işlemler hakkında gerekli uyarıları yapmak ve her türlü uygulamanın yürürlükteki plan ve mevzuat hükümlerine uygun olmasını, olmadığı tespit edilenlerin ise uygun hale getirilmesini sağlamakla yükümlü olup; bundan dolayı, fiziksel mekanda mevcut ve yeni oluşturulacak arazi kullanım kararları ilgili kurum kuruluş görüşleri alınmak suretiyle genel düzenleyici işlem olan ve normlar hiyerarşisinde kanundan sonra gelen imar planı ile düzenlenecektir. Bu işlemler, Bakanlığım görev ve yetkileri içinde Bakanlığımca, belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyelerce, dışında ise valiliklerce yapılacak olup, bilgi alınmasını ve gereğini arz ve rica ederim.

	08.05.2003	25102	4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun	Kanun'un ilk yayımlanmış hali	2/h - 9/k - 10/c - 13/a	<u>2.MADDE:</u> Çevre ve Orman Bakanlığının görevleri şunlardır: 2/h) Dengeli ve sürekli kalkınma amacına uygun olarak ekonomik kararlarla ekolojik kararların birarada düşünülmesine imkân veren rasyonel doğal kaynak kullanımını sağlamak üzere, kalkınma plânları ve bölge plânları temel alınarak çevre düzeni plânlarını hazırlamak veya hazırlatmak, onaylamak, uygulanmasını sağlamak. <u>9.MADDE:</u> Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır: 9/k) Su kaynakları için koruma ve kullanma plânları yapmak, kıta içi su kaynakları ile toprak kaynaklarının havza bazında bütüncül yönetimini sağlamak için gerekli çalışmaları yapmak. <u>10.MADDE:</u> Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Plânlama Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır: 10/c) Dengeli ve sürekli kalkınma amacına uygun olarak ekonomik kararlarla ekolojik kararların birarada düşünülmesine imkân veren rasyonel doğal kaynak kullanımını sağlamak üzere, kalkınma plânları ve bölge plânları temel alınarak çevre düzeni plânlarını hazırlamak veya hazırlatmak, onaylamak, uygulanmasını sağlamak. <u>13.MADDE:</u> Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır: 13/a) Millî parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları ve yeterli mesire yerlerinin ayrılması, korunması, plânlanması, düzenlenmesi, geliştirilmesi, tanıtılması, yönetilmesi, işletilmesi ve işlettirilmesi ile ilgili işleri yürütmek.	TANIM: Koruma ve kullanma plânları, bölge planları, Çevre Düzeni Planı ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: Çevre düzeni plânlarını hazırlamak veya hazırlatmak, onaylamak, uygulanmasını sağlamak Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından yürütülecektir.	4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun'un; Çevre ve Orman Bakanlığının görevlerini tanımlayan 2.maddesinde; Çevre Düzeni Plânlarını hazırlamak veya hazırlatmak, onaylamak, uygulanmasını sağlamak konuları Bakanlığın görevleri arasında yer almıştır. Kanunun 9.-10.-13.maddeleri ile su kaynakları için <u>koruma ve kullanma plânları</u> yapmak ve <u>Millî parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanlarının plânlanması</u> da dahil, <u>Çevre Düzeni Plânlarını hazırlamak-hazırlatmak-onaylamak-uygulanmasını sağlamak konularında Çevre ve Orman Bakanlığı yetkilendirilmiştir.</u> Ancak Kanunda ÇDP'nin hangi ölçekte yapılacağı ve içeriği hakkında bilgi verilmemiştir.

06.06.2003	25130	4864	4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun	GEÇİCİ MADDE-6	GEÇİCİ MADDE 6: 2 nci maddenin (h) bendinde ve 10 uncu maddenin (c) bendinde belirtilen, kalkınma, bölge ve metropoliten imar planlarına uygun olarak yapılan 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planları ve bunlara ait değişikliklerle ilgili olarak, 8.5.2003 tarihinden önce onaylanmak üzere Bayındırlık ve İskân Bakanlığına intikal ettirilmiş bulunan planlarla ilgili iş ve işlemler, Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca tamamlanarak onaylanır.	TANIM: Çevre Düzeni Planları ve bunlara ait değişiklikler, bölge ve metropoliten imar planları ÖLÇEK: Çevre Düzeni Planları: 1/25.000 ölçekli YETKİ: 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planları ve bunlara ait değişikliklerle ilgili olarak, 8.5.2003 tarihinden önce onaylanmak üzere Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca intikal ettirilmiş bulunan planlarla ilgili iş ve işlemler, Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca tamamlanarak onaylanır.	06.06.2003 tarihli 25130 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4864 sayılı Değişiklik Kanunu ile 4856 sayılı Kanuna ek madde konulmuş ve 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planları ve bunlara ait değişikliklerle ilgili olarak; 08.05.2003 tarihinden önce onaylanmak üzere Bayındırlık ve İskân Bakanlığına intikal ettirilmiş bulunan planlarla ilgili iş ve işlemlerin, Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca tamamlanarak onaylanacağı belirtilmiştir. Bu hüküm ile; 4856 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Bayındırlık Bakanlığı'nca yapılan 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planları ve bunların değişikliklerine dair işlemlerin yine Bayındırlık Bakanlığı'nca tamamlanarak onaylanacağı hüküm altına alınmıştır.
01.08.2003	25186	4957	2634 sayılı TURİZMİ TEŞVİK KANUNU	3/j - 7 ve GEÇİCİ MADDE-8	3.MADDEYE ek bant: j) Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Alt Bölgesi: 1/25.000 veya daha alt ölçekli plan ile belirlenen, içinde turizm türleri ile kültür, eğitim, eğlence, ticaret, konut ve her türlü teknik ve sosyal alt yapı alanlarından bir veya daha fazlasını kapsayan, kendi içinde alt alanlara ayrıştırılabilen arazileri, 7.MADDE: Bakanlık; kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri içinde her ölçekteki planları yapmaya, yaptırmaya, resen onaylamaya ve tadil etmeye yetkilidir. Kültür ve turizm koruma ve gelişim	TANIM: Her ölçekteki planlar ÖLÇEK: 1/25.000 veya daha alt ölçekli YETKİ: ... - Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri içinde her ölçekteki planları yapmaya, yaptırmaya, resen onaylamaya ve tadil etmeye Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkilidir. - Bu Kanunun yayımı tarihinden önce onaylanmak	4957 sayılı Değişiklik Kanunu ile 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'na ek hükümler konulmuştur. 2634 sayılı Kanunun 3.maddesine eklenen (j) bendi ile Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Alt Bölgesi tanımı getirilmiştir "1/25.000 veya daha alt ölçekli plan ile belirlenen, içinde turizm türleri ile kültür, eğitim, eğlence, ticaret, konut ve her türlü teknik ve sosyal alt yapı alanlarından bir veya daha fazlasını kapsayan, kendi içinde alt alanlara ayrıştırılabilen araziler". Ancak, bu hükümde "1/25.000 veya daha alt

				bölgeleri ve turizm merkezlerinde Bakanlıkça yapılacak alt yapı ve planlama işlemlerine esas olmak üzere diğer kamu kurum ve kuruluşlarından istenilen bilgi, belge ve görüş 3 ay içinde verilir. Bu süre sonunda istenilen bilgi, belge ve görüşün verilmemesi durumunda ilgili iş ve işlemler Bakanlıkça resen tesis edilebilir. Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezlerinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak satış, tahsis, kiralama, sınır ilanı ve değişikliği işlemleri ile çevresel etki yaratacak alt yapı ve üst yapı projelerinden önce Bakanlığın olumlu görüşünün alınması gereklidir. Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. <u>GEÇİCİ MADDE-8:</u> Bu Kanunun yayımı tarihinden önce onaylanmak üzere Bayındırlık ve İskan Bakanlığına intikal ettirilmiş bulunan planlarla ilgili iş ve işlemler Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca tamamlanarak onaylanır.	üzere Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca tamamlanarak onaylanır.	ölçekli planlar" denilmesine rağmen, Çevre Düzeni Planlarından mı yoksa İmar Planlarından mı bahsedildiği belirlenmemiştir. Yine 4957 sayılı Değişiklik Kanunu ile, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun 7.maddesi değiştirilmiş ve "<u>kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri</u>" içindeki her ölçekteki planları yapmaya, yaptırmaya, resen onaylamaya ve tadil etmeye Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkili kılınmıştır. Bu hüküm ile, 2634 sayılı Kanun kapsamındaki yerlerde <u>önceden Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca yürütülen planlama iş-işlemleri Kültür ve Turizm Bakanlığınca</u> <u>Bakanlık her ölçekteki planı yapmaya-yaptırmaya-onaylamaya-değiştirmeye yetkili hale gelmiştir.</u> Ancak Geçici Madde-8 ile; 4957sayılı Kanun Değişikliğinin yayımı tarihinden önce onaylanmak üzere Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca intikal ettirilmiş bulunan planlarla ilgili iş ve işlemlerin Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca tamamlanarak onaylanacağı belirtilmiştir.

	03.11.2003	25278	Kültür Ve Turizm Koruma Ve Gelişim Bölgelerinde Ve Turizm Merkezlerinde İmar Planlarının Hazırlanması Ve Onaylanmasına İlişkin Yönetmelik	4957/2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 7.maddesine dayanılarak hazırlanmıştır ilk yayımlanmış hali	1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 14 - 15 - 16 - 17 - 21 - 23	1.MADDE: Amaç: Bu Yönetmeliğin amacı, 4957/2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ve Turizm Merkezlerinde her ölçekte imar planlarının yapılması, yaptırılması ve resen onaylanması ve tadil edilmesine ilişkin işlemleri düzenlemektir. 4.MADDE: 4/f) Her Ölçekte Plan: Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ve Turizm Merkezlerinde turizm sektörünün ekolojik ve ekonomik verimliliği ve sürdürülebilir turizm ilkesi doğrultusunda kültür ve turizme dönük kullanımların ağırlıklı olduğu bölgelerdeki koruma ve gelişmeyi sağlamak, kısa ve uzun dönemli ilke ve hedefler ile mekansal stratejileri belirlemek üzere hazırlanan bu Yönetmelikte tanımlanan çeşitli ölçeklerde fiziksel planlardır. 4/g) Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Planları: İçinde turizm türleri ile kültür ve eğitim, eğlence, ticaret, konut ve her türlü teknik ve sosyal altyapı alanlarından bir veya daha fazlasını kapsayan, kendi içinde alt bölgeler ihtiva edebilen, bu kapsamda kaynaklar arasında koruma-kullanma dengesini ve sektörel kalkınmayı sağlayan, arazi ana kullanım kararlarını belirleyen, açıklama raporları ve plan notları ile bir bütün olan 1/25000 veya daha üst ölçekli fiziki planlardır. 4/h) (Değişik: RG 12/1/2005-25698) Nazım İmar Planı: Onaylı halihazır haritalar üzerine jeolojik bilgiler ve varsa kadastral durum işlenmiş olarak; varsa üst ölçekli Kültür ve Turizm Gelişim Planlarına uygun biçimde hazırlanan farklı arazi kullanım biçimlerini, yapı ve nüfus yoğunluklarını, gelişme yön ve	TANIM: Her ölçekte imar planları, çeşitli ölçeklerde fiziksel planlar, 1/25000 veya daha üst ölçekli fiziki planlar, Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Planları, Nazım İmar Planı, uygulama imar planları ÖLÇEK: - Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Planları: 1/25000 veya daha üst ölçekli fiziki planlar - Nazım İmar Planı: 1/2000 veya 1/5000 ölçekli YETKİ: 4957/2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 3.maddesinde tanımlanan Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ve Turizm Merkezlerindeki her ölçekte imar planlarının ve 1/25000 veya daha üst ölçekli fiziki planların, gelişim planlarının yapılması, yaptırılması ve resen onaylanması ve tadil edilmesine ilişkin işlemleri Kültür ve Turizm Bakanlığı'na yürütülecektir.	Kültür Ve Turizm Koruma Ve Gelişim Bölgelerinde Ve Turizm Merkezlerinde İmar Planlarının Hazırlanması Ve Onaylanmasına İlişkin Yönetmelik, 4957/2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 7.maddesine (Kültür ve Turizm Bakanlığı'nı planlar konusunda yetki sahibi yapan madde) dayanılarak hazırlanmıştır. Yönetmelikte ayrıca, Bakanlıkça yapılan-yaptırılan-onaylanan-değiştirilen planların yapım-onama-uygulama süreçlerine ilişkin de açıklamalar getirilmiştir. Yönetmelik, <u>Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ve Turizm Merkezlerinde "her ölçekte imar planları"</u>nın yapılması, yaptırılması ve resen onaylanması ve tadil edilmesine ilişkin işlemleri düzenlemekte olup, aslında Çevre Düzeni Planlarını da kapsamaktadır. Yönetmeliğin 4.maddesinde yer alan <u>Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Planları</u> tanımında "<u>1/25000 veya daha üst ölçekli fiziki planlardır</u>" ifadesi de bu düşüncüyü desteklemektedir. Yönetmelikte, <u>bu ölçekteki planların yapım yetkisinin Kültür ve Turizm Bakanlığı'na ait olduğu</u> belirtilmektedir. Bu tanımlamalar ile aslında Çevre Düzeni Planları ve Bölge-Havza Planları gibi üst ölçekli planlara atıfta bulunulmuştur. Ancak, <u>Yönetmeliğin içeriğine bakıldığında, en üst ölçek plan olarak "Nazım Plan" tanımı yapıldığı</u> da görülecektir. Dolayısı ile, Yönetmelikte belirtilen "1/25000 veya daha üst ölçekli fiziki planlar"

					büyükliklerini, ana ulaşım sistemini belirleyen ve uygulama imar planlarını yönlendiren zaman, mekan ve örgütlenme (uygulama) etaplarını belirleyen plan notları ve detaylı açıklama raporu ile bir bütün olan 1/2000 veya 1/5000 ölçekli düzenlenen planlardır.	ifadesinin Nazım Planlar için kullanılmış olabileceği de düşünülebilecek olup, bu anlamda bir <u>karmaşa ve belirsizlik söz konusudur.</u>	
2004	23.07.2004	25531	5162	2985 sayılı Toplu Konut Kanunu	4	4.MADDE: Başkanlık, gecekondu dönüşüm projesi uygulayacağı alanlarda veya mülkiyeti kendisine ait arsa ve arazilerden konut uygulama alanı olarak belirlediği alanlarda veya valiliklerce toplu konut iskân sahası olarak belirlenen alanlarda çevre ve imar bütünlüğünü bozmayacak şekilde her tür ve ölçekteki imar plânlarını yapmaya, yaptırmaya ve tadil etmeye yetkilidir. Bu plânlar, büyükşehir belediye sınırları içerisinde kalan alanlar için büyükşehir belediye meclisi tarafından, il ve ilçe belediye sınırları ile mücavir alanları içerisinde kalan alanlar için ilgili belediye meclisleri tarafından, beldelerde ve diğer TANIM: Her tür ve ölçekteki imar plânları ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: Başkanlık, gecekondu dönüşüm projesi uygulayacağı alanlarda veya mülkiyeti kendisine ait arsa ve arazilerden konut uygulama alanı olarak belirlediği alanlarda veya valiliklerce toplu konut iskân sahası olarak belirlenen alanlarda her tür ve ölçekteki imar plânlarını yapmaya, yaptırmaya ve tadil etmeye yetkilidir.	5162 sayılı Değişiklik Kanunu ile 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu'nun 4.maddesinde değişiklik yapılmış olup: <u>Başbakanlık Toplu Konut İdaresi</u>, gecekondu dönüşüm projesi uygulayacağı alanlarda veya mülkiyeti kendisine ait arsa ve arazilerden konut uygulama alanı olarak belirlediği alanlarda veya valiliklerce toplu konut iskân sahası olarak belirlenen alanlarda <u>her tür ve ölçekteki imar plânlarını</u> yapmaya, yaptırmaya ve tadil etmeye yetkili kılınmıştır. <u>Bu plânların, büyükşehir belediye sınırları içerisinde kalan alanlar için</u>

				yerlerde ilgili valilik tarafından, plânların belediyelere veya valiliğe intikal ettiği tarihten itibaren üç ay içerisinde aynen veya değiştirilerek onaylanması suretiyle yürürlüğe girer. Üç ay içerisinde onaylanmayan plânlar Başkanlık tarafından re'sen yürürlüğe konur.	- Bu plânlar, büyükşehir belediye sınırları içerisinde kalan alanlar için büyükşehir belediye meclisi tarafından - İl ve ilçe belediye sınırları ile mücavir alanları içerisinde kalan alanlar için ilgili belediye meclisleri tarafından - Beldelerde ve diğer yerlerde ilgili valilik tarafından, plânların belediyelere veya valiliğe intikal ettiği tarihten itibaren üç ay içerisinde aynen veya değiştirilerek onaylanması suretiyle yürürlüğe girer. Üç ay içerisinde onaylanmayan plânlar Başkanlık tarafından re'sen yürürlüğe konur.	<u>büyükşehir belediye meclisi tarafından, il ve ilçe belediye sınırları ile mücavir alanları içerisinde kalan alanlar için ilgili belediye meclisleri tarafından, beldelerde ve diğer yerlerde ilgili valilik tarafından aynen veya değiştirilerek onaylanması suretiyle yürürlüğe gireceği belirtilmekte; üç ay içerisinde onaylanmayan plânların ise Başkanlık tarafından re'sen yürürlüğe konacağı ifade edilmektedir.</u> Bu hüküm ile Başbakanlık Toplu Konut İdaresi; Gecekondu Dönüşüm Projelerinin uygulanacağı alanlar da dahil, yetki alanındaki her tür ve ölçekteki imar planını yapmaya-yaptırmaya-değiştirmeye ve gerektiğinde re'sen yürürlüğe koymaya yetkili kılınmıştır. Bu hükümde açıkça belirtilmemek üzere; "her tür ve ölçekte" imar planı ifadesinin "Çevre Düzeni Planları"nın da kastettiği konusunda tereddütler bulunmaktadır. Bu konuda, Kanunda farklı bir açıklamaya yer verilmemiştir.

				3.MADDE: Bu Kanunun uygulanmasında; 3/a) Büyükşehir belediyesi: En az üç ilçe veya ilk kademe belediyesini kapsayan, bu belediyeler arasında koordinasyonu sağlayan; kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; idarî ve malî özerkliğe sahip ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisini, 7.MADDE: Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır: 7/b) Çevre düzeni plânına uygun olmak kaydıyla, büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar plânını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak; büyükşehir içindeki belediyelerin nazım plâna uygun olarak hazırlayacakları uygulama imar plânlarını, bu plânlarda yapılacak değişiklikleri, parselasyon plânlarını ve imar ıslah plânlarını aynen veya değiştirerek onaylamak ve uygulanmasını denetlemek; nazım imar plânının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmayan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmak veya yaptırmak. 7/c) Kanunlarla büyükşehir belediyesine verilmiş görev ve hizmetlerin gerektirdiği proje, yapım, bakım ve onarım işleriyle ilgili her ölçekteki imar plânlarını, parselasyon plânlarını ve her türlü imar uygulamasını yapmak ve ruhsatlandırmak, GEÇİCİ MADDE 1:- Büyükşehir belediyeleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç iki yıl içinde büyükşehirin 1/25.000 ölçekli nazım imar plânlarını yapar veya yaptırır.	TANIM: 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar plânı, uygulama imar plânları ve değişiklikleri, her ölçekteki imar plânları, imar ıslah plânları ÖLÇEK: Nazım İmar Plânı: 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçek YETKİ: ... - 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar plânını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak; - büyükşehir içindeki belediyelerin nazım plâna uygun olarak hazırlayacakları uygulama imar plânlarını, bu plânlarda yapılacak değişiklikleri, imar ıslah plânlarını aynen veya değiştirerek onaylamak ve uygulanmasını denetlemek; nazım imar plânının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde uygulama imar plânlarını yapmayan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin uygulama imar plânlarını yapmak veya yaptırmak. - kanunlarla büyükşehir belediyesine verilmiş görev ve hizmetlerin gerektirdiği proje, yapım, bakım ve onarım işleriyle ilgili her ölçekteki imar plânlarını yapmak - büyükşehirin 1/25.000 ölçekli nazım imar plânlarını yapmak veya yaptırmak.	5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun Büyükşehir, ilçe ve ilk kademe belediyelerinin görev ve sorumluluklarını açıklayan 7.maddesi ve Geçici Madde-1'de; <u>Çevre düzeni plânına uygun olmak kaydıyla, büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içindeki 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar plânını</u> yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak konularında Büyükşehir Belediyeleri yetkilendirilmiştir. Bu hükümlerde <u>1/25.000 ölçekli planlardan bahsedilmiş</u> ancak, bu planlar <u>Nazım İmar Planları</u> olarak ifade edilmiştir. Dolayısıyla, Çevre Düzeni Planlarına ilişkin yapma-yaptırma-onaylama konusunda bu kanunda herhangi bir hüküm getirilmemiştir, ancak açıklanan ölçekler nedeniyle <u>tanım karmaşası bulunmaktadır.</u> <u>5216 sayılı Kanun'da; 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı yetkisine verilen alanlar bu Kanun kapsamı dışında tutulmuştur.</u> Dolayısı ile bu alanlardaki "plan" iş ve işlemlerinde <u>hangi kurumun yetki sahibi olduğu hususunda tereddütler</u> bulunmakla birlikte, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın yetki sahibi olacağı kanaatine de varılabilmektedir.

						konularında Büyükşehir Belediyesi görevli-yetkilidir.	
24.12.2004	25680	5272 Sayılı Belediye Kanunu__il k hali	Kanun'un ilk yayımlanmış hali	18/c	18.MADDE: Belediye meclisinin görev ve yetkileri şunlardır: 18/c) Belediyenin imar plânlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni plânını kabul etmek.	<u>TANIM:</u> İmar plânları, <u>İl Çevre Düzeni Plânı</u> <u>ÖLÇEK:</u> Belirtilmemiştir. <u>YETKİ:</u> Belediyenin imar plânlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni plânını kabul etmek konularında Belediye Meclisi görevli-yetkilidir.	5272 sayılı Belediye Kanunu ile; Büyükşehir ve il belediyelerinde <u>İl Çevre Düzeni Plânını kabul etmek Belediye Meclisinin görev ve yetkileri arasında yer almaktadır.</u> <u>Böylece yeni bir tanım kullanılmakta olup, İl Çevre Düzeni Planı</u> denilerek bu planların "il" düzeyinde yapılacağı ifade edilmektedir. İl Çevre Düzeni Planlarının hangi ölçekte hazırlanacağı, içeriği-kapsamının ne olacağına ilişkin açıklamalar yapılmamıştır. Ayrıca Kanunda bu planların "büyükşehir ve il belediyeleri"nde kabul edileceği bildirilmekle birlikte, yapan-yaptıran-uygulayan kurumlardan da bahsedilmemiştir. <i>Anayasa Mahkemesi'nin Esas Sayısı:2004/118 ve Karar Sayısı:2005/8 kararıyla "5272 sayılı Belediye Kanunu" şekil yönünden</i>

								<i>Anayasa'ya aykırı bulunmuş ve İPTALİNE karar verilmiştir.</i>
2005	04.03.2005	25745	5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu	Kanun'un ilk yayımlanmış hali	6/a - 6/3 - 10/c	6.MADDE: İl özel idaresi mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla; 6/a) Sağlık, tarım, sanayi ve ticaret; ilin çevre düzeni plânı, bayındırlık ve iskân, toprağın korunması, erozyonun önlenmesi, sosyal hizmet ve yardımlar, yoksullara mikro kredi verilmesi, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları; ilk ve orta öğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapım, bakım ve onarımı ile diğer ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin hizmetleri il sınırları içinde, yapmakla görevli ve yetkilidir. 6/3) İl çevre düzeni plânı; valinin koordinasyonunda, büyükşehirlerde büyükşehir belediyeleri, diğer illerde il belediyesi ve il özel idaresi ile birlikte yapılır. İl çevre düzeni plânı belediye meclisi ile il genel meclisi tarafından onaylanır.	TANIM: <i>İl Çevre Düzeni Plânı</i> ÖLCEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: ... - İl çevre düzeni plânı; valinin koordinasyonunda, büyükşehirlerde büyükşehir belediyeleri, diğer illerde il belediyesi ve il özel idaresi ile birlikte yapılır. - İl çevre düzeni plânı belediye meclisi ile il genel meclisi tarafından görüşülür, karara bağlanır, onaylanır.	5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6.maddesinde; <u>İl Çevre Düzeni Plânı</u>nın valinin koordinasyonunda ve büyükşehirlerde büyükşehir belediyeleri, diğer illerde il belediyesi ve il özel idaresi ile birlikte yapılacağı; Belediye Meclisi ile İl Genel Meclisi (İl Özel İdaresinin karar alma organı) tarafından onaylanacağı bildirilmektedir. Bu hükümlerden de anlaşılacağı üzere; İl Özel İdaresi, Büyükşehir olmayan illerde İl Çevre Düzeni Planlarının yapılması ve onaylanması konusunda yetkili kurum olarak gösterilmiştir. Ayrıca bu Kanun ile "İl Çevre Düzeni Planı" tanımı getirilmiş olup, Çevre Düzeni Planlarının "il düzeyinde" yapılabileceği bildirilmektedir.

					<u>10.MADDE:</u> İl genel meclisinin görev ve yetkileri şunlardır: c) İl çevre düzeni plânı ile belediye sınırları dışındaki alanların imar plânlarını görüşmek ve karara bağlamak.		
13.07.2005	25874	5393 sayılı Belediye Kanunu	Kanun'un ilk yayımlanmış hali	18/c	<u>18.MADDE:</u> Belediye meclisinin görev ve yetkileri şunlardır: 18/c) Belediyenin imar plânlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni plânını kabul etmek.	<u>TANIM:</u> İmar plânları, <u>İl Çevre Düzeni Plânı</u> <u>ÖLÇEK:</u> Belirtilmemiştir. <u>YETKİ:</u> Belediyenin imar plânlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni plânını kabul etmek Belediye Meclisi'nin görevi-yetkisidir.	5393 sayılı Belediye Kanunu'nda, Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilen "5272 sayılı Belediye Kanunu"nda olduğu gibi, büyükşehir ve il belediyelerinde <u>İl Çevre Düzeni Plânı</u> nı kabul etmek Belediye Meclisinin görev ve yetkileri arasında yer almıştır. Böylece, Büyükşehir ve İl Belediyeleri ÇDP'nı onaylamak konusunda yetkili kılınmıştır.

19.07.2005	25880	5403 TOPRAK KORUMA VE ARAZİ KULLANI MI KANUNU	3194 Sayılı İmar Kanunu	8	8.MADDESİNE ek bent: c) Tarım arazileri, Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda belirtilen izinler alınmadan tarımsal amaç dışında kullanılmak üzere plânlanamaz	TANIM: Planlama. ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: Ölçeği belirtilmeksizin ve tanım yapılmaksızın, "tarım toprakları" konusunda ilgili idarenin görüşü ve izni alınmadan (Tarım Bakanlığı), tarımsal amaç dışında kullanılmak üzere planlama yapılamayacaktır.	5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun getirdiği yeni hükümler ile 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8.maddesine yeni bir bent eklenmiş; tarım arazilerinin 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda belirtilen izinler alındıktan sonra (Tarım Bakanlığı'nın izni-görüşü alınmak suretiyle) tarımsal amaç dışında kullanılmak üzere plânlanabileceği belirtilmiştir. Bu hüküm ile Çevre Düzeni Planları ve her ölçekteki planlar için "tarım toprakları" konusunda ilgili idarenin görüşüne başvurulacağı, aksi halde planlama yapılamayacağı belirtilmiştir. Bu hüküm ile, Bayındırlık Bakanlığı'nın 'planlama' konusunda sahip olduğu geniş yetkiler "tarım toprakları" açısından kısıtlı hale getirilmiştir.

21.07.2005	25882	5398	3194 Sayılı İmar Kanunu	9 ve EK MADDE-3	<u>EK MADDE 3:</u> Özelleştirme programındaki kuruluşlara ait veya kuruluş lehine irtifak/kullanım hakkı alınmış arsa ve arazilerin, 3621 sayılı Kıyı Kanunu ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında bulunması halinde bu yerlerde genel ve özel kanun hükümlerine göre imar plânlarını yapmaya ve onaylamaya yetkili olan kuruluşlardan, Bayındırlık ve İskân Bakanlığının uygun görüşü ve diğer yetkili kuruluşlardan (Kültür ve Turizm Bakanlığı, Denizcilik Müsteşarlığı, belediyeler ve il özel idareleri) görüş alınarak çevre imar bütünlüğünü bozmayacak her tür ve ölçekte imar plânları ve imar tadilatları ile mevzi imar plânları Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca hazırlanarak Özelleştirme Yüksek Kurulunca onaylanmak suretiyle yürürlüğe girer. İlgili kuruluşlar bu arsa ve arazilerin imar fonksiyonlarını beş yıl süreyle değiştiremezler... <u>9.MADDESİNE yeni fıkra:</u> bu hükümde; 4046 sayılı Özelleştirme Kanunu kapsamında olan bazı yatırımların yapılacağı yerlerde hazırlanan veya hazırlattırılan plânları, Özelleştirme İdaresince değerlendirilmek ve görüşü alınmak kaydı ile re'sen onaylamak konusunda Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na yetki verilmiştir.	<u>TANIM:</u> Her tür ve ölçekte imar plânları ve imar tadilatları ile mevzi imar plânları <u>ÖLÇEK:</u> Belirtilmemiştir. <u>YETKİ:</u> - Özelleştirme programındaki kuruluşlara ait veya kuruluş lehine irtifak/kullanım hakkı alınmış arsa ve arazilerin, 3621 sayılı Kıyı Kanunu ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında bulunması halinde bu yerlerde imar plânlarını yapmaya ve onaylamaya yetkili olan kuruluşlardan, Bayındırlık ve İskân Bakanlığının uygun görüşü ve diğer yetkili kuruluşlardan görüş alınarak her tür ve ölçekte imar plânları ve imar tadilatları ile mevzi imar plânları Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca hazırlanarak Özelleştirme Yüksek Kurulunca onaylanmak suretiyle yürürlüğe girecektir. - 4046 sayılı Özelleştirme Kanunu kapsamında olan bazı yatırımların yapılacağı yerlerde hazırlanan veya hazırlattırılan plânları, Özelleştirme İdaresince değerlendirilmek ve görüşü alınmak kaydı ile re'sen onaylamak konusunda Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na yetki verilmiştir.	5398 sayılı Değişiklik Kanunu'nun getirdiği yeni hükümler ile 3194 sayılı İmar Kanunu'na yeni bir ek madde eklenmiştir (Ek Madde-3). Bu hüküm gereği; özelleştirme kapsamına giren ve 3621 Sayılı Kıyı Kanunu ile 2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'na tabi arsa ve arazilerin planları ilgili kurumlardan izin-görüşler alınmak suretiyle, <u>Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nca</u> hazırlanacak ve onaylanacaktır (<u>her tür ve ölçekteki imar plânları ve imar tadilatları ile mevzi imar plânları</u>). Dolayısı ile, Bayındırlık Bakanlığı'nın yetkisinde olan ve Özelleştirme kapsamına giren alanlardaki plan yetkisi Başbakanlık Özelleştirme İdaresi'ne verilmiştir.

2006	13.05.2006	26167	5491	2872 Sayılı Çevre Kanunu	9/b - 9/d - 18	9.MADDE: Çevrenin korunması amacıyla; 9/b) Ülke fizikî mekânında, sürdürülebilir kalkınma ilkesi doğrultusunda, koruma-kullanma dengesi gözetilerek kentsel ve kırsal nüfusun barınma, çalışma, dinlenme, ulaşım gibi ihtiyaçların karşılanması sonucu oluşabilecek çevre kirliliğini önlemek amacıyla nazım ve uygulama imar plânlarına esas teşkil etmek üzere bölge ve havza bazında 1/50.000-1/100.000 ölçekli çevre düzeni plânları Bakanlıkça yapılır, yaptırılır ve onaylanır. Bölge ve havza bazında çevre düzeni plânlarının yapılmasına ilişkin usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. 9/d) Ülke ve dünya ölçeğinde ekolojik önemi olan, çevre kirlenmeleri ve bozulmalarına duyarlı toprak ve su alanlarını, biyolojik çeşitliliğin, doğal kaynakların ve bunlarla ilgili kültürel	TANIM: Nazım ve uygulama imar planları, bölge ve havza bazında Çevre Düzeni Plânları ÖLÇEK: Çevre Düzeni Plânları: 1/50.000-1/100.000 ölçekli (bölge ve havza bazında) YETKİ: ... - Bölge ve havza bazında 1/50.000-1/100.000 ölçekli çevre düzeni plânları Çevre ve Orman Bakanlığı'nca yapılır, yaptırılır ve onaylanır. Bölge ve havza bazında çevre düzeni plânlarının yapılmasına ilişkin usûl ve esaslar da bu Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. - Özel Çevre Koruma Bölgelerini tespit ve ilan etmeye, bu alanlarda	5491 sayılı Değişiklik Kanunu ile, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9.maddesi değiştirilmiş ve yeni hükümler getirilmek suretiyle <u>Çevre Düzeni Planları konusunda ölçek-kapsam-yetki tartışmasına açıklık getirilmiştir.</u> Söz konusu değişiklikte, Çevre Düzeni Planlarının; ülke fizikî mekânında, sürdürülebilir kalkınma ilkesi doğrultusunda, koruma-kullanma dengesi gözetilerek kentsel ve kırsal nüfusun barınma, çalışma, dinlenme, ulaşım gibi ihtiyaçların karşılanması sonucu oluşabilecek çevre kirliliğini önlemek amacıyla nazım ve uygulama imar plânlarına esas teşkil etmek üzere bölge ve havza bazında ve <u>1/50.000-1/100.000 ölçek</u>lerde hazırlanacağı belirtilmektedir. Ayrıca, bu planların <u>Çevre ve Orman</u>

				kaynakların gelecek kuşaklara ulaşmasını emniyet altına almak üzere gerekli düzenlemelerin yapılabilmesi amacıyla, Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak tespit ve ilan etmeye, bu alanlarda uygulanacak koruma ve kullanma esasları ile plân ve projelerin hangi bakanlıkça hazırlanıp yürütüleceğini belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu bölgelere ilişkin plân ve projelerde; 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 9 uncu maddesi, 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanununun plân onama yetkisini düzenleyen hükümleri, 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 8 inci maddesinin tabiat varlıkları, doğal sit alanları ve bunların korunma alanlarının tespit ve tescili dışında kalan yetkileri düzenleyen hükümleri ile aynı Kanunun 17 nci maddesinin (a) bendi hükümleri uygulanmaz. <u>18.MADDE:</u> Çevre kirliliğinin önlenmesi, çevrenin iyileştirilmesi ve çevre ile ilgili yatırımların desteklenmesi amacıyla; Atıksu arıtımı, atık bertarafı ve katı atık geri kazanım tesislerinin gözetim, fizibilite, etüt, proje ve inşaat işlerinin kredi veya yardım suretiyle desteklenmesi ile çevre düzeni plânlarının yapımı, hava, su ve toprak kalitesinin ölçüm ve izleme ağının oluşturulması, gürültünün önlenmesi ile ilgili etüt ve projelerin desteklenmesi, acil müdahale plânlarının hazırlanması, Çevresel Etki Değerlendirmesi faaliyetleri, havza koruma plânı çalışmaları, biyolojik çeşitliliğin korunması, çölleşme ve iklim değişikliği ile mücadele çalışmaları, stratejik	uygulanacak koruma ve kullanma esasları ile plân ve projelerin hangi bakanlıkça hazırlanıp yürütüleceğini belirlemeye ise Bakanlar Kurulu yetkilidir.	<u>Bakanlığı'nca yapılacağı, yaptırılacağı ve onaylanacağı</u> belirtilmektedir. Bölge ve havza bazında Çevre Düzeni Plânlarının yapılmasına ilişkin usûl ve esasların ise yine bu Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği hükme bağlanmıştır. Böylece, <u>bölge ve havza bazında 1/100.000 - 1/50.000 ölçekli Çevre Düzeni Planları'nı yapma yetkisi Çevre ve Orman Bakanlığı'na verilmiştir.</u> 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun bu hükmünde; <u>Çevre Düzeni Planları doğal çevrenin korunması bağlamında tanımlanmıştır.</u> Bölge ve havza bazında yapılacak ÇDP'nin ölçeğine değinilmiş, bu planların yapılması-yaptırılması ve onaylanmasında Çevre ve Orman Bakanlığı yetkili kılınmıştır. 2872 sayılı Çevre Kanunu'nda yer alan düzenleme, Çevre Düzeni Planının ismine uygun olarak, <u>çevre üzerinde olası risklerin ortadan kaldırılmasına yönelik bir plan tanımını ortaya koymaktadır.</u>

					çevresel değerlendirme, nesli tehlikede olan bitki ve hayvan türleri ile yaşama ortamlarının korunması, uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan yükümlülüklerin karşılanması, çevre eğitimi ve yayını ile ilgili faaliyetler ve ihtisas komisyonları için yapılan harcamalar ile çevre kirliliğinin giderilmesi çalışmaları için Bakanlık bütçesine, yılı bütçe gelirleri içerisinde tahmin edilen yukarıdaki gelirler karşılığı ödenek öngörülür.		

	12.07.2006	26226	5538	5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu	7	<u>7.MADDESİNİN son fıkrası:</u> aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunuyla Sanayi ve Ticaret Bakanlığına ve organize sanayi bölgelerine tanınan yetki ve sorumluluklar ile sivil hava ulaşımına açık havaalanları ve bu havaalanları bünyesinde yer alan tüm tesisler bu Kanunun kapsamı dışındadır.	<u>TANIM:</u> Belirtilmemiştir. <u>ÖLCEK:</u> Belirtilmemiştir. <u>YETKİ:</u> 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunuyla Sanayi ve Ticaret Bakanlığına ve organize sanayi bölgelerine tanınan yetki ve sorumluluklar ile sivil hava ulaşımına açık havaalanları ve bu havaalanları bünyesinde yer alan tüm tesisler 5216 sayılı Kanunun kapsamı dışına çıkarılmış, bu alanlardaki tüm işlemler ilgili olarak Belediyelerin/Büyükşehir Belediyelerinin yetkisi ortadan kaldırılmıştır.	5538 sayılı Değişiklik Kanunu ile, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 7.maddesinin son fıkrası değiştirilmiştir; 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu kapsamındaki yerlere ek olarak, sivil hava ulaşımına açık havaalanları ve bu havaalanları bünyesinde yer alan tüm tesisler bu Kanunun kapsamı dışına çıkarılmıştır. Böylece bu alanlardaki tüm işlemler ilgili olarak Belediyeler-Büyükşehir Belediyelerinin yetkileri bulunmadığı ifade edilmekte ve bu Kanunun uygulanamayacağı bildirilmektedir. Ancak bu alanlardaki plan işlemlerinin hangi kurum tarafından yapılacağı bildirilmemektedir. Bu durumda, bu alanlardaki Planlama Yetkilerinin ilgili kurumlar tarafından mı yoksa Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından mı yürütüleceği hususunda tereddütler oluşmaktadır. Bu hükümün incelenmesi neticesinde, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın bu alanlarda yetki sahibi olacağı izlenimi oluşmaktadır.

					TANIM: <i>İl Çevre Düzeni Plânı</i> ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: ... - İl çevre düzeni plânı; valinin koordinasyonunda, büyükşehirlerde büyükşehir belediyeleri, diğer illerde il belediyesi ve il özel idaresi ile birlikte yapılır. Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde il çevre düzeni planı ilgili Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılır veya yaptırılır ve doğrudan Belediye Meclisi tarafından onaylanır - Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyeleri hariç, İl çevre düzeni plânı belediye meclisi ile il genel meclisi tarafından görüşülür, karara bağlanır, onaylanır.	5538 sayılı Değişiklik Kanunu ile 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6.maddesine; - Birinci fıkrasının (a) bendindeki "İlin çevre düzeni planı" ibaresinden önce gelmek üzere "<u>Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyeleri hariç</u>" ibaresi, - Üçüncü fıkrasının sonuna "Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde il çevre düzeni planı ilgili Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılır veya yaptırılır ve doğrudan Belediye Meclisi tarafından onaylanır."cümlesi, eklenmiştir. Bu eklemeler ile; <u>Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde, Çevre Düzeni Planlarını hazırlama-onaylama yetkisi İl Özel İdarelerinden alınmış ve ilgili Büyükşehir Belediyelerine verilmiştir</u> (İstanbul, Kocaeli vd).
		5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu	6/a - 6/3 - 10/c	6.MADDE: Birinci fıkrasının (a) bendindeki "İlin çevre düzeni planı" ibaresinden önce gelmek üzere "Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyeleri hariç" ibaresi, Üçüncü fıkrasının sonuna ". "cümlesi, eklenmiştir. 10.MADDE: (c) bendindeki "İl Çevre Düzeni Planı" ibaresinden önce gelmek üzere "Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyeleri hariç" ibaresi eklenmiştir.		
		5393 sayılı Belediye Kanunu	18/c	18.MADDE: birinci fıkrasının (c) bendinin sonuna, "Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde il çevre düzeni planı ilgili Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılır veya yaptırılır ve doğrudan Belediye Meclisi tarafından onaylanır." cümlesi eklenmiştir.	TANIM: İmar plânları, <i>İl Çevre Düzeni Plânı</i> ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: Belediyenin imar plânlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni plânını kabul etmek Belediye Meclisi'nin görevi-yetkisidir. Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde il çevre düzeni planı ilgili Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılır veya yaptırılır ve doğrudan Belediye Meclisi tarafından onaylanır.	5538 sayılı Değişiklik Kanunu ile, 5393 sayılı Belediye Kanununun 18.maddesine yeni bir hüküm eklenmiş; <u>Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde, İl Çevre Düzeni Planının ilgili Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılacağı veya yaptırılacağı ve doğrudan Belediye Meclisi tarafından onaylanacağı açıklanmıştır.</u> Böylece; belediye sınırları il sınırı olan Kocaeli, İstanbul... gibi iller Çevre Düzeni Planlarını onamak dışında, bu planları yapmak-yaptırmak konusunda da yetkili hale gelmiştir.

2008	06.06.2008	B.09.0.TAU .0.17.00.00- 4851	T.C. BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI - Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü'nün "ÇEVRE DÜZENİ PLANLARI" konulu GENELGE Sİ (2008/5)	5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu hükümleri doğrultusunda, il çevre düzeni planı yapılmamış ve onaylanmamış ancak il bütününde değil de birden çok belediyeyi kapsayan alanlarda gerek Bakanlığımızca gerekse de mülga Çevre Bakanlığınca onaylanan çevre düzeni planları ile bu planlarda yapılacak plan değişikliklerinde hangi kurumun yetkili olduğuna ilişkin bazı tereddütlere dair yazılar çeşitli tarihlerde Bakanlığımıza iletilmiş olup bu hususlara açıklık getirilmesi gerektiği tespit edilmiştir. 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9.uncu maddesinin b) bendi hükmünde; "Ülke fizikî mekânında, sürdürülebilir kalkınma ilkesi doğrultusunda, koruma-kullanma dengesi gözetilerek kentsel ve kırsal nüfusun barınma, çalışma, dinlenme, ulaşım gibi ihtiyaçların karşılanması sonucu oluşabilecek çevre kirliliğini önlemek amacıyla nazım ve uygulama imar plânlarına esas teşkil etmek üzere bölge ve havza bazında 1/50.000-1/100.000 ölçekli çevre düzeni plânları Bakanlıkça yapılır, yaptırılır ve onaylanır." denilmektedir. 2872 sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının Çevre Kanunu'nun 6.ncı maddesinin değiştiren 9.uncu madde uyarınca yapılacak bölge ve havza bazındaki çevre düzeni planının niteliği madde gerekçesinde açıklanmamıştır. Buna ilave olarak, anılan Kanun metnine ilişkin değişiklik önerisinde belirtilen gerekçede yer verilen; "Bakanlığın görevleri arasında bulunmayan barınma, çalışma ve ihtiyaç alanlarını belirleme hükmü çıkarılmış..." ifadesi ve Kanun metninde geçen "Ülke fiziki mekanında, sürdürülebilir kalkınma ilkesi doğrultusunda, koruma-kullanma dengesi gözetilerek kentsel ve kırsal nüfusun barınma, çalışma, dinlenme, ulaşım gibi ihtiyaçlarının karşılanması sonucu	TANIM: İl Çevre Düzeni Planları. ÖLCEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: İl bütününde 5302 sayılı Kanun uyarınca il çevre düzeni planı onaylanmamış ise, Bayındırlık Bakanlığınca ve mülga Çevre Bakanlığınca daha evvel ki tarihlerde 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5. maddesinde tanımlandığı şekilde onaylanmış ve halen geçerliliğini koruyan çevre düzeni planlarının bulunması halinde, söz konusu çevre düzeni planlarında istenilebilecek değişiklik taleplerinin 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9. maddesi kapsamında Bayındırlık Bakanlığınca değerlendirilmesinin gerektiği.	5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu hükümleri doğrultusunda, il çevre düzeni planı yapılmamış ve onaylanmamış ancak il bütününde değil de birden çok belediyeyi kapsayan alanlarda gerek Bayındırlık Bakanlığınca gerekse de mülga Çevre Bakanlığınca onaylanan çevre düzeni planları ile bu planlarda yapılacak plan değişikliklerinde hangi kurumun yetkili olduğuna ilişkin bazı tereddütlere dair yazıların çeşitli tarihlerde Bakanlığa iletilmiş olduğu, bu hususlara açıklık getirilmesi gerektiğinin tespit edildiği belirtilmiştir. Bu çerçevede, İl bütününde 5302 sayılı Kanun uyarınca il çevre düzeni planı onaylanmamış ise, Bayındırlık Bakanlığınca ve mülga Çevre Bakanlığınca daha evvel ki tarihlerde 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5. maddesinde tanımlandığı şekilde onaylanmış ve halen geçerliliğini

oluşabilecek çevre kirliliğini önlemek amacıyla...” ibaresi birlikte değerlendirildiğinde; Çevre Kanunu’nun anılan fıkrasında sözü edilen plan; imara, yapılaşmaya ve yerleşmeye yönelik değil, imar, yapılaşma ve yerleşme sonucu ortaya çıkabilecek çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik nitelik taşıyan ve mekansal kararlar içermeyen ekolojik plandır. Bu, 2872 sayılı Kanunun 6.nci maddesinin gerekçesinde, madde hükmünü ilave ettiren yasa koyucu tarafından da tartışmasız ve net bir şekilde belirtilmiştir.

Diğer yandan, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu’nun 6. maddesinde; “İl çevre düzeni planı; Valinin koordinasyonunda, büyükşehirlerde büyükşehir belediyeleri, diğer illerde il belediyesi ve il özel idaresi ile birlikte yapılır. İl çevre düzeni plânı belediye meclisi ile il genel meclisi tarafından onaylanır. Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde il çevre düzeni planı ilgili Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılır veya yaptırılır ve doğrudan Belediye Meclisi tarafından onaylanır.” şeklinde ifade edilmiştir. Bu kapsamda, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu’nda “il çevre düzeni planı” kavramına tanım getirilmemekle birlikte, madde hükmünden anlaşılacağı üzere bu planlar il bütününde yapılması zorunlu olan çevre düzeni planlarıdır.

3194 sayılı İmar Kanunu’nun 5. maddesinde ise; “Çevre düzeni planı: ülke ve bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanılması kararlarını belirleyen plandır.” ifadesiyle tanımlanmıştır.

Şimdiye kadar değinilen madde hükümleri çerçevesinde, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 5302, 5216 ve 5393 sayılı Kanunlar ve 3194 sayılı İmar Kanunu birlikte değerlendirildiğinde; 2872 sayılı Çevre Kanunu hükümleri kapsamında bölge ve havza bazında kentsel ve kırsal nüfusun barınma, çalışma, dinlenme, ulaşım gibi ihtiyaçlarının karşılanması sonucu oluşabilecek çevre kirliliğini önleme amacıyla hazırlanan çevre düzeni planları ile 5302, 5216 ve 5393 sayılı Kanunlarla onaylanan çevre düzeni planlarının aynı planlar olmadığı açıktır. 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında onaylanan planlar imara, yerleşme ve yapılaşmaya yönelik mekansal boyutlu, fiziksel planlar değildir. Bu durum Başbakanlıkça Çevre ve Orman Bakanlığına gönderilen hukuki değerlendirmelerde de belirtilmiştir.

Bu çerçevede, İl bütününde 5302 sayılı Kanun uyarınca il çevre düzeni planı onaylanmamış ise, Bakanlığımızca ve mülga Çevre Bakanlığınca daha evvel ki tarihlerde 3194 sayılı İmar Kanunu’nun 5. maddesinde tanımlandığı şekilde onaylanmış ve halen geçerliliğini koruyan çevre düzeni planlarının bulunması halinde, söz konusu çevre düzeni planlarında

koruyan çevre düzeni planlarının bulunması halinde, söz konusu çevre düzeni planlarında istenilebilecek değişiklik taleplerinin 3194 sayılı İmar Kanunu’nun 9. maddesi kapsamında Bayındırlık Bakanlığınca değerlendirilmesinin gerektiği bildirilmiştir.

istenilebilecek değişiklik taleplerinin 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9. maddesi kapsamında Bakanlığımızca değerlendirilmesi gerekmekte olup konuya ilişkin Valiliğiniz sınırları içerisinde bulunan bütün belediyelerin Genelgemizde belirtilen hususlar dahilinde bilgilendirilmesinin sağlanması hususunda bilgi alınmasını ve gereğini rica ederim.

						4.MADDE: birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. Başkanlık, gecekondü dönüşüm projesi uygulayacağı alanlarda veya mülkiyeti kendisine ait arsa ve arazilerde veya valiliklerce toplu konut iskan sahası olarak belirlenen alanlarda çevre ve imar bütünlüğünü bozmayacak şekilde her tür ve ölçekteki planlar ile imar planlarını yapmaya, yaptırmaya ve tadil etmeye yetkilidir. Bu planlar; büyükşehir belediye sınırları içerisinde kalan alanlar için büyükşehir belediye meclisi tarafından, il ve ilçe belediye sınırları ile mücavir alanları içerisinde kalan alanlar için ilgili belediye meclisleri tarafından, beldelerde ve diğer yerlerde ilgili valilik tarafından, planların belediyelere veya valiliğe intikal ettiği tarihten itibaren üç ay içerisinde aynen veya değiştirilerek onaylanır. Belediyeler ve valilik tarafından üç ay içerisinde onaylanmayan planlar Başkanlık tarafından re'sen onaylanır. Belediyeler, valilik veya Başkanlık tarafından onaylanan bu planlar; askı, ilan ve itiraza dair kararlar da dahil olmak üzere 3194 sayılı İmar Kanunu hükümlerine göre belediyeler ve ilgili kamu kurumları tarafından yapılacak tüm işlemler Başkanlık tarafından re'sen yapılmak suretiyle yürürlüğe konur.	TANIM: Her tür ve ölçekteki plânlar, imar planları ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: Başkanlık, gecekondü dönüşüm projesi uygulayacağı alanlarda veya mülkiyeti kendisine ait arsa ve arazilerde veya valiliklerce toplu konut iskan sahası olarak belirlenen alanlarda her tür ve ölçekteki planlar ile imar planlarını yapmaya, yaptırmaya ve tadil etmeye yetkilidir. - Bu planlar; büyükşehir belediye sınırları içerisinde kalan alanlar için büyükşehir belediye meclisi tarafından - İl ve ilçe belediye sınırları ile mücavir alanları içerisinde kalan alanlar için ilgili belediye meclisleri tarafından - Beldelerde ve diğer yerlerde ilgili valilik tarafından, planların belediyelere veya valiliğe intikal ettiği tarihten itibaren üç ay içerisinde aynen veya değiştirilerek onaylanır. Belediyeler ve valilik tarafından üç ay içerisinde onaylanmayan planlar Başkanlık tarafından re'sen onaylanır. Belediyeler, valilik veya Başkanlık tarafından onaylanan bu planlar; askı, ilan ve itiraza dair kararlar da dahil olmak üzere 3194 sayılı İmar Kanunu hükümlerine göre belediyeler ve ilgili kamu kurumları tarafından	5793 sayılı Değişiklik Kanunu ile 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu'nun 4.maddesinde değişiklik yapılmıştır; <u>Başbakanlık Toplu Konut İdaresi</u>, gecekondü dönüşüm projesi uygulayacağı alanlarda veya mülkiyeti kendisine ait arsa ve arazilerde veya valiliklerce toplu konut iskan sahası olarak belirlenen alanlarda <u>her tür ve ölçekteki planları yapmaya, yaptırmaya ve tadil etmeye, gerekli hallerde re'sen onaylamaya ve askı, ilan, itiraza dair kararlar da dahil olmak üzere 3194 sayılı İmar Kanunu hükümlerine göre belediyeler ve ilgili kamu kurumları tarafından yapılacak tüm işlemleri yapmak suretiyle yürürlüğe koymaya yetkili kılınmıştır.</u> Bu değişiklik ile Kanuna "her tür ve ölçekteki planlar" ifadesi eklenmiş, <u>böylece Çevre Düzeni Planı yapma-yaptırma-değiştirme-gerektiğinde re'sen onaylayıp askıya çıkararak yürürlüğe koyma konularında Toplu Konut İdaresi'ne yetki verilmiştir.</u>
06.08.2008	26959	5793	2985 sayılı Toplu Konut Kanunu	4				

							yapılacak tüm işlemler Başkanlık tarafından re'sen yapılmak suretiyle yürürlüğe konur.	

			3194 Sayılı İmar Kanunu	EK MADDE-3	EK MADDE 3: ...her tür ve ölçekte plan, imar planı ile değişiklik ve revizyonları müellifi şehir plancısı olmak üzere Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca yapılarak veya yaptırılarak Özelleştirme Yüksek Kurulunca onaylanmak ve Resmi Gazetede yayımlanmak suretiyle kesinleşir ve bu Kanunun 8 inci maddesinde yer alan ilan ve askıya dair hükümlerden muaf olarak yürürlüğe girer.	TANIM: Her tür ve ölçekte plan, imar planı ile değişiklik ve revizyonları ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: ... - Özelleştirme programındaki kuruluşlara ait veya kuruluş lehine irtifak/kullanım hakkı alınmış arsa ve arazilerin, 3621 sayılı Kıyı Kanunu ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında bulunması halinde bu yerlerde imar plânlarını yapmaya ve onaylamaya yetkili olan kuruluşlardan, Bayındırlık ve İskân Bakanlığının uygun görüşü ve diğer yetkili kuruluşlardan görüş alınarak her tür ve ölçekte plan, imar planı ile değişiklik ve revizyonları müellifi şehir plancısı olmak üzere Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca yapılarak veya yaptırılarak Özelleştirme Yüksek Kurulunca onaylanmak ve Resmi Gazetede yayımlanmak suretiyle kesinleşir ve bu Kanunun 8 inci maddesinde yer alan ilan ve askıya dair hükümlerden muaf olarak yürürlüğe girer.	5793 sayılı Değişiklik Kanunu ile 3194 Sayılı İmar Kanunu'nun Ek Madde-3'de değişiklik yapılmış; <u>özelleştirme kapsamına giren alanlardaki her tür ve ölçekteki planı yapmak-yaptırmak-onaylamak-kesinleştirmek (Resmi Gazetede yayımlanmak suretiyle) ve ilan/askı hükümlerinden muaf olarak yürürlüğe koymak konularında tüm yetkiler Başbakanlık Özelleştirme İdaresi'ne verilmiştir.</u> Bu hüküm ile, Özelleştirme İdaresi'nce yürütülen planların ilan ve askı süreleri/şartlarından da muaf olması sağlanmıştır.

	11.11.2008	27051	ÇEVRE DÜZENİ PLANLARI NA DAİR YÖNETME LİK	4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 2. ve 10. maddesi ile 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9. maddesine dayanılarak hazırlanmıştır. Yönetmeliğin ilk yayımlanmış hali	1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10 - 11 - 12 - 13 - 14 - 15 - 16 - 17	MADDE 1 – Amaç: (1) Bu Yönetmeliğin amacı, ülkemizin sahip olduğu doğal, tarihi ve kültürel zenginliğin korunarak kalkınma planları ve varsa bölge planları temel alınarak, ekonomik kararlarla ekolojik kararların bir arada düşünülmesine imkan veren, genel arazi kullanım kararları ile bunlara ilişkin strateji ve politikaları oluşturmak ve çevre kirliliğini önlemek amacıyla nazım ve uygulama imar planlarına esas teşkil etmek üzere bölge ve havza bazında 1/50.000-1/100.000 ölçekteki çevre düzeni planlarının hazırlanmasına, hazırlattırılmasına, onaylanmasına, izlenmesine, denetlenmesine ve bu planlar üzerinde yapılacak değişikliklere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir. MADDE 2 – Kapsam: (1) Bu Yönetmelik, planlama alanı bütününde 1 inci maddede tanımlanan amaç doğrultusunda hazırlanacak 1/50.000-1/100.000 ölçekteki çevre düzeni planı, revizyon, ilave ve değişikliklerinin hazırlanması, hazırlatılması, onaylanması, uygulanmasının izlenmesi ve denetlenmesine ilişkin usul ve esasları kapsar. MADDE 3 – Dayanak (1) Bu Yönetmelik, 1/5/2003 tarihli ve 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 2 nci ve 10 uncu maddesi ile 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9 uncu maddesine dayanılarak hazırlanmıştır. MADDE 4 – Tanımlar: (1) Bu Yönetmelikte geçen; a) Alt ölçekli plan: Çevre düzeni planı sınırları içerisinde çevre düzeni planına uygun olarak ilgili idarelerince	TANIM: Bölge planları, nazım ve uygulama imar planları, bölge ve havza bazında çevre düzeni planları ve bu planlar üzerinde yapılacak değişiklikler, revizyon ve ilaveler, alt ölçekli plan, ilave plan, imar planı, plan değişikliği, plan revizyonu ÖLÇEK: Çevre Düzeni Planları: 1/50.000-1/100.000 ölçekte (bölge ve havza bazında) YETKİ: - Bölge ve havza bazında 1/50.000-1/100.000 ölçekteki çevre düzeni planlarının hazırlanması, hazırlattırılması, onaylanması, izlenmesi, denetlenmesi ve bu planlar üzerinde yapılacak değişikliklerin yapılması Çevre ve Orman Bakanlığı'nca yürütülecektir. - 3194 sayılı İmar Kanununun 9 uncu maddesi çerçevesinde yapılacak yatırımlara ilişkin 1/50.000 – 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planlarına ilişkin değişiklikler Çevre ve Orman Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca yapılır.	Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik, 01.05.2003 tarihli 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 2. ve 10. maddeleri ile 09.08.1983 tarihli 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9. maddesine dayanılarak; bölge ve havza bazında 1/50.000-1/100.000 ölçekteki Çevre Düzeni Planlarının hazırlanması, hazırlattırılması, onaylanması, izlenmesi, denetlenmesi ve bu planlar üzerinde yapılacak değişikliklere ilişkin usul ve esasları düzenlemek üzere Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanmış ve çıkarılmıştır. Tanımdan da anlaşılacağı üzere, burada ifade edilmek istenilen <u>bölge ve havza ölçeğinde ve daha çok çevre kirliliğinin önlenmesi-ekolojik çevrelerin gözetilmesi şeklinde yapılacak Çevre Düzeni Planlarıdır.</u> Yönetmeliğin 15.maddesinde; <u>3194 sayılı İmar Kanunu'nun planlamada Bayındırlık ve İskan Bakanlığının yetkisini tanımlayan 9.maddesi kapsamında yapılacak 1/50.000 – 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planlarının değişikliklerinin de Bayındırlık Bakanlığı tarafından yapılabileceği belirtilmektedir (Çevre ve Orman Bakanlığının görüşünün alınması suretiyle). Bu hükümden de anlaşılacağı üzere, Çevre ve Orman Bakanlığının yetkili olduğu "Çevre Düzeni Planları" ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığının yetkili olduğu ÇDP'ı birbirlerinden ayırılmaktadır.</u>

hazırlanacak ve onaylanacak olan planları,
b) Bakanlık: Çevre ve Orman Bakanlığını,
c) Çevre düzeni planı: Ülke ve bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanılması kararlarını belirleyen planı,
f) İlave plan: Yürürlükte bulunan mevcut plana bitişik ve mevcut planın genel arazi kullanım kararları ile süreklilik, bütünlük ve uyum sağlayacak biçimde 9 uncu maddede belirtilen gerekçelere dayalı olarak hazırlanan planı,
g) İlgili idare: Alt ölçekli plan yapma, yaptırma ve onaylama yetkisine sahip idareleri,
ğ) İmar planı: 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu ile 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda tanımlanan nazım ve uygulama imar planlarını,
ı) Plan değişikliği: Çevre düzeni planı ana kararlarını, sürekliliğini, bütünlüğünü bozmayacak nitelikte, 9 uncu maddede belirtilen gerekçelere dayanarak yapılan kısmi değişikliği,
i) Plan revizyonu: Çevre düzeni planının ihtiyaca cevap vermediği veya 9 uncu maddede belirtilen gerekçelerin planın vizyonu, amacı, hedefleri, stratejileri, ilke ve politikaları açısından plan ana kararlarını, sürekliliğini, bütünlüğünü etkilemesi halinde çevre düzeni planı bütününde yapılan değişikliği,
j) Havza: Bir akarsu kaynağını besleyen yüzey ve yeraltı su kaynaklarının tabii su toplama alanını kapsayacak biçimde, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce belirlenmiş olan alanları,
k) Bölge: Coğrafi, sosyal, ekonomik, fiziksel nitelikleri açısından benzerlik

gösteren alanları ve/veya Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca belirlenmiş olan istatistikî bölge (düzey 2) birimlerini,
l) Planlama alanı: Havza ve/veya bölge sınırlarını kapsayan alanı veya mekânsal, yönetsel ve kentsel fonksiyonlar açısından bütünlük gösteren alanlar dikkate alınarak belirlenen alanı,
m) Yetkili idare: İlgili mevzuatı uyarınca çevre düzeni planı yapma, yaptırma, onaylama ve izleme ve denetleme yetkisine sahip idareleri, ifade eder.
MADDE 5 – Planın niteliği:...
MADDE 6 – Planlama alanının tespiti:...
MADDE 7 – Bilgi toplanması:...
MADDE 8 – Uyulacak temel esaslar:...
MADDE 9 – Revizyon, ilave ve değişikliklerin yapılması:...
MADDE 10 – Planların hazırlanması, hazırlatılması ve incelenmesine ilişkin idari ve teknik usuller:...
MADDE 11 – Koordinasyon:...
MADDE 12 – Planların onaylanması, yürürlüğe girmesi ve ilanı:...
MADDE 13 – Onaylanan planların dağıtımı:...
MADDE 14 – Planlara ilişkin uygulamaların izlenmesi ve denetlenmesi:...
MADDE 15 – Diğer hükümler: (1) 3194 sayılı İmar Kanununun 9 uncu maddesi çerçevesinde yapılacak yatırımlara ilişkin 1/50.000 – 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planlarına ilişkin değişiklikler Çevre ve Orman Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca yapılır.

2011	08.06.2011	27958 (Mükerrer)	636 sayılı ÇEVRE, ORMAN VE ŞEHİRCİLİ K BAKANLI ĞININ TEŞKİLAT VE GÖREVLİ Rİ HAKKIND A KANUN HÜKMÜN DE KARARNA ME	KHK'nın ilk yayımlanmış hali (uygulanamada n başka KHKlar çıkıştır)	2/b - 2/ç 2/d - 7/a - 7/c - 7/ç - 7/g - 7/ğ - 7/h - 7/ı - 7/k - 11/a - 11/b - 11/c - 16/c - 16/ç - 37...	6223 sayılı Kanun ile verilen yetkiye dayanılarak hazırlanan 636 sayılı "Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK" 8 Haziran 2011 tarihinde Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yayımlanarak yürürlüğe girmiş, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Çevre ve Orman Bakanlığı'nın birleştirilmesi yolunda ilk adım atılmıştır. Genel seçimlerin yapılmasından yalnızca 4 gün önce yayınlanan bu Kararname gereğince bakanlık birleştirmeleri gerçekleşmeden, seçimler sonrasında yeni bir kararname hazırlanmıştır. Bakanlar Kurulu tarafından 29 Haziran 2011 tarihinde kabul edilen ve 4 Temmuz 2011'de Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 644 sayılı Kararname ile "Çevre ve Şehircilik Bakanlığı", 645 sayılı Kararname ile de "Orman ve Su İşleri Bakanlığı" kurulmuş, seçimler öncesinde birleştirilen iki bakanlık yeniden ayrıştırılmıştır.	TANIM: Havza koruma planları, her tür ve ölçekteki fiziki planlar, mekansal strateji planları, her tür ve ölçekteki çevre düzeni planları ve imar planları, sektörel planlar; kıyı alanlarının planlaması, kıyı ve dolgu alanları ile bu alanların geri sahalarına ilişkin her tür ve ölçekteki planlar; milli parklar-tabiat parkları-tabiat anıtları-tabiatı koruma alanları ve sulak alanların planlanması; yaban hayatı ve kara av kaynakları ile orman için su kaynakları, dere, göl, gölet ve sulak alanların, hassas bölgelerin planlanması.... ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: Yukarıda belirtilen tüm alanlarla ilgili olarak her ölçekteki planı; ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak hazırlamak-hazırlatmak-onaylamak, uygulanmasını sağlamak, uygulanması aşamasında koordinasyonu sağlamak, plan değişikliği-plan revizyonlarını karara bağlamak ve onaylamak, her tür ve ölçekteki planların temel ilke ve stratejilerinin belirlenmesi, esas ve	Ülkemizde, üst ölçekli planlama yetkisini kullanan Bakanlıklar arasında var olan tartışmalar uzun süre devam etmiştir. Bakanlıklar arasında kanun-yönetmelik-khk-genelgeler yoluyla süregelen bu yetki karmaşası zamanla içinden çıkılmaz bir hal almıştır. Bu karmaşanın verdiği rahatsız duruma çözüm oluşturulması amacıyla, Bakanlıkların yeniden düzenlendiği bir aşamada; üst ölçekli planlama yetkisini kullanan Bakanlıkların birleştirilmesini (Bayındırlık Bakanlığı ile Çevre ve Orman Bakanlığı), üst ölçekli plan konusunda yaşanan karmaşanın giderilmesini, planlama ve yapılaşma sürecinin kurallara bağlanmasını ve uygulamaların denetimini de sağlayacak bir yeni Bakanlığın oluşturulmasına ilişkin tartışmalar yoğunlaşırken, 12.06.2011 tarihinde gerçekleştirilmiş olan Genel Seçimler öncesinde, 06.04.2011 tarihinde TBMM'de kabul edilen ve 03.05.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6223 sayılı "Yetki Kanunu" ile Bakanlar Kurulu'na 6 ay süre ile kanun hükmünde kararname (KHK) çıkarma yetkisi verilmiştir. 6223 sayılı Kanun ile verilen yetkiye dayanılarak hazırlanan <u>636 sayılı Çevre-Orman ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmünde</u>

						usullerinin belirlenmesi, uygulamaların denetlenmesi... konularında Çevre-Orman ve Şehircilik Bakanlığı'nın oldukça geniş yetkileri bulunmaktadır.	<u>Kararname</u> 08.06.2011 tarihli 27958 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Çevre ve Orman Bakanlığı'nın birleştirilmesi ve iki bakanlığın yetkilerinin tek bir idarede toplanması yolunda ilk adım atılmıştır (Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığı). Ancak, 636 sayılı KHK uygulanmaya başlanmadan, genel seçimlerin yapılmasından yalnızca 4 gün önce yayınlanan 636 sayılı Kanun Hükmünde Kararname gereğince bakanlık birleştirmeleri gerçekleşmeden, seçimler sonrasında yeni iki kararname (644 ve 645 sayılı KHK'lar) hazırlanmıştır. Bakanlar Kurulu tarafından 29.06.2011 tarihinde kabul edilen ve 04.07.2011 tarihli 28028 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile "Çevre ve Şehircilik Bakanlığı", 645 sayılı Kararname ile de "Orman ve Su İşleri Bakanlığı" kurulmuş, seçimler öncesinde birleştirilen iki bakanlık yeniden ayrıştırılmıştır. Ayrışma aşamasında planlamaya yönelik yetkiler tek bir bakanlık bünyesinde toplanmış olsa da (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı), birbiriyle çelişen üst ölçekli plan türlerinin tümüyle korunması ve farklı Kurumların yetki sahibi olması, karmaşanın sürmesine neden olmuştur.

	04.07.2011	27984 (Mükerrer)	644 sayılı ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİ K BAKANLI ĞININ TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN HÜKMÜN DE KARARNA ME	KHK'nın ilk yayımlanmış hali	2/b - 2/ç - 2/d - 2/ğ - 2/h - 7/1a - 7/1c - 7/1ç - 7/1f - 7/1h - 7/1i - 7/1j - 7/2 - 7/3 - 11/1b - 16/1c - 16/1ç	<u>2.MADDESİ:</u> Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görevleri şunlardır: 2/b) Çevrenin korunması ve iyileştirilmesi ile çevre kirliliğinin önlenmesi için prensip ve politikalar tespit etmek, standart ve ölçütler geliştirmek, programlar hazırlamak; bu çerçevede eğitim, araştırma, projelendirme, eylem planları ve havza koruma planları ile kirlilik haritalarını oluşturmak, bunların uygulama esaslarını tespit etmek ve izlemek, iklim değişikliği ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek. 2/ç) Her tür ve ölçekteki fiziki planlara ve bunların uygulanmasına yönelik temel ilke, strateji ve standartları belirlemek ve bunların uygulanmasını sağlamak, Bakanlar Kurulunca yetkilendirilen alanlar ile merkezi idarenin yetkisi içindeki kamu yatırımları, mülkiyeti kamuya ait olan arsa ve araziler üzerinde yapılacak olan yapılarda, milli güvenliğe dair tesisler, askeri yasak bölgeler, genel sığınak alanları, özel güvenlik bölgeleri, enerji ve telekomünikasyon tesislerine ilişkin etütleri, harita, plan, parselasyon planlarını ve değişikliklerini resen	<u>TANIM:</u> havza koruma planları, her tür ve ölçekteki fiziki planlar, mekânsal strateji planları; Gecekondu, kıyı alanları ve tesisleri ile niteliğinin bozulması nedeniyle orman ve mera dışına çıkarılan alanlar dâhil kentsel ve kırsal alan ve yerleşmelerde, Bakanlar Kurulunca belirlenen finans merkezleri ve benzeri özel proje alanları ve özel yapım gerektiren yapılaşmalar, 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu uyarınca Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan uygulamalara ilişkin her tür ve ölçekte plan; üst ölçekli mekânsal strateji planlarını ve çevre düzeni planları; Havza ve bölge bazındaki çevre düzeni planları da dâhil her tür ve ölçekteki çevre düzeni planları ve imar planları,	644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görevlerini belirleyen 2/b-2/ç-2/d-2/ğ-2/h bentleri ve özellikle 7.maddesinde tanımlanan görev ve yetkiler çerçevesinde, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na; - <u>üst ölçekli mekânsal strateji planlarını ve çevre düzeni planlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak hazırlamak, hazırlatmak, onaylamak ve uygulamanın bu stratejilere göre yürütülmesini sağlamak;</u> - <u>havza veya bölge bazında çevre düzeni planlarını yapmak, yaptırmak, onaylamak ve bu planların uygulanmasını ve denetlenmesini sağlamak;</u> - sektörel planların havza veya bölge düzeyindeki mekânsal strateji planlarına ve çevre düzeni planlarına uyumlu hazırlanmasını sağlamak; - <u>havza ve bölge bazındaki çevre düzeni planları da dâhil her tür ve</u>

				yapmak, yaptırmak, onaylamak ve başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yetkili idarelerce ruhsatlandırma yapılmaması halinde resen ruhsat ve yapı kullanma izni vermek. 2/d) Mekânsal strateji planlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak suretiyle hazırlamak ve mahalli idarelerin plan kararlarının bu stratejilere uygunluğunu denetlemek. 2/ğ) Gecekondu, kıyı alanları ve tesisleri ile niteliğinin bozulması nedeniyle orman ve mera dışına çıkarılan alanlar dâhil kentsel ve kırsal alan ve yerleşmelerde yapılacak iyileştirme, yenileme ve dönüşüm uygulamalarında idarelerce uyulacak usul ve esasları belirlemek, Bakanlar Kurulunca belirlenen bu nitelikteki uygulamalar ile finans merkezleri ve benzeri özel proje alanları ve özel yapım gerektiren yapılaşmalar ile 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu uyarınca Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan uygulamalara ilişkin her tür ve ölçekte etüt, harita, plan, parselasyon planı ve yapı projelerini	sektörel planlar, havza veya bölge düzeyindeki mekânsal strateji planları; Bakanlar Kurulunca belirlenen proje kapsamı içerisinde kalmak kaydıyla kamuya ait tescilli arazilerde her tür ve ölçekteki planlar; kıyı ve dolgu alanları ile bu alanların geri sahalarına ilişkin her tür ve ölçekteki planlar; Bakanlar Kurulunca yetkilendirilen alanlar ile merkezi idarenin yetkisi içindeki kamu yatırımları, milli güvenliğe dair tesisler, askeri yasak bölgeler, 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlere Yapılacak Yardımlara Dair Kanun hükümleri çerçevesinde yapılacak binalar, genel sığınak alanları, özel güvenlik bölgeleri, enerji ve telekomünikasyon tesisleri ile ilgili altyapı, üstyapı ve iletim	<u>ölçekteki çevre düzeni planlarının ve imar planlarının yapılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek;</u> - Bakanlar Kurulunca belirlenen proje kapsamı içerisinde kalmak kaydıyla kamuya ait tescilli araziler ile tescil dışı araziler ve muvafakatleri alınmak koşuluyla özel kişi veya kuruluşlara ait arazilerin her tür ve ölçekte planlarını yapmak, yaptırmak ve onaylamak; - her tür ve ölçekteki fiziki planların birbiriyle uyumunu ve mekânsal strateji planları hedeflerine ve kararlarına uygunluğunu sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak, <u>ilgili idareler tarafından Bakanlıkça verilen süre içinde yapılmayan il çevre düzeni planlarını yapmak, yaptırmak ve resen onaylamak;</u> - kıyı ve dolgu alanları ile bu alanların fonksiyonel ve fiziksel olarak devamı niteliğindeki geri sahalarına ilişkin her tür ve ölçekteki planları yapmak, yaptırmak ve resen onaylamak ve bunların uygulanmasını sağlamak; - Bakanlar Kurulunca yetkilendirilen

				yapmak, yaptırmak, onaylamak, kamulaştırma, ruhsat ve yapım işlerini gerçekleştirmek, yapı kullanma izinlerini vermek ve bu alanlarda kat mülkiyetinin kurulmasını sağlamak. 2/h) 657 sayılı Harita Genel Komutanlığı Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Ulusal Coğrafi Bilgi Sisteminin kurulmasına, kullanılmasına ve geliştirilmesine dair iş ve işlemleri yapmak, yaptırmak, mahalli idarelerin planlama, harita, altyapı ve üstyapıya ilişkin faaliyetleri ile ilgili kent bilgi sistemlerinin kurulması, kullanılması ve Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi ile entegre olmasını desteklemek. 7.MADDESİ: (1) Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır: a) Yerleşme, yapılaşma ve arazi kullanımına yön veren, her tür ve ölçekte fiziki planlara ve uygulamalara esas teşkil eden üst ölçekli mekânsal strateji planlarını ve çevre düzeni planlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak hazırlamak, hazırlatmak, onaylamak ve uygulamanın bu stratejilere göre yürütülmesini sağlamak.	hatları, yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı madde üretim tesisleri ve depoları, akaryakıt ve sıvılaştırılmış petrol gazı istasyonları gibi alanlar ile ilgili her tür ve ölçekteki planlar..... ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: Yukarıda belirtilen tüm alanlarla ilgili olarak her ölçekteki planı; ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak hazırlamak-hazırlatmak-onaylamak, bunlara ilişkin her tür ve ölçekteki harita, etüt, plan ve parselasyon planlarını gerektiğinde yapmak, yaptırmak ve resen onaylamak, uygulanmasını sağlamak, uygulanması aşamasında koordinasyonu sağlamak, çıkan anlaşmazlıkları gidermek, süresi içerisinde yapılmayan planları re'sen yapmak ve onaylamak, plan değişikliği-	alanlar ile merkezi idarenin yetkisi içindeki kamu yatırımları, milli güvenliğe dair tesisler, askeri yasak bölgeler, 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun hükümleri çerçevesinde yapılacak binalar, genel sığınak alanları, özel güvenlik bölgeleri, enerji ve telekomünikasyon tesisleri ile ilgili altyapı, üstyapı ve iletim hatları, yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı madde üretim tesisleri ve depoları, akaryakıt ve sıvılaştırılmış petrol gazı istasyonları gibi alanlar ile ilgili her tür ve ölçekteki planların yapılmasına ilişkin esasları belirlemek, bunlara ilişkin her tür ve ölçekteki planlarını gerektiğinde yapmak, yaptırmak ve resen onaylamak... gibi oldukça geniş bir kapsamda görev verilmiştir. 644 sayılı KHK'da; Çevre Düzeni Planlarının her aşamasında da Bakanlığın yetkili olduğu net bir şekilde belirtilmiş, yalnız; Büyükşehir

				... c) Havza ve bölge bazındaki çevre düzeni planları da dâhil her tür ve ölçekteki çevre düzeni planlarının ve imar planlarının yapılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek, havza veya bölge bazında çevre düzeni planlarını yapmak, yaptırmak, onaylamak ve bu planların uygulanmasını ve denetlenmesini sağlamak. ç) Sektörel planların havza veya bölge düzeyindeki mekânsal strateji planlarına ve çevre düzeni planlarına uyumlu hazırlanmasını sağlamak. ... f) Bakanlar Kurulunca belirlenen proje kapsamı içerisinde kalmak kaydıyla kamuya ait tescilli araziler ile tescil dışı araziler ve muvafakatleri alınmak koşuluyla özel kişi veya kuruluşlara ait arazilerin yeniden fonksiyon kazandırılıp geliştirilmesine yönelik olarak her tür ve ölçekte etüt, harita, plan, parselasyon planı, kamulaştırma, arazi ve arsa düzenlemesi yapmak, yaptırmak ve onaylamak. ... h) Her tür ve ölçekteki fiziki planların birbiriyle uyumunu ve mekânsal strateji planları hedeflerine ve kararlarına uygunluğunu sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak, ilgili idareler tarafından Bakanlıkça verilen süre içinde yapılmayan il çevre düzeni planlarını yapmak, yaptırmak ve resen onaylamak. ... i) Kıyı ve dolgu alanları ile bu alanların fonksiyonel ve fiziksel olarak devamı niteliğindeki geri sahalarına ilişkin her tür ve ölçekteki etüt, harita ve planları yapmak, yaptırmak ve resen onaylamak ve bunların uygulanmasını sağlamak. j) Bakanlar Kurulunca yetkilendirilen	plan revizyonlarını karara bağlamak ve onaylamak, her tür ve ölçekteki planların temel ilke ve stratejilerinin belirlenmesi, esas ve usullerinin belirlenmesi, uygulamaların denetlenmesi, Her tür ve ölçekteki fiziki planların birbiriyle uyumunu ve mekânsal strateji planları hedeflerine ve kararlarına uygunluğunu sağlamak, gerekli tedbirleri almak, ilgili idareler tarafından Bakanlıkça verilen süre içinde yapılmayan il çevre düzeni planlarını yapmak, yaptırmak ve resen onaylamak; Çevre düzeni planlarının Bakanlıkça belirlenen mekânsal strateji planlarına, imar planlarının ise mekânsal strateji planlarına veya çevre düzeni planlarına aykırılığının tespit edilmesi, Mekânsal strateji planları ile çevre düzeni ve imar planlarına uygun olarak teknik altyapı tesislerinin planlamasına, projelendirilmesine ve yapılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek, gerektiğinde yapmak, yaptırmak, onaylamak, izlemek ve uygulanmasını denetlemek, Teknik veya fiziki yönden birbirini etkileyen plan ve yapım işleri ile ilgili olarak, kamu kurum ve kuruluşları arasında doğan anlaşmazlıkları, taraf olan idarelerin birlikte talep	belediyeleri sınırları içerisindeki Çevre Düzeni Planlarını büyükşehir belediyeleri, büyükşehir olmayan illerde ise Bakanlığın yapacağı-yaptıracağı ve onaylayacağı bildirilmiştir. Yukarıdaki hükümlerden de anlaşılacağı üzere; 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, her tür ve ölçekteki Çevre Düzeni Planlarının tüm aşamalarında yetkili kılınmıştır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı; planı hazırlayan-yapan-yaptıran-onaylayan-yürürlüğe koyan-uygulanmasını ve denetlenmesini sağlayan-planlar arası uyumu denetleyen-alt ölçekli planların ÇDP'na aykırılığını tespit eden ve gerekli yaptırımları uygulayan yegane Kurumdur (Büyükşehir Belediyeleri hariç). 644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görevlerini tanımlayan 2.maddesinde yer alan hükümler ile ayrıca; 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu ile Gecekondu Kanunu uyarınca Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan uygulamalara ilişkin (yenileme ve dönüşüm uygulamaları ile gecekondu uygulamaları) her tür ve ölçekte planı yapmak, yaptırmak, onaylamak konusunda da Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na yetki verilmiştir.

				alanlar ile merkezi idarenin yetkisi içindeki kamu yatırımları, milli güvenliğe dair tesisler, askeri yasak bölgeler, 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun hükümleri çerçevesinde yapılacak binalar, genel sığınak alanları, özel güvenlik bölgeleri, enerji ve telekomünikasyon tesisleri ile ilgili altyapı, üstyapı ve iletim hatları, yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı madde üretim tesisleri ve depoları, akaryakıt ve sıvılaştırılmış petrol gazı istasyonları gibi alanlar ile ilgili her tür ve ölçekteki planların yapılmasına ilişkin esasları belirlemek, bunlara ilişkin her tür ve ölçekteki harita, etüt, plan ve parselasyon planlarını gerektiğinde yapmak, yaptırmak ve resen onaylamak. ... (2) Çevre düzeni planlarının Bakanlıkça belirlenen mekânsal strateji planlarına, imar planlarının ise mekânsal strateji planlarına veya çevre düzeni planlarına aykırılığının tespit edilmesi halinde ilgili idareler Bakanlıkça verilen süre içerisinde aykırılıkları giderir. (3) Birinci fıkranın (a) bendinde belirtilen ulusal ve bölgesel nitelikteki fiziki planları Bakanlık yapar, yaptıır ve onaylar. Büyükşehir belediyeleri sınırları içerisindeki çevre düzeni planlarını büyükşehir belediyeleri, büyükşehir olmayan illerde ise Bakanlık yapar, yaptıır ve onaylar. <u>16.MADDESİ:</u> 1/c) Teknik veya fiziki yönden birbirini etkileyen plan ve yapım işleri ile ilgili olarak, kamu kurum ve kuruluşları arasında doğan anlaşmazlıkları, taraf olan idarelerin birlikte talep etmeleri halinde inceleyip karara bağlamak.	etmeleri halinde inceleyip karara bağlamak, Plan, çevre, yapım ve yapımla ilgili hizmet işlerine ilişkin konularda kamu kurum ve kuruluşları ile yapı kooperatiflerine görüş vermek.... vd konularında Çevre ve Şehircilik Bakanlığının oldukça geniş yetkileri bulunmaktadır. - Ulusal ve bölgesel nitelikteki fiziki planları (yerleşme, yapılaşma ve arazi kullanımına yön veren, her tür ve ölçekte fiziki planlara ve uygulamalara esas teşkil eden üst ölçekli mekânsal strateji planları ve çevre düzeni planları) Bakanlık yapar, yaptıır ve onaylar. <u>Büyükşehir belediyeleri sınırları içerisindeki çevre düzeni planlarını büyükşehir belediyeleri, büyükşehir olmayan illerde ise Bakanlık yapar, yaptıır ve onaylar.</u>

					1/ç) Plan, çevre, yapım ve yapımla ilgili hizmet işlerine ilişkin konularda kamu kurum ve kuruluşları ile yapı kooperatiflerine görüş vermek.		

	04.07.2011	27984 Mük	645 sayılı ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLI ĞININ TEŞKİLAT VE GÖREVLE Rİ HAKKIND A KANUN HÜKMÜN DE KARARNA ME	KHK'nın ilk yayımlanmış hali	7/a - 7/b - 8/c - 9/c - 9/f	<u>7.MADDE:</u> (1) Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır: 7/a) Toprağın korunması ve tabii kaynakların geliştirilmesi amacıyla; havza bütünlüğü esas alınarak, çölleşme ve erozyonla mücadele, çığ, heyelan ve sel kontrolü ile entegre havza ıslahı plan ve projelerini yapmak, yaptırmak, uygulanmasını izlemek, bu faaliyetlere proje bazında destek sağlamak, bu iş ve işlemlerle ilgili politika ve stratejiler belirlemek, ilgili kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyon sağlamak. 7/b) Su havzalarının geliştirilmesine yönelik ulusal ve bölgesel düzeyde planlama yapmak, politika ve stratejiler belirlemek. <u>8.MADDE:</u> (1) Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:	<u>TANIM:</u> Havza ıslahı plan ve projeleri <u>ÖLCEK:</u> Belirtilmemiştir. <u>YETKİ:</u> Bu hükümlerdeki yetkiler genellikle çevrenin korunması, geliştirilmesine yönelik projeler şeklindedir.	644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kurulmasıyla beraber, 645 sayılı Kararname ile de "Orman ve Su İşleri Bakanlığı" kurulmuştur. Orman ve Su İşleri Bakanlığının kurulması ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılması; 06.04.2011 tarihli 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulu'nca 29.06.2011 tarihinde kararlaştırılmış; 645 sayılı Orman ve Su İşleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname (mülga Çevre ve Orman Bakanlığı), 04.07.2011 tarihli 27984 Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

				8/c) Yaban hayatı ve kara av kaynakları ile orman içi su kaynakları, dere, göl, gölet ve sulak alanların ve hassas bölgelerin korunması, geliştirilmesi, kara avcılığının düzenlenmesi, av kaynaklarının işletilmesi ve kontrolü ile ilgili her türlü etüt, envanter, planlama, projelendirme, uygulama ve izlemeye ilişkin iş ve işlemleri yapmak veya yaptırmak, bu hizmetlerle ilgili tesisleri kurmak veya kurdurmak. <u>9.MADDE:</u> (1) Su Yönetimi Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır: 9/c) Su kaynaklarının kıyı suları dahil olmak üzere koruma-kullanma dengesi gözetilerek, sucul çevrenin ekolojik ve kimyasal kalitesinin korunması ve geliştirilmesini sağlamak amacıyla havza bazında nehir havza yönetim planları hazırlamak, hazırlatmak, bütüncül nehir havzaları yönetimi ile ilgili mevzuat çalışmalarını yürütmek. 9/f) Nehir havza yönetim planlarına uygun olarak sektörel bazda su kaynaklarının tahsislerine ilişkin gerekli koordinasyonu yapmak.	645 sayılı KHK'nin 7.maddesinde belirtilen "<u>havza ıslah planları ve su havzalarının geliştirilmesine yönelik planlama yapmak</u>" ve 9.maddesinde belirtilen "<u>havza bazında nehir havza yönetim planlarını hazırlamak-hazırlatmak</u>" ifadeleri dışında üst ölçekli planlar konusunda farklı bir hüküm bulunmamaktadır. Çevre Düzeni Planlarına ilişkin 645 sayılı KHK'da açık bir hüküm verilmemiştir, ancak ulusal ve bölgesel düzeyde havza planlaması aslında Bölge Planı ve Çevre Düzeni Planı ölçeğinde bir tanım getirmektedir. Ancak bu tanım, çevresel etkilenmeler ve havzaların korunması içeriğine sahip olduğu için ve kısıtlı nitelikler barındırdığı için de Bölge Planı ve/veya Çevre Düzeni Planı gibi algılanması da mümkün görülmektedir. Bilindiği üzere Bölge Planları ve Çevre Düzeni Planları, plan sınırları belirlenmiş olan alanın; tüm özellikleri ile değerlendirilmesi, koruma-geliştirme-koruyarak kullanma vb. gibi hedeflerle planlanmasını öngörmekte olup "çevre" etkeni bu kriterlerin yalnızca bir tanesini oluşturmaktadır. Dolayısı ile 645 sayılı KHK'de belirtilen planlama çalışmaları Bölge Planı ve/veya ÇDP olmak konusunda kapsamı oldukça dar bir çalışma ve belli amaçlar (ekolojik-doğal) için yapılan planlama niteliğinde kalmaktadır.

17.08.2011	28028	648 sayılı KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME	644 sayılı ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞININ TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAM E	2 - 7 - 13/A - EK MADDE/1 - GEÇİCİ MADDE/6	<u>2.MADDESİNE ek bent:</u> h) Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan veya mülkiyeti Hazineye, kamu kurum veya kuruluşlarına ya da kişilere ait olan taşınmazlar üzerinde yapılacak yatırımlara ilişkin olarak ilgilileri tarafından hazırlanan veya hazırlattırılan ancak yetkili idarelerce üç ay içerisinde onaylanmayan etüt, harita, her tür ve ölçekte çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını, parselasyon planlarını ve değişikliklerini ilgili idarelerin başvurusu üzerine yapmak, yaptırmak, onaylamak ve başvuru tarihinden itibaren üç ay içinde yetkili idarelerce ruhsatlandırma yapılmaması halinde resen ruhsat ve yapı kullanma izni vermek. <u>7.MADDESİ 1.FIKRASINA ek bent:</u> e) 2 nci maddenin birinci fıkrasının (h) bendinde belirtilen konularla ilgili olarak 2985 sayılı Toplu Konut Kanununun ek 7 nci maddesi çerçevesinde uygulama yapmak veya yaptırmak, bu uygulamalara yönelik olarak kentsel dönüşüm, yenileme ve transfer alanları geliştirmek, bu alanların her ölçekteki imar planı ve imar uygulamalarını, kentsel tasarım projelerini yapmak,	TANIM: Her tür ve ölçekte çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planları ve değişiklikleri; kentsel dönüşüm; imar uygulamaları; kentsel tasarım projeleri; mülkiyet işlemleri, arsa ve arazi düzenlemeleri; kamulaştırma; yapı ruhsatı ve yapı kullanma izinleri; kat mülkiyeti... ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: 644 sayılı KHK ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na verilen geniş yetkilere ek olarak; - Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan veya mülkiyeti Hazineye, kamu kurum veya kuruluşlarına ya da kişilere ait olan taşınmazlar üzerinde yapılacak yatırımlara ilişkin olarak ilgilileri tarafından hazırlanan veya hazırlattırılan ancak yetkili idarelerce üç ay içerisinde onaylanmayan etüt, harita, her tür ve ölçekte çevre düzeni, nazım ve	644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de yaptığı değişiklikler - 644 sayılı KHK'nin 2.maddesine (h) bendi eklenmiş olup bu hüküm ile; mülkiyeti Hazineye, kurum kuruluşlara, özel şahıslara ait olmak üzere; <u>tüm taşınmazlara ilişkin hazırlanan-hazırlatılan tüm çevre düzeni planlarını-nazım ve uygulama planlarını-parselasyon planlarını ve bunların değişikliklerini, etüd ve harita işlerini yetkili idaresince üç ay içerisinde onaylanmadığı takdirde ve ilgili idarelerin başvurusu üzerine yapmak, yaptırmak ve onaylamak üzere Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkili kılınmıştır.</u> Ayrıca Bakanlık "yetkili idaresince üç ay içinde ruhsatlandırma yapılmaması halinde de resen ruhsat ve yapı kullanma izni vermeye de yetkilendirilmiştir. <u>Bu hüküm oldukça önem arz etmektedir. Bu hüküm doğrultusunda,</u>

				yaptırmak ve onaylamak, bu çerçevede paylı mülkiyetleri ayırmak, birleştirmek, arsa ve arazi düzenlemeleri yapmak, imar hakkı transfer etmek, kamulaştırma ve gerektiğinde usulüne uygun olarak acele kamulaştırma yoluna gitmek, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izinlerini vermek ve kat mülkiyeti tesis ve tescilini sağlamak. <u>13/A MADDESİ eklenmiş:</u> (1) Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır: c) Milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, doğal sit alanları, sulak alanlar, özel çevre koruma bölgeleri ve benzeri koruma statüsü bulunan diğer alanların kullanma ve yapılaşmaya yönelik ilke kararlarını belirlemek ve her tür ve ölçekte çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını yapmak, yaptırmak, değiştirmek, uygulamak veya uygulanmasını sağlamak. ç) Tabiat varlıkları, doğal, tarihi, arkeolojik ve kentsel sitler ile koruma statüsü bulunan diğer alanların çakıştığı yerlerde koruma ve kullanma esaslarını ilgili bakanlıkların görüşünü alarak belirlemek ve bu alanların kısmen veya	uygulama imar planlarını, parselasyon planlarını ve değişikliklerini ilgili idarelerin başvurusu üzerine yapmak, yaptırmak, onaylamak ve başvuru tarihinden itibaren üç ay içinde yetkili idarelerce ruhsatlandırma yapılmaması halinde resen ruhsat ve yapı kullanma izni vermek. -2985 sayılı Toplu Konut Kanununun ek 7 nci maddesi çerçevesinde uygulama yapmak veya yaptırmak, bu uygulamalara yönelik olarak kentsel dönüşüm, yenileme ve transfer alanları geliştirmek, bu alanların her ölçekteki imar planı ve imar uygulamalarını, kentsel tasarım projelerini yapmak, yaptırmak ve onaylamak, bu çerçevede paylı mülkiyetleri ayırmak, birleştirmek, arsa ve arazi düzenlemeleri yapmak, imar hakkı transfer etmek, kamulaştırma ve gerektiğinde usulüne uygun olarak acele	<u>imar ve iskan işlerini ilgilendiren tüm konularda (plan, parselasyon, harita, ruhsat, yapı kullanma...) Belediyeler, Büyükşehir Belediyeleri, İl Özel İdareleri, Valilik ve diğer ilgili kurumların yetki sahibi olduğu görevler için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na yetki tanınmıştır.</u> - 648 sayılı KHK ile ayrıca, 644 sayılı KHK'ye Çevre ve Şehircilik Bakanlığı - Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nün görevlerini tanımlayan <u>13/A maddesi eklenmiş ve milli park, özel çevre koruma alanları, sit alanları vb. bölgelerde de her tür ve ölçekteki Çevre Düzeni Planlarını yapmaya-yaptırmaya-onaylamaya yetkili kılınmıştır.</u> 644 sayılı KHK'ye eklenen Geçici Madde-6 ile getirilen hükümler gereğince; 644 sayılı Hükümünde Kararnamenin yayımı tarihinden önce ilan edilmiş olan milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları ve sulak alanlardaki kamuya ait alanların mevcut halleriyle yönetilmesine ve işletilmesine ilişkin

				tamamen hangi idarelerce yönetileceğine karar vermek, her tür ve ölçekteki çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını yapmak, yaptırmak ve onaylamak." EK MADDE-1: (1) 19/10/1989 tarihli ve 383 sayılı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kapatılmıştır. (2) 383 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen iş ve işlemler, Bakan tarafından uygun görülen Çevre ve Şehircilik Bakanlığının birimlerince yürütülür. (3) Bu Kanun Hükmünde Kararname ile kapatılan Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığına ait her türlü taşınır, taşıt, araç, gereç ve malzeme, borç ve alacaklar, hak ve yükümlülükler, yazılı ve elektronik ortamdaki her türlü kayıtlar ve dokümanlar Çevre ve Şehircilik Bakanlığına hiçbir işleme gerek kalmaksızın devredilmiş sayılır. Mülkiyeti Hazineye ait veya Devletin taşınmazlardan Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığına tahsis edilmiş olanlar hiçbir işleme gerek kalmaksızın tahsis amacıyla kullanılmak üzere Bakanlığa tahsis edilmiş sayılır. (4) Kapatılan Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığının harcamaları, 6091 sayılı 2011 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa istinaden Maliye Bakanlığınca yeni bir düzenleme yapıncaya kadar, Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığının 2011 yılı bütçesinde yer alan ödeneklerden karşılanır. (5) Kapatılan Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığında Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanı, Başkan	kamulaştırma yoluna gitmek, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izinlerini vermek ve kat mülkiyeti tesis ve tescilini sağlamak. - Milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, doğal sit alanları, sulak alanlar, özel çevre koruma bölgeleri ve benzeri koruma statüsü bulunan diğer alanların kullanma ve yapılaşmaya yönelik ilke kararlarını belirlemek ve her tür ve ölçekte çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını yapmak, yaptırmak, değiştirmek, uygulamak veya uygulanmasını sağlamak. - Tabiat varlıkları, doğal, tarihi, arkeolojik ve kentsel sitler ile koruma statüsü bulunan diğer alanların çakıştığı yerlerde koruma ve kullanma esaslarını ilgili bakanlıkların görüşünü alarak belirlemek ve bu alanların kısmen veya tamamen hangi idarelerce yönetileceğine karar vermek, her tür ve ölçekteki çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını yapmak, yaptırmak ve onaylamak. - 19/10/1989 tarihli ve 383 sayılı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kapatılmıştır. 383 sayılı	iş ve işlemler ise Bakanlıkça onaylanan her tür ve ölçekteki çevre düzeni planı ile nazım ve uygulama imar planı kararlarına uygun olarak Orman ve Su İşleri Bakanlığınca yürütülecektir. - 648 sayılı KHK ile, 644 sayılı KHK'ye Ek Madde-1 eklenmiş ve 19/10/1989 tarihli ve <u>383 sayılı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kapatılmıştır. 383 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen iş ve işlemler ise, Çevre ve Şehircilik Bakanı tarafından uygun görülen birimlerce yürütülecektir.</u> Bu değişiklikler ile; Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kapatılmış ve 383 sayılı KHK ile yürütülen tüm işlemler (Özel Çevre Koruma Alanı olarak tescil ve ilanı yapılan yerler) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na devredilmiştir.

				Yardımcısı, I. Hukuk Müşaviri ve Daire Başkanı kadrosunda bulunanlar, ekli (3) sayılı liste ile ihdas edilen Bakanlık Müşaviri kadrolarına, Özel Çevre Koruma Müdürü ve Özel Çevre Koruma Müdür Yardımcısı kadrolarında bulunanlar, buldukları illerdeki Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün şube müdürü kadrolarına halen buldukları kadro dereceleriyle atanmış sayılır. Geçici 3 üncü maddenin beşinci fıkrası hükümleri bunlar hakkında da uygulanır. Bu madde uyarınca ihdas edilen Bakanlık Müşaviri kadroları, herhangi bir sebeple boşalması halinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. Bunlar dışında kalan personel, hiçbir işleme gerek kalmaksızın kadro ve pozisyonlarıyla birlikte Çevre ve Şehircilik Bakanlığına devredilmiştir. Devredilen personele ait kadrolar, başka bir işleme gerek kalmaksızın devir tarihi itibarıyla ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına ait bölümüne eklenmiş ve devredilen sözleşmeli pozisyonlar aynı Bakanlığa vize edilmiş sayılır. GEÇİCİ MADDE-6: "(4) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinden önce ilan edilmiş olan milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları ve sulak alanlardaki kamuya ait alanların mevcut halleriyle yönetilmesine ve işletilmesine ilişkin iş ve işlemler, Bakanlıkça onaylanan her tür ve ölçekteki çevre düzeni planı ile nazım ve uygulama imar planı kararlarına uygun olarak Orman ve Su İşleri Bakanlığınca yürütülür	Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen iş ve işlemler, Bakan tarafından uygun görülen Çevre ve Şehircilik Bakanlığının birimlerince yürütülür. - Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinden önce ilan edilmiş olan milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları ve sulak alanlardaki kamuya ait alanların mevcut halleriyle yönetilmesine ve işletilmesine ilişkin iş ve işlemler, Bakanlıkça onaylanan her tür ve ölçekteki çevre düzeni planı ile nazım ve uygulama imar planı kararlarına uygun olarak Orman ve Su İşleri Bakanlığınca yürütülür

				2863 sayılı Kültür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu	EK MADDE-4	<u>EK MADDE 4:</u> Taşınır tabiat varlıkları hariç tabiat varlıkları, doğal sit alanları ve bunlara ilişkin koruma alanları ile ilgili olarak bu Kanunda öngörülen iş, işlem ve kararlar bakımından görevli ve yetkili bakanlık, Çevre ve Şehircilik Bakanlığdır. ... Bu Kanunda Koruma Yüksek Kurulunca alınması öngörülen kararlar, tabiat varlıkları, doğal sit alanları ve bunlara ilişkin koruma alanları bakımından Koruma Merkez Komisyonunca, koruma bölge kurullarınca alınması öngörülen kararlar koruma bölge komisyonlarınca alınır ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayıyla yürürlüğe konulur. Tabiat varlıkları, doğal sit alanları ve bunlara ilişkin koruma alanları ile ilgili iş, işlem ve kararlara ilişkin usul ve esaslar ile bu konularda görev yapacak komisyonların teşkili, çalışma usul ve esasları Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca hazırlanan yönetmelikle düzenlenir.	<u>TANIM:</u> Belirtilmemiştir. <u>ÖLÇEK:</u> Belirtilmemiştir. <u>YETKİ:</u> Taşınır tabiat varlıkları hariç tabiat varlıkları, doğal sit alanları ve bunlara ilişkin koruma alanları ile ilgili olarak bu Kanunda öngörülen iş, işlem ve kararlar bakımından görevli ve yetkili bakanlık, Çevre ve Şehircilik Bakanlığdır. Bu alanlardaki iş, işlem ve kararlara ilişkin usul ve esaslar ile bu konularda görev yapacak komisyonların teşkili, çalışma usul ve esasları Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca hazırlanan yönetmelikle düzenlenir.	2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda yaptığı değişiklikler Ek Madde-4 eklenmiş olup; <u>taşınır tabiat varlıkları hariç tabiat varlıkları, doğal sit alanları ve bunlara ilişkin koruma alanları ile ilgili olarak bu Kanunda öngörülen iş, işlem ve kararlar bakımından görevli ve yetkili bakanlık Çevre ve Şehircilik Bakanlıği olarak belirlenmiştir.</u> Bu alanlardaki iş, işlem ve kararlara ilişkin usul ve esaslar ile bu konularda görev yapacak komisyonların teşkili, çalışma usul ve esasları da yine Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca hazırlanacak Yönetmelikle düzenlenecektir. Bu hüküm ile, 2863 sayılı Kanun kapsamındaki iş-işlemler için (değişiklik öncesi Kanunda, üst ölçekli planlara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanlıği'na herhangi bir yetki verilmemiş olmakla birlikte) Çevre ve Şehircilik Bakanlıği'nın yetkili olduğu bildirilmiştir.

2873 Sayılı
MİLLİ
PARKLAR
KANUNU

3 - 4 - 7 - 8 -
12

3.MADDE: Orman ve Su İşleri Bakanlığınca millî park karakterine sahip olduğu tespit edilen alanlar, Millî Savunma Bakanlığının olumlu görüşü, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Kültür ve Turizm Bakanlığı ile diğer ilgili bakanlıkların görüşü de alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile millî park olarak belirlenir.

Orman ve orman rejimine tabi yerlerde tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanları Orman ve Su İşleri Bakanının onayı ile belirlenir.

Orman ve orman rejimi dışında kalan yerlerde tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanı belirlenmesine veya Orman ve Su İşleri Bakanlığınca belirlenmiş olanların işlemlerinin tamamlanması için gerekli yerlerin orman rejimine alınmasına ilgili bakanlıkların görüşü alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilir ve bu alanlar Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tescil edilir.”

4.MADDE: 2873 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin başlığı “İşletme.”; ikinci fıkrasında yer alan “İmar ve İskan Bakanlığının” ibaresi “Çevre ve Şehircilik Bakanlığının”, üçüncü fıkrasında yer alan “planlar” ibaresi “projeler” ve dördüncü fıkrasında yer alan “Tarım ve Orman Bakanlığının” ibaresi “Çevre ve Şehircilik ile Orman ve Su İşleri Bakanlıklarının” şeklinde değiştirilmiştir.

2873 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarında yer alan “Tarım ve Orman Bakanlığınca” ibareleri “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” şeklinde değiştirilmiştir.

7.MADDE: 2873 sayılı Kanununun 7 nci

TANIM: Gelişme Planı.

ÖLÇEK: Belirtilmemiştir.

YETKİ: Milli Park Gelişme Planlarının hazırlanması ve yürürlüğe konulmasında Orman ve Su İşleri Bakanlığının bu Kanun kapsamına giren yerlerdeki turizm bölge, alan ve merkezlerinde, turizm yatırımlarına ilişkin plan kararları ise Çevre ve Şehircilik ile Orman ve Su İşleri Bakanlıklarının görüşüyle ilgili Bakanlık tarafından yapılabilecektir (Kültür ve Turizm Bakanlığı).

Her ölçekteki Çevre Düzeni Planlarının, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yetkisinde olduğu düşünülecek olursa; Milli Park Gelişme Planları konusunda Orman ve Su İşleri Bakanlığınca yetki verilmesi aslında bu planların bölge planı - çevre düzeni planı niteliğinde olmadığını göstermektedir.

2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'nda yaptığı değişiklikler

648 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 33.-34.maddeleri ile 2873 sayılı Kanunu'nun 3. ve 4. maddelerinde değişiklik yapılmış; 3.maddesi ile Milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarının belirlenmesi konusundaki yetkiler Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Orman ve Su İşleri Bakanlığınca verilmiştir (son karar Bakanlar Kurulu'na aittir).

2873 sayılı Kanun'un 4.maddesindeki değişiklikler ile de: Milli Park Gelişme Planlarının hazırlanması ve yürürlüğe konulmasında Orman ve Su İşleri Bakanlığının bu Kanun kapsamına giren yerlerdeki turizm bölge, alan ve merkezlerinde, turizm yatırımlarına ilişkin plan kararları ise Çevre ve Şehircilik ile Orman ve Su İşleri Bakanlıklarının görüşüyle ilgili Bakanlık tarafından yapılabilecektir (Kültür ve Turizm Bakanlığı).

Her ölçekteki Çevre Düzeni Planlarının, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yetkisinde olduğu düşünülecek olursa; Milli Park Gelişme Planları konusunda Orman ve Su İşleri Bakanlığınca yetki verilmesi aslında bu planların bölge planı - çevre düzeni planı niteliğinde olmadığını göstermektedir.

				maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Tarım ve Orman Bakanlığınca” ibareleri “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” şeklinde değiştirilmiştir. 8.MADDE: 2873 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Tarım ve Orman Bakanlığınca” ibareleri “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” şeklinde değiştirilmiştir. 12.MADDE: 2873 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Tarım ve Orman Bakanlığınca” ibareleri “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” şeklinde değiştirilmiştir.		
		178 sayılı Maliye ve Gümrük Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname	13	13.MADDE: birinci fıkrasının (r) bendi ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. “r) Bakanlar Kurulunca uygulama usul ve esasları belirlenen projeler kapsamında; Hazinesinin özel mülkiyetinde ve Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazları geliştirmek, değerlendirmek, kişilerin mülkiyetinde bulunan taşınmazları satın almak, trampa etmek, kamulaştırma ve toplulaştırma yapmak. Birinci fıkranın (r) bendi kapsamındaki tüm taşınmazlara ilişkin her tür ve ölçekteki etüt, harita, plan, imar planları, imar plan tadilatları ve imar uygulamaları Bakanlığın talebi üzerine Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yapılır ve onaylanarak yürürlüğe konulur.	TANIM: Her tür ve ölçekteki plan, imar planları, imar plan tadilatları ve imar uygulamaları ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: Bakanlar Kurulunca uygulama usul ve esasları belirlenen projeler kapsamında; Hazinesinin özel mülkiyetinde ve Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlara ilişkin her tür ve ölçekteki plan, imar planları, imar plan tadilatları ve imar uygulamaları Bakanlığın talebi üzerine Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yapılır ve onaylanarak yürürlüğe konulur.	178 sayılı Maliye Bakanlığı'nın Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de yaptığı değişiklikler Bahse konu KHK, 14.12.1983 tarihli 18251 Mükerrer Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 648 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 40.maddesi ile, 178 sayılı KHK'nin 13.maddesinde değişiklik yapılmış; <u>Maliye Bakanlığının talep etmesi halinde, Hazinesinin özel mülkiyetinde ve Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan tüm taşınmazlar için her tür ve ölçekteki planları, imar planlarını yapmak-onaylayarak yürürlüğe koymak konularında Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yetki verilmiştir.</u>

2012	31.05.2012	28309	6306 sayılı Afet Riski Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun	644 sayılı ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞININ TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAM E	2/ğ	644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2. maddesinin birinci fıkrasının (ğ) benti aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir “ğ) Gecekondu, kıyı alanları ve tesisleri ile niteliğinin bozulması nedeniyle orman ve mera dışına çıkarılan alanlar dâhil kentsel ve kırsal alan ve yerleşmelerde yapılacak iyileştirme, yenileme ve dönüşüm uygulamalarında idarelerce uyulacak usul ve esasları belirlemek; Bakanlıkça belirlenen finans ve ticaret merkezleri, fuar ve sergi alanları, eğlence merkezleri, şehirlerin ana giriş düzenlemeleri gibi şehirlerin marka değerini artırmaya ve şehrin gelişmesine katkı sağlayacak özel proje alanlarına dair her tür ve ölçekte etüt, harita, plan, parselasyon planı ve yapı projelerini yapmak, yaptırmak, onaylamak, kamulaştırma, ruhsat ve yapım işlerinin gerçekleştirilmesini sağlamak, yapı kullanma izinlerini vermek ve bu alanlarda kat mülkiyeti kurulmasını temin etmek; 2/3/1984 tarihli ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu ile 20/7/1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu uyarınca Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan uygulamalara ilişkin her tür ve ölçekte etüt, harita, plan ve parselasyon planlarını yapmak, yaptırmak, onaylamak, ruhsat işlerini gerçekleştirmek, yapı kullanma izinlerini vermek ve bu alanlarda kat mülkiyetinin kurulmasını sağlamak.	TANIM: Her tür ve ölçekteki plan ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: Gecekondu, kıyı alanları ve tesisleri ile niteliğinin bozulması nedeniyle orman ve mera dışına çıkarılan alanlar dâhil kentsel ve kırsal alan ve yerleşmelerde yapılacak iyileştirme, yenileme ve dönüşüm uygulamalarında idarelerce uyulacak usul ve esasları belirlemek; Bakanlıkça belirlenen finans ve ticaret merkezleri, fuar ve sergi alanları, eğlence merkezleri, şehirlerin ana giriş düzenlemeleri gibi şehirlerin marka değerini artırmaya ve şehrin gelişmesine katkı sağlayacak özel proje alanlarına dair her tür ve ölçekte etüt, harita, plan, parselasyon planı yapmak, yaptırmak, onaylamak, kamulaştırma, ruhsat ve yapım işlerinin gerçekleştirilmesini sağlamak, yapı kullanma izinlerini vermek ve bu alanlarda kat mülkiyeti kurulmasını temin etmek; 2/3/1984 tarihli ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu ile 20/7/1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu uyarınca Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan uygulamalara ilişkin her tür ve ölçekte etüt, harita, plan ve parselasyon planlarını yapmak, yaptırmak, onaylamak, ruhsat işlerini	6306 sayılı Kanun ile, 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 2.maddesinin 1. fıkrasının (ğ) bendinin bir kısmı değiştirilmiş ve eklemeler yapılmış olup; Çevre ve Şehircili Bakanlığınca belirlenen finans ve ticaret merkezleri, fuar ve sergi alanları, eğlence merkezleri, şehirlerin ana giriş düzenlemeleri gibi şehirlerin marka değerini artırmaya ve şehrin gelişmesine katkı sağlayacak özel proje alanlarına dair her tür ve ölçekte etüt, harita, plan, parselasyon planı ve yapı projelerini yapmak, yaptırmak, onaylamak, kamulaştırma, ruhsat ve yapım işlerinin gerçekleştirilmesini sağlamak, yapı kullanma izinlerini vermek ve bu alanlarda kat mülkiyeti kurulmasını temin etmek... gibi tüm iş ve işlemler de artık (plan-ruhsat-yapı kullanma izni vermek dahil) Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yürütülebilecektir. Bu hüküm oldukça geniş bir kapsama sahip olup; Çevre Şehircilik Bakanlığının yerel ölçeklere de inebileceğini ve imar-iskan konularına ilişkin her türlü görevi yürütebileceğini göstermektedir.

						gerçekleştirmek, yapı kullanma izinlerini vermek ve bu alanlarda kat mülkiyetinin kurulmasını sağlamak... konularında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkili olacaktır.	
06.12.2012	28489	6360 sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi	Kanun'un ilk yayımlanmış hali	-----	TEKİRDAĞ, BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ OLMUŞTUR. Böylece, 5538 sayılı Kanun ile 5393 sayılı Belediye Kanunu'na eklenen "belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde, il çevre düzeni planı, ilgili Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılır veya yaptırılır ve doğrudan Belediye Meclisi tarafından onaylanır" hükmü ile, kendi Çevre Düzeni Planlarını yapmaya yetkili hale gelmiştir.		

			Ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamel erde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu	3/a - 5 - 7	3.MADDE: birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. 3/a) Büyükşehir belediyesi: Sınırları il mülki sınırı olan ve sınırları içerisindeki ilçe belediyeleri arasında koordinasyonu sağlayan; idarî ve malî özerkliğe sahip olarak kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisini, 5.MADDE: Büyükşehir belediyelerinin sınırları, il mülki sınırlarıdır. İlçe belediyelerinin sınırları, bu ilçelerin mülki sınırlarıdır. 7.MADDE: başlığı “Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları” şeklinde değiştirilmiştir.	TANIM: Belirtilmemiştir. ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: İl çevre düzeni plânı belediye meclisi tarafından görüşülür, karara bağlanır, onaylanır. Büyükşehir Belediyeleri kendi "Çevre Düzeni Planları"nı yapmak-onaylamak konularında yetkili olmuştur.	6360 sayılı Kanun ile; Büyükşehir tanımında değişiklik yapılmış olup, Büyükşehir sınırlarının "il mülki sınırı" olduğu belirtilmiştir. Böylece; Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde Çevre Düzeni Planlarını hazırlama-onaylama yetkisinin bulunması nedeniyle, tüm Büyükşehir Belediyeleri (sınırları mülki sınırlara çekildiği için) "Çevre Düzeni Planı" yapmak-onaylamak konularında yetkili olmuştur.
2013	08.09.2013	28759	Değişiklik Yönetmeliği	Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği	2	2.MADDESİ ek hüküm: Alt kademe planların, üst kademe planların kesinleştiği tarihten itibaren en geç bir yıl içinde ilgili idarece üst kademe planlara uygun hale getirilmesi zorunludur. Aksi halde, <u>üst kademe planları onaylayan kurum ve kuruluşlar alt kademe planları en geç altı ay içinde üst kademe planlara uygun hale getirir ve resen onaylar.</u> Alt kademe planlarla üst kademe planlar arasındaki uyumsuzluğun giderilmesine ilişkin on sekiz aylık süre içindeki yeni yapı ruhsatı başvuruları, yürürlükte olan uygulama imar planına göre sonuçlandırılır. Bu sürenin dolduğu tarihe kadar alt kademe planlar ile üst kademe planlar birbirleriyle uyumlu hale getirilmemişse, planlar birbiriyle uyumlu hale getirilinceye kadar bu alanlarda yeni yapı ruhsatı düzenlenmez. Mahkemelerde yürürlüğü durdurulan planlarda yürürlüğün durdurulduğu süre bu sürelerle ilave edilir.	TANIM: Üst kademe ve alt kademe planlar. ÖLÇEK: Belirtilmemiştir. YETKİ: Alt kademe planların, üst kademe planların kesinleştiği tarihten itibaren en geç bir yıl içinde ilgili idarece üst kademe planlara uygun hale getirilmesi zorunludur. Aksi halde, üst kademe planları onaylayan kurum ve kuruluşlar alt kademe planları en geç altı ay içinde üst kademe planlara uygun hale getirir ve resen onaylar. Bu durumda; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Büyükşehir Belediyeleri, süresi içerisinde ilgili idaresinde Çevre Düzeni Planlarına uyumu sağlanmayan <u>alt kademe planları</u> da yapma-yaptırma-	08.09.2013 tarihli 28759 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Değişiklik Yönetmeliği ile, Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği'ne yeni bir hüküm eklenmiş; alt kademe planların ilgili idaresince 1 yıl içerisinde üst kademe planlara uygun hale getirilmesi zorunluluğundan bahsedilmiş, aksi halde üst kademe planları onaylayan kurum ve kuruluşların alt kademe planları uygun hale getireceği ve resen onaylayacağı belirtilmiştir.
								Bu açıklamadan da anlaşılacağı üzere, Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği'nde "Çevre Düzeni Planları"na dair özel bir hüküm bulunmamakla birlikte, Yönetmeliğin bu hükmünde yer alan "üst kademe planları onaylayan kurum ve kuruluşlar" ifadesiyle; büyükşehir belediyelerinde Büyükşehir Belediyeleri, büyükşehir olmayan illerde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kastedilmektedir (644 ve 648 sayılı

							resen onaylama yetkisine sahip olmaktadır.	Kanun Hükmünde üst ölçekli planlara ilişkin getirilen hükümlere istinaden).

EK 2. Çevre Ve Orman Bakanlığı Ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi İle Trakya Kalkınma Birliği Arasında 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası, İstanbul İl Çevre Düzeni, Kocaeli İl Çevre Düzeni Ve Sakarya, Düzce, Yalova Ve Bilecik Çevre Düzeni Planlarının Uyumlaştırılması İle Trakya Alt Bölgesi (Edirne-Kırklareli-Tekirdağ İlleri) 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planlarının Üretilmesine İlişkin Ortak Hizmet Protokolü

TARAFLAR

MADDE 1: İşbu Ortak Hizmet Protokolü'nün Tarafları Çevre ve Orman Bakanlığı (Bakanlık) ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) ile bu protokol ile belirlenen birinci etap çalışmalar için Trakya Kalkınma Birliği (TRAKAB)'dir.

AMAÇ

MADDE 2: Marmara Havzasında yer alan tüm iller (Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, İstanbul, Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bilecik, Yalova, Bursa, Balıkesir, Çanakkale) arasındaki sosyal, ekonomik, işlevsel ve fiziksel etkileşimlerin İstanbul Metropolü'nün etkileri dikkate alınarak, Marmara Havzasında yer alan Alt-Bölgelerde hazırlanmış veya hazırlanmakta olan üst ölçekli planların yönlendirilmesini, Marmara Havzasında yürürlükte bulunan Çevre Düzeni Planları ile yürürlükte bulunan 1/100.000 ölçekli İstanbul İl Çevre Düzeni Planı kararlarının, işlevsel, mekansal ve fiziksel olarak uyumunu, ekonomisi ve ekolojisi iç içe olan ve birbirlerini karşılıklı etkileyen ve etkilenen alt bölgeler arasında plan bütünlüğünü sağlamak üzere plan stratejileri, kararları ve uygulamaların en üst düzeyde belirlenmesi amacıyla Ortak Hizmet Protokolü düzenlenmiştir.

KONU ve KAPSAM

MADDE 3: İşbu Protokolün konusu, Marmara Havzasındaki yapılmış ve yapılacak olan Çevre Düzeni Planları ile İstanbul İl Çevre Düzeni Planının birlikte değerlendirilerek uyumsuzlukların belirlenmesi ve Marmara Havzası genelinde plan bütünlüğü ve uyumun sağlanmasıdır.

Bu doğrultuda Marmara Havzası, planlama bakımından aşağıda belirtilen planlama alt bölgelerine ayrılmış ve söz konusu planlama alt-bölgelerinde yürütülecek çalışmalar belirtilen sırayla gerçekleştirilmek üzere etaplanmıştır.

1. Birinci Etap Planlama Alt-Bölgesi: Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli (Trakya Alt Bölgesi), İstanbul, Kocaeli, Yalova, Sakarya, Düzce, Bilecik illeri
2. İkinci Etap Planlama Alt-Bölgesi: Çanakkale ve Balıkesir illeri Marmara Havzası'nda yer alan Bursa ili ayrı olarak değerlendirilecektir.

Söz konusu alt bölgelerden Birinci Etap Planlama Alt-Bölgesi'nde yürütülecek çalışmalar işbu protokol kapsamında tanımlanmış olup diğer alt bölgelere dair ayrıntılar, Çevre ve Orman Bakanlığı'nın gözetiminde İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin yürüteceği işbirliği çalışmaları ile ortaya konacak, İkinci Etap Alt-Bölge çalışmaları olarak yürütülecektir.

Marmara Havzası'nda yürütülecek çalışmalarda yerel yönetim birlikleri ile işbirlikleri kurmak esastır. Bu protokol kapsamında birinci etap olarak belirlenen planlama altbölgesinde Trakya Kalkınma Birliği (TRAKAB), Marmara Havzası bütünü olarak belirlenen alanda (Birinci ve İkinci Etap Planlama Alt-Bölgelerinde) ise Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği (MBB) ile birlikte çalışılacaktır.

BİRİNCİ ETAP PLANLAMA ALT-BÖLGESİ'NDE YÜRÜTÜLECEK ÇALIŞMALAR

MADDE 4: Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli illerini kapsayan 1/100.000 ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Çevre Düzeni Planı ile 1/100.000 ölçekli İstanbul İl Çevre Düzeni Planı ve 1/100.000 ölçekli Kocaeli İl Çevre Düzeni Planı ile alt-bölgenin diğer illerinin Çevre Düzeni Planları birlikte değerlendirilerek her bir plandaki uyumsuzlukların belirlenmesi ve Marmara Havzası bütününde alt bölge üst ölçekli planının bütünlük ve uyumunun sağlanması, var ise eksikliklerinin tamamlanması, bu çalışmalar ışığında Trakya Alt Bölgesi'nde hazırlanması gereken Edirne, Kırklareli, Tekirdağ İlleri'nin 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planları'nın hazırlanması işlerini kapsar.

HUKUKSAL DAYANAK

MADDE 5: İşbu Ortak Hizmet Protokolü Anayasanın 56'ncı, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 56'ncı maddesi ile TRAKAB'ı kuran Bakanlar Kurulu'nun 08.03.2004 Tarih ve 2004/6994 sayılı Kararı, 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu ve 5491 sayılı Çevre Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 6'ncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

MALİYET

MADDE 6: 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Çevre Düzeni Planı ile 1/100.000 Ölçekli İstanbul İl Çevre Düzeni Planı arasında uyum sağlamak ve, Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli İlleri 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planları'nın hazırlanması için belirlenen maliyeti 2.600.000.- YTL'dir. Bu maliyet 8. maddedeki miktarlar çerçevesinde TRAKAB, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Çevre ve Orman Bakanlığı'nca karşılanacaktır.

TANIMLAR

MADDE 7:

1. Planlama Alt-Bölgesi Çevre Düzeni Planı: Yürürlükteki 1/100.000 ölçekli Trakya Alt Bölgesi-Ergene Havzası-Çevre Düzeni Planı'nın, 1/100.000 ölçekli İstanbul İl Çevre Düzeni planı ve 1/100.000 ölçekli Kocaeli İl Çevre Düzeni Planı ile alt-bölgenin diğer illerinin Çevre Düzeni Planları birlikte değerlendirilerek, gerekli uyarlamaların geliştirildiği; dengeli ve sürdürülebilir kalkınma amacına uygun olarak ekonomik kararlar ile ekolojik kararların bir arada düşünülmesine imkan veren, rasyonel doğal kaynak kullanımını sağlamak üzere kalkınma planları ve bölge planları temel alınarak yapılan ve ana arazi kullanım kararları ve bunlara ilişkin stratejileri belirleyen, 1/100.000 ölçekte hazırlanan plan notları ve raporuyla bütün olan üst ölçekli fiziksel plandır.

2. 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planları: Dengeli ve sürdürülebilir kalkınma amacına uygun olarak ekonomik kararlar ile ekolojik kararların bir arada düşünülmesine imkan veren, rasyonel doğal kaynak kullanımını sağlamak üzere kalkınma planları ve bölge planları temel alınarak yapılan ve ana arazi kullanım

kararları ile bunlara ilişkin stratejileri belirleyen 1/100.000 ölçekli plan hükümleri temel alınarak öncelikli planlanması öngörülen Edirne, Kırklareli, Tekirdağ İlleri'nin tamamını kapsayan 1/25.000 ölçekte hazırlanan, plan notları ve raporuyla bütün olan üst ölçekli fiziksel planlarıdır.

3. Görevli, Uzman ve Danışman: İşbu Ortak Hizmet Protokolü kapsamında yer alan çalışmalarda teknik katkıda ve destek hizmetinde bulunacak olan Bakanlık, TRAKAB ve TRAKAB'a üye idareler ve İBB görevlileri ile bunların uzman ve danışmanlarıdır.

TARAFLARIN SORUMLULUKLARI

MADDE 8: Taraflar 1/100.000 ölçekli Trakya Alt Bölgesi – Ergene Havzası, İstanbul İli Çevre Düzeni ve Kocaeli İl Çevre Düzeni ve planlama alt-bölgesi içinde yer alan diğer illerinin Çevre Düzeni Planları'nın uyum çalışmaları ile Trakya Alt-Bölgesi'nde 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planları çalışmaları sırasında kullanılacak mevcut harita, plan, rapor ile diğer belge ve bilgileri kullanıma sunacaklardır.

Planlama alanı içerisinde zaman içinde olabilecek doğal ve ekolojik değişiklikler nedeniyle plan üzerinde yapılması zorunlu revizyon ve değişikliklerde protokol taraflarının görüşleri alınarak işlem yapılacaktır.

8.1. Bakanlık Sorumlulukları

8.1.1. Çalışmalar sırasında bakanlık Merkez ve Taşra teşkilatlarının ilgili kurumlar ve yetkilileri arasında koordinasyonu sağlamak,

8.1.2. Çalışmalarda Bakanlığın ilgili birimlerinin bilgi ve imkanlarından yararlanılmasını sağlamak,

8.1.3. Yapılacak çalışmaları doğrudan izlemek ve çalışmaların her aşamasında hazırlananlara ilişkin değerlendirme ve görüşleri bildirmek ve gerekli durumlarda toplantı yapmak,

8.1.4. Taraflarca getirilen uyum önerilerine ilişkin görüş oluşturarak, uygun görülenler ve üzerinde uzlaşılacaklar için gerekli izin ve onayı vermek,

8.1.5. Hazırlanan üst ölçekli planla ilgili uzlaşmanın sağlanması sonrasında, 5491 sayılı Kanun uyarınca onaylamak.

8.1.6. Taraflar'ın yapacakları çalışma maliyetlerinin karşılanması ve giderlerin ödenmesi için planlama çalışmaları maliyetlerine 100.000 (Yüz Bin) YTL katkıda bulunmak.

8.2. TRAKAB'ın Sorumlulukları

8.2.1. Çalışmalar sırasında başta Bakanlık olmak üzere Merkezi Hükümet kurumları ve yetkilileri ile koordinasyonu sağlamak ve gerekli yasal prosedürün yerine getirilmesini sağlamak.

8.2.2. 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planları'nın hazırlanması sürecinde plan önerilerini kendi organlarında değerlendirerek görüş oluşturmak ve bu doğrultuda planların yapımını yönlendirmek,

8.2.3. Çalışma kapsamındaki yerleşmelerin Yerel Yöneticileri, Valilik ve diğer ilgili birimleri arasında koordinasyonu sağlamak ve buralardaki bilgi kaynaklarını ve belgelerini kullanıma sunmak; 1/25.000 ölçekli İl Çevre Düzeni Planları'nın yapımı ve onaylanması süreçlerinde gerekli yasal prosedürün yerine getirilmesini sağlamak,

8.2.4. Çalışmalarda TRAKAB'daki ilgili tüm birimlerin bilgi ve olanaklarından yararlanılmasını sağlamak,

8.2.5. Yapılacak çalışmaları doğrudan ve danışmanları aracılığıyla izlemek ve çalışmaların her aşamasında hazırlananlara ilişkin değerlendirme ve görüşleri en kısa sürede bildirmek ve gerekli durumlarda toplantı düzenlemek,

8.2.6. Trakya Bölgesi'nde yapılacak toplantıların organizasyonunu yürütmek ve çalışma mekanı, yer ve ulaşımına ilişkin lojistik destek sağlamak,

8.2.7. Tarafların birlikte onayladıkları çalışma maliyetlerinin karşılanması ve giderlerin ödenmesi için planlama çalışmaları maliyetlerine 500.000 (Beş Yüz Bin) YTL katkıda bulunmak.

8.3. İBB'nin Sorumlulukları

8.3.1. 1/100.000 ölçekli İstanbul ve Trakya Alt Bölgesi – Ergene Havzası - Çevre Düzeni Planları'nın uyum çalışmalarını taraflar arasında uzlaşma sağlanarak yapmak, yaptırmak, Bakanlığın onayına sunmak ve 1/25.000 ölçekli İl Çevre Düzeni Planları'na ilişkin çalışmaları Bakanlık ve TRAKAB'ın gerekli katkılarından yararlanarak yapmak veya yaptırmak, etkin teknik destek ve müşavirlik hizmeti vermek,

8.3.2. Vereceği desteklere ilişkin gerekli örgütlenme, görevlendirme ve işbölümü önerilerini ve iş programını hazırlayarak bu bilgileri TRAKAB'a ve Bakanlık'a 20 gün içerisinde öncelikle sunmak; 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planları'nın yapımına özel olarak TRAKAB ile birlikte hazırlanan "1/25.000 ölçekli İl Çevre Düzeni Planları'nın Yapımına Ait Çalışma Yönergesi"ne uymak veya uyulmasını sağlamak,

8.3.3. İstanbul'da yapılacak toplantılarla ilgili olarak yer ve ulaşımaya ilişkin lojistik destek sağlamak,

8.3.4. Plan çalışmalarında İBB'deki tüm ilgili teknik birimlerin bilgi ve olanaklarından Taraflarca yararlanılmasını sağlamak,

8.3.5. Bakanlık ve TRAKAB yetkililerinin İBB yetkili ve ilgilileriyle doğrudan iletişim ve görüşmelerde bulunmalarını sağlamak,

8.3.6. Taraflar'ın birlikte onayladıkları çalışma maliyetlerinin karşılanması ve giderinin ödenmesi için planlama çalışmaları maliyetlerine 2.000.000 (iki milyon) YTL katkıda bulunmak.

PROTOKOL'ÜN FESHİ

MADDE 9: Taraflar karşılıklı mutabakata varmak ve koşullarını belirlemek suretiyle işbu Ortak Hizmet Protokolünü sona erdirebilirler.

YÜRÜRLÜK VE SONA ERME

MADDE 10: İşbu Ortak Hizmet Protokol'ü Taraflar'ca imzalandığı tarihten itibaren ve Taraflar'ın ilgili organlarınca onaylamasıyla yürürlüğe girer; birinci etap planlama bölgesinde yürütülen planlama çalışmalarının tamamlanması ve ilgili idarelerce onaylanmasıyla sona erer. 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planı çalışmaları ile 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planı çalışması eş zamanlı yürütülecek olup yapılacak işlerin toplam süresi 12 ay olup , her halükarda Çevre Düzeni Planlarının yapım süreci 31.12.2007 tarihini aşmayacaktır.

10 (on) ana maddeden ibaret olan işbu Ortak Hizmet Protokolütarihinde 3 (üç) nüsha olarak Taraflar'ca tanzim edilmiş ve imza altına alınmıştır.

İstanbul Büyükşehir
Belediyesi Başkanlığı

Trakya Kalkınma Birliği
Başkanlığı

Çevre ve Orman Bakanlığı

Dr. Kadir TOPBAŞ
İstanbul Büyükşehir
Belediye Başkanı
Marmara ve Boğazları
Belediyeler Birliği Başkanı

Nusret MİROĞLU
Edirne Valisi
TRAKAB Başkanı

Osman PEPE
Çevre ve Orman Bakanı

TRAKYA ALT BÖLGESİ ERGENE HAVZASI REVİZYON ÇEVRE DÜZENİ PLANI

(PLAN ŞEMATİKTİR. ÜZERİNDEN ÖLÇÜ ALINAMAZ, YER TESPİTİ VE UYGULAMA YAPILAMAZ)

Ö: 1/100.000

GÖSTERİM

SINIRLAR

İDARİ SINIRLAR

- IL SINIRLARI (1/25.000 PLAN SINIRLARI)
- İLÇE SINIRLARI

PLANLAMA SINIRLARI

- PLAN ONAMA SINIRI

ÖZEL KANUNLARA TABİ ALANLAR

- KÜLTÜR VE TURİZM KORUMA VE GELİŞİM BÖLGESİ/TURİZM MERKEZİ
- MİLLİ PARKLAR
- TABİATİ KORUMA ALANLARI

ARAZİ KULLANIMI

YERLEŞİM ALANLARI

- KENTSEL YERLEŞME ALANI (KENTSEL YERLEŞİK+GELİŞME ALANI)
- KIRSAL YERLEŞİM ALANLARI

ÇALIŞMA ALANLARI

- SANAYİ ALANI
- SERBEST BÖLGE
- SERBEST TİCARET BÖLGESİ
- LOJİSTİK ALAN
- AKARYAKIT ÜRÜNLERİ DEPOLAMA ALANLARI

TURİZM ALANLARI

- ARKEOLOJİK TURİZM
- EKO TURİZM

BÜYÜK VE AÇIK ALAN KULLANIMLARI

- ÜNİVERSİTE

TARIMSAL ARAZİ KULLANIMLARI

- TARIM ARAZİSİ

DIĞER ARAZİ KULLANIM ALANLARI

- ORMAN ALANLARI

KORUMA ALANLARI

SU KAYNAKLARI KORUMA ALANLARI

- ERGENE HAVZASI SINIRI
- İÇME VE KULLANMA SUYU MUTLAK KORUMA ALAN SINIRI
- İÇME VE KULLANMA SUYU KISA MESAFELİ KORUMA ALAN SINIRI
- İÇME VE KULLANMA SUYU ORTA MESAFELİ KORUMA ALAN SINIRI
- İÇME VE KULLANMA SUYU UZUN MESAFELİ KORUMA ALAN SINIRI
- SULAK ALAN TAMPON BÖLGE SINIRI

KULLANIM SINIRLAMASI GETİRİLEN ALANLAR

- JEOLOJİK SAKINCALI ALAN
- TAŞKIN ALANLARI
- AŞIRI YERALTISUYU ÇEKİM ALANI
- YERALTI SULARI BESLEME ALANI (YAS)

DOĞAL KARAKTERİ KORUNACAK ALANLAR

- BATAKLIK-SAZLIK ALAN

SIT ALANLARI

- SIT ALANI

YERLEŞİM KİMLİKLERİ

- HİZMET MERKEZİ
- LOJİSTİK MERKEZ
- SANAYİ MERKEZİ
- KIRSAL MERKEZ
- TURİZM MERKEZİ
- MARKAKENT
- EKOTURİZM KENTİ

- YERLEŞİM ADI
- 2000 ÇALIŞAN SAĞLIK MERKEZİ
- 2000 SAĞLIK SAĞLIK MERKEZİ
- 2000 SAĞLIK SAĞLIK MERKEZİ
- 2000 SAĞLIK SAĞLIK MERKEZİ
- 2000 SAĞLIK SAĞLIK MERKEZİ

- İLÇE TEMELİNDE YER ALACAK TEMEL İŞLEVLER, NUFUS VE EKONOMİK VERİLER

İŞLEVLER

- TARIMSAL ALT BÖLGELER
- TARIMSAL ORGANİZE BÖLGELER
- FUAR ALANI
- TEKNOLOJİ GELİŞTİRME ALANLARI
- ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ
- GÜMRÜK ALANI

ULAŞIM

KARAYOLLARI

- OTOYOL VE ENKSPRES YOL
- 1.DERECE YOL
- 2.DERECE YOL
- SINIR KAPISI

DEMİRYOLLARI

- DEMİRYOLU
- HIZLI TREN HATTI
- HIZLI TREN İSTASYONU

DENİZYOLLARI VE KIYI YAPILARI

- LİMAN/LİMAN GERİSİ ALAN
- ASKERİ LİMAN
- ENERJİ LİMANI
- YAT LİMANI VE İSKELE

HAVA YOLLARI

- HAVAALANI/HAVALIMANI

TEKNİK ALTYAPI

- ENERJİ İLETİM HATTI
- PETROL VE DOĞALGAZ BORU HATTI
- TEKNİK ALTYAPI ALANLARI

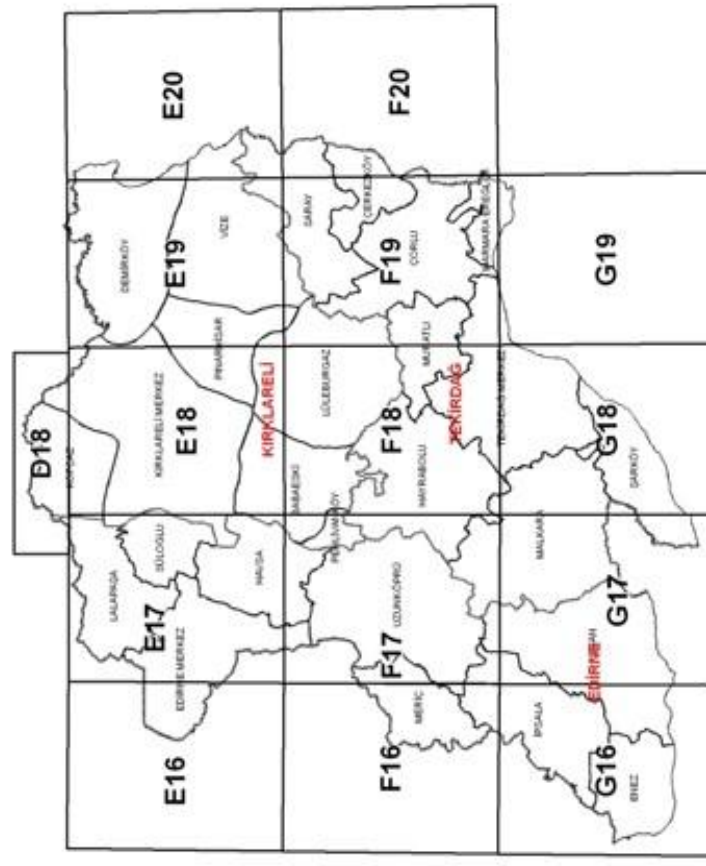
ENERJİ-SULAMA

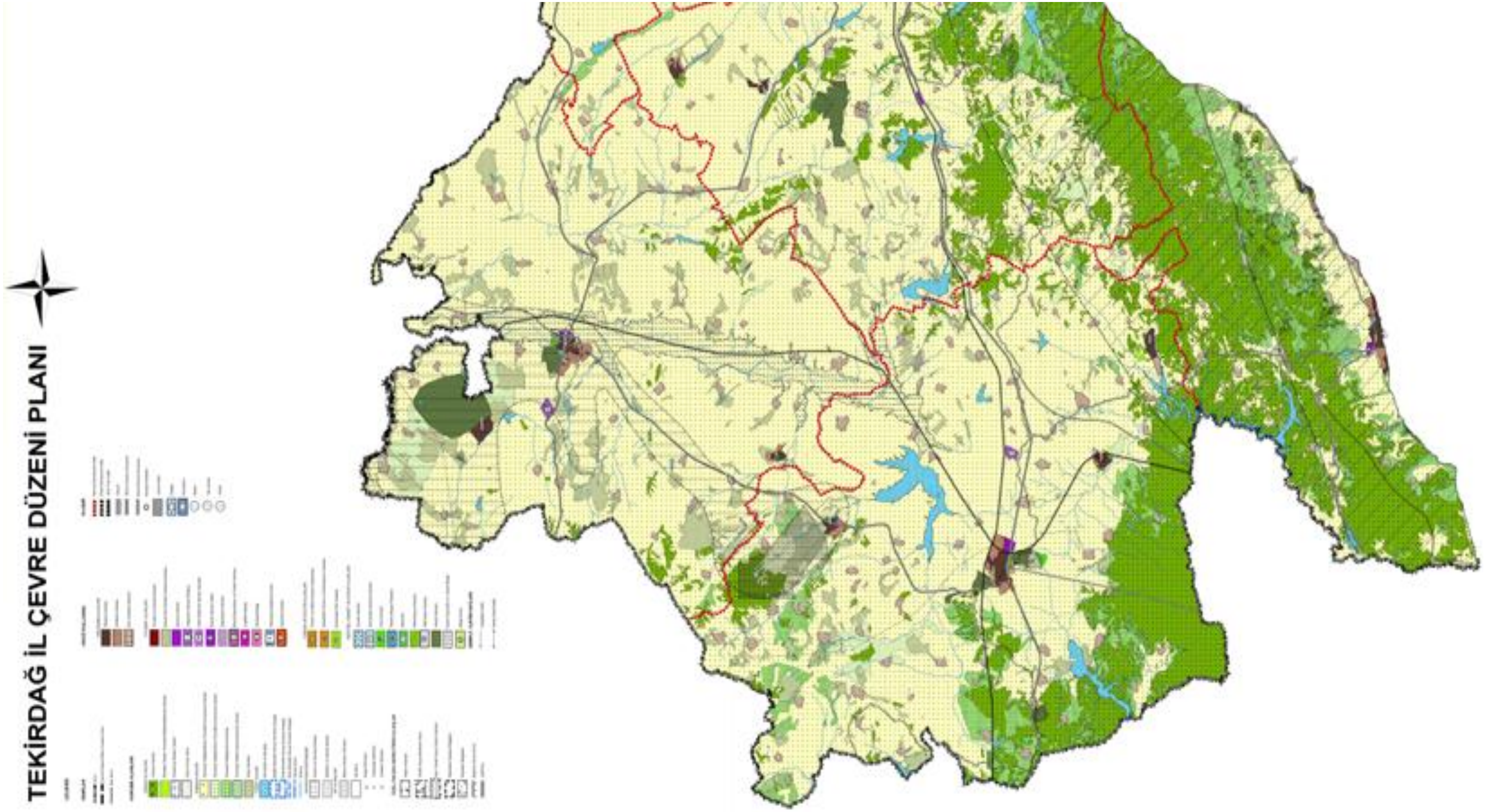
- BARAJ
- DOĞALGAZ TERMİK SANTRALI

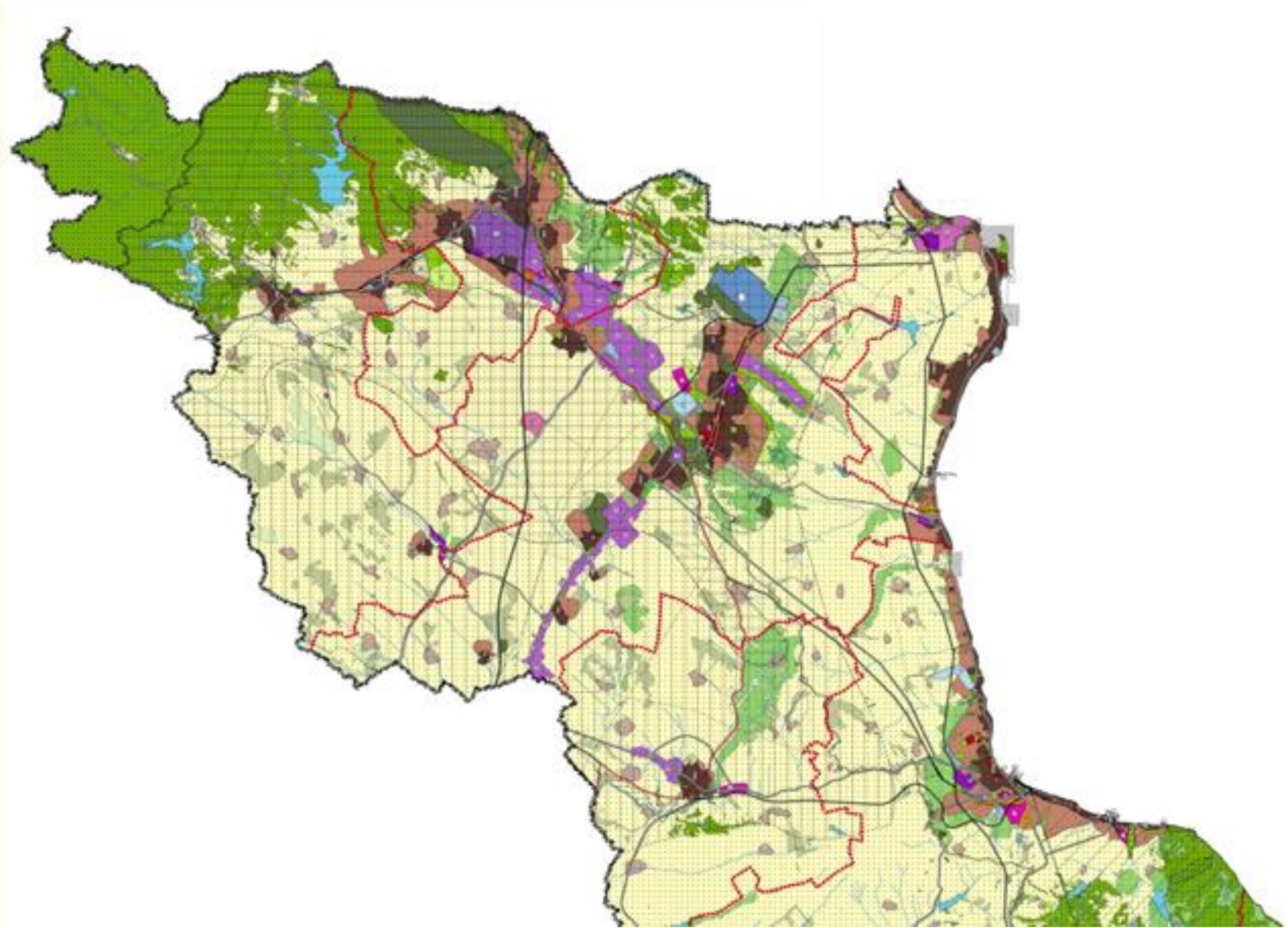
SU YÜZEYLERİ

- DENİZ
- GÖL-GÖLET
- NEHIR

PAFTA ANAHTARI

EK 5. Danıştay 6. Daire E:1999/6390 K:2001/1249 sayılı Kararı

Tarih: 28.02.2001

KARAR :

Dava; 2.9.1999 günlü, 23804 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkındaki Yönetmeliğin 2.maddesinin iptali istemiyle açılmıştır.

3194 sayılı Yasanın 5.maddesinde nazım imar planı, uygulama imar planı ve çevre düzeni planları ayrı ayrı tanımlanmış planlama kademeleri başlıklı 6.maddesinde, planların kapsadıkları alan ve amaçları açısından bölge planları ve imar planları, imar planlarının ise nazım imar planları ve uygulama imar planları olarak hazırlanacağı belirtilmiş, aynı Yasanın 8.maddesinde de imar planlarının nazım imar planı ve uygulama imar planından meydana geldiği, mevcut ise bölge planı ve çevre düzeni plan kararlarına uygunluğu sağlanarak belediye ve mücavir alan sınırları içinde kalan yerlerin nazım imar ve uygulama imar planlarının ilgili belediyelerce yapılacağı veya yaptırılacağı, belediye meclisince onaylanarak yürürlüğe gireceği hükme bağlanmıştır.

3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 6.maddesinin (b) bendinde, büyükşehir nazım imar planlarını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak, ilçe belediyelerinin nazım plana uygun olarak hazırlayacakları tatbikat imar planlarını onaylamak ve uygulanmasını denetlemek büyükşehir belediyelerinin görevleri arasında sayılmıştır.

Yukarıda anılan Kanun maddelerinden anlaşılacağı üzere planlar bölge planı, çevre düzeni planı, nazım imar planı ve uygulama imar planı olarak kademelendirilmiş, belediyelere belediye ve mücavir alan sınırları içinde kalan yerlerin nazım ve uygulama imar planları dışında herhangi bir planı yapmak ya da onaylamak yetkisi verilmemiştir.

Bu durumda, ölçek belirtilerek çevre düzeni planlarının nazım imar planlarından ayrı olarak değerlendirilmesine ve nazım imar planlarının 1/2000 veya 1/5000 ölçekte

düzenlenen planlar, çevre düzeni planlarının ise 1/100000, 1/50000, 1/25000 ölçekte Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca yapılan ve onaylanan planlar olduğu şekilde düzenleme getirilmesine ilişkin dava konusu yönetmeliğin 2.maddesinde hukuka aykırılık görölmemiştir.

Öte yandan, 3194 sayılı İmar Kanununun 7.maddesinde, mevcut planların yerleşmiş nüfusa yetersiz olması durumunda veya yeni yerleşme alanlarının acilen kullanmaya açılmasını temin için belediyeler veya valiliklere yapılacak mevzii imar planlarına veya imar planı olmayan yerlerde Bakanlıkça hazırlanacak yönetmelik esaslarına göre uygulama yapılacağı hükme bağlanmış, bu hükme uygun olarak da dava konusu yönetmelikte mevzii imar planının tanımı yapılmış ve konuya açıklık getirilmiş, uygulamada kolaylık sağlanmıştır.

SONUÇ :

Açıklanan nedenlerle, davanın REDDİNE, peşin olarak yatırılan yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına 28.02.2001 gününde oybirliğiyle karar verildi.

EK 6. Danıştay 6. Daire'nin E:2002/2797 - K:2003/7024 sayılı Kararı

Tarih: 19.12.2003

- i. ÇEVRE DÜZENİ PLANININ GEÇERLİLİĞİ (Büyükşehir Belediye Meclisinin Onayladığı Planın Geçersiz Olması ve Dayanak Alınmaması)
- ii. İMAR PLANLARINI YAPMA YETKİSİ (Büyükşehir Belediye Meclisinin Onayladığı Çevre Düzeni Planının Geçersiz Olması ve Dayanak Alınmaması)
- iii. BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞININ ONAYLAMADIĞI ÇEVRE DÜZENİ PLANININ GEÇERSİZ OLMASI (Bu Plan Esas Alınarak Yapılan Plan Değişikliğinin Geçersiz Olması)
- iv. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE MECLİSİNİN ONAYLADIĞI ÇEVRE DÜZENİ PLANININ GEÇERLİLİK KAZANMAMASI (Bu Plan Esas Alınarak Yetkili Bakanlıkça Yapılan Plan Değişikliğinin de Geçersiz Olması)

ÖZET :

1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planını onaylama yetkisi 3030 sayılı kanunla Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na verildiğinden, yetkisiz Büyükşehir belediye meclisince onaylanmış planın esas alınması suretiyle bu planı yapma konusunda yetkili olan Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca 1/25.000 ölçekli planda yapılan değişiklik hukuka aykırıdır.

İstemin Özeti: ... İli, ... Belediyesi sınırları içinde kalan ve ... Kent Toplu Konut Alanı olarak ilan edilen bir kısım alanı "... Eğlence Merkezi" olarak belirleyen ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca 23.11.2001 tarihinde onanan 1/25.000 ölçekli ... Kent Bütünü ve Yakın Çevresi İmar Planı değişikliği ile yapılan itirazın reddine ilişkin işlemin; uyuşmazlığın 3194 sayılı Yasa'nın 9.maddesi kapsamında değerlendirilemeyeceği, belediyelerinin bilgisi dışında değişikliğin gerçekleştirildi, taşınmazın toplu konut alanından çıkarılmasına ilişkin bir kararın bulunmadığı, plan raporunun hazırlanmadığı, değişimin kent bütününde getireceği etkileşimler etüt edilmeden yapıldığı öne sürülerek iptali istenilmektedir.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığının Savunmasının Özeti: Valiliğin olumlu görüşünün alınması suretiyle onaylanan 1/25.000 ölçekli ... Kent Bütünü ve Yakın Çevresi İmar

Planı değişikliği ile yapılan itirazın reddine ilişkin işlemde yetki ve esas yönünden hukuka aykırılık bulunmadığı öne sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Belediye Başkanlığı'nın Savunmasının Özeti: 1984 yılında planlı arsa düzenlemesi yapmak ve ucuz konut üretmek amacıyla 700 hektarlık bir alanın toplu konut alanı olarak belirlenmesine karşı 370 hektarlık kısmının halihazırda boş olduğu, sonuçta mevcut onanlı planlarla yerleşime açılan arsaların gelecekteki nüfusu fazlasıyla karşılayabilecek yeterlilikte bulunduğu, "... Projesi"nin enerji üretimini, ulaşımı, konaklamayı, ticari faaliyetleri kendi içinde çözümlen bir proje olduğu ve çevre düzeni plan kararlarını taşıyabilecek nitelikte bulunduğu öne sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi Ö.Ş.'in Düşüncesi: Dava dosyasında yer alan bilgi ve belgelerin incelenmesi sonucunda, Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca alana ilişkin 1/25.000 ölçekli ... Kent Bütünü ve Yakın Çevresi İmar Planının 24.11.1980 tarihinde onandığı, bölgeye ilişkin ... Büyükşehir Belediye Meclisince de kabul edilmiş 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planının bulunduğu, 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni planı yapma konusunda yetkili Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca ... Büyükşehir Belediye Meclisince 20.12.1996 tarihinde kabul edilen çevre düzeni planı esas alınarak dava konusu plan değişikliğinin yapıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda yetkili makamca onaylanmamış plan üzerinde yetkili makamca değişiklik yapılması nedeniyle dava konusu işlemle imar mevzuatına uyarlık bulunmadığından, dava konusu işlemin iptali gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı M. İ.Kutucu'nun Düşüncesi: Dava ... İli, ... Belediyesi sınırları içinde, ... Toplu Konut Alanı olarak ilan edilen alanın bir bölümünü "... Eğlence Merkezi" olarak belirleyen ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca 23.11.2001 tarihinde onanan 1/25000 ölçekli ... Kent Bütünü ve Yakın Çevresi İmar Planı değişikliği ile plana yapılan itirazın reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

3194 sayılı İmar Kanununun 8. maddesinde, planların bölge planı, çevre düzeni planı, nazım imar planı olduğu, belediye ve mücavir alan sınırları içinde kalan yerlerin nazım ve uygulama imar planlarının belediyelerce yapılacağı belirtilmiş, 3030 sayılı Kanunun 6. maddesinin A fıkrasında sayılan Büyükşehir belediyelerine ait görevler arasında Büyükşehir nazım imar planlarını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak, ilçe belediyelerinin nazım plana uygun olarak hazırlayacakları tatbikat imar planlarını onaylamak ve uygulamasını denetlemek görevi de sayılmıştır.

İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelikte ise çevre düzeni planının Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca onaylanarak yürürlüğe gireceği belirtilmiştir.

Buna göre 1/25.000 ölçekli Çevre düzeni planı yapma ve değiştirme yetkisinin Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca ait olduğu, Büyükşehir belediyelerine 1/5000 ölçekli nazım imar planı yapmak ve ilçe belediyelerince yapılan 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarını onaylamak dışında bir yetki tanınmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

Dosyanın incelenmesinden, dava konusu yapılan ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca 23.11.2001 günü onanan 1/25.000 ölçekli ... Kent Bütünü ve Yakın Çevresi İmar Planı Değişikliğinden önceki 1/25000 ölçekli planın ... Büyükşehir Meclisinin 20.12.1996 günlü ve 83 sayılı kararıyla onandığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, yetkisiz Büyükşehir belediye meclisi kararıyla onanmış 1/25.000 ölçekli planda yetkili Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca değişiklik yapılması hukuken mümkün bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle dava konusu imar planı değişikliğinin iptalinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 17.maddesinin 3.fikrasında, duruşma talebinin dava dilekçesi ile cevap ve savunmalarda yapılabileceğinin belirlenmiş olması karşısında, davalı idarelerden ... Belediye Başkanlığınca bu aşamalar geçirildikten sonra yapılan duruşma istemi yerinde görülmediği gibi davada anılan maddenin 4.fikrası uyarınca resen de duruşma yapılmasına gerek görülmeyerek işin esasına geçildi.

Dava, ... İli, ... Belediyesi sınırları içinde ... Toplu Konut Alanı olarak ilan edilen bir kısım alanı "... Eğlence Merkezi" olarak belirleyen ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca 23.11.2001 tarihinde onanan 1/25000 ölçekli ... Kent Bütünü ve Yakın Çevresi İmar Planı değişikliği ile yapılan itirazın reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

3194 sayılı İmar Kanununun 8.maddesinde, planların tanımlarına yer verilerek planlar bölge planı, çevre düzeni planı, nazım imar planı ve uygulama imar planı olarak kademelendirilmiş, belediye ve mücavir alan sınırları içinde kalan yerlerin nazım ve uygulama imar planlarının belediyelerce yapılacağı hükmü getirilmiş; 3030 sayılı Yasanın "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görevleri" başlıklı 6.maddesinin (A) fıkrasında da, büyükşehir belediyelerine ait görevler sayılmış, (b) bendinde "Büyükşehir nazım imar planlarını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak, ilçe belediyelerinin nazım plana uygun olarak hazırlayacakları tatbikat imar planlarını onaylamak ve uygulanmasını denetlemek" görevinin büyükşehir belediyelerine ait olduğu kurala bağlanmıştır.

Nitekim, Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeliğin 3.maddesinin 2.9.1999 günlü, 23804 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ek 10.bendinde de; Çevre Düzeni Planı, konut sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi sektörler ile kentsel-kırsal yapı ve gelişme ile doğal ve kültürel değerler arasında koruma kullanma dengesini sağlayan ve arazi kullanım kararlarını belirleyen yönetsel, mekansal ve işlevsel bütünlük gösteren sınırlar içinde varsa bölge planı kararlarına uygun olarak idareler arası koordinasyon esaslarını belirleyen 1/25000, 1/50000, 1/100000 ve 1/200000 ölçekte hazırlanan plan notları ve

raporuyla bir bütün olan plan olarak tanımlanmış ve çevre düzeni planının Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca onaylanarak yürürlüğe gireceği kurala bağlanmıştır.

Yukarıda yer alan Yasa kurallarının birlikte değerlendirilmesinden, 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı yapma ve değiştirme yetkisinin Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na ait olduğu, büyükşehir belediyelerine 1/5000 ölçekli nazım imar planı yapmak ve ilçe belediyelerince yapılan 1/1000 ölçekli uygulama imar planını onaylamak dışında herhangi bir plan yapmak ya da onaylamak yetkisi tanınmadığı sonucuna varılmaktadır.

Dosyanın incelenmesinden, ... İlinde yaklaşık 700 hektarlık bir alanın 23.10.1984 tarihinde ... Toplu Konut Alanı olarak belirlendiği, ... Belediye Başkanlığı tarafından ... projesi adı altında başlatılan proje nedeniyle ... Toplu Konut Alanında henüz yapılanmamış 370 hektarlık alanda yer seçimi kararı verilerek 6.12.2000 gününde nazım imar planı değişikliği yapılması yolunda ... Büyükşehir Belediye Başkanlığına başvuruda bulunulduğu, davacı idarenin konu ile ilgili incelemeleri sonucunda, 1985 yılında başlayan toplu konut uygulamalarının devam etmesine karşın gerek ...'de konut ihtiyacının azalması, gerekse Belediyeler aracılığıyla toplu konut yapılmasının mali sıkıntısı nedeniyle konut yapımının imkansız hale geldiğinden bahisle yapılaşmamış söz konusu alanın Toplu Konut Alanından çıkarılarak yeni bir proje ile ...'e hizmet verilebilmesi için 5.12.2001 gününde Valilikten uygun görüş sorulması üzerine valilik tarafından konunun Bakanlığa iletildiği, planlanması düşünülen alanın mülkiyet durumu ile sınırları belirlendikten sonra valiliğin uygun görüşü alınarak 23.11.2001 günlü, 26907 sayılı işlem ile ... Belediyesi sınırları içindeki 370 hektarlık bir alan ile bir kısım orman alanında "...Eğlence Merkezi" olarak 1/25.000 ölçekli ... Kent Bütünü ve Yakın Çevresi İmar Planının Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca onandığı anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, uyuşmazlığın çözümlenebilmesi için 23.10.2002 günlü ara kararı ile dava konusu edilen ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca 23.11.2001 gününde onanan 1/25.000 ölçekli ... Kent Bütünü ve Yakın Çevresi imar plan değişikliğinden önceki 1/25.000 ölçekli planın hangi idare tarafından yapılarak onandığının sorulması üzerine; Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın 24.1.2003 günlü cevap yazısında, önceki 1/25.000 ölçekli planın 20.12.1996 günlü, 83 sayılı ... Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından

onandığı belirtilmiş, ... Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın 5.2.2003 gnl cevap yazısında da aynı bilgi tekrarlanmış bulunmaktadır.

Her ne kadar, anılan Bakanlıkça 29.5.2003 günlü dilekçede, Bakanlık tarafından 24.11.1980 tarihinde onaylanmış bulunan 1/25.000 lekli ... Kent Bütünü ve Yakın evresi N.İmar Planının geçerliliğinden bahisle dava konusu plan değişikliğinin bu planın esas alınması suretiyle yapıldığı savunularak aksi yöndeki beyanın sehven verildiği belirtilmiş ise de, 24.11.1980 tarihinde Bayındırlık ve İşkan Bakanlığınca onanan evre düzeni planına ilişkin pafta ile 20.12.1996 günü, 83 sayılı ... Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından onanan evre düzeni planına ilişkin paftanın karşılaştırılmasından 23.10.1984 tarihli işlemlerle ... Kent Toplu Konut İşkan Sahası olarak tespit edilen alanda gerçekleştirilen plan değişikliğinin büyükşehir belediyesince yapılan evre düzeni planı esas alınarak gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda, dava konusu 1/25.000 ölçekli evre düzeni planı değişikliğine esas alınan 1/25.000 ölçekli evre düzeni planının ... Büyükşehir Belediye Meclisi kararıyla onanmış olması nedeniyle 1/25.000 ölçekli plan yapma konusunda yetkili olan Bayındırlık ve İşkan Bakanlığınca yetkisiz makamca onaylanmış 1/25.000 ölçekli planda değişiklik yapılması yoluna gidilmesi hukuken olanaklı görülmediğinden, dava konusu plan değişikliği ile yapılan itirazın reddine ilişkin işlemlerde mevzuata uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemlerin İPTALİNE, aşağıda dökümü yapılan 90.730.000.- lira yargılama gideri ile kararın verildiği tarihte yürürlükte olan Avukatlık Asgari cret Tarifesine göre 300.000.000.- lira vekalet ücretinin davalı idarelerden alınarak davacıya verilmesine, 19.12.2003 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

EK 7. Danıştay 6. Daire E:1999/1663 - K:2000/3194 sayılı Kararı

Tarih: 22.05.2000

E:1999/1663 - K:2000/3194

- MEVZİ İMAR PLANI DEĞİŞİKLİĞİ (Taşınmazın Tarım Alanından Çıkarılarak Sanayi Alanına Alınması-N.İmar Planıyla Uyumsuzluk)
- N.İMAR PLANIYLA UYUMSUZLUK (Mevzi İmar Planı Değişikliği-Taşınmazın Tarım Alanından Çıkarılarak Sanayi Alanına Alınması)
- TARIM ALANI OLAN TAŞINMAZIN SANAYİ ALANINA ALINMASI (Mevzi İmar Planında Değişikliğin N.İmar Planıyla Uyumsuzluk Doğurması)

ÖZET :

1/1000 Ölçekli plan ile 1/5000 ölçekli plan arasındaki mevcut uyumsuzluğun nazım imar planının üst ölçekli çevre düzeni planına uygun hale getirilmek suretiyle giderilmesi gerekeceğinden, dava konusu edilmeyen 1/25000 ölçekli çevre düzeni planına uygun bulunan mevzi imar planının nazım imar planına aykırı olduğundan bahisle, iptaline karar verilmesinde isabet görülmemiştir.

İstemin Özeti: Adana 1. İdare Mahkemesinin 25.11.1998 günlü, E: 1997/878, K: 1998/1015 sayılı kararının usul ve yasaya aykırı olduğu öne sürülerek bozulması istenilmektedir.

Savunmanın Özeti: Savunma verilmemiştir.

Danıştay Tetkik Hakimi A.Berberoğlu'nun Düşüncesi: Temyiz isteminin kabulü ile mahkeme kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı H.Ü.'ın Düşüncesi: ... İlçesi, ... Beldesi, ... mevkiinde bulunan 210 parsel sayılı taşınmazın tarım alanından çıkarılarak sanayi alanı olarak belirlenmesine ilişkin 11.07.1997 günlü, 20 sayılı ... Belediye Meclisi kararı ile kabul edilen 1/1000 ölçekli uygulama imar planı değişikliğinin iptali dileğiyle açılan davada 1/1000 ölçekli plan değişikliği 1/5000 ölçekli nazım imar planına uygun yapılmamış olduğundan mevzuata aykırı düştüğü gerekçesiyle iptali yolunda idare mahkemesince verilen kararın bozulması istenilmektedir.

3194 sayılı İmar Kanununun 5. maddesinde; çevre düzeni planı, ülke ve bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanım kararlarını belirleyen plan olarak; uygulama imar planı ise tasdikli halihazır haritalar üzerine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak nazım imar planı esaslarına göre çizilen ve çeşitli bölgelerin yapı adalarını bunların yoğunluk ve düzenini, yolları ve uygulama için gerekli imar uygulama programlarına esas olacak uygulama etaplarını ve diğer bilgileri ayrıntıları ile gösteren plan olarak tanımlanmış olup, arazi kullanım kararlarının alt ölçekli planlarla değiştirilemeyeceği kuşkusuzdur.

Olayda, sadece 1/1000 ölçekli uygulama imar planının iptalinin istenilmiş, 1/25000 ölçekli çevre düzeni planının dava konusu edilmemiş olması karşısında uygulama imar planının çevre düzeni planına uygun olup olmadığının incelenmesi gerekmektedir.

Dosyanın incelenmesinden, uyuşmazlığa konu taşınmazın 04.04.1997 gününde Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca onaylanan 1/25000 ölçekli ... Körfezi Yakın Çevresi Çevre Düzeni Planı değişikliğiyle sanayi alanı olarak belirlendiği, dava konusu 1/1000 ölçekli uygulama imar planı değişikliğiyle de yine aynı kullanıma ayrıldığı anlaşıldığından üst ölçekli çevre düzeni planına uygun olarak yapılan davaya konu 1/1000 ölçekli imar planı değişikliğinde şehircilik ilkeleri, planlama esasları ve kamu yararına aykırılık görülmemiştir.

Her ne kadar 1/5000 ölçekli nazım imar planında söz konusu taşınmaz halen tarım alanı olarak görülüyorsa da, 1/5000 ölçekli planların 1/25000 ölçekli planlara aykırı kullanım öngörmesi söz konusu olamayacağından, 1/5000 ölçekli planla da gerekli değişikliğin yapılarak 1/25000 ölçekli planı uygun hale getirilmesi gerektiğinde kuşku yoktur.

Açıklanan nedenlerle temyize konu idare mahkemesi kararında isabet görülmediğinden bozulmasına karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmüştür.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince tetkik hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği görüşüldü:

KARAR :

Dava, ..., ..., Beldesi, ... mevkiinde bulunan ... parsel sayılı taşınmazın tarım alanından çıkarılarak sanayi alanına alınması yönündeki 1/1000 ölçekli mevzi imar planı değişikliğine ilişkin 11.07.1997 günlü, 20 sayılı belediye meclisi kararının iptali istemiyle açılmış; idare mahkemesince, dava dosyasında yer alan bilgi ve belgeler ile yaptırılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenen raporun birlikte değerlendirilmesinden, dava konusu imar planı değişikliği ile sanayi alanı olarak belirlenen taşınmazın 1/5000 ölçekli nazım imar planında tarım alanında kaldığı, 1/1000 ölçekli planın üst ölçekli plana aykırı olamayacağı; öte yandan dava konusu uygulama imar planı ile sadece ... No.'lu parsel sınırlarına göre belirleme yapıldığı ve planın onaylandığı, söz konusu parselin çevresiyle ilişkisinin değerlendirilmediği anlaşıldığından, dava konusu işlemin, şehircilik ilkelerine, planlama esaslarına ve kamu yararına aykırı bulunduğu gerekçesiyle, iptaline karar verilmiş, bu karar davalı idare tarafından temyiz edilmiştir.

İmar planı insan, toplum, çevre ilişkilerinde kişi ve aile mutluluğu ile toplum hayatını yakından etkileyen fiziksel çevreyi sağlıklı bir yapıya kavuşturmak, yatırımların yer seçimlerini ve gelişme eğilimlerini yönlendirmek ve toprağın koruma kullanma dengesini en rasyonel biçimde belirlemek amacıyla hazırlanır.

3194 sayılı Yasanın 6. maddesinde planlar kapsadıkları alan ve amaçları açısından bölge planları ve imar planları olarak iki ana kategoriye ayrılmış, imar planları da uygulamaya esas olan uygulama imar planları ve bu planın hazırlanmasındaki temel hedefleri, ilkeleri ve arazi kullanım kararlarını belirleyen nazım imar planları olarak sınıflandırılmıştır. Anılan yasanın 8. maddesinde ise planların tanımlanmasına yer verilerek planlar bölge planı, çevre düzeni planı, nazım imar planı ve uygulama imar planı olarak kademelendirilmiş ve alt ölçekli planların üst ölçekli planlarda belirlenen

planlama ana ilkelerine, stratejilerine ve kararlarına uyumlu olması zorunluluğu getirilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre uygulama imar planlarının üst ölçekli planlara aykırı olamayacağı, arazi kullanım kararlarının alt ölçekli imar uygulama planlarıyla değiştirilemeyeceği kuşkusuzdur.

Dosyanın incelenmesinden, dava konusu 210 parsel sayılı taşınmazın bölgeye ilişkin imar planlarında tarım alanında kalmakta iken, söz konusu taşınmaz ile birlikte 200, 201, 208, 211, 1940, 1941 parsel sayılı taşınmazları kapsayan alana ilişkin 1/25.000 ölçekli ... Körfezi Yakın Çevresi Çevre Düzeni planında değişiklik yapılarak söz konusu parsellerin sanayi alanına alındığı bu plan değişikliği kararı doğrultusunda davalı ... Belediye Meclisinin 11.07.1997 günlü, 20 sayılı karar ile ... No.'lu parselin 1/25.000 ölçekli planda öngörülen amaç doğrultusunda tarım alanından sanayi alanına alınması yönünde 1/1000 ölçekli mevzi imar planı değişikliği yapıldığı; ancak 1/5000 ölçekli nazım imar planında aynı yönde bir değişikliğe gidilmediği anlaşılmaktadır.

Dava konusu olayda, 1/1000 ölçekli planda 1/25.000 ölçekli plana uygun değişiklik yapılmış; ancak 1/25.000 ölçekli plana uyma zorunluluğu bulunan 1/5000 ölçekli planda aynı doğrultuda değişikliğe gidilmemiştir.

Bu durumda 1/1000 ölçekli plan ile 1/5000 ölçekli plan arasındaki mevcut uyumsuzluğun nazım imar planının üst ölçekli çevre düzeni planına uygun hale getirilmek suretiyle giderilmesi gerekeceğinden, dava konusu edilmeyen 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planına uygun bulunan mevzi imar planının nazım imar planına aykırı olduğundan bahisle, iptaline karar verilmesinde isabet görülmemiştir.

SONUÇ :

Açıklanan nedenlerle Adana 1. İdare Mahkemesinin 25.11.1998 günlü, E: 1997/878, K: 1998/1015 sayılı kararının bozulmasına, dosyanın adı geçen mahkemeye gönderilmesine 22.05.2000 gününde oybirliğiyle karar verildi.